

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200219

UNIVERSAL
LIBRARY

ಶ್ರೀಯ್ಯನಮಃ

—

ಚಂದ್ರಶೇಖರ.

ಶವಿಯುಹುಡುಗಿ, ಆನಂದಮಠ, ಇಂದಿರಾ, ಉನ್ನಾದಿನೀ, ಕಮಲಾಕಾಂತ,
ಕಪಾಲಕುಂಡಲಾ, ದೇವೀಚೌಧುರಾಣಿ, ಪಾಚೀನ ನವೀನಕಾಲದ್ವೀಪುರು
ಷರು, ರಾಮೇಶ್ವರನ ಅದೃಷ್ಟ, ರಾಧಾರಾಣಿ, ವೈಷ್ಣಾನಿಕಪ್ರಹಸನ, ರಜನೀ,
ಲೋಕರಹಸ್ಯ, ಭ್ರಾಂತಿವಿಲಾಸ, ಸೀತಾವನವಾಸ, ವೃಣ್ಮಯಿ,
ಮುಗಳಾಂಗುರೀಯ, ರಮಾಬಾಯಿ, ಅಹಲ್ಯಾಬಾಯಿ,
ಭರತಖಂಡದ ಪೂರ್ವವೃತ್ತ, ಸೀತಾರಾಮ, ಶಾಂತಿ,
ಪರಿಮಳಾ, ಗ್ರಾವ್ಯಕಥಾ, ವಿಷವೃಕ್ಷ,
ಮಾಧವೀಲತಾ, ಇದೊಂದುಚಿತ್ರ,
ಭಾರತಮಹಿಳಾ,

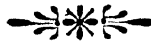
ಹಜಸಿಂಹ, ಶಕುಂತಲಾ, ದುರ್ಗೇಶನಂದಿನೀ, ದೇಶಭಾಷೋನ್ನತಿಯ ಆವಶ್ಯಕತೆ,
ನೀಳಾಗೀತಾ,

ಮುಂತಾದ

ಗ್ರಂಥಪ್ರಣೇತರಾದ

ಬಿ. ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯರಿಂದ

ನಿರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದು.

ಮೈಸೂರು

ಗ್ರಾಜುಯೇಟ್ಸ್ ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಪ್ರೆಸ್.

TO
SRI P. N. KRISHNAMURTI EsqR., C. I. E.
DEWAN OF MYSORE

THIS
WORK ILLUSTRATING THE DUTY OF A
PHILANTHROPIST

IS
MOST RESPECTFULLY DEDICATED

WITH
GRATEFUL SENTIMENTS

BY
THE AUTHOR.

MYSORE }
24-9-1. }

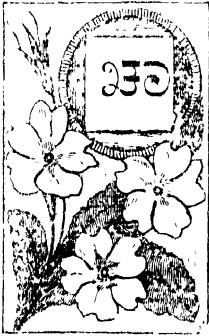
ಶ್ರೀಯ್ಯನವು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ.

ಉಪಕ್ರಮಣಿಕಾ

ನೊದಲನೆಯ ಸರಿಚ್ಛೇದ.

ಗೀರಭೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾವಿನ ತೋಪಿನ
ಕನು ಭಾಗೀರಥಿಯ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ?
ಕೇಳುತ್ತ, ನೋಡುತ್ತ, ಕುಳಿತುಕೊ
ಲನ ಹತ್ತಿರ ಹೊಸದಾದ ಗಂ
ಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟು ಚಿಕ್ಕ
ಹುಡುಗನ ಮುಖವನು
ನೋಡಿ, ಅನಂತರ ಆ

ಪುನಃ ಆ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ.

ಹೆಸರು ಶೈವಲಿಸೀ. ಶೈವಲಿಸಿಗೆ

ಹದಿನಾರು ವರುಷ; ಇನ್ನೂ ಕಿಶೋರ ವಯಸ್ಸು

ಲಾವುಕ ಹಕ್ಕಿಯ ಶಬ್ದ ತರಂಗದಿಂದ

ಲಿಸಿಯು ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ಗಂ

ತಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಗಂಗೆಯ ಪ್ರವ

ಹೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಹೋಗುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಹುಡುಗಿಯು ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕದಾದ

ವಾದ ಕಾಡು ಕುಸುಮಗಳನ್ನು ಎ

ಹುಡುಗನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿದಳು.

ಕೊಂಡಳು. ಪುನಃ ತೆಗೆದು ಹ

ಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೋ

ತು ತಿಂದು ಕೊಬ್ಬಿದ್ದ ಒಂದು ಹ

ಮಾಲೆಯನ್ನು ಅದರ ಕೊಂಬಿಗೆ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಳು. ಆಗ ವಿವಾದವು ಹರಿಯಿತು. ಈ ಹುಡುಗರು ಸರ್ವದಾ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಮಾಲೆಯು ಇಲ್ಲದ ದಿನ ಹುಡುಗನು ಹಕ್ಕಿಯ ಗೂಡುಗಳಿಂದ ಮರಿಗಳನ್ನು ಬಿಳಿಸುವನು. ಮಾವಿನ ಕಾಯಿನ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆಡುಹಿ ಬಿಳಿಸುವನು.

ಸಾಯಂಕಾಲದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಹುಟ್ಟಿದುವು. ಇಬ್ಬರೂ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುವರು. ಯಾರು ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದರು ? ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದುದು ಯಾವದು ? ನೀನು ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದೆ ? ನಾಲ್ಕು ನಕ್ಷತ್ರವೇ ? ನಾನು ಐದು ನೋಡಿದೆ. ಇದೊಂದು, ಇದೊಂದು, ಇದೊಂದು—ಆದು ತಪ್ಪು. ಶೈವ ! ನೀನು ಮೂರು ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಕೂಡ ನೋಡಿಲ್ಲ—ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತ ನನ್ನ ಕಳೆಯುವರು.

ನಂತರ, ಹಡಗು, ದೋಣಿಗಳ ಎಣಿಕೆ. ಎಷ್ಟು ಹಡಗುಗಳು ಹೋದವು, ಹೇಳು ? ಹದಿನಾರು. ಅದಲ್ಲ. ಎಂಟು ಹೋಯಿತು. ಶೈವನಿಗೆ ಎಣಿಸುವು ಬಂದು ತಡವೆ ಎಣಿಸಿದುದರಲ್ಲಿ ಬಂಧತ್ತಾಯಿತು. ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ್ಲಿ ಹತ್ತೊಂಭತ್ತು ಆಯಿತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡುವು ಏಕಾಗ್ಯ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಬಂದು ಹಡಗನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೆ ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದರು ? ಹೂಟೆ ಸಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಂಗಾರವು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ ! ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಯೋಚಿ

ಎರಡನೆಯ ಸರಿಚ್ಛೇದ.

ಈ

ಪ್ರಕಾರ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಯು ಹುಟ್ಟು ಬೆಳೆಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಣಯ ವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಹೇಳಿರಿ. ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಬಿಡಿರಿ. ಹದಿನಾರು ವರು ಪದ ನಾಯಕ. ಎಂಟು ವರುಪದ ನಾಯಕಿ! ಹುಡುಗರಹಾಸಿ ಪ್ರೀತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರದು.

ಬಾಲ್ಯದ ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಬಂದು ಸಂಪ್ರೀತಿಯು ಇದೆ ಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಬಾಲ್ಯದ ಸ್ನೇಹಿತರು ಎಷ್ಟುಮಂದಿ ಯಾವನದಲ್ಲಿ ಪರ ಸ್ಪರ ನೋಡಿರುವರು? ಎಷ್ಟುಮಂದಿ ಬದುಕಿರುವರು? ಎಷ್ಟುಮಂದಿ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಯೋ ಗ್ಯರಾಗಿರುವರು? ವಾರ್ಧಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯಸ್ನೇಹದ ಸ್ಮೃತಿಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿರುವುದು. ಮಿಕ್ಕದುದೆಲ್ಲ ಮರೆತುಹೋಗಿರುವುದು. ಆದರೆ ಆ ಸ್ಮೃತಿಮಾತ್ರವೂ ಎಷ್ಟು ಆನಂದ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ!

ಹುಡುಗನು ಬಂದೊಂದು ತಡವೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ಮುಖಮಂಡಲವು ಅತಿ ಮಧುರ ವಾದುದೆಂದೂ, ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದೋ ತಿಳಿಯಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಬಂದು ಗುಣ ವಿದೆಯೆಂದೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಮಾಡುತ್ತ, ಎಷ್ಟೋ ತಡವೆ ಅವಳು ಹೋಗು ತಿದ್ದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲಿರುವನು. ಆದರೆ ತಾನು ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ತಿಳಿಯಲಾರದವನಾಗಿದ್ದನು. ಅನಂತರ, ಆಹ್ಲಾದಕರವಾದ ಮುದ್ದುಮುಖ, ಆ ಸರಳವಾದ ಕಟಾಕ್ಷ, ಇವೆಲ್ಲಾ ಕಾಲದ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ತೇಲಿಹೋಗಿಬಿಟ್ಟುವು. ಅದುಕಾರಣ ಪೃಥಿವಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹುಡುಕಿ ನೋಡುವೆವು. ಕೇವಲ ಅದರ ಸ್ಮೃತಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ. ಬಾಲ್ಯ ಪ್ರಣಯ ದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಬಂದು ಸಂಪ್ರೀತಿಯು ಇರುವುದು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಯಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಳು. ಪ್ರತಾಪನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಪ್ರತಾಪನ ಜ್ಞಾತಿಯ ಮಗಳು. ಸಂಬಂಧ ದೂರವಾದರೂ ಇಬ್ಬರೂ ಜ್ಞಾತಿಗಳು. ಶೈವಲಿನಿಯ ಯೋಚನೆಗೆ ಬುಡವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಬಡವರ ಕನ್ಯೆ. ಅವಳಿಗೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಕೇವಲ ತಾಯಿಯೊ ಬ್ಬಳು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಂದು ಗುಡಿಸಲು ಇತ್ತು; ಮತ್ತು ಶೈವಲಿನಿಯ ರೂಪರಾಶಿ. ಪ್ರತಾಪನು ದರಿದ್ರನು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ದೊಡ್ಡ ವಳಾಗುತ್ತ ಬಂದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಷೋಡಶ ಕಳೆಯೂ ತುಂಬು ತಬ್ಬಿಂತು. ಆದರೆ ಮದುವೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಗೆ ಹಣಬೇಕು. ಕೊಡುವವರು

ಯಾರು ? ಆ ಅರಣ್ಯದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಆ ರೂಪರಾಶಿಯು ಅಮೂಲ್ಯವಾದುದೆಂದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾರು ?

ಕಡೆಗೆ ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯು ಬರುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಬುದ್ಧಿಯು ಬಂದು, ತನಗೆ ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಪೃಥಿವಿಯಲ್ಲಿ ಜೇರೆ ಸುಖವಿಲ್ಲವೆಂದೆಂದುಕೊಳ್ಳುವಳು. ಮತ್ತು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಳು.

ಇಬ್ಬರೂ ಆ ಯೋಚನೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಬಹಳದಿನ ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಹಾಗೆ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಯಾವ ಇತ್ಯರ್ಥವನ್ನೂ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಲಾರದೆಹೋದರು. ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕಡೆಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ, ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಗಂಗೆಗೆ ಹೋದರು. ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಈಜಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಪ್ರತಾಪನು, ಶೈವಲಿನಿ ! ನಾವೂ ಈಜಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಈಜುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈಜುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಹಾಗೆ ಊರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹುಡುಗರೂ ಈಜಲಾರರು. ಮಳೆಗಾಲ—ಗಂಗೆಯು ಪೂರ್ಣಪ್ರವಾಹ. ಪ್ರವಾಹದ ನೀರು ಏರು ತಗ್ಗುಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಬಿದ್ದು ಕುಣಿದಾಡುತ್ತ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಜಲರಾಶಿಯನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು, ಮಥನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಎರಚಾಡಿಕೊಂಡು, ಈಜಿಕೊಂಡು ಹೋದರು. ನೊರೆಗಳ ಸುಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಯಾವನ ಶೀರವೆರಡೂ ಬೆಳ್ಳಿಯುಂಗುರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರತ್ನಯುಗಳದಹಾಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು.

ಅವರು ಈಜಾಡಿಕೊಂಡು ಬಹಳ ದೂರ ಹೊರಟುಹೋದುದನ್ನು ದಡದಲ್ಲಿದ್ದವರು ನೋಡಿ, ಹಿಂದಿರುಗುವಂತೆ ಕೂಗಿದರು. ಅದು ಹುಡುಗರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೊರಟೇಹೋದರು. ಪುನಃ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಗಿದರು ; ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು ; ಬೈದರು. ಅದು ಯಾವದೂ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೊರಟುಹೋದರು. ಬಹಳದೂರ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಾಪನು, ಶೈವಲಿನಿ ! ಇದೇ ನನಗೆ ಮದುವೆ ! ಎಂದನು.

ಶೈವಲಿನಿ—ಮತ್ತೇನು—ಇಲ್ಲಿಯೆ ?

ಪ್ರತಾಪನು ಮುಣುಗಿಹೋದನು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಮುಣುಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಭಯವುಂಟಾಯಿತು. ಅವಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಏತಕ್ಕೆ ಸಾಯಲಿ ? ಪ್ರತಾಪನು ನನಗೆ ಯಾರು ? ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಯಾರು ? ನನಗೆ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಸಾಯಲಾರೆ ಎಂದೆಂದುಕೊಂಡಳು. ಅವಳು ಮುಣುಗಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿಗಿದಳು. ಈಜಿಕೊಂಡು ದಡಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ಮೂರನೆಯ ಕುರಿಚ್ಚಿಲ್ಲದ.

ಪ್ರತಾಪನು ಮುಣುಗಿಹೋದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಚಿಕ್ಕ ಹಡಗು ಹೋಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿದ್ದವನೊಬ್ಬನು ಪ್ರತಾಪನು ಮುಣುಗಿದುದನ್ನು ನೋಡಿದನು. ನೋಡಿ, ಅವನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದನು. ಹಡಗಿನಿಂದ ಧುಮುಕಿದವನು, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕರ್ಮ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಈಜೆಕೊಂಡು ಬಂದು ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿ ಹಡಗಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದನು. ಹಡಗಿನಮೇಲೆ ಹಾಕಿ, ಹಡಗನ್ನು ದಡಕ್ಕೆ ತಂದು ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಪ್ರತಾಪನ ತಾಯಿಯು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಕಾಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಅವನಿಗೆ ಆದಿನ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದಳು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗೆ ಒಳಸಂಗತಿಯೊಂದೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಪುನಃ ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಮುಖ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. ನೋಡಿ ಮುಗ್ಧನಾದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಆಗ ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಮೂವತ್ತೆರಡು ವರುಷವಾಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಸನ್ಯಾಸಿಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮದುವೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದಾರಪರಿಗ್ರಹದಿಂದ ಜ್ಞಾನೋಪಾರ್ಜನೆಗೆ ವಿಘ್ನವುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರುತ್ಸಾಹಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅವನ ತಾಯಿಯು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥೆಯಾಗಿ ವರುಷದ ಮೇಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಈಗ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಜ್ಞಾನೋಪಾರ್ಜನೆಗೆ ವಿಘ್ನವುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ತೋರಿತು. ಮೊದಲು, ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ಸ್ವಯಂಪಾಕ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಬಂದಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳಹೊತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ ಅಧ್ಯಾಪನಕ್ಕೂ ವಿಘ್ನ. ಎರಡನೆಯದು, ದೇವತಾರ್ಚನೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡುಮೂರು ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಾಲಗ್ರಾಮಗಳು. ಅದರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಅವನೇ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಾಲವು ಹೋಗುವುದು. ದೇವರ ಪೂಜೆಯು ನಿಲ್ಲಕೂಡದು. ನಿಂತರೆ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಲೋಪವುಂಟಾಗುವುದು. ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಆಹಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದೇ ಹಿಡಿಯುವುದು. ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕಣ್ಣು ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋದುವು. ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕದು. ಸಂಪಾದಿಸಿದ ದುಡ್ಡು ಇಡುವುದೆಲ್ಲಿ? ಯಾರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು?

ಹೆಚ್ಚು ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ. ಬಂದುದನ್ನು ಜತನಮಾಡಿ ಇಡುವೆರಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಉತ್ತಮಕಲ್ಪವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿ, ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಸುಂದರಿಯನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ, ಅವಳಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧನಾಗುವ ಸಂಭವ; ತದ್ವಾರಾ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧನಾಗುವ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚಾದುದರಿಂದ ಸುಂದರಿಯಾದವಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಮನಸ್ಸು ಇಂತಹ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅವಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರತೀಕವು ಭಂಗವಾಯಿತು. ಹಾಗೆಯೆ ಯೋಚಿಸಿ, ಚಿಂತಿಸಿ, ಭಾವಿಸಿ, ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡಿ, ಕಡೆಗೆ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟನು. ಸೌಂದರ್ಯದ ಮೋಹದಿಂದ ಯಾರುತಾನೇ ಮುಗ್ಧರಾಗುವುದಿಲ್ಲ?

ಈ ವಿವಾಹವಾದ ಎಂಟು ವರುಷದ ಮೇಲೆ ಈ ಕಥೆಯು ಆರಂಭವಾಗುವುದು.

ಮೊದಲನೆಯ ಖಾಸಗಿ.

ಪಾ ಪೀ ಯ ಸೀ.

ಮೊದಲನೆಯ ಸರಿಚ್ಛೇದ.

ಭಾ ಬಂಗಾಳಾ, ಬೇಹಾರ, ಓರಿಸ್ಸಾ ಇವುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ ನಬಾಬ ಅಲಿಜಾವಿರ ಖಾನನು ಮಂಗೀರ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಆ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತಃಪುರ, ರಂಗಮಹಲುಗಳು ಬಹಳ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿದ್ದುವು. ಇನ್ನೂ ರಾತ್ರಿಯ ಪ್ರಥಮಯಾವುವು ಮೀರಲಿಲ್ಲ. ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುರಂಜಿತವಾದ ರತ್ನಗಂಬಳಿಯು ಹಾಸಿತು. ಬೆಳ್ಳಿಯ ದೀಪಸ್ತಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಸುವಾಸಿತವಾದ ತೈಲವು ತುಂಬಿ ದೀಪವು ಉರಿಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಸುಗಂಧಗಳಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪದಾಮಗಳ ಸುವಾಸನೆಯಿಂದಲೂ ಕೊಠಡಿಯು ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು. ಹಂಸತೂಲಿಕಾತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಮೊಳೆ ಮಲಿನ ದಿಂಬಿನ ಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸ್ಥೂಲಕಾಯೆಯಲ್ಲದ ಬಾಲಿಕೆಯ ಹಾಗಿದ್ದ ಯುವತಿಯೊಬ್ಬಳು ಮಲಗಿಕೊಂಡು ಗುಲಿಸ್ತಾಫ್ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಲಿತ್ತಿತ್ತು. ಯುವತಿಗೆ ಹದಿನೇಳು ವರುಷ ವಯಸ್ಸು. ಆದರೆ ಗಿಡ್ಡು, ಬಾಲಿಕೆಯ ಹಾಗೆ ಸುಕುವಾರಿ. ಗುಲಿಸ್ತಾಫ್ ಓದುತ್ತ ಬಂದೊಂದು ತಡವೆ ಎದ್ದು ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡುವಳು. ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಇದುವರೆಗೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ ತಕ್ಕ ? ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಆತನು ಏತಕ್ಕೆ ಬರುವನು ? ಸಾವಿರಾರು ದಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ ದಾಸಿ ; ನನಗೋಸ್ಕರ ಇಷ್ಟಾದೂರ ಏತಕ್ಕೆ ಬರುವನು ? ಎಂದಂದು ಕೊಂಡು, ಪುನಃ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಲು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗುವಳು. ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಓದಿ, ಏತಕ್ಕೋ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ಬಳ್ಳಿಯದು, ಬಾರದೆ ಇರಲಿ, ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಾನೇ ಹೋಗುವೆನು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಜ್ಞಾಪಕವು ಬರುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ? ಸಾವಿರಾರು ಜನರಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ ದಾಸಿಯಾಗಿರುತ್ತ ನನ್ನನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ದುರಾಶೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಪುನಃ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೋಡಲು ತೊಡಗಿದಳು. ಅದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸರಿಬೀಳದೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬಿಸಾಟು, ಬಳ್ಳಿಯದು, ಈಶ್ವರನು ಹೀಗೇತಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ?

ಬಬ್ಬರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿರಬೇಕಾದುದೇತಕ್ಕೆ ? ಅದೇ ಈಶ್ವರನ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ಹೊಂದುವನೂ ಅವನು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಆಶೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕೆ ? ಯಾರನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹವರನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದೇತಕ್ಕೆ ? ನಾನು ಅಲ್ಪವಾದ ಲತೆಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸಾಲವೃಕ್ಷವನ್ನು ಏರಬೇಕೆಂದೆನಿಸುವುದೇತಕ್ಕೆ ? ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬಿಸಾಟು ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ನಿರ್ದೋಷವಾದ ದೇಹಘಟನೆ. ಚಿಕ್ಕದಾದ ತಲೆಯಿಂದ ಲಂಬಿತವಾದ ಭುಜಂಗರಾಶಿಯಹಾಗೆ ನಿಬಿಡವಾದ ಕುಂಚಿತವಾದ ಕೇಶಭಾರವು ಹರಿದು ನೆಲ ಸೋತಿತು. ಸ್ವರ್ಣ ರಚಿತವಾದ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಹರಡುವ ಉಜ್ವಲವಾದ ಮೇಲುದು ಎಂಬ ಉತ್ತರೀಯವು ಹರಿದುಬಿತ್ತು. ಅವಳ ಅಂಗ ಸಂಚಾಲನ ಮಾತ್ರದಿಂದ ರೂಪದ ತರಂಗವು ಎದ್ದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಅಗಾಧವಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಚಾಂಚಲ್ಯ ಮಾತ್ರದಿಂದ ತರಂಗವು ಎದ್ದ ಹಾಗೆ ಎದ್ದವು.

ಆಗ ಆ ಸುಂದರಿಯು ಒಂದು ಸಣ್ಣದಾದ ವಿಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಝಂಕಾರವಾಡಿ ಕೇಳುವವನಿಗೆ, ಭಯಪಟ್ಟವಳ ಹಾಗೆ, ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಅತಿವೃದ್ಧವಾದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಕಿ ಜೋಯಿಗಳ ಶಬ್ದವೂ ಪ್ರಕರಗಳ ಕೂಗೂ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದವು. ಬಾಲೆಯು ಚಮಕಿತೆಯಾಗಿ ಎದ್ದು ವ್ಯಸ್ತಚಿತ್ತದಿಂದ ಕೊರಡಿಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಒಂದು ನಿಂತು ನೋಡಲಾಗಿ ನಬಾಬನ ಪಾಲ್ಕಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಬಾಬ ಮಾರಕಾಸೀಮಲಿಖಾನನು ಪಾಲ್ಕಿಯಿಂದಿಳಿದು ಕೊರಡಿಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶವಾಡಿದನು.

ನಬಾಬನು ಆಸನಗ್ರಹಣವಾಡಿ, ದಲನೀಬೀಬಿ ! ಯಾವದನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ ? ಎಂದನು. ಯುವತಿಯ ಹೆಸರು ದಾಲತಲನ್ನುಸಾ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಬಾಬನು ಅದನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಡಿ ದಲನಿಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನಾಗಿ, ಪೌರ ಜನರಲ್ಲರೂ ಅವಳನ್ನು ದಲನೀಬೀಬಿ, ದಲನೀಬೀಬಿ, ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ದಲನಿಯು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಮುಖತಗ್ಗಿದವಳಾದಳು. ಅವಳ ದುರದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಬಾಬನು, ನೀನು ಹಾಡುತ್ತಲಿದ್ದುದನ್ನು ಹಾಡು, ಕೇಳುವೆನೆಂದನು.

ಆಗ ಬಹಳ ಗಲಭೆಗಿಟ್ಟಿತು. ವಿಣೆಯ ಶ್ರುತಿಯು ಸರಬೀಳದು—ಏನುವಾಡಿ ದರೂ ಸರಿಯಾಗದು. ವಿಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದಳನಿಯು ಬೆಕಲಾ (ಅಂದರೆ ಸಣ್ಣದಾದ ತಮಟೆಯನ್ನು) ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಅದೂ ತಾಳಕ್ಕೆ ಸರಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ನಬಾಬನು, ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ—ಇದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಹಾಡೆಂದನು. ಇದರಿಂದ ದಲನಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ತನಗೆ ತಾಳಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಬಾಬನು ತಿಳಿದಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಳು. ಅನಂತರ ದಲನಿಯ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಹೊರಡದು. ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಳು. ಏನುವಾಡಿದರೂ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರವೇ ಹೊರಡದು ! ಮೇಘಚ್ಛನ್ನವಾದ ದಿನ ಸ್ಥಳಸದೃಶವು ಬಾಯಿಬಿಡುವ ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಹೇಗೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೋ

ಹಾಗಾಯಿತು. ಭೀರು ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಕವಿಯ ಕವಿತಾ ಕುಸುಮದಹಾಗೆ ತೆರದೂ ತೆರೆಯದಹಾಗೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆಯದೆ ಹೋಯಿತು. ಮಾನಿನಿಯಾದ ಹೆಂಗಸು ಮಾನದಿಂದ ಇರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಂಠಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಪ್ರಣಯ ಸಂಜೋಧನೆಯಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು, ಬಂದೂ ಬಾರದಹಾಗೆ ಇದ್ದು, ಹೇಗೆ ಕಡೆಗೆ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಮಾತು ಹೊರಡದಿರುವುದೂ, ಹಾಗಾಯಿತು.

ಕಡೆಗೆ ದಲನಿಯು ವಿಣೆಯನ್ನು ಬತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಇಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು, ನಾನು ಹಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ನಬಾಬನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಏತಕ್ಕೆ ? ಕೋಪವೇನು ! ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ದಲನೀ—ಕಲಿಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಜನರು ನುಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಡುವ ಯಂತ್ರವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆ ಆಗ ತಮ್ಮ ಸಮುದಯದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವೆನು, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಹಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ವಿಾರಕಾಸಿವನು, ಅತ್ತಕಡೆ ದಾರಿಯು ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ತಂದುಕೊಡುವೆನೆಂದನು.

ದಲನೀ—ದಾರಿಯು ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆ ಏನು ?

ನಬಾಬನು ದುಃಖಿತನಾಗಿ, ನಮಗೂ ಅವರಗೂ ವಿರೋಧ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ನೀನು ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿಲ್ಲವೇನು ? ಎಂದನು.

ಕೇಳಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಗೆ, ದಲನಿಯು ಸುಮ್ಮನಾದಳು.

ವಿಾರಕಾಸಿವನು, ದಲನಿ ! ಅನ್ಯಮನವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಏನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿ ? ಎಂದನು.

ದಲನೀ—ತಾವು ಬಂದು ತಡವೆ ಯಾರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂಗಡ ವಿರೋಧವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವರೂ, ಅವರು ಸೋತುಹೋಗುವರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಿರಿ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ತಾವು ಅವರ ಸಂಗಡ ವಿವಾದವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದುದೇತಕ್ಕೆ ? ನಾನು ಬಾಲೆ. ದಾಸಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳುವುದು ಅನ್ಯಾಯ. ಆದರೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಧಿಕಾರವೂ ಉಂಟು. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ, ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೀರಿ.

ನಬಾಬ—ಆ ಮಾತು ನಿಜ, ದಲನಿ ! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಹಾಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಯಾರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಲಾರೆ.

ದಲನಿಯು ಶರೀರವು ಕಂಟಕಿತವಾಯಿತು. ಅವಳು ಬಹಳಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು. ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೀರು ಬಿತ್ತು. ಕಣ್ಣೀರೂರಿಸಿಕೊಂಡು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಂಗಡ ವಿರೋಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದವರು ಸೋಲುವರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ವಿವಾದ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವುದೇತಕ್ಕೆಂದಳು.

ನಬಾಬನು ವ್ಯುದುತರವಾದ ಸ್ವರದಿಂದ, ನನಗೆ ಇನ್ನು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ನೀನು ಕೇವಲ ನನ್ನವಳು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಹೇಳುವೆನು, ಕೇಳು. ಈ ವಿವಾದ

ದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಹೋಗುವೆನು. ಬಂದುವೆಳೆ ಪ್ರಾಣ ನಷ್ಟವಾದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಯುದ್ಧವಾಡಲು ಏತಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವುಳ್ಳವನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಈಗ ಆಚರಿಸುವ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಅವರೇ ರಾಜರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ನಾನು ರಾಜನಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜನಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ? ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ, ನಾವು ರಾಜರು, ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನೀನು. ನೀನು ನಮ್ಮವನಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಜಾ ಪೀಡನೆ ಮಾಡೆನ್ನುವರು. ನಾನೇತಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿ ? ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಲಸಮರ್ಥನಾದರೆ, ಆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗುವೆನು. ವೃಥಾ ಪಾಪಕ್ಕೂ ಕಳಂಕಕ್ಕೂ ಏತಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗಲಿ ? ನಾನು ಸಿರಾಜುಲುದಾಲಾ ಅಲ್ಲ. ಮಿರಜಾಸೀರನೂ ಅಲ್ಲ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ದಲನಿಯು ಬಂಗಾಳಾಧೀಶ್ವರನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರ ! ತಾವು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ ? ಆದರೆ ನನ್ನದೊಂದು ಭಿಕ್ಷೆಯುಂಟು. ಏನೆಂದರೆ, ತಾವು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಕೂಡದು. ಇದೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೆಂದಳು.

ಮಿರಜಾಸೀ—ಇಂತಹ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳಾ ನಂಬಿನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು, ಆತನು ಹೆಂಗಸಿನ ಪರಾವರ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳುವೆನು ? ಅಥವಾ ಬಾಲೆಯು ಇಂತಹ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಾವರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಅವಳಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯವೋ ?

ದಲನಿಯು ಅಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ, ಹ್ಲಾಷ್ಣೆಯಾಗಿ, ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಹೇಗೆ, ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಹ್ಲಮಿಸಬೇಕು. ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಇಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳು ಗೊತ್ತಾಗದಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ, ನನ್ನದು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯುಂಟು ಎಂದಳು.

“ ಏನು ? ”

“ ತಾವು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾದೀತೆ ? ”

“ ಏತಕ್ಕೆ, ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವಿಯೋ ? ಗುರಗಣಾನನನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಅವನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಲೆ ! ”

ದಲನಿಯು ಪುನಃ ಪ್ರತಿಭಿಹೋದವಳಂತಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲಾರದೆಹೋದಳು. ಮಿರಜಾಸೀವನು ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ, ಏತಕ್ಕೆ, ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವುಳ್ಳವನಾಗಿರುವೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ದಲನೀ—ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಇರಬೇಕೆಂದು.

ಮಿರಜಾಸೀವನು ಬಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ.

ದಲನಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ನಕ್ಕು, ಜಹಾಪನಾ! ತಮಗೆ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಗುಣಿಸಿ ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನೆಲ್ಲಿರುವೆನೋ ಹೇಳಿದರೆ ನೋಡುವೆನೆಂದಳು.

ವಿಾರಕಾಸಿವನು ನಕ್ಕು, ಹಾಗಾದರೆ, ಕಲಮದಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಎಂದನು.

ದಲನಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಪಂಚಾರಕೆಯೊಬ್ಬಳು ಸುವರ್ಣನಿರ್ಮಿತವಾದ ಕಲಮದಾನನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟಳು.

ವಿಾರಕಾಸಿವನು ಹಿಂದೂ ಜೋಯಿಸನಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದನು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಹಾಕಿ ಗುಣಿಸಿನೋಡಿ, ಸ್ವಲ್ಪಪೂತಿ ನಮೇಲೆ, ಕಾಗದವನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ವ್ಯಸನಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ದಲನಿಯು, ಏನು ಗೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ವಿಾರಕಾಸಿವನು, ಗುಣಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದುದು, ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದೆ; ನೀನು ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದನು.

ನಬಾಬನು ಕೂಡಲೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ವಿಾರಮುನಷಿಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ, ಮುರಷಿ ದಾಬಾದಿಗೆ ಸಮೀಪವಿರುವ ವೇದಗ್ರಾಮವೆಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನೆಂಬೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಇರುವನು. ಅವನು ನನಗೆ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಸಿದವನು. ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧವಾಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಲಿನೀಬೇಗಂ ಎಲ್ಲಿರುವಳೆಂಬುದನ್ನು ಗುಣಿಸಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಹಾಗೆ ಮುರಷಿದಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನೌಕರನಿಗೆ ಪರವಾನೆಯನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು.

ವಿಾರಮುನಷಿಯು ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಮುರಷಿದಾಬಾದಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಲು ಪರವಾನೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಎರಡನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ನಾ ಎಂಬ ಒಂದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಪುಷ್ಕರಿಣಿ. ಅದರ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ತಾಳೆಮರಗಳ ತೋಪು. ಅಸ್ತಂಗತನಾಗುತ್ತಲಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನ ಸುವರ್ಣ ವರ್ಣವುಳ್ಳ ಕಾಂತಿಯು ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯ ಕಪ್ಪಾದ ಜಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಕಪ್ಪಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆ ಬಿಸಿಲಿನೊಂದಿಗೆ ತಾಳೆಮರಗಳ ಕಪ್ಪಾದ ನೆರಳು ಅಂಕಿತವಾಗಿತ್ತು. ಸೋಪಾನದ ಬಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಲತಾಮಂಡಿತವಾದ ಕೆಲವು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ವೃಕ್ಷಗಳು. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಬ್ಬಿದ ಲತೆಗಳು ಬುಡಕ್ಕೆಂದು ಹೆಣೆದುಕೊಂಡು, ಆ ಮರಗಳ ಕೊಂಬುಗಳು ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯ ನೀರಿನವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ, ಜಲವಿಹಾರಿಣಿಗಳಾದ ಕುಲಕಾಮಿನಿಯರನ್ನು ಮರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಆ ಮರಗಳ ಮರೆಯಿಂದುಂಟಾದ ಅಲ್ಪಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಶೈವಲಿನಿಯೂ ಸುಂದರಿಯೆಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರಮಣಿಯೂ ಕೊಡಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನೀರಿನಸಂಗಡ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಯುವತಿಯರೊಂದಿಗೆ ನೀರಿನ ಕ್ರೀಡೆಯೆಂದರೇನು ? ಹಾಗೆಂದರೆನೋ ಅದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾವು ನೀರಲ್ಲ. ಯಾರು ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೋ ಅವರೇ ಬಲ್ಲರು. ಅವರೇ ಕೊಡದ ತಾಡನದಿಂದ ಜಲವು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ತರಂಗತರಂಗವಾಗಿ ಎದ್ದು ಬಾಹುಗಳ ಪ್ರಸಾರದಿಂದಂಟಾಗುವ ಹಸ್ತಾಭರಣಗಳ ನಿಜತತ್ವನಿಯ ತಾಳಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಗೆ ಕುಣಿಯುವುದೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲರು. ಹೃದಯದಮೇಲೆ ಗ್ರಾಹಿತವಾಗಿರುವ ಜಲಜಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳನ್ನು ತೂಗಲಾಡಿಸುತ್ತ, ಆ ತಾಳಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಗೆ ಕುಣಿದಾಡುವುದೋ, ಯುವತಿಯನ್ನು ಸುತ್ತು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಅವಳ ಬಾಹುಗಳನ್ನೂ ಕಂಠವನ್ನೂ ಸ್ತಂಭವನ್ನೂ ಹೃದಯವನ್ನೂ ಇಣಕಿಣಕಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಜಲವು ತರಂಗವಾಗಿ ಎದ್ದು ತಾಳಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಗೆ ಕುಣಿದಾಡುವುದೋ, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರೇ ಹೇಳಬಲ್ಲರು. ಮತ್ತು ಯುವತಿಯು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕೊಡವನ್ನು ತೇಲಿಬಿಟ್ಟು, ಮಂದಮಾರುತನ ವಶಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಚುಂಬುಕ ಪರೈಂ ತವೂ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿ, ಬಿಂಬಾಧರವನ್ನು ನೀರಿನಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಬಾಯಿಯೊಳಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಹೇಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಳೋ, ಆ ನೀರನ್ನು ಸೂರ್ಯಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಉಚ್ಛ್ರಿಸುವಳೋ, ಜಲವು ಬೀಳುವಾಗ ಬಿಂಬಬಿಂಬವಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಸೂರ್ಯರನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡುಬಂದು ಯುವತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಉಪಹಾರವಾಗಿ ಕೊಡುವುದೋ, ಯುವತಿಯು ಕೈಕಾಲುಗಳ ಸಂಚಾಲನದಿಂದ ನೀರು ಟೊಳ್ಳುಬಿದ್ದು ಹೇಗೆ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತ ಏಳುವುದೋ, ಜಲದ ಹಿಲೋಲದಲ್ಲಿ ಯುವತಿಯ ಹೃದಯವೂ ಹೇಗೆ ನೃತ್ಯ ಮಾಡುವುದೋ,

ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರೇ ಹೇಳಬಲ್ಲರು. ಎರಡೂ ಸಮಾನ. ಜಲವೂ ಚಂಚಲ; ಈ ಭುವನ ಚಾಂಚಲ್ಯ ವಿಧಾಯಿನಿಗಳಾದ ರಮಣಿಯರ ಹೃದಯವೂ ಚಂಚಲ. ಜಲದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತಮಾಡಿ ದರೆ ಗುರುತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯುವತಿಯರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತಮಾಡಿದರೆ ಗುರುತಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದೇನು ?

ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯ ಶ್ಯಾಮಲವಾದ ಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣಮಯವಾದ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳು ಸೇರಿಹೋಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಶ್ಯಾಮಲವರ್ಣವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ತಾಳೆ ಮರಗಳ ಅಗ್ರಭಾಗಗಳು ಮಾತ್ರ ಸ್ವರ್ಣಪತಾಕಗಳಂತೆ ಪ್ರಕಾಶವಾಗತಲಿದ್ದವು.

ಸುಂದರಿ—ಅಕ್ಕ ! ಸಾಯಂಕಾಲವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇರಕೂಡದು. ನಡೆ, ಮನೆಗೆಹೋಗಬೇಕು.

ಶೈವಲಿನಿ—ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಮಲ್ಲಮಲ್ಲಗೆ ಒಂದು ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳಬಾರದೆ.

ಸುಂದರಿ—ದೂರಹೋಗು ! ಇದೇನು ಕೇಡು ! ನಡೆ, ಮನೆಗೆ.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಹಾಡಿನಹಾಗೆ, ಇನ್ನು ಸದನಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಾರೆ, ಸಖಿ ! ನನ್ನ ಮದನ ಮೋಹನನು ಬಂದನಾಗಲೆ ! ಎಂದಳು.

ಸುಂದರಿ—ಸಾಕು, ಬಿಡು ! ಇದೇನು, ಬಂದುದು ಕೇಡು, ನಿನಗೆ ! ಮದನಮೋಹನನು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ, ನಡೆ.

ಶೈವಲಿನಿ—ಹೋಗಿ ಆತನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮದನಮೋಹನಿಯು ಭೀಮಾ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯ ನೀರು ತೀತಲವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತು ಹೋದಳೆಂದು ಹೇಳು.

ಸುಂದರಿ—ಹುಡುಗಾಟವನ್ನು ಬಿಡು. ಕತ್ತಲೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು-ನಾನು ಇನ್ನು ನಿಲ್ಲಲಾರೆ. ಈ ಹೊತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯತಾಯಿಯು ಇತ್ತಕಡೆ ಯಾರೊ ಕೆಂಪುಮೋರೆಯ ವನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಳು.

ಶೈವಲಿನಿ—ಅದರಿಂದ ನಿನಗೂ ನನಗೂ ಭಯವೇನು ?

ಸುಂದರಿ—ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ ? ಏಳು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಹೊರಟು ಹೋಗುವೆನು.

ಶೈವಲಿನಿ—ನಾನು ಏಳುವುದಿಲ್ಲ.—ನೀನೇ ಹೋಗು.

ಸುಂದರಿಯು ಕೋಪಗೊಂಡು ಕೊಡದಲ್ಲಿ ನೀರುತುಂಬಿಕೊಂಡು ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯ ಮೆಟ್ಟುಗಳಮೇಲೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡು, ಪುನಃ ಶೈವಲಿನಿಯಕಡೆ ತಿರುಗಿಕೊಂಡು, ಏನೆ ! ನಿಜವಾಗಿ ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಈ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯ ಘಟಿಯಲ್ಲಿರುವಿಯೋ ? ಎಂದಳು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಏನೊಂದುತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ; ತಾಳೇಮರದ ಕಡೆಗೆ ಕೈಬೆರಳು ನಿರ್ದೇಶಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದಳು. ಸುಂದರಿಯು ಜರಳು ನಿರ್ದೇಶಮಾಡಿವಕಡೆ ನೋಡಲಾಗಿ, ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯ ಆಚೆಯದಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಾಳೇಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವನಾಶ ! ಸುಂದ

ರಿಯು ಪುನಃ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊಂಕಳಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊಡವನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಉದ್ವಿಗ್ನ ಶ್ವಾಸದಿಂದ ಓಡಿಹೋದಳು. ಹಿತ್ತಾಳೆಕೊಡ, ಗಡಗಡಾಯಿಸಿ ಉರುಡುತ್ತ ಢಕಢಕ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತ ಉದರಸ್ಥವಾಗಿದ್ದ ನೀರನ್ನುಗಿಯುತ್ತ ಪುನಃ ಪುಷ್ಕರಣಿಯ ಜಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ಸುಂದರಿಯು ತಾಳವೃಕ್ಷದ ತಳದಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬ ಇಂಗ್ಲೀಷರವನನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಇಂಗ್ಲೀಷರವನನ್ನು ನೋಡಿ ಶೃವಲಿನಿಯು ಅಲ್ಲಾಡಲಿಲ್ಲ, ಕದಲಿಲ್ಲ, ನೀರಿನಿಂದ ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಕುತ್ತಿಗೆಯವರೆಗೂ ಮುಣುಗಿ ಬವ್ವೆಯಾದ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಕಬರಿಯ ಸಮೇತವಾಗಿ ತಲೆಯ ನೆನದುಹೋದಭಾಗವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ವಿಕಸಿತವಾದ ಕಮಲದಂತೆ ಜಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಮೇಘಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಕಲವಾದ ಮಿಂಚು ನಕ್ಕಹಾಗೆ ಭೀಮಾಪುಷ್ಕರಣಿಯ ಆ ಶ್ವಾಮಲವಾದ ತರಂಗದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ವರ್ಣಕಮಲವು ಹುಟ್ಟಿತು.

ಸುಂದರಿಯು ಓಡಿಹೋದಳು. ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಇಂಗ್ಲೀಷರವನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ತಾಳೇಮರಗಳ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಘಾಟೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದನು.

ಇಂಗ್ಲೀಷರವನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಪವಯಸ್ಕನಾಗಿ ಗಿಡ್ಡನಾಗಿದ್ದನು. ಮಿಲೆ ಹುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೇರವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣ. ಕಣ್ಣುಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷರವರಿಗೆ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣವೆಂತಲೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಉಡುಪು ಡೆಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಸರಪಣಿ, ಉಂಗುರಮುಂತಾದ ಆಲಂಕಾರಗಳ ಪಾರಿಪಾಟ್ಯವು ಸ್ವಲ್ಪ ಇತ್ತು.

ಇಂಗ್ಲೀಷರವನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಘಾಟೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, ಕ್ರಮವಾಗಿ ನೀರಿನ ಅಂಚಿಗೆ ಸರಿದು, I come again, fair lady (ಸುಂದರಿ ! ನಾನು ಪುನಃ ಬಂದೆ) ಯೆಂದನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ನಿನ್ನ ಆ ಹಾಳುಮಾತು ನನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

Oh—Ay—that nasty gibberish,—I must speak it I suppose (ಓಹೋ ! ಆ ಅರ್ಥರಹಿತವಾದ ಹಾಳುಮಾತೋ ! ಅವರಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕೋ—) ನಾನು again (ಪುನಃ) ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಶೈವಲಿನೀ—ಏತಕ್ಕೆ ? ಯಮಾಲಯಕ್ಕೆ ಇದೇನಾಗಲಿವೆ ?

ಇಂಗ್ಲೀಷರವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ಏನು ಹೇಳಿದನೆಂದರೆ. ಜ (ಯ) ಮನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆತು ಹೋದನೆ ? ಎಂದೆನು. (ಬಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ' ಯ ' ಕಾರವನ್ನು ' ಜ ' ಕಾರದಹಾಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.)

ಇಂಗ್ಲೀಷ—ಜಮ ! (ಯಮ) John—you mean ? (ಜಾನ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ ?) ನಾನು ಜಾನೆಂಬುವನಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಲಾರೆನ್ಸ್—

ಶೈವಲಿನೀ—ಬೃಳೆಯದು, ಒಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷುಮಾತು ಬಂದಹಾಗಾಯಿತು. ಲಾರೆನ್ಸ್ ಎಂದರೆ ಮಂಗೆ ನೆಂದು ಅರ್ಥ.

ಆ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೈವಲಿನಿಯ ಹತ್ತಿರ ಲಾರೆನ್ಸ್ ಫಾಸ್ಟರನು ಏಷ್ಯೋ ದೇಶೀಯ ಬೈಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಸ್ವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಅವನು ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯ ಆಚೆ ಇದ್ದ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಇಳಿದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾವಿನ ತೋಪಿನಲ್ಲಿ ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ಸವಾರನಾಗಿ ಟೆಯಿಯುಟೆ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿತವಾಗಿ ಕೇಳಿಸುವಹಾಗೆ ಗೀತವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಹೋಗುತ್ತ ಬಂದೊಂದು ಸಲ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ತೀತಪ್ರಧಾನವಾದ ದೇಶದ ತುಷಾರರಾಶಿಯ ಹಾಗಿರುವ ಮೇಠಿಯು ತಿಖಾರೂಪಿಣಿಯಾದ ಉಷ್ಣದೇಶದ ಸುಂದರಿಯಹಾಗೆ ಇದ್ದಳೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಲಾರದೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಫಾಸ್ಟರನು ಹೊರಟು ಹೋದಕೂಡಲೆ ಶೈವಲಿನಿಯು ನಿರೀನಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದು ಕೊಡದಲ್ಲಿ ನಿರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಕುಂಭಕಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ವಸಂತದ ಪವನಾರೂಢವಾದ ಮೇಘದಂತೆ ಗಜೇಂದ್ರಗವನದಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಯಥಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೊಡವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಶಯ್ಯಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋದಳು.

ಅಲ್ಲಿ ಶೈವಲಿನಿಯ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಚಿತ್ರಾಸನದಲ್ಲಿ ಯೋಗಾರೂಢನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಮಣ್ಣಿನ ಹಣತಿಯಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಲಿದ್ದ ದೀಪಕ್ಕೆ ದಿರಾಗಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಓದುತ್ತಲಿದ್ದನು. ನಾವು ಹೇಳುವ ಕಥೆಯು ನಡೆದು ಈಗ ಬಂದು ನೂರುಹತ್ತು ವರುಷಗಳಾಗಿವೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗೆ ಮೂವತ್ತೈದು ಸಾಲ್ವತ್ತು ವರುಷ. ಬೀರ್ಘಾಕಾರವುಳ್ಳವನು.

ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದನು. ದೊಡ್ಡತಲೆ. ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಲಲಾಟ ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಚಂದನರೇಖೆ.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಮಲಗುವ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಲೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಗಂಜನು ಹೊತ್ತಾಗಿ ಬಂದುದೇತಕ್ಕೇಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಏನು ಹೇಳಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಶೈವಲಿನಿಯು ಬಳಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಆಗ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರದ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಓದುತ್ತ ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಶೈವಲಿನಿಯು ನಕ್ಕಳು.

ಆಗ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ತಲೆಮುನ್ನೆತ್ತಿನೋಡಿ, ಈ ಹೊತ್ತು ಇಷ್ಟು ಅವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂಚುವುದೇತಕ್ಕೆ ? ಎಂದನು.

ಶೈವಲಿನಿ—ತಾವು ನನ್ನನ್ನು ಏಷ್ಯೋ ಗದರಿಸಿ ಕೋಪಮಾಡುನಿರಿ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆನು.

ಚಂದ್ರ—ಗದರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇತಕ್ಕೆ ?

ಶೈವಲಿನಿ—ನಾನು ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯಿಂದ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು.

ಚಂದ್ರ—ಹೌದು—ನಿಜ—ನಿಜಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾಯಿತು ?

ಶೈವಲಿನಿ—ಬಹು ಕೆಂಪುವನುಷ್ಯನು ಬಂದಿದ್ದನು. ಆಗ ಸುಂದರವಾಕೂರಣಿಯು

ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದವಳು ನನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಳು. ನಾನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ದ್ದೆನು; ಭಯದಿಂದ ಎದ್ದು ಬರಲಾರದೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕುತ್ತಿಗೆಯವರೆಗೂ ಮುಣುಗಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದೆನು. ಆವನು ಹೊರಟುಹೋಗುವಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಬಂದೆನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಅನ್ಯಮನನಾಗಿ, ತಿರುಗಿ ಬರಬೇಡ, ನಾನು ಓದುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಪುನಃ ಶಂಕರಭಾಷ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ನಿವಿಷ್ಣುಚಿತ್ತನಾದನು

ರಾತ್ರಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತುದರೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು, ಪ್ರೇಮ, ಮಾಯಾ, ಸ್ತೋಟ, ಅಸೌಕರ್ಯೇಯತ್ವ, ಇತ್ಯಾದಿ ತರ್ಕದಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಪದ್ಧತಿಯಪ್ರಕಾರ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಅಡಿಗವಾಡಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಮೊದಲೆ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವಳು ಹಾಗೆಯೆ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ರಾತ್ರಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಓದುತ್ತಲಿದ್ದನಾದುದರಿಂದ ಕಡೆಗೆ ಊಟಮಾಡಿ ಮಲಗುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಯಥಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಹಾಗೆಯೆ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಕಿಟಕಿಯಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿತ್ತು. ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ಪೆಲ್ಲವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಶೋಭರಾಯು ದೃಷ್ಟಿಗೈಬಿತ್ತು. ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಬೆಳದಿಂಗಳೆ ಬಂದು ಮಲಗಿದ್ದ ಸುಂದರಿಯಾದ ಶೈವಲಿನಿಯು ಮುಖದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಪ್ರಪ್ಪೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ತನ್ನ ಗೃಹಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಪದ್ಮವು ವಿಕಸಿತವಾಗಿದೆ ! ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ಹಾಗೆಯೆ ನಿಂತು ನಿಂತು ಬಹಳಹೊತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ರಸದ ನೇತ್ರವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶೈವಲಿನಿಯ ಅನಿದ್ರೆಯಾದ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಆಕರವಾದ ಮುಖಮಂಡಲವನ್ನು ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ನೋಡಲಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾದ ಧನುಸ್ಸಿನ ಖಂಡದಹಾಗೆ ನಿಬಿಡ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣವುಳ್ಳ ಭ್ರೂಯುಗ್ಮದಕೆಳಗೆ ಮುದಿತವಾಗಿ ಪದ್ಮಕೋರಕಸದೃಶವಾದ ಲೋಚನಪದ್ಮಗಳು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ನಯನ ಪಲ್ಲವದಲ್ಲಿ ಕೋಮಲವಾದ ಸಮಗಾಮಿಯಾದ ರೇಖೆಯು ಕಂಡಿತು. ಚಿಕ್ಕದಾದ ಕೋಮಲತರವಾದ ಕರಪಲ್ಲವವು ನಿದ್ರಾವೇಶದಿಂದ ಕಪೋಲದಲ್ಲಿ ಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ನೋಡಿದರೆ ಕುಸುಮರಾಯ ಮೇಲೆ ಕುಸುಮರಾಯು ಹರಡಿದ್ದಹಾಗಿತ್ತು. ಮುಖಮಂಡಲದಮೇಲೆ ಕೈಯಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಕಾರಣ ಸುಕುಮಾರವಾದ ರಸವಿಪ್ರಕಾಶವಾದ ತಾಂಬೂಲರಾಗದಿಂದ ಆರಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಓಷ್ಣಧರಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಮುಕ್ತಕಾರವಾದ ದಂತಪಡ್ಡಿಯು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಣ್ಮರಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಏನೋ ಬಂದು ಸುಖಕರವಾದ ಸ್ವಪ್ನ ಕಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ನಕ್ಕಳು. ಆದು ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂಚುಬಿದ್ದಹಾಗಾಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ಆ ಮುಖಮಂಡಲವು ಪುನಃ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರವಾಯಿತು. ಆ ವಿಲಾಸ ಚಾಂಚಲ್ಯಶೂನ್ಯವಾದ ಇವತ್ತು ವರು

ಷಡ ಯುವತಿಯ ಪ್ರಪುಲ್ಲವಾದ ಮುಖಮಂಡಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿತು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಶೈವಲಿನಿಯ ಸುಷುಪ್ತಿಯಿಂದ ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಮುಖಮಂಡಲದ ಸುಂದರವಾದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣೀರು ಬಿಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಹಾ! ನಾನು ಇವಳನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡೆನು ? ಈ ಕುಸುಮವು ರಾಜಮುಖಟದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳ ವೈದಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಂಡಿತನ ಕುಟೀರಕ್ಕೆ ಇವಳನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದೆನು ? ತಂದುದರಿಂದ ನಾನೇನೂ ಸುಖಿಯಾದೆನು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಅದರಿಂದೇನು ಸುಖ ? ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನಂತಹವನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗ ಹುಟ್ಟುವುದು ಅಸಂಭವ—ಅಥವಾ ನನ್ನ ಪ್ರಣಯದಿಂದ ಅವಳ ಪ್ರಣಯಾಕಾಂಕ್ಷೆಯು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ನಾನಾದರೂ, ಸರೈದಾ ನನ್ನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಯತವ್ರತವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ, ಅವಳ ಸುಖವನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾವಾಗತಾನೇ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿ ? ನನ್ನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓದಿ ಅವಳಿಗೆ ಏನುತಾನೇ ಸುಖ ? ನಾನು ಕೇವಲ ಆತ್ಮಸುಖ ಪರಾಯಣನಾಗಿದ್ದೇನೆ ; ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇವಳನ್ನು ನಾನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರವೃತ್ತನಾದೆನು. ಈಗ ನಾನೇನುಮಾಡಲಿ ? ಕಷ್ಟದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಈ ಪುಸ್ತುಕರಾಯನ್ನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ರಮಣಿಯಮುಖ ಪದ್ಮವನ್ನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಾರಭೂತವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ ? ಈ ಸುಕುಮಾರವಾದ ಕುಸುಮವನ್ನು ಅತ್ಯಪ್ತವಾದ ಯಾವನ ತಾವದಲ್ಲಿ ದಗ್ಧಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಅದನ್ನು ಅದರ ತೊಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಿತ್ತು ತಂದೆನೆ, ಏನು ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಊಟಮಾಡುವುದನ್ನು ಮರೆತುಹೋದನು. ಮರುದಿನ ಅವನು ಮುರಳಿದಾಟುಬಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮಾರಮುನಸ್ಸಿಯಿಂದ ಪರವಾನೆಯು ಬಂದಿತು. ನಬಾಬನ ಕೆಲಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಮೂರನೆಯ ಸರಿಚ್ಚು (ಎ).

ಅಾರೆನ್ನು ಘಾಸ್ಪ್ಯರ್.

ದಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿ ಪುರಂದರವೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟಿಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ (East India Company) ಬಂದು ರೇಷ್ಮೆಯ ಕಾರಖಾನೆಯಿತ್ತು. ಅಾರೆನ್ನು ಘಾಸ್ಪ್ಯರನು ಆ ಕಾರಖಾನೆಯ ಯಜಮಾನನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಅಲ್ಪವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ವೇದಿ ಘಾಸ್ಪ್ಯರೆಂಬುವಳ ಪ್ರಣಯಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಹತಾಶ್ವಾಸನಾಗಿ ಈಸ್ಟಿಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯವರಲ್ಲಿ ಚಾಕರಿಗೊಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಂಗಾಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ಇಂಡಿಯಾವೇಶಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲೆ ಶಾರೀರಕ ರೋಗಗಳು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟುವುವು ಹಾಗೆಯೆ ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ಅರ್ಥಾಪಹರಣ ರೋಗವು ನಿತ್ಯವೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಲಿತ್ತು. ಘಾಸ್ಪ್ಯರನು ಈ ನೀವೆಗೆ ಬಂದ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ಆ ರೋಗದಿಂದ ಆಕ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದ ವೇದಿಯ ಪ್ರತಿವೆಯು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಹೋಗಿತು. ಬಂದುದಿನ ಅವನು ಯಾವವೂ ಬಂದು ಕೆಲಸವಾಗಿ ವೇದಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಭೀಮಾಪುಷ್ಕರಿಣಿಯ ಜಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪುಲ್ಲವಾದ ಪದ್ಮಸ್ಯರೂ ಪಣಿಯಾಗಿದ್ದ ಶೈವಲಿನಿಯು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಳು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಕೆಂಪು ಮೂರೆಯವನನ್ನು ಕಂಡು ಓಡಿಹೋದಳು. ಘಾಸ್ಪ್ಯರನು ಹಾಗೆಯೆ ಧ್ಯಾನಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕಾರಖಾನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅವನು ಹಾಗೆಯೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತ, ಚೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣಿನಂತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕೃಷ್ಣತಾರೆಯುಳ್ಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸುಂದರವಾದುವೆಂದೂ, ಕೆಂಪು ಕೂದಲಿಗಿಂತಲೂ ಕಪ್ಪದ ಕೂದಲು ಚೆನ್ನಾಗಿವೆಯೆಂದೂ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅವನಿಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ, ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಂದರಿಯೇ ತರಣೀ ಸ್ಯರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆಂದೂ, ಆದುದರಿಂದಲೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಳನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು ಕರ್ತವ್ಯವಾದುದೆಂದೂ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಮತ್ತು ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷರಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತರಾದ ಪಾದ್ರಿಗಳನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ಬಂಗಾ? ಅಥವಾ ಲಂಬಾಣಿ ಸುಂದರಿಯರನ್ನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರನ್ನಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸವಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಇಂತಪ ಅನೇಕ ಸುಂದರಿಯರು ಧನಶೋಭದಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಶೈವಲಿನಿಯೂ ಹೊಂದಕೂಡದೇತಕ್ಕೆ ? ಘಾಸ್ಪ್ಯರನು ತನ್ನ ಕಾರಖಾನೆಯ ಕಾರಕೂನನನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ವನಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಕಾರಕೂನನೂ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅವನು ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ಅವಳ ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದನು.

ಹುಡುಗರು ಗುಮ್ಮೆ ಗೊಗ್ಗನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಹೆದರುವರು. ಆದರೆ ಕೆಲವು ದುಷ್ಟರಾದ ಹುಡುಗರು ಗುಮ್ಮೆನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಗೊಗ್ಗ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ, ನಾನು ನೋಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಶೈವಲಿನಿಯೂ ಅಂತಹ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಮೊದಲುಮೊದಲು ಆಕಾಲದ ಸಂಪ್ರದಾಯಾನುರೀತಿಯಾಗಿ ಘಾಸ್ಟರನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಉರ್ಧ್ವಶ್ವಾಸದಿಂದ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಅನಂತರ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ತಿಂದುಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಜಂತು ವಿಶೇಷ. ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಅವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಿಂತು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಯಾರೋ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ನಿಂತು ನೋಡಿದಳು. ನೋಡಿದ್ದರಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲೀಷನು ಅವಳನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಹಿಡಿದು ತಿಂದು ಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಮೊದಲೊಂದು ಶೈವಲಿನಿಯು ಘಾಸ್ಟರನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಓಡಿ ಹೋಗದೆ ನಿಂತು ನೋಡುವಳು. ಕ್ರಮೇಣ ಅವನು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅವನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಧೈರ್ಯ ವುಂಟಾಯಿತು. ಅದು ಪಾಠಕ್ಕಾಗಿ ಆಗಲೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಆಶುಭಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಆಶುಭಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಅವಳ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಎಂತಹವಳೋ ಅದನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ತಿಳಿಸುವೆವು. ಅವಳು ಎಂತಹವಳೇ ಆಗಲಿ, ಘಾಸ್ಟರನ ಪ್ರಯತ್ನವೇನೋ ವಿಫಲವಾಯಿತು.

ಅನಂತರ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಘಾಸ್ಟರನಿಗೆ ಕಲಿಕತ್ತೆಯಿಂದ, ನೀನು ಕೂಡಲೆ ಕಲಿಕತ್ತೆಗೆ ಹೊರಟುಬರಬೇಕು ; ಕಾರಣಾನೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತೆಂದು ಹುಕ್ಕೂ ಬಂದಿತು. ಘಾಸ್ಟರಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಬಂದವನೇ ಈ ಹುಕ್ಕುವನ್ನು ತಂದನು. ಘಾಸ್ಟರನು ಕೂಡಲೆ ಹೊರಡಬೇಕಾಗಿಬಂದಿತು.

ಶೈವಲಿನಿಯ ರೂಪವು ಘಾಸ್ಟರನ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಅಧಿಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಈಗ ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲೀಷಜನರು ಎರಡು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. — ಆಶೆಯನ್ನಡಗಿಸಲಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಪರಾಭವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಎಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡಲಾರದೆಂದು ಬಪ್ಪರು. ಯಾವ ಕೆಲಸದಿಂದಲೂ ನಿರಸ್ತರಾಗರು. ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಕೆಲಸವು ಅಧರ್ಮವಾದುದು; ಅದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಬಪ್ಪರು. ಮೊದಲು ಮೊದಲು ಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಾನಿಯಾ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಬಂದವರಹಾಗೆ ಪಾರುಷ್ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದವರೂ ಪಾಪಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂಕುಶರಾದವರೂ ಮನುಷ್ಯಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಯೂ ಇರಲಾರರು.

ಲಾರೆನ್ನು ಘಾಸ್ಟರನು ಅಂತಹ ಪ್ರಕೃತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನ ಆಶೆಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಲಾರದೆಹೋದನು. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲೀಷ

ರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವೆಂಬ ಶಬ್ದವು ಲೋಪವಾಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಅವನು ಸಾಧ್ಯಾಸಾಧ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, "ಆದರೆ, ಇಂದಾಗಬೇಕು. ಇಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತೆ ಎಂದೂ ಆಗಲಾರದು!" (Now or never!) ಎಂದಂದುಕೊಂಡನು.

ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡು ಅವನು ಕಲಿಕತ್ತೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ದಿನಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಬಂದು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಜೋಯಿಗಳನ್ನೂ ಕಾರಖಾನೆಯ ಕೆಲವು ಪಹರೆಯವರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸಶಸ್ತ್ರನಾಗಿ ವೇದಗ್ರಾಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟನು.

ಆ ರಾತ್ರಿ ವೇದಗ್ರಾಮದ ನಿವಾಸಿಗಳು ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಮನೆಗೆ ಕಳ್ಳರು ಬಿದ್ದರೆಂದು ಕೇಳಿ ಭಯದಿಂದ ಕುಂದಿದರು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಆ ದಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುರಷಿದಾಬಾದಿನಿಂದ ರಾಜಕರ್ಮಚಾರಿಗಳೂ, ಬರಬೇಕೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದ ಕಾಗದವು ತಲೈ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಊರಿನವರೆಲ್ಲರೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಳಾಟದ ಶಬ್ದ, ಕೋಲಾಹಲ ಮತ್ತು ಬಂದೂಕಿನ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಲಗಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಬಂದು ನೋಡಲಾಗಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದರೋಡೆಮಾಡುವುದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಕಂಡರು. ಅನೇಕ ಮಘಾಲಗಳ ಬೇಟೆಕು ಕಂಡಿತು. ಯಾರೂ ಮುಂದಾಗಿ ಹೋಗಿ ಕಳ್ಳರನ್ನೇ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಳ್ಳರೆಲ್ಲರೂ ಮನೆಯನ್ನು ಲೂಟಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೃಹದ್ದಿಬ್ಬರಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟರು. ಹಾಗೆಯೇ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡಿಕೊಂಡಿರುವಲ್ಲಿ ಮನೆಯಿಂಗೆ ಬಂದು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿತ್ತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಪುರಂದರ ಪುರದ ಕಾರಖಾನೆಯ ಸಾಹೇಬ! ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡಿ ಭಯಪಟ್ಟವರಾಗಿ ನಿಸ್ತಬ್ಧರಾಗಿ ದೂರ ಸರಿದು ಹೋದರು.

ಕಳ್ಳರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಹೋದನೇಲೆ ನೆರೆಯವರು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಮನೆಯ ಸಾಮಾನುಗಳೂ ಕಳವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಂಡಿತು. ಆದರೆ ಕೈವಲಿನಿಯು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಅವಳು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಡಿತುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಕೂಡಲೆ ಬರುವಳೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಳಬರಾದವರು, ಪುನಃ ಬರಳು; ಬಂದರೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಅವಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರನೆಂದರು. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿದವರು, ಅವಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಹೊರಟುಹೋಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅವಳು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವುದಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವರು, ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ನಿಂತು ಸಾಕಾಗಿ ಕಡೆಗೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡರು. ಕೂತು ಕೂತು ತೂಕಡಿಸಿ ಬೀಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ತೂಕಡಿಸಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದು ಕಡೆಗೆ ವಿರಕ್ತರಾಗಿ ಎದ್ದು ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಕೈವಲಿನಿಯು ಬರಲಿಲ್ಲ.

ನಾವು ವೊದಲು ಪಾಸಕರಿಗೆ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಸುಂದರಿಯೆಂಬಾಕೆಯು ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ಹೋದಮೇಲೆ, ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಸುಂದರಿಯು ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ನೆರೆಯವಳ ಮಗಳು. ವರಶೆಷುಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ತಂಗಿಯಾಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ಕೈವಲಿನಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿತೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಪುನಃ ಇವಳ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಇವಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಸುಂದರಿಯು ಕೂತುಕೂತು ಬೈಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದಳು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕುರಿಚ್ಚಿಲೆ.

ನಾ ಪಿ ತೆ .

ಸ್ವರನು ತಾನೇ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಹಳ ದೂರವಾಗಿದ್ದ ಭಾಗೀರಥಿಯ ತೀರದವರೆಗೂ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಹಡಗು ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಸಿದನು. ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ದಾಸದಾಸಿಯರು ಮತ್ತು ಪಹರಿಯವರು ಇದ್ದರು. ಇನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ದಾಸದಾಸೀಯರು ಏತಕ್ಕೆ ?

ಘಾಸ್ಮರನು ಬೇರೆ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಕಲಿಕತ್ತಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ತಲ್ಪಬೀಚಾಗಿತ್ತು. ದೊಡ್ಡ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಬಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ತಲ್ಪವುದು ಅಸಂಭವ. ಅದುಕಾರಣ ಶೈವಲಿನಿಗೋಸ್ಕರ ಬೇಕಾದ ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ, ಅವನು ಬೇರೆ ಹಡಗನ್ನೇರಿ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅವನಿಗೆ ತಾನು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಶೈವಲಿನಿಯು ಬರುವ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಅವಳ ಸಂಗಡ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಆ ಹಡಗನ್ನು ಮತ್ತಾರಾದರೂ ಆಕ್ರಮಣಮಾಡಿ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹೋದಾರೆಯೆಂಬ ಭಯವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಹಡಗೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಯಾರೂ ಹೋಗರು. ಶೈವಲಿನಿಯ ಹಡಗು ಪಾಂಗೀರಿಗೆ ಬರಲೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಪ್ರಭಾತದ ತಂಗಾಳಿಯಿಂದ ಎದ್ದ ತರಂಗಮಾಲೆಗಳನ್ನು ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಶೈವಲಿನಿಯು ಏರಿದ್ದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ತರಣಿಯು ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟಿತು. ಮೃದು ನಾದಿಯಾದ ತರಂಗಮಾಲೆಗಳು ತರತರ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತ ತರಣಿಯ ತಲವನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದವು. ನೀವು ಬಿಟ್ಟು ಕರನಾದ ಪ್ರವಂಚಕನಾದ ಧೂರ್ತನಾದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ನಂಬಬಹುದು. ಆದರೆ ಪ್ರಭಾತದ ತಂಗಾಳಿಯನ್ನು ಕುದ್ಧವಾಗಿ ನಂಬಬಾರದು. ಪ್ರಭಾತದ ವಾಯುವು ಬಹಳ ಮಧುರವಾದುದು :- ಕಳ್ಳನಹಾಗೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಾಲನ್ನು ಕಾಕಿಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪಡವನ್ನೂ, ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಯೂಧಿರಾದಾಮವನ್ನೂ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸುಗಂಧವುಳ್ಳ ವಕುಳಶಾಖೆಯನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕ್ರೀಡಿಸಿಬಿಡುವುದು— ಕೆಲವರಿಗೆ ಗಂಧವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದು. ಕೆಲವರ ರಾತ್ರಿಯ ಮೈನೋವನ್ನು ಹರಣಮಾಡುವುದು. ಕೆಲವರ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಸಂತಪ್ತವಾದ ಲಲಾಟವನ್ನು ಸ್ವಿಗ್ಧಮಾ

ಡುವುದು. ಯುವತಿಯರ ಅಳಕರಾಜಿಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಊದಿ ಹಾರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗುವುದು. ನೀವು ನೌಕಾರೋಹಿಗಳಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಕ್ರೀಡಾಶೀಲ ವಾದ ಹುಡುಗಾಟದ ಮಧುರವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಭಾತವಾಯುವು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ದಾದ ತರಂಗವಾಲೆಗಳಿಂದ ನಡಿಯನ್ನು ಸುಸಜ್ಜಿತವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಆಕಾಶ ದಲ್ಲಿರುವ ಬಂದೆರಡು ಕಪ್ಪಾದ ಮೇಘಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ಆಕಾಶವನ್ನು ಸರಿಷ್ಟಾರ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವುದು. ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ವ್ಯುಮ್ಯುಮ್ಯವಾಗಿ ಕುಣಿಸುತ್ತಲಿರುವುದು. ಸ್ನಾನಾವಗಾಹನದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ರಮಣಿಯರ ಸಂಗಡ ಮಧುರವಾಗಿ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಏನೇನೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿರುವುದು. ತರಣಿಯ ತಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಕಿವಿಗೆ ಇಂಪಾಗುವಂತೆ ಮಧುರವಾದ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಹಾಡುವುದು. ನೀವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಾಯುವು ಬಹಳ ಭೀಕವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳದಾದೆಂದೂ, ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳದಾದೆಂದೂ, ಬಹಳ ಅಡಂಬರ ಶೂನ್ಯವಾದೆಂದೂ, ಮತ್ತು ಸದಾ ಆನಂದಕರವಾದೆಂದೂ ತಿಳಿಯುವಿರಲ್ಲವೆ ! ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹೀಗಾಗಿದ್ದರೆ ಏನುತಾನೇ ಆಗದು ? ಪಡಗನ್ನು ದಡದಿಂದ ಬಿಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿರಿ ! ಬಿಸಿಲು ಏರುವುದು-ನೀವು ನೋಡುತ್ತಲಿರುವಹಾಗೆ ತರಂಗವಾಲೆಗಳಮೇಲೆ ಬಿಸಿಲು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವುದು. ಅವು ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡವಾಗುವುವು. ರಾಜದಂಸಗಳ ಅನುಗಳಮೇಲೆ ತೇಲಾಡುತ್ತ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಲಿರುವುವು. ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತ ಅನ್ಯಮನಾಗಿರುವ ಸುಂದರಿಯರ ಮಣ್ಣುಕೊಡಗಳು ಅದರಮೇಲೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಹೆಚ್ಚು ಕುಣಿದಾಡುವುವು. ಅಲೆಗಳು ಬಹಳ ಸ್ಪರ್ಧೆಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ ಸುಂದರಿಯರ ಭುಜಗಳಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕೂಡುವುವು. ಮತ್ತು ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸುಂದರಿಯರ ಕಾಲುಗಳಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಬೀಳುವುವು. ಬಿದ್ದು ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು, ದೇಹಿ ಪದ ಸಲ್ಲವ ಮುದಾರಂ ! ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಡುವುವು. ಕಟ್ಟುಕಡಗೆ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಲತೆಯ ರಂಗನ್ನು ತೊಳೆದು ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಬಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುವು. ಆ ತಂಗಾಳಿಯಾಗಿದ್ದುದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅದರ ಕೂಗು ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬರುವುದು. ಆಗ ಅದು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಜಯದೇವನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಗೀತದಹಾಗೆ ಇಂಪಾಗಿ ಛೈರವೀರಾಗದಲ್ಲಿ ಕಿವಿಯ ಹತ್ತಿರ ನುಡಿಸಿದ ವೀಣಾನಾದದಹಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಆ ತಂಗಾಳಿಯು ಬಿರುಗಾಳಿಯಾಗಿ ಎದ್ದು ಗರ್ಜನೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ತಾನೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ತ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂತೆ ವೇಣಾನಾದ ವಿನೋದನೆಂದೂ ತ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಯಾವ ಅಂಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕಡಮೆಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಹುಂಕಾರಮಾಡುತ್ತ, ತದ್ಯಾರಾ ತರಂಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉರುಬಾಗಿ ಎಚ್ಚಿಸಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಕೆಡಹಿ ಕ್ರಮೇಣ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ತಂದುಹಾಕುವುದು-ಅನಂತರ ಅದು ಹಡಗುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕೂಲವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬಂದುನಿಲ್ಲುವುದು. ಹಡಗಿನ ತಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೆಳಗೆ ಬಾಗಿ ಸುರುವುದು-ಅದಾಗದಿದ್ದರೆ ಹಡಗನ್ನು ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿ ಮಾಡಿ

ಡುವುದು. ನೀವು ಆಗ ಈ ದುರ್ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಪವನದೇವನಿಗೆಬಗಿ, ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕೇದು ಹಡಗನ್ನು ತಂದು ದಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಬಿಡುವಿರಿ. ಆದುದರಿಂದ ಎಂತಹ ದುಷ್ಪನನ್ನು ನಂಬಿದರೂ ತಂಗಾಳಿಯನ್ನು ನಂಬಬಾರದು.

ಶೈವಲಿನಿಯ ಹಡಗಿಗೆ ಇದೇ ದಶಯುಂಟಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗಾಳಿಯು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ, ಆ ದೊಡ್ಡದಾದ ಹಡಗು ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ ಗಾಳಿಗಿಬಿರಾಗಿ ಮುಂದೆಸಾಗದೆ ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಹಡಗನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಅಂಬಿಗರು ಹಡಗನ್ನು ಭದ್ರಘಾಟೆಯ ದಡಕ್ಕೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನೊಳಗೆ ಹಡಗಿನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಬ್ಬು ನಾಪಿತೆಯು ಬಂದಳು. ಅವಳು ಸಧವೆ. ಸೊಗಸಾದ ರಂಗಿನ ಸೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದಳು. ದೊಡ್ಡ ಅಡ್ಡಗಂಬಿಯುಳ್ಳ ಸೆರಗು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗೋರಂಟಿಸೊಪ್ಪು, ಸೊಂಟದಮೇಲೆ ಹಚ್ಚೆಹುಯ್ಯುವ ಸೊಪ್ಪು ತುಂಬಿದ್ದ ಕುಕ್ಕೆ—ನಾಪಿತೆಯು ನಾಕದಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಕಪ್ಪಾದ ದಾಡಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮುಬದ ಪರದೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಓರೆವಾಡಿವಳು. ದಾಡಿಯನುಳ್ಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವಾಕ್ಯಾಗಿ ಆ ನಾಪಿತೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹಳ್ಳದಲ್ಲೆ ಅಡಿಗೆಯಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅದು ಶೈವಲಿನಿಗೋಸ್ಕರ. ಶೈವಲಿನಿಯು ಇನ್ನೂ ಹಿಂದೂ ಆಗಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ಬಬ್ಬು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಇನ್ನೂ ದೂರಸಾನಿಯುಹಾಗೆ ಲಂಗಾ ಮೋಜಾ ಚಡಾಯಿಸಿ ಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಘಾಸ್ಟರನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಶೈವಲಿನಿಯು ಓಡಿಹೋಗದೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವಳು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಯಾವದಾದರೂ ಬಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಬಂದೇ ಮೇಜಿನಮೇಲೆ ಯವನರು ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಭೋಜನಮಾಡುವಳೆಂದೂ, ಈಗಲೆ ಅವಸರ ಪಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವುದೆಂದೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಭೃತ್ಯರು ಕೊಟ್ಟ ಪರಾಮರ್ಶೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೇ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅಡಿಗೆಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಬಬ್ಬು ದಾಸಿಯು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ನಾಪಿತೆಯು ಹೋಗಿ ಆ ದಾಸಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಏನು, ತಾಯಿ! ನೀವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದವರು? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ದಾಸಿಯು ಕೋಪಗೊಂಡು, ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದರೆ ನಿನಗೇನು ಆದಹಾಗಾಯಿತು! ಕಾಕಿ ರಾಮೇಶ್ವರರಿಂದ ಬಂದೆವು. ಇವಳಿಗೇನೊ! ಎಲ್ಲಿಂದಲೊ ಬಂದೆವು ಎಂದಳು.

ನಾಪಿತೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಅದಕ್ಕಲ್ಲವ್ಯಾ! ನಾವು ನಾಪಿತರು. ಹಚ್ಚಿಗಿಟ್ಟ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ನಿಮ್ಮ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಹಚ್ಚಿಯೆರಿಯುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೇಳಿದೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ದಾಸಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪತಗ್ಗಿದವಳಾಗಿ, ಬಳ್ಳಿಯದು, ಕೇಳಿಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಬರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಹೋಗಿ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಯಾವುದೋ ಕಾರಣದಿಂದ, ಅನ್ಯ ಮನಸ್ಸಿನವಳಾಗಿರುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಉಪಾಯವನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವಳು, ಗೋರಂಟಿ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ದಾಸಿಯು ಪಹರೆಯವರ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಾಹಿತೆಯನ್ನು ಹಡಗಿ ನೋಳಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ತಾನು ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆ ಅಡಿಗೆಯಾಗುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ನಾಹಿತೆಯು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಕುಂಠನವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಶೈವಲಿನಿಯು ಒಂದು ಕಾಲಿಗೆ ಗೋರಂಟಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಂಭಿಸಿದಳು. ಶೈವಲಿನಿಯು ನಾಹಿತೆಯನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದವಳು, ನಾಹಿತೆ ! ನಿಮ್ಮ ಊರು ಯಾವುದೆ ? ಎಂದಳು.

ನಾಹಿತೆಯು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಶೈವಲಿನಿಯು ಪುನಃ, ನಾಹಿತೆ ! ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನೆ ? ಎಂದಳು.

ಆದರೂ ಉತ್ತರವು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ.

“ ನಾಹಿತೆ ! ನೀನು ಅಳುವುದೇಕೆ ? ”

ನಾಹಿತೆಯು ಮೃದುವಾದ ಸ್ವರದಿಂದ, ಇಲ್ಲವೆಂದಳು.

“ ಕಾದು, ಅಳುತ್ತಿ ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶೈವಲಿನಿಯು ನಾಹಿತೆಯು ಗೋಷ್ಠಿಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದಳು. ನಾಹಿತೆಯು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗೋಷ್ಠಿಯ ಬಟ್ಟೆಯು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದಮೇಲೆ ನಾಹಿತೆಯು ನಕ್ಕಳು.

ಶೈವಲಿನಿ—ನೀನು ಬಂದಾಗಲೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆನು. ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಗೀತೆ ? ಇದೇನು ಕೇಡು ಬಂದುದು, ನಿನಗೆ ? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ ?

ನಾಹಿತೆಯು ಮತ್ತಾರೂ ಅಲ್ಲ—ಸುಂದರಿ.

ಸುಂದರಿಯು ಕಣ್ಣೊರಿಸಿಕೊಂಡು, ಬೇಗನೆ ಹೊರಟುಹೋಗು, ನನ್ನ ಸೀರೆಯನ್ನು ಟ್ಟುಕೊ. ಬಿಚ್ಚಿ ಕೊಡುವೆನು. ಈ ಸೂಪ್ಪಿನ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿಕಿ ಕೊಂಡು, ಮುಖದ ಪರದೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕೆಂದಳು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ವಿಮಾನೆಯಾಗಿ, ನೀನು ಬರುವುದು ಹೇಗೆ ? ಎಂದಳು.

ಸುಂದರಿ — ಎಲ್ಲಿಂದ ಹೇಗೆ ಬಂದೆನೋ, ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಹೇಳುವೆನು. ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದೆನು. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯು ಗಂಗಾನದಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೋಯಿತೆಂದು ಜನರು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಯಾರಿಗೂ ಏನೂ ಹೇಳದೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಗಂಗಾತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದೆನು. ಅಲ್ಲಿ ಹಡಗು ಉತ್ತರಾಭಿ ಮುಖವಾಗಿ ಹೋಯಿತೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಬಹಳ ದೂರ ನಡೆದುಬಂದೆನು. ಕಾಲು ನೋವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ದೋಣಿಯನ್ನು ಖಾಡಿಗೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು

ನಿನ್ನ ಹಡಗಿನ ಹಿಂದೆಹಿಂದೆ ಬಂದೆನು. ನಿನ್ನ ಹಡಗು ದೊಡ್ಡದು. ಬೇಗನೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನದು ಚಿಕ್ಕದೋಣಿ. ಆದುದರಿಂದ ಬೇಗನೆ ಬಂದು ಕೂಡಿಕೊಂಡೆನು.

ಶೈವಲಿನಿ—ನೀನು ಬಬ್ಬಳೇ ಬಂದುದು ಹೇಗೆ ?

“ ನೀನು ಕಟ್ಟಿ ವೋರೆಯವಳು ಸಾಹೆಬನ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಬಂದುದು ಹೇಗೆ? ” ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಸುಂದರಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಅಪ್ಪುರೊಳಗೆ ಸುಂದರಿಯು, ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಸಮಯವಲ್ಲವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಆ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳದೆ, ಬಬ್ಬಳೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೂ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮ ದೋಣಿಯನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ನಾನು ನಾಹಿತೆಯ ವೇಷವನ್ನು ತಾಳಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನೆಂದಳು.

ಶೈವಲಿನಿ — ಅದರಮೇಲೆ ?

ಸುಂದರಿ—ಅದರಮೇಲೆ, ನೀನು ನನ್ನ ಈ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟು ಈ ಕುಕ್ಕೆ ಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಗೋಷ್ಠಿಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಹಡಗಿನಿಂದಿಳಿದು ಹೊರಟುಹೋಗು. ನದಿಯತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು ಇರುವನು. ನಾದಿನಿಯ ಗಂಡನೆಂದು ಲಜ್ಜಿತೆಯಾಗಬೇಡ. ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತುಕೊ — ಕೂಡಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ತಲಪಿ ಸುವನು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಬಹಳಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿ, ಅನಂತರ, ನಿನ್ನಗತಿಯೋ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಸುಂದರಿ—ನನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು, ಯೋಚಿಸಬೇಡ. ಈ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಈ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಇಂಗ್ಲೀಷರವನು ಬಂಗಾಳಾದೇಶಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹುಡುಗಿ—ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹೆಂಡತಿ. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ದೃಢವಾಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರಪಂಚದೊಳಗಾಗಿ ನಮಗೆ ಯಾವ ವಿಪತ್ತು ಬಾರದು. ವಿಪತ್ತನ್ನು ಹರಿಸುವ ಮಧುಸೂದನನೇ ನಮಗೆ ಗತಿ. ನೀನು ಇನ್ನು ವಿಳಂಬವಾಡಬೇಡ—ನಿನ್ನ ನಾದಿನಿಯ ಗಂಡನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಊಟವಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಊಟವಾದೀತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶೈವಲಿನಿ—ಬಳ್ಳೆಯದು. ನಾನು ಹೋದನೆಂತಲೇ ಹೇಳು—ಹೋದರೆ ಮನೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಸೇರಿಸುವರೆ ?

ಸುಂದರಿ—ಇದೀಗ ಸರಿಯಾಯಿತು ? ಸೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕೆ ? ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವೆ ?

ಶೈವಲಿನಿ—ಈಗ ನೋಡು—ಇಂಗ್ಲೀಷರವನು ನನ್ನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟನು. ಇನ್ನು ನನಗೆ ಜಾತಿಯುಕೆಯಿಂತೆ ?

ಸುಂದರಿಯು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ ಅವಳಮೇಲೆ ಮರ್ವಭೇದಿಯಾದ ತೀವ್ರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರಿದಳು. ಗರ್ವಿತೆಯಾದ ಶೈವಲಿನಿಯು ಹಸಿರು ಸೋಂಕಿದ

ಕಾಳಭುಜಂಗದಹಾಗೆ ಮುಖತಗ್ಗಿದವಳಾದಳು. ಸುಂದರಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಪರುಷಭಾವದಿಂದ, ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವಿಯಾ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಶೈವಲಿನಿ—ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವೆನು.

ಸುಂದರಿ—ಈ ಗಂಗೆಯವೇಲೆ ನಿಂತು ?

ಶೈವಲಿನಿ—ಹೇಳುವೆನು. ನೀನು ಕೇಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೆ ಹೇಳುವೆನು. ಸಾಹೆಬನನ್ನು ನಾನು ಇದುವರೆಗೂ ನೋಡಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪತಿತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಸುಂದರಿ—ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹಪಡಬೇಡ. ಅವನು ಧರ್ಮಾತ್ಮನು. ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವವನಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯಬೇಡ.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಅತ್ತಳು. ಅನಂತರ ಕಣ್ಣೊರಿಸಿಕೊಂಡು, ನಾನು ಹೋಗುವೆನು. ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೂ ನನ್ನನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವನು. ಆದರೆ ನನ್ನ ವೇಲಿನ ಕಳಂಕಾಪವಾದವು ಯಾವಾಗ ಹೋಗುವುದು ? ಎಂದಳು.

ಸುಂದರಿಯು ಏನೊಂದುತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಶೈವಲಿನಿಯು ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು. ಏನೆಂದರೆ ;— ಇನ್ನು ವೇಲೆ ನೆರಹೊರೆಯವರೆಲ್ಲಾ ನನ್ನನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ, ಇವಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷರವನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳದಿರುವರೆ ? ಈಶ್ವರನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರಲಿ, ಆದರೆ ನನಗೆ ಪ್ರತ್ಯಸಂತಾನವಾದರೆ, ಅದರ ಅನ್ಯಪ್ರಾಶನದಲ್ಲಿ ಔತನ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಬರುವರೆ ? ಒಂದುವೇಳೆ ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಬಳಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮನೆತನದವರು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರೆ ? ನನ್ನ ಪತಿವ್ರತಾ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದೆನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಯಾರುತಾನೇ ನಂಬುವರು ? ನಾನು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಗೆತಾನೇ ಮುಖವನ್ನು ತೋರಿಸಲಿ ? ಎಂದಳು.

ಸುಂದರಿ—ಅಬ್ಯಷ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ಇನ್ನು ಅದು ಹಿಂದಿರುಗದು. ಚಿರಕಾಲವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಭವಿಸಲೇಬೇಕು. ಆದರೂ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾನಿರಬೇಕು.

ಶೈವಲಿನಿ—ಯಾವ ಸುಖಕ್ಕೆ ? ಯಾವ ಸುಖದ ಆಶೆಗೆ ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮನೆಗೆ ಬರಲಿ ? ನ ಪಿತಾ, ನ ಮಾತ ನ ಬಂಧು—(ತಾಯಿಯಿಲ್ಲ, ತಂದೆಯಿಲ್ಲ, ಬಂಧುಬಳಗ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ)

ಸುಂದರಿ—ಏತಕ್ಕೆ, ಸ್ವಾಮಿಯೋ ? ಈ ನಾರಿಯ ಜನ್ಮವು ಮತ್ತಾರಿಗೋಸ್ಕರ ?

ಶೈವಲಿನಿ—ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನು ? ಎಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿದೆಯಷ್ಟೆ ?

ಸುಂದರಿ—ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂತಹ ಪಾಪಿಷ್ಠಿ ಇನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ದುರ್ಲಭನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯು ನಿನಗೆ ದೊರಕಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತಹ ಸ್ವಾಮಿಯ ಪ್ರೀತಿ, ಸ್ನೇಹ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮರುಗದೆ ಇದೆ. ಏತಕ್ಕೋ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಪನಿಗೆ, ಹುಡುಗರಾಡುವ ಬೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಆದರಿಸುವಹಾಗೆ ಆದರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಥವಾ, ದೇವರು ಅವನನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ರಂಗು ಹಾಕಿ ಇಡದೆ, ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದಲೋ, ಏತಕ್ಕೋ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮರುಗದೆ ಇದೆ. ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನು ಧರ್ಮಾತ್ಮ, ಪಂಡಿತ, ನೀನು ಪಾಪಿಷ್ಠಿ. ಅಂತಹವನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸೇರುವುದುತಾನೇ ಹೇಗೆ? ನೀನು ಅಂಧರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಅಂಧೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೋ, ಹಾಗೆ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಸ್ವಾಮಿಯು ನಾರಿಯ ಜನ್ಮವನ್ನೆತ್ತಿದವಳಿಗೆ ದುರ್ಲಭವೆಂದು ನೋಡಲಾರ. ನಿನ್ನ ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳ ಪುಣ್ಯಫಲದಿಂದ ಹೀಗೆ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಸ್ವಾಮಿಯು ನಿನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಹೋಗಲಿ. ಈಗ ಆ ಮಾತು ಬೇಡ. ಆತನು ಪ್ರೀತಿಸದಿದ್ದರೂ ಆತನ ಆರಣ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ಯಾದರೆ ನಿನ್ನ ಜನ್ಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು ! ಇನ್ನು ಸಾವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ? ಇನ್ನು ನನಗೆ ಕೋಪ ಬರುವುದು.

ಶೈವಲಿನಿ—ಈಗ ನೋಡು ; ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಮಾತಾಪುತ್ರಗಳ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುವೆನು. ಹಾಗೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾಣಿಗೇ ಹೋಗಿ ಭಿಕ್ಷಾಟನದಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುವೆನು. ಅದೂ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಕೆರೆ ಕುಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸಾಯುವೆನು. ಈಗ ಮಾಂಗಿರಿಗೆ ಹೋಗುವೆನು. ಹೋಗಿ, ಮಾಂಗಿರರು ಹೇಗೆ ಇರುವುದೋ ನೋಡುವೆನು. ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆಯು ದೊರಕುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ನೋಡುವೆನು. ಸಾಯಬೇಕಾಗಿ ದ್ದರೂ ಸಾಯುವೆನು. ಸಾಯುವುದೇನೋ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಈಗ ಮರಣ ಹೊರತು, ನನಗೆ ಬೇರೆಯುಪಾಯವೇನಿದೆ, ಹೇಳು ? ಆದರೆ ಸತ್ತರೂ ಸಾಯದಿದ್ದರೂ ಮನೆಗೇನೂ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಕೂಡದೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಅನರ್ಥವಾಗಿ ನನಗೋಸ್ಕರ ಇಷ್ಟು ಕ್ಲೇಶಪಡುತ್ತಿ. ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೊರಟುಹೋಗು, ನಾನು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇದ್ದೇನೆಂತಲೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರು. ನಾನು ಸಾಯುವುದೇನೋ ನಿಜ. ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರಲಿ. ನೀನು ಹೊರಟುಹೋಗು.

ಅನಂತರ ಸುಂದರಿಯು ಮತ್ತೇನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅಳುವನ್ನಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು, ನೀನು ತೀರ್ಥವಾಗಿ ಸಾಯುವೆ ಎಂದು ಭರವಸೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ದೇವರ ಹತ್ತಿರ ಕಾಯಮನೋವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ನಿನಗೆ ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಹಸ ಉಂಟಾಗಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾಂಗಿರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ನಿನಗೆ ಮರಣವುಂ

ಟಾಗಲಿ! ಚಂಡಮಾರುತದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಚುಂಚುಮಾರುತದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಹಡಗು ಮುಣುಗು
ವುದರಿಂದಾಗಲಿ, ವಾಂಗೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೆ ನಿನಗೆ ಮರಣವುಂಟಾಗ
ಲೆಂದು ಹರಿಸುತ್ತೇನೆಂದಳು.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಸುಂದರಿಯು ಹಡಗಿನಿಂದಿಳಿದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು
ಬಿಸಾಟು ಗಂಡನ ಹತ್ತಿರ ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ಇದನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಪ್ರತ್ಯಾಗಮನ.

ದ್ರಶೇಖರನು ಭವಿಷ್ಯತ್ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗುಣಿಸಿ ನೋಡಿ, ರಾಜಕರ್ಮಚಾರಿಗೆ, ಅಯ್ಯಾ! ತಾವು ಹೋಗಿ, ಗುಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನಿಂದ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬುರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ರಾಜಕರ್ಮಚಾರಿಯು, ಏತಕ್ಕೆ, ಸ್ಯಾಮಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ಗುಣಿಸಿ ಸ್ಥಿರವಾಡುವುದಕ್ಕಾಗದು. ಹಾಗಾಗುವುದಾಗಿದ್ದರೆ, ಮನುಷ್ಯನು ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅದಲ್ಲದೆ ನಾನು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಪಾರದರ್ಶಿಯೂ ಅಲ್ಲ.

ರಾಜಕರ್ಮಚಾರಿ—ಅಥವಾ ರಾಜನಿಗೆ ಅಭಿಯವಾದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿರಬಹುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೇ ಆಗಲಿ, ತಾವು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನೇ ಹೋಗಿ ರಾಜರಿಗೆ ಅರುಹುತ್ತೇನೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ರಾಜಕರ್ಮ ಚಾರಿಯು ಅವನಿಗೆ ಗ್ರಹಸ್ಮಾರವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆದರೆ ಕೊಡಲಾರದೆಹೋದನು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತೂ ಪಂಡಿತನಾಗಿದ್ದನೆ ಹೊರತು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಂಡಿತನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡತಕ್ಕವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ದೂರದಿಂದ ಮನೆಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಹ್ಲಾದವುಂಟಾಯಿತು. ಅವನು ತತ್ಪಜ್ಞನಾಗಿಯೂ ತತ್ತ್ವ ಜಿಜ್ಞಾಸುವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದನು. ತನ್ನೊಳು ತಾನೆ, ವಿಲೇವಾರಿಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವಾಗ ಸ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಆಹ್ಲಾದವು ಸಂಚಾರವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ನಾನೇನು, ಇಷ್ಟು ದಿನವೂ ಆಹಾರ ನಿವ್ರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದೆನು? ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ ಪರಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದುದಕ್ಕೆಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸುಖಿಯಾಗುವೆನೇನು? ನಾನು ಇಷ್ಟು ತಿಳಿವಿಕೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೂ ಗುರುತರವಾದ ಮೋಹಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾದ ಭಾರ್ಯೆಯು ವಾಸವಾಗಿದ್ದಂತೆಲೇ ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಆಹ್ಲಾದ ಉಂಟಾಗಿರುವುದು? ಜನರು, ಎಲ್ಲಾ ಮಾಯೆಯೆಂದು ಹೇಳುವರು! ಯಾವದೂ ಮಾಯೆಯಲ್ಲ. ಹೇಳುವವರೇ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮುಗ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು. ಭಗವಂತನು ಈ ವಿಶ್ವ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಲ್ಲಾ ನಾನೇ

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಬಬ್ಬರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರೇಮಾಧಿಕ್ಯವೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಕುರಿತು ಅಶ್ರದ್ಧೆಯೂ ಹುಟ್ಟಲೇತಕ್ಕೇ ? ಎಲ್ಲಾ ಆ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವೇನೋ ಹೌದು. ಆದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಗಂಟನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬರುವ ಆ ಕೂಲಿಹಂಗಸಿನ ಮುಖವನ್ನು ಬಂದುಸಲವಾದರೂ ತಿರುಗಿನೋಡಲು ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ತಕ್ಕೇ ? ಮತ್ತು ಆ ಉತ್ಪಲ್ಲಕಮಲಾನನೆಯ ಮುಖಸದೃಶವನ್ನು ನೋಡಲು ಇಷ್ಟು ಕಾತರನಾಗಿದ್ದೇನೇತಕ್ಕೇ ? ನಾನು ಭಗವದ್ವ್ಯಕ್ಯವನ್ನು ಅಶ್ರದ್ಧೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಆ ದುಃಖವಾದ ಮೋಹಜಾಲದಲ್ಲಿ ಜಡಿತನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಮೋಹಜಾಲದ ಸಿಲುಕಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಇಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅನಂತವಾದ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಬದುಕಿರುವೆನಾದರೆ ಆ ಅನಂತಕಾಲದವರೆಗೂ ಈ ಮೋಹದಲ್ಲಿಯೇ ಆಚ್ಛನ್ನನಾಗಿರಲು ಆಶಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೆಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಶೈವಲಿಯನ್ನು ನೋಡುವೆನೋ ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ತುಳುಕಿ ತುಡುಕುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಭಯಃಸಂಚಾರವಾಯಿತು. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಶೈವಲಿಯನ್ನು ಕಾಣಬುದ್ದರೋ ? ಏತಕ್ಕೆ ಕಾಣದೆ ಹೋಗಿರುವೆನು ? ಅವಳು ಆಲಸ್ಯದಿಂದ ಹಿಡಿತೆಡೆಯಾಗಿದ್ದರೋ ? ಆಲಸ್ಯವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಂದೇಬರುವುದು—ಗುಣವಾಗುವುದು—ಹೀಗೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಅವನು, ಆಲಸ್ಯದಮಾತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಲೆ, ನಾನೇತಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಅಸುಖಿಯಾಗಬೇಕು ? ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡನು. ಯಾರಿಗೆತಾನೇ ಆಲಸ್ಯವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ? ಆದರೆ ಆಲಸ್ಯವು ಕಠಿಣವಾದುದಾಗಿದ್ದರೆ ? ಹೀಗೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಅವನು ಲೋಕದಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದಿರುವನು. ನಾಗ ಆಲಸ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಈಶ್ವರನು ಶೈವಲಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವನು. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಸ್ತಿಯೆನವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ಒಂದುವೇಳೆ ಆಲಸ್ಯವು ವಾಸಿಯಾಗಬುದ್ದರೆ ! ಹೀಗೆ ಭಾವನೆಯುಂಟಾಗುತ್ತಲೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿತು. ಅನಂತರ ಅವನು, ಭಗವಂತನು ನನಗೆ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ರತ್ನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪುನಃ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ವಂಚಿಸುವನೆ ! ಹಾಗಾದರೂ ಅದೇನು ವಿಚಿತ್ರವಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖಕೂರತು ದುಃಖವನ್ನು ಬರೆಯದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಂದ ನಾನೇನು ಅಷ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಭೋರತರವಾದ ದುಃಖವು ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದರೂ ಇರಕೂಡಲೇತಕ್ಕೇ ? ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಶೈವಲಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ? ಹೋಗಿ ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಅವಳು ಉತ್ಕಟವಾದ ರೋಗದಿಂದ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬಂದರೆ ? ಹಾಗಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಾಲ ಜಾಗ್ರತ ಮಾಡಿದನು. ಉರೋಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಊರಿನವರು ಅವನನ್ನು ಬಹಳ ಗಂಭೀರಭಾವದಿಂದ ದೃಷ್ಟಿಸಿನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಆ ನೋಟದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಹೋದನು. ಹುಡುಗರು

ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಮೌನವಾಗಿ ತನ್ನೊಳಗಿಂತಲೇ ನಕ್ಕರು. ಕೆಲವರು ದೂರವಾಗಿ ನಿಂತುನಿಂತು ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಹೋದರು. ಪ್ರಾಚೀನರಾದವರು ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಮುಖವನ್ನು ಮರವಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಂತರು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು ; ಭೀತನಾದನು ; ಅನ್ಯವನಾದನು. ಯಾವಕಡೆಯೂ ನೋಡದೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತನು.

ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿತ್ತು. ಹೊರಗೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತಲೆ ಭೃತ್ಯನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ತಲೆಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದನು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಕಂಡು ಭೃತ್ಯನು ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದನು ! ಚಂದ್ರಶೇಖರನು, ಏನಾಯಿತು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಭೃತ್ಯನು ಏನೊಂದು ತ್ತರವನ್ನೂ ಹೇಳದೆ ಅಳುತ್ತ ಅಳುತ್ತ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟವೇವತೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅಂಗಳವು ಗುಡಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಸವು ಹಾಗೆಯೇ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಚಂಡಿಯ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಧೂಳು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮುಷಾಲಗಳ ಕರಕು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಬಾಗಿಲುಗಳ ಬಡದಿದ್ದವು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಬಾಗಿಲುಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೊರಗೆ ಚಿಲಕಗಳ ಹಾಕಿದ್ದವು. ಪರಿಚಾರಕಿಯು ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತವಳು ಹಾಗೆಯೇ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದಳು. ಅನಂತರ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತು ಅತ್ಯಂತ ವಿಕೃತವಾದ ಉಚ್ಚವಾದ ಕಂಠದಿಂದ " ಶೈವಲಿಂಗೀ ! " ಎಂದು ಕೂಗಿದನು.

ಯಾರೂ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ವಿಕೃತವಾದ ಕಂಠಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಚಾರಕಿಯು ನಿಸ್ತವ್ಯವಾಗಿ ನಿಂತಳು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಪುನಃ ಕೂಗಿದನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಧ್ವನಿಯು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿತವಾಗಿ ಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಯಾರೂ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶೈವಲಿಂಗಿಯು ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಚಿತ್ರತರವಾದ ತರಣಿಯ ಮೇಲೆ ಗಂಗಾಂಬುಸಂಚಾರಿಯಾದ ಮೃದುವಾದ ಪವನಹಿಲೆಲ್ಲೆಡದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಕೆಂಪು ಧ್ವಜಪಟವು ಹಾರುತ್ತಲಿತ್ತು. ಹಡಗನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಅಂಬಿಗರು ಪಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು.

* * * * *

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

ಅನಂತರ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿದ್ದ ಸಾಲಗ್ರಾಮ ಠಿಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಸುಂದರಿಯ ತಂದೆಯಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಬಿಡಿದನು. ಸಾತ್ವಿಕವಾದ, ಬಟ್ಟೆ ಮುಂತಾದ ಸಂಸಾರದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೂರವಾಗಿ ಬಿಡುವುದಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಸಾಯಂಕಾಲದವರೆಗೂ ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದನು. ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಬಹುಕಷ್ಟದಿಂದ ಶೇಖರ

ಮಾಡಿ ತನ್ನ ದೇಹದ ರಕ್ತದಹಾಗೆ ಕಾಪಾಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಧೀತವಾದ ಅಧ್ಯಯನ
ನೀಯವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಂದು ಬಟ್ಟುವಾಡಿ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಂದೊಂ
ವನ್ನಾಗಿ ತೆಗೆದು ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿ, ಓದದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಕಟ್ಟಿ ಸಾಲಸಾಲಾಗಿ ಬಂದರವೇಲೆ
ಬಂದನ್ನಿಟ್ಟು ರಾಶಿಮಾಡಿದನು. ರಾಶಿಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನಿಟ್ಟನು.

ಬೆಂಕಿಯು ಉರಿಯಿತು. ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ, ಕಾವ್ಯ, ಅಲಂಕಾರ, ವ್ಯಾಕರಣ,
ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೆಂಕಿಯು ಹತ್ತಿತು. ಮನು, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ಪರಾಶರ
ಮುಂತಾದ ಸ್ಮೃತಿಗಳು; ನ್ಯಾಯ, ವೇದಾಂತ, ಸಾಂಖ್ಯ ಮುಂತಾದ ದರ್ಶನಗಳು ; ಕಲ್ಪ
ಸೂತ್ರ , ಅರಣ್ಯಕ, ಉಪನಿಷದ, ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಂದೊಂದಾಗಿ ಅಗ್ನಿ ಸ್ಪೃಷ್ಠ
ವಾಗಿ ಜ್ವಲಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಬಹುಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಶೇಖರವಾಗಿದ್ದ, ಬಹುಕಾಲದಿಂದ
ಅಧೀತವಾಗಿದ್ದ ಆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಗ್ರಂಥರಾಶಿಯು ಭಸ್ಮವಶೇಷವಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

ರಾತ್ರಿ ಮೊದಲನೆಯ ಯಾವುಕ್ಕೆ ಗ್ರಂಥದ ಒಂದು ಸಮಾಪನವಾಗಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು
ಬಂದು ಉತ್ತರಿಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಪಿತ್ರಾಲಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರ
ಟುಹೋದನು. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದನೋ ಯಾರೂ ಅರಿಯರು. ಯಾರೂ ವಿಚಾರಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ.

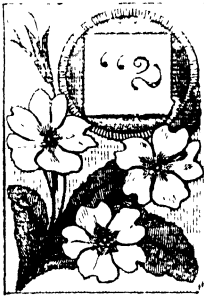
ಎರಡನೆಯ ಚಿತ್ರ.

ಪಾ ಪ .

ನೋವಲನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಕುಲಸಂ .

ಡಿವಿಡಿಗೊಳಿಸಿದವರೆ ನೀನು ಕುಣಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗೇನು ಹೇಳುತ್ತಿ ಹೇಳಿಕೊ.

ದಳನೀಗಿರಿಯು ಹೀಗೇವೆ, ಹೇಳಿ ಕುಣಿಯುವ ನಿಂತಿದ್ದೆ ಬಂದು ನವಿಲಿನ ಪುಕ್ಕವನ್ನು ಹಿಡಿದಳೆದಳು. ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಜ್ರಖಚಿತನಾದ ತೋಡೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ನವಿಲಿನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ತೂಡಿಸಿದಳು. ಮನಸ್ಸು ಹರಟಿತಲಿದ್ದೆ ಬಂದು ಗಿಣಿಯ ಕಣ್ಣು ಮೂಗುಗಳಿಗೆ ಹಿಡಕಾರಿಯಿಂದ ಗುಲಾಬಿ

ಆತ್ತರನ್ನು ಹೊಡೆದಳು. ಗಿಣಿಯು, ಏಂದಿ ! ಏಂದು ದ್ರುದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಈ ಜೈಗಳನ್ನು ದಳನಿಯು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಗಿಣಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು ಕಲಿಸಿದ್ದಳು.

ಒಬ್ಬ ಪುರುಷಾರಕೆಯು ನವಿಲನ್ನು ಕುಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡತಲಿದ್ದು ದನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ದಳನಿಯು ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಈಗೇನು ಹೇಳುತ್ತಿ ? ಹೇಳಿಕೊ, ಎಂದಳು.

ಕುಲಸಂ-ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಇನ್ನೇನು ಇದ್ದೀತು? ಆಯುಧಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಎರಡು ಹಡಗುಗಳು ಬಂದು ಬಂದಿವೆ ನಿಂತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಇಂಗ್ಲೀಷರವನು ಇದ್ದಾನೆ. ಆ ಎರಡು ಹಡಗುಗಳೂ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬಾಹಿಬಾನನು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕೆಂದೂ, ಬಿಡದಿದ್ದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗುವುದೂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಗೌರವಗುಣವನು ಯುದ್ಧವು ನಡೆದರೆ ನಡೆಯಲಿ, ಹಡಗನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನಂತೆ.

ದಳನೀ—ಆಯುಧಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತವೆಯಂತೆ ?

ಕುಲಸಂ—ಅಜಿವಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ (ಪಾಟ್ನಾ—Patna) ಇರುವ ಕೋಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು. ಯುದ್ಧವಾಗುವುದಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಬೇಕಾದಾಗ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲದಿರಕೂಡದೆಂದೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆಂತೆ. ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಇಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಯೆಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಚಾರವಾಗಿದೆ.

ದಳನೀ—ಗುರಗಣಖಾನನು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದೇತಕ್ಕೆ ?

ಕುಲಸಂ—ಅಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಆಯುಧಗಳು ಸೇರುವುದಾದರೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಮಾಪಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನಲ್ಲವ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಇಬ್ರಾಹಿಂಖಾನನು, ಅಲ್ಲಿ ನಾವೇನು ಮಾಡಿದರೂ ಇಂಗ್ಲೀಷರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾರಣ ನಾವು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಹಡಗನ್ನು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿ ನಾವೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲೇತಕ್ಕೆ ? ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಫಲದಲ್ಲಿ ಅದೇ ನಿಜವಾದ ಮಾತು. ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಇದಿಗೇ ನಿಲ್ಲುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ. ನಯಾಬ ಸಿರಾಜುಲದ್ದಾಲನು ಷಾಡಪಟ್ಟಹಾಗೆ ಪುನಃ ನಡೆಯುವುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ದಳನಿಯು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಚಿಂತೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅನಂತರ, ಕುಲಸಂ ! ನೀನು ಒಂದು ದುಸ್ವಾಪನದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಾರೆಯಾ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಕುಲಸಂ—ಪಲಾವು ತಿನ್ನಬೇಕೆ ? ಅಥವಾ ತಣ್ಣೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಬೇಕೆ ?

ದಳನೀ—ಅದು ಬಿಡು. ಹಾಡುಗಾಟವಲ್ಲ. ಸಮಾಚಾರವು ಹೊರಬಿದ್ದರೆ ಅಲಿ ಜಾಫಾನನು ನಿನ್ನನ್ನೂ ನನ್ನನ್ನೂ ಅನೆಯ ಕಾಲಿನ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ತುಳಿಸಿಬಿಡುವನು.

ಕುಲಸಂ—ಹೊರಗೆಬಿದ್ದರಲ್ಲವೆ ? ನಾನು ಇಷ್ಟು ಬೆಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರ, ಅತ್ತರು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳವು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವದೂ ಹೊರಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರಿಗೆ ಕಣ್ಣಿರುವುದು ಅವರ ಪಣಿಯ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕಿಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೇ ಹೊರತು ನೋಡುವುದಕ್ಕಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗ ಯಾವ ಪುರುಷನು ತಾನೇ ಹೆಂಗಸರ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ, ಬೇಳೆ ; ನಾನು ಅಂತಹ ಪುರುಷನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿಲ್ಲ.

ದಳನೀ—ದೂರ ಹೋಗು ! ಹರಟಬೇಡ. ನಾನು ಸೇವಕರು, ಅನುಚರರು, ಇವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಯಾಬ ಅಲಿಜಾಫಾನನು ಇತರ ಪುರುಷರಹಾಗಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಿರುವುದು ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ.

ಕುಲಸಂ—ನಾನು ಮರೆಮಾಚಲಾರದ್ದು ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಏನುಮಾಡಬೇಕು ?

ದಳನೀ—ಗುರಗಣಖಾನನಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ತಲಿಸಬೇಕು.

ಕುಲಸಂ ಬೆರಗಾಗಿ ಸೊಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು. ದಳನಿಯು ಮಾಡಬಲ್ಲೆಯಾ ? ಹೇಳು ಎಂದಳು.

ಕುಲಸಂ—ಕಾಗದವನ್ನು ಕೊಡುವವರು ಯಾರು ?

ದಳನೀ—ನಾನು.

ಕುಲಸಂ—ಆದೇನು ? ನಿನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತೆ ?

ದಳನೀ—ಮುಕ್ಕಾಲು ಪಾಲು.

ಇಬ್ಬರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನೀರವವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ನವಿಲುಗಳೆರಡೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಅಡ್ಡಕಡ್ಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕೂತವು. ಗಿಣಿಯು ಅನರ್ಥವಾಗಿ ಕೂಗಿತು. ಬೇರೆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟವು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ, ಕುಲಸಂ, ಕೆಲಸವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದು, ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ದಲ್ಲ. ಒಬ್ಬು ಖೋಜನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಟ್ಟರೆ ಈ ಕಾಗದವನ್ನು ಈಗಲೆ ತಲೆ ಪಿಸಿ ಬರುವೆನು; ಆದರೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಧೈರ್ಯಬೇಕು. ನಬಾಬನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಸಾಯಬೇಕಾಗುವುದು. ನಿನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ. ನಾನು ದಾಸಿ. ಕಾಗದವನ್ನು ಕೊಡು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನೂ ಕೊಡು, ಎಂದಳು.

ಅನಂತರ ಕುಲಸಂ ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಈ ಕಾಗದವನ್ನು ಸೂತ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಧಾತನು ದಳನೀ ಮತ್ತು ಲೈವಲಿನೀ ಇವರಿಬ್ಬರ ಅಧ್ಯಕ್ಷವನ್ನು ಒಂದಾಗಿ ಪೋಷಿಸಿದನು.

ಎರಡನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಗುರಗಣಖಾಣಿ.

ಗದವು ಯಾರ ಕೈಗೆ ಸೇರಿತೋ ಅವನ ಹೆಸರು ಗುರಗಣಖಾಣಿ.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮುಕ್ತರಾಗಿದ್ದ ರಾಜ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಗುರಗಣಖಾನನು ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಮಿಯವನಾಗಿದ್ದನು. ಇಸ್ವಹಾಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು. ಅವನು ಮೊದಲು ಬಟ್ಟೆಯ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವನೆಂದು ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಸಾಧಾರಣವಾದ ಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳ ವನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದನು. ರಾಜಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಮುಕ್ತನಾಗಿ ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲೆಯೇ ಪ್ರಧಾನಸೇನಾಪತಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉದಯಿಸಿದನು. ಕೇವಲ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿ ಹೊಸಹೊಸದಾದ ಗೋಲಂದಾಜು ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಮಾಡಿದನು. ಯೂರೋಪದೇಶದ ಪ್ರಥಮಸಾರವಾಗಿ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸುಸಜ್ಜಿತರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿ, ಭಿರಂಗಿ, ಗುಂಡು, ತುಘಾಕಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ತಯಾರಿಸಿದನು. ಅವು ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಆದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸೊಗಸಾಗಿದ್ದವು. ಅವನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಗೋಲಂದಾಜಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಆರ್ಮಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ಕಿಂತ ಸಮಾನವಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಮಿರಕಾಸೀಮನಿಗೆ ಗುರಗಣಖಾನನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನನ್ನು ಪರಾಭೂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲೆನೆಂಬುವಷ್ಟು ಭರವಸೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಗುರಗಣಖಾನನ ಆಧಿಪತ್ಯವು ಅದಕ್ಕನುರೂಪವಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಪರಾಮರ್ಶವಿಲ್ಲದೆ ಮಿರಕಾಸೀಮನು ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಪರಾಮರ್ಶಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಯಾರು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಮಿರಕಾಸೀಮನು ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವಸ್ತುತಃ, ಗುರಗಣಖಾನನು ಬಹು ಚಿಕ್ಕ ನಂಬುಬನಾಗುತ್ತ ಬಂದನು. ಮುಸಲ್ಮಾನ ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅವನವೇಲೆ ಬಂದು ಕಣ್ಣಿತ್ತು.

ರಾತ್ರಿ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಹರವಾಗಿದ್ದರೂ ಗುರಗಣಖಾನನು ಮಲಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುನೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ದೀಪದ ಬಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಾಗದಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಲಿಕತೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಆರ್ಮಿಯವರು ಬರೆದಿದ್ದವಾಗಿದ್ದವು. ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅನಂತರ ಬಹು ಭೃತ್ಯನನ್ನು ಕರೆದು ಬಾಗಿಲುಗಳೆಲ್ಲಾ ತೆರೆದವೆಯೋ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಚೋರನಾದರೂ—ತೆರೆದಿವೆ.

ಗುರಗಣಖಾನ್—ಯಾರಾದರೂ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅವರನ್ನು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡ ಕೂಡದು. ಅಥವಾ, ಯಾರೆಂದೂ ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಕೂಡದು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದೀಯೋ ?

ಚೋಪದಾರ—ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಗುರಗಣಖಾನ್—ಒಳ್ಳೆಯದು, ನೀನು ದೂರದಲ್ಲಿರು.

ಅನಂತರ, ಗುರಗಣಖಾನನು ಕಾಗದಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಿ ಮರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಈಗ ಯಾವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿ ? ಈ ಭಾರತವರ್ಷವಾದುದು ಬಂದು ಸಮುದ್ರ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಯಾರು ಎಷ್ಟು ಆಳುದ್ದ ಮುಣುಗಿದರೂ ಅಷ್ಟುಷ್ಟು ರತ್ನಗಳನ್ನು ತರುವರು. ತೀರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅಲೆಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರೆ ಏನಾದೀತು ? ನಾನು ಮೊದಲು ಗಜದಿಂದ ಅಳೆಯುತ್ತ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮಾರುತ್ತಲಿದ್ದೆನು. ಈಗಲಾದರೂ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಭಾರತವರ್ಷವೆಲ್ಲ ಭೀಕರಗೊಂಡಿದೆ. ನಾನೇ ಬಂಗಾಳಿಗಲ್ಲ ಕರ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಬಂಗಾಳಿಗೆ ಕರ್ತನು ನಾನೆ ? ಕರ್ತರು ಯಾರು ? ಕರ್ತರು ಇಂಗ್ಲೀಷು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು. ಮಿಾರಕಾಸೀವನು ಅವರಿಗೆ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಮಿಾರಕಾಸೀವನ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಪದವಿ ! ನಾನು ಬಂಗಾಳಿಗೆ ಕರ್ತನಾಗಕೂಡದೇತಕ್ಕೇ ? ನನ್ನ ತೋಪುಗಳಿಗಿದುರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವವನು ಯಾರಿದ್ದಾನೆ ? ಇಂಗ್ಲೀಷರೆ ! ಅವರು ಬಂದುತಡವೆ ಪಲಾಯನರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷರನ್ನು ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಡಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಕರ್ತನಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಾರನು. ನಾನು ಬಂಗಾಳಿಗೆ ಅಧಿಸತಿಯಾಗಬೇಕು. ಮಿಾರಕಾಸೀವನನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವದಿನ ಬರುವುದೋ ಆ ದಿನ ಅವನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ಎಳೆದುಹಾಕಿಬಿಡಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರುವುದಕ್ಕೆ ಅವನು ಬಂದು ಏಣಿಯಂತಿರಲಿ. ಈಗ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದೆನು. ಏಣಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಿಸಾಡಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಪಾಪಿಗಳಾದ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಈಗ ಕಂಟಕ ಸ್ವರೂಪರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೇನೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಅಡಗತಕ್ಕವರಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಓಡಿಸಿಬಿಡುವೆನು. ಈಗ ಮಿಾರಕಾಸೀವನು ಸಿಂಹಾಸನದಮೇಲೆ ಇರಲಿ. ಅವನನ್ನು ದರ್ವಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಹಾಗೆ ಮಾಡುವೆನು. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಅನಂತರ ಮಿಾರಕಾಸೀವನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಸುಪಥವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಈ ಕಾಗದವು ಬಂದುದೇಕೆ ? ಈ ಹುಡುಗಿಯು ಇಂತಹ ದುಸ್ಸಾಹಸಿಕವಾದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಿದುದೇತಕ್ಕೇ ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೆನು.

ಹೀಗೆ ಯಾರನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನೋ ಅವಳೇ ಅವನಿಗಿದಿರಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತಳು. ಗುರಗಣಖಾನನು ಅವಳಿಗೆ ಜೇರೆ ಬಂದು ಆಸನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅವಳು ದಳನೀಬೇಗಂ !

ಗುರಗಣಖಾನ್ — ಬಹಳ ದಿನಗಳಮೇಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು ತುಂಬ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ನೀನು ನಬಾಬನ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದ ಮೊದಲೊಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೀನು ಈ ದುಸ್ಸಾಹಸಿಕವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದುದೇತಕ್ಕೆ ?

ಯಾರಿಗೆ ಹೇಗೆ ದುಸ್ಸಾಹಸಿಕವಾದುದು ?

ಗುರಗಣಖಾನ್ — ನೀನು ನಬಾಬನ ಬೇಗವಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ಗೋಪನವಾಗಿ ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದೆ. ಇದು ನಬಾಬನಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ ನಿನ್ನನ್ನೂ ನನ್ನನ್ನೂ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ವಧೆ ಮಾಡುವನು.

ದಳನೀ — ಇದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಾದರೆ ನಿನಗೂ ನನಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶ ಮಾಡುವೆನು. ಅದು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಅನಂತರ ಅವನು ಕೋಪ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಗುರಗಣ — ನೀನು ಹುಡುಗಿ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನೀನು ಹೀಗೆ ನಂಬುತ್ತಿ. ನನ್ನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ನಾನವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಬಲ್ಲಿಯೆಂದಾಗಲಿ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಲ್ಲಿಯೆಂದಾಗಲಿ ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ಈಗ ವಿಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಯಾರುತಾನೇ ನಂಬುವರು ? ಹೇಳಿದರೆ ಇದು ತಲೆಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದು ಸರಿ ಯಾದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ.

ದಳನೀ — ನಬಾಬನಿಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ? ಪಹರೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞಾಕಾರಿಗಳು ನೀನು ನನಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ ಗುರುತನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ನಾನು ಬಂದು ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದೆನು. ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧವಾಗುವುದು ನಿಜವಾದ ಸಮಾಚಾರವೋ ?

ಗುರಗಣಖಾನ್ — ನೀನು ದುರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೆ ?

ದಳನೀ — ಕೇಳಿದೆ. ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧವು ಸನ್ನಿಧ್ಯವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಪ್ರಚಾರಗೊಂಡಿವೆ. ಮತ್ತು ನೀನೇ ಈ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣನೆಂತಲೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದೇತಕ್ಕೆ ?

ಗುರಗಣಖಾನ್ — ನೀನು ಬಾಳೆ. ಹೇಗೆತಾನೇ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ ?

ದಳನೀ — ನಾನು ಹುಡುಗಿಯೆಂದಾಗೆ ಮಾತನಾಡುವೆನೆ ? ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿಯೆ

ಹಾಗೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆ ? ನಿನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸಹಾಯ ಸ್ವರೂಪಿಯಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಈಗ ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಬಾಲೆಯಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಹೇಗೆ ?

ಗುರಗಣಾರ್ಥ— ಆಯಿತು. ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧವಾದರೆ ನಿನಗೂ ನನಗೂ ನಷ್ಟವೇನು ? ಯುದ್ಧವು ನಡೆದರೆ ನಡೆಯಲಿ, ನಿಂತರೆ ನಿಲ್ಲಲಿ.

ದಳನೀ—ನೀನು ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಬಲ್ಲೆಯಾ ?

ಗುರಗಣಾರ್ಥ—ನನಗೆ ಜಯವಾಗುವುದೇ ಸಂಭವ.

ದಳನೀ—ಇದುವರೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಜಯಿಸಿರುವವರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ?

ಗುರಗಣಾರ್ಥ—ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಎಷ್ಟು ಗುರಗಣಾನರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ?

ದಳನೀ— ಸರಾಜುದ್ದಾಲನೂ ಹಾಗೆಯೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅದು ಹೋಗಲಿ. ನಾನು ಹೆಂಗನು. ಹೆಂಗನಿಗೆ ಹೇಗೆ ತೋರುವುದೋ ಹಾಗೆ ನಂಬುವಳು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧವಾಡಿ ಯಾರೂ ಗೆಲ್ಲಲಾರರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಯುದ್ಧವು ನಮ್ಮ ಸರ್ವನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಬೇಡವೆಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಗುರಗಣಾರ್ಥ— ಇಂತಹ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರ ಪರಾಮರ್ಶವು ಅಗ್ರಾಹ್ಯವಾದುದು.

ದಳನೀ—ನನ್ನ ಪರಾಮರ್ಶವೇ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ನನಗೆ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದುಕೊಂಡೆಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ದಳನಿಯು ರೋದನ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದಳು.

ಗುರಗಣಾನನು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು. ಅನಂತರ, ನೀನು ಅಳುವುದೇತಕ್ಕೆ ? ಏನಾದರೂ ಆಗುವುದಾದರೆ ಮಾರಕಾಸಿಮನು ಸಿಂಹಾಸನಚ್ಯುತನಾಗುವನು. ಆಗ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆನು.

ಕೋಪದಿಂದ ದಳನಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಜ್ವಲಿಸಲಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅವಳು ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಮಾರಕಾಸಿಮನು ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತೆಯಾ ? ಏನು? ಎಂದಳು.

ಗುರಗಣಾನನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಪ್ರತಿಭನಾಗಿಯೂ, ಇಲ್ಲ, ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದವನು ಯಾರಿಗೂ ಚಿರಕಾಲ ಬದುಕಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಗಂಡನು ಹೋದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಗಂಡನು ಬರುವನು. ನೀನು ಬಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಭಾರತವರ್ಷದ ಎರಡನೆಯ ನೂರಜ್ಜಹಾನ್ ಆಗುವೆಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ದಳನಿಯು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಂಪಿತಕಳೆಬರವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡು ಗಳ ದಶ್ರುವಿನಿಂದ ನಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವಿಸ್ಫೂರಿತವಾದ ಲೋಚನಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ನೀನು ನಿಪಾತವಾಗಿ ಹೋಗು ! ಅಶುಭಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನ ಸೋದರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದೆನು. ಅಶುಭಕ್ಷಣ ದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಹಾಯಕಳಾಗಿರುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಬದ್ಧೆಯಾದೆನು. ಹೆಗಸರಿಗೆ ಎಂತಹ ಸ್ನೇಹ, ದಯೆ, ಧರ್ಮವು ಇವೆ ಎಂಬುದು ನೀನು ಅರಿಯಲಾರೆ. ನೀನು ಈ ಯುದ್ಧ ದಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಇಂದು ಮೊದಲೊಂದು ನಿನಗೂ ನನಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವು ಹರಿದುಹೋದಹಾಗೆ ತಿಳಿ. ಸಂಬಂಧವೆಂದು ಹೇಳಲೇ ತಕ್ಕೇ ? ಇಂದು ಮೊದಲೊಂದು ನಿನಗೂ ನನಗೂ ಶತ್ರುಸಂಬಂಧವಿರುವುದು. ನೀನು ನನಗೆ ಪರಮ ಶತ್ರುವೆಂದು ತಿಳಿಯುವೆನು. ನಾನು ನಿನಗೆ ಪರಮ ಶತ್ರುವೆಂದು ತಿಳಿ. ಈ ರಾಜಾಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪರಮ ಶತ್ರು ಸ್ತಂಭ್ಯಳು ಇರುವಳೆಂದು ತಿಳಿದಿರು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ದಳನೀ ಬೇಗಂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಜೀಗನೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ದಳನಿಯು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಲೆ ಗುರಗಣಖಾನನು ತನ್ನೊಳುತಾನೇ ದಳನಿಯು ಪುನಃ ತನ್ನವಳಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವಳು ಮಿಾರಕಾನೀಮನಿಗೆ ಸೇರಿದವಳೆಂದೂ ಸೋದರಿಯೆಂದೇನಾದರೂ ನಾನು ಅವಳಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವುಳವನಾದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವಳು ಮಿಾರಕಾನೀಮನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಸಹೋದರನು ಸ್ವಾಮಿಯ ಅವುಂಗಳಾಕಾಂಕ್ಷಿಯೆಂದು ತಿಳಿದಮೇಲೆ ಅವನ ಮುಂಗಳಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಹೋದರನಿಗೆ ಅವುಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಳೆಂದೂ, ಅದುಕಾರಣ ಅವಳು ದುರ್ಗದೊಳಗೆ ಹೋಗಲು ಬಿಡಕೂಡದೆಂದೂ ಯೋಚಿಸಿ, ಭೃತ್ಯನನ್ನು ಕರೆದನು.

ಒಬ್ಬ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಯಾದ ಭೃತ್ಯನು ಬಂದು ನಿಂತನು. ಗುರಗಣಖಾನನು ಅವನ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ದಳನಿಯನ್ನು ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ಬಿಡದಿರಲು ಪಹರೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಭೃತ್ಯನು ಅಶ್ವಾರೂಢನಾಗಿ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ತಿಳಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ, ದಳನಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗಕೂಡದೆಂದು ಪಹರೆಯವರು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೇಳಿ ದಳನಿಯು ಛಿನ್ನವಾದ ಲತೆಯಹಾಗೆ ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಧಾರೆಯು ಸುರಿಯಲಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅನಂತರ, ಅವಳು, ಅಣ್ಣ ! ನನಗೆ ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮಾಡದೆಹೋದೆಯೆಂದೆಂದೆಂದುಕೊಂಡಳು.

ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಲಸಂ, ಹಿಂದಿರುಗಿ ಸೇನಾಪತಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿರುವಳು.

ದಳನೀ—ಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ಹೋಗು. ಗಂಗೆಯ ತರಂಗಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸ್ಥಳವು ಸಿಕ್ಕುವುದು.

ಆ ಅಂಧಕಾರ ಮಯವಾದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದಳನಿಯು ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅಳಲಾ ರಂಭಿಸಿದಳು. ತಲೆಯಮೇಲೆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಪ್ರಸ್ಫುಟಿತವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳ ಗಂಧಸ್ವಾಹವು ಹರಿದು ಬರುತ್ತಲಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪಮಾತ್ರ ಚಲಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಪವನ ಹಿಡ್ಡೋಲದಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷಸತೃಗಳು ಮಾರ್ಗರ ಕಬ್ಬು ಮಾಡುತ್ತಲಿ ದ್ದವು. ದಳನಿಯು ಅಳುತ್ತ ಅಳುತ್ತ, ಕುಲಸಂ! ಎಂದಳು.

ಮೂರನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ದಳನಿಗೆ ಏನಾಯಿತು ?

ಇತ್ತೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಗಡ ಬಬ್ಬಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳ್ಳವಳಾಗಿ ರಾಜಮಹಿಷಿಯು ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ರೋದನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಕುಲಸಂ, ಈಗ ಏನು ಮಾಡುವೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ದಳನಿಯು ಕಣ್ಣೊರೆಸಿಕೊಂಡು, ಬಾ—ಈ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತಿರುವೆನು. ಬೆಳಕು ಹರಿಯಲಿ ಎಂದಳು.

ಕುಲಸಂ—ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪ್ರಭಾತವಾದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು. ದಳನೀ—ಅದರಿಂದ ಭಯವೇನು? ಭಯಪಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅಂತಹ ದುಷ್ಟ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿರುವುದೇನು ?

ಕುಲಸಂ—ನಾವು ಕಳ್ಳರಹಾಗೆ ಪುರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಂದೆವೋ ಅದನ್ನು ನೀನು ಬಿಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ಜನರು ಏನು ಹೇಳುವರು? ಅಥವಾ ನಬಾ ಬನು ಏನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವನು? ಅದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡು.

ದಳನೀ—ಏನಾದರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ. ಈಶ್ವರನು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಕರ್ತನಾಗಿ ದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಮತ್ತಾವುದಕ್ಕೂ ಬಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ಸಾಯುವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಕುಲಸಂ—ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರೆ ಏನು ಕಾರ್ಯತಾನೇ ಸಿದ್ಧವಾದಹಾಗಾಗುವುದು ?

ದಳನೀ—ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು. ಆ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವೆನು. ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಆಶೆಯಾಗಿರುವುದು. ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು ?

ಕುಲಸಂ—ದರಬಾರಿಗೆ.

ದಳನೀ—ಪ್ರಭುವಿನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ? ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂತಲೇ ನನ್ನ ಆಶೆ. ಬೇರೆ ಕಡೆ ನನಗೆ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಭುವು ನನ್ನನ್ನು ವಧೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಯುವಾಗಲಾದರೂ ನಾನು ನಿರಪರಾಧಿನಿಯೆಂದು ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವೆನು. ಇಲ್ಲಿಗಿಂತಲೂ ನಾವು ಹೋಗಿ ದುರ್ಗದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರೆ ಬೇಗನೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾರವುಳ್ಳ ಪುರುಷ ಮೂರ್ತಿಯು ಗಂಗಾ ತೀರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಭಯವಿಹ್ವಲರಾದರು. ನೋಡಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮರದ ನೆರೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಔತುಕೊಂಡರು. ಪುನಃ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ತಾನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಗೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇವರು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದ ಮರದ ಕಡೆಗೆ ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಪುನಃ ಭಯದಿಂದ ಕುಂದಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಧಕಾರವಾಗಿದ್ದ ಕಡೆಗೆ ಸರಿದರು.

ದೀರ್ಘಕಾರನಾದ ಪುರುಷನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಇಲ್ಲಿಗೆ ನೀವೇತಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಿ ? ಎಂದು ಕೇಳಿ ತನ್ನೊಳು ತಾನೇ, ನನ್ನ ಹಾಗೆ ನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಜಾಗರಣಮಾಡುವ ಹತಭಾಗ್ಯರು ಮತ್ತು ಇರುವರೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

ದೀರ್ಘಕಾರ ಪುರುಷನನ್ನು ಕಂಡು ಭಯಪಟ್ಟಿದ್ದ ಹೆಂಗಸರು ಅವನ ಕಂಸಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರ ಭಯವು ದೂರವಾಯಿತು. ಕಂಸವು ಅತಿಮಧುರವಾಗಿಯೂ ಅಪನಾಡಿದಮಾತು ದುಃಖ ಮತ್ತು ದಯಾಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು.

ಕುಲಸಂ—ನಾವು ಹೆಂಗಸರು. ನೀವಾರು ?

ಪುರುಷ—‘ನಾವು’ ಎಂದ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ-ನೀವು ಎಷ್ಟುಮಂದಿ ?

ಕುಲಸಂ—ನಾವು ಇಬ್ಬರೇ.

ಪುರುಷ—ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲೇನುಮಾಡುತ್ತೀರಿ ?

ಆಗ ದಳನಿಯು. ನಾವು ಹತಭಾಗಿನಿಯರು. ನಮ್ಮ ದುಃಖವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿಮಿಗೇ ನಾದೀತು ? ಎಂದಳು.

ಕೇಳಿ ಆಗಂತುಕನು, ಅತಿ ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಂದಲೂ ಉಪಕಾರವಾಗಬಹುದು. ನೀವು ಏನಾದರೂ ವಿಪದ್ಗ್ರಸ್ತರಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಧ್ಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುಹೆನೆಂದನು.

ದಳನಿ—ನಮಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಾಯಃ ಅಸಾಧ್ಯ—ತಾವು ಯಾರು ?

ಆಗಂತುಕ—ನಾನು ಬಟ್ಟುಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಮನುಷ್ಯನು. ದರಿದ್ರಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ.

ದಳನಿ—ತಾವು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ—ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ತಮ್ಮನ್ನು ನಂಬಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿ ತೇಲಿಹೋಗುತ್ತಿರುವವನು ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಅವಲಂಬನದ ಯೋಗ್ಯತಾಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಕೇಳಲು ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ರಾಜಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ

ದೂರ ಹೋಗಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಹೊತ್ತು. ಯಾರಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ದರೂ ಇದ್ದು ಕೇಳಿ ದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. ನಮ್ಮ ವಿಚಾರವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಂದಿಗೂ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು, ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಬನ್ನಿರೆಂದುಹೇಳಿ ಕುಲಸಂ ಮತ್ತು ದಳನಿಯನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಗರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೋದನು. ಒಂದು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಮನೆಯಯಿರಿರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟಿ, ರಾಮಚರಣ ! ಎಂದು ಕೂಗಿದನು. ರಾಮಚರಣನು ಬಂದು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದನು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ರಾಮಚರಣನಿಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ತರುವಹಾಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ರಾಮಚರಣನು ದೀಪವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ರಾಮಚರಣನನ್ನು ಕೂರಿತು, ನೀನು ಹೋಗಿ ಮಲಗು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ರಾಮಚರಣನು ಕೂಡಲೆ ಕುಲಸಂ ಮತ್ತು ದಳನಿಯನ್ನು ಒಂದು ತಡವೆ ನೋಡಿ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅವನು ಪುನಃ ಆ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆಹೋಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಯುವತಿಯರಾದ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರಬಹುದೆಂಬ ಯೋಚನೆಯು ಬಹಳ ಪ್ರಬಲವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ರಾಮಚರಣನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೆಂತಲೂ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಆ ನಂಬುಗೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಕೊರತೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ರಾಮಚರಣನು, ಈ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರೂ ಪ್ರಕೃತ, ಪತಿವಿಯೋಗವುಳ್ಳವರಾಗಿರ ಬೇಕೆಂದೂ, ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಹಗಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇವರಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾ ಡುವುದಕ್ಕೆ ತಾಕೂರನು ಅವರನ್ನು ಕರೆತಂದಿದ್ದಾನೆಂದೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಏನು ಅನ್ಯಾಯ ! ಇದುವರೆಗೂ ಅಷ್ಟು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾರವೆ ಹೋದೆನಲ್ಲ ! ಎಂದೆಂದುಕೊಂಡು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡನು.

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಒಂದು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಹೆಂಗಸರಿಬ್ಬರೂ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಮೊದಲು ದಳನಿಯು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ಅನಂತರ, ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಸಬಿವಿಲ್ಲದೆ ವಿವ ರಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು.

ಕೇ ! ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಭವಿತವ್ಯವನ್ನು ಯಾರುತಾನೇ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದ ಕ್ಕಾದೀತು ? ಆಗತಕ್ಕದ್ದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಅಗಿಯೇ ತೀರುವುದು. ಆದರೆ ಹಾಗೆಂದು ಕೊಂಡು ಪುರುಷಾಕಾರವಾದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡದಿರಕೂಡದು. ಮಾಡತ ಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುವೆನೆಂದೆಂದುಕೊಂಡನು.

ಅಯ್ಯೋ ! ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೆ ! ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಏತಕ್ಕೆ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ ! ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಭಸ್ಮಮಯವಾಯಿತಲ್ಲ ! ಆದರೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಗ್ರಂಥಿಯೋನೋ ಭಸ್ಮ

ವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ದಳನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ನನ್ನ ಪರಾಮರ್ಶವೇನೆಂದರೆ:— ನೀನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಹೋಗಿ ನಬಾಬನನ್ನು ನೋಡಕೊಡದು. ನೊದಲು ಬಂದು ಕಾಗದದಮುಖೇನ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಅತನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಪರನಾಗಿದ್ದರೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬುವನು. ಅನಂತರ ಆತನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬಳ್ಳಿಯದೆಂದು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಎಂದನು.

ದಳನೀ— ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರು ಯಾರು ?

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ—ನಾನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವೆನು.

ಅನಂತರ ದಳನಿಯು ಲೇಖಣಿ ಮಸಿ ಮುಂತಾದ ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದಳನು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ರಾಮಚರಣನನ್ನು ಎಬಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಕಾರ ರಾಮಚರಣನು ಕಾಗದ ಮುಂತಾದುದನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟನು. ದಳನಿಯು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಲು ತೊಡಗಿದಳು.

ಅವಳು ಬರೆಯುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು, ಈ ಮನೆಯು ನನ್ನದಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯು ಎಷ್ಟುದಿನ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಷ್ಟುದಿನ ನೀನು ಇಲ್ಲಿರಬಹುದು. ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಯಾರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸರು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಹೆಂಗಳರು ಉಪಾಯಾಂತರವಿಲ್ಲವೆ ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದು ಪೂರೈಸಿದನಂತರ ದಳನಿಯು ಅದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ರಾಮಚರಣನಿಗೆ, ಹೆಂಗಳರು ಅಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಿರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡುವಹಾಗೆ ಹೇಳಿ, ತಾನು ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಮಾಂಗೀರನಲ್ಲಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಾದ ಹಿಂದುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಚಿತರಾದವರು. ಮುಸಲ್ಮಾನರೂ ಅವನನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಅದುಕಾರಣ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಸಮ್ಮಾನಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಮುನಷಿಯಾಗಿದ್ದ ರಾಮಗೋವಿಂದಲಾಲನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಸೂರೋದಯಾನಂತರ ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ರಾಮಗೋವಿಂದಲಾಲನನ್ನು ಕಂಡು ದಳನಿಯ ಕಾಗದವನ್ನು ಅವನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಬೇಡ; ಕೇಳಿದರೆ, ಯಾರೋ ಬಬ್ಬಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕಾಗದವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಹೇಳುವೆಂದನು. ಯಾರ ಕಾಗದವೆಂಬುದು ಮುನಷಿಯು ಅರಿಯನು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಧನಃ ಮೇಲೆಹೇಳಿದ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ದಳನಿಗೆ, ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವು ನಾಳೆ ಬರುವುದು, ಅದು ವರೆಗೆ ಹೇಗಾದರೂ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು.

ರಾಮಚರಣನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ನೋಡಲಾಗಿ ಸಹಗಮನದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೇನೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಮನೆಯ ಮಹಡಿಯಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವುದರಿಂದ ಕೈವಲಿಸೀ ಕಲಾಷಿತವಾದ ನಮ್ಮ ಲೇಖನಿಯು ಪುಣ್ಯಮಯಿಯಾಗುವುದು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

. ಪ್ರತಾಪ .

ಸುಂದರಿಯು ಬಹಳ ಖತಿಯೊಂಡು ಕೈವಲಿನಿಯ ಹಡಗಿನಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದು ದಾರಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸಂಗಡ ಕೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಬೈಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬಂದೊಂದು ಸಲ ಅಭಾಗಿನಿಯೆಂದೂ, ಬಂದುಸಲ ಕೆಟ್ಟವೋರೆಯೆಂದೂ, ಬಂದುಸಲ ಹಾಳಾದವಳೆಂದೂ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಿಯಸಂಬೋಧನಗಳಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತ ಸ್ವಾಮಿಯ ಕಾತುಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮನಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಬಹಳ ಅತ್ತಳು. ಅನಂತರ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಬಂದುಕಡೆಗೆ ದೇಶತ್ಯಾಗಿಯಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅನಂತರ ಕೆಲವುದಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಕಳೆಯಿತು. ಕೈವಲಿನಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ವಿಚಾರವಾಗಲಿ ಏನೊಂದು ಸಮಾಚಾರವೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಸುಂದರಿಯು ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಸೊಗಸಾದ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ಟ್ಟು ನಗಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟಳು.

ಸುಂದರಿಯು ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ನೆರೆಯವನ ಮಗಳೆಂದೂ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸೋದರಿಯಾಗಬೇಕೆಂದೂ ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿದ್ದೇವಷ್ಟೆ. ಅವಳ ತಂದೆಯು ದಂದ್ರನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದುಕಾರಣ ಅವಳು ತಾರುಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಗಂಡ ಪ್ರೀನಾಥ. ಅವನು ಕೇವಲ ಮನೆಯ ಅಳಿಯೆಂದೆಯನಾದ ಅಳಿಯನಾಗದಿದ್ದರೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬಂದು ಆತ್ತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೈವಲಿನಿಗೆ ವಿಪತ್ತುಂಟಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವನು ವೇದಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಸುಂದರಿಯೇ ತಾರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ತಾಯಿಯು ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು. ಸುಂದರಿಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ತಂಗಿ ಇದ್ದಳು. ಅವಳ ಹೆಸರು ರೂಪಸಿ. ರೂಪಸಿಯು ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವಳು.

ಸುಂದರಿಯು ಹೊಸ ಸೀರೆಯನ್ನು ಟ್ಟು ಆಭರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೊಟ್ಟು ಅಲಂಕೃತೆಯಾಗಿ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನಾನು ರೂಪಸಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಅವಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಏನೇನೋ ದುಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡೆನು. ಹೇಗೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡು, ಏನೋ, ಹೋಗಿ ನಾಲ್ಕು ಬವಿದ್ದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವೆನೆಂದಳು. ಸುಂದರಿಯು ತುಡೆ ಕೃಷ್ಣ ಕಮಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮಗಳ ಮಾತಿಗೆ ಮಾರದನನು. ಮೊದಲು

ಅರ್ಥಾಂಗೀಕಾರನಾಗಿ ಕಡೆಗೆ ಅಗಲಿಂದೊಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಸುಂದರಿಯು ರೂಪಸಿಯ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಶ್ರೀನಾಥನು ಸ್ವಂತ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ರೂಪಸಿಯ ಗಂಡನು ಯಾರು ? ಆ ಪ್ರತಾಪ ! ಶೈವಲಿಯ ಮದುವೆಯಾದಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ನೆರೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಹವೂ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅವನು ಪ್ರತಾಪನ ನಡತೆ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಸುಂದರಿಯ ಸೋದರಿಯು ವಯಸ್ಥೆಯಾಗುತ್ತಲೆ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ವಾಯಿತು. ಅದು ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೆ ಆಯಿತು. ಅಷ್ಟುಮಾತ್ರವೆ ಅಲ್ಲ. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಕಾನೀಂ ಅಲ್ಲಿಖಾನನಿಗೆ ಜೋತಿಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು ಗುರುವಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಭಕ್ತಿಯಿತ್ತು. ಅದುಕಾರಣ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ನಯಾಬನ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲ ಚಾಕರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಪ್ರತಾಪನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಉನ್ನತವಾದ ಪದವಿಗೆ ಬಂದನು. ಪ್ರಕೃತ, ಪ್ರತಾಪನು ಬಬ್ಬ ಜಮೀನುದಾರನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಮನೆಯು ದೊಡ್ಡ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮನೆಯಾಗಿತ್ತು. ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅವನ ಹೆಸರು ಖ್ಯಾತಿಗೊಂಡಿತ್ತು. ಸುಂದರಿಯ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯು ಆ ಮನೆಯ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ರೂಪಸಿಯು ಆಕ್ಕನನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಜಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಾದರದಿಂದ ಬಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಪ್ರತಾಪನೂ ಹೋಗಿ ನಾಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು.

ಅನಂತರ ಅವಕಾಶವಾದಾಗ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ವೇದಗ್ರಾಮದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಬೇರೆ ಸಮಾಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಆದಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಸಮಾಚಾರವು ಬಂದಿತು. ಪ್ರತಾಪನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಸುಂದರಿಯು, ನಾನೂ ಅದೇ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೇ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದೆನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಶೈವಲಿಯೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರನೂ ಉರುಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಕೇಳಿ ಪ್ರತಾಪನು ಅಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಸ್ತಬ್ಧನಾದನು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ಪ್ರತಾಪನು ಸ್ವಲ್ಪ ರುಕ್ಮಭಾವವನ್ನು ತಾಳಿ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳವರೆಗೂ ನನಗೇತಕ್ಕೆ ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಸುಂದರಿ—ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ್ದರೆ ಏನುತಾನೇ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ ?

ಪ್ರತಾಪ—ಏನು ಆಗುತ್ತಲಿತ್ತು ? ನೀನು ಹೇಗಸು. ನಿನ್ನಿ ದಿರಿಗೆ ಬಡಾಯಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ್ದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ನಾನೂ ಕೈಲಾದಮಟ್ಟಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಉಪಕಾರಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೆನು.

ಸುಂದರಿ—ನೀನು ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವುದೂ ಇಲ್ಲದ್ದೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ?

ಪ್ರತಾಪ — ನನಗೆ ಇರುವ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಂದ ಆದುದೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ ?

ಸುಂದರಿ — ಗೊತ್ತುಂಟು. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯರು ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರಾದರೆ ಪೂರ್ವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತಾರೆಂತಲೂ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಪ್ರತಾಪನು ಕ್ರೂರನಾಗಿ, ಅಧೀರನಾಗಿ ವಾಕ್ಯಶೂನ್ಯನಾದನು. ಅವನ ಕೋಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಂದರಿಯು ಬಹಳ ಆಹ್ಲಾದವಿಳವಳಾದಳು.

ಮರದಿನ ಪ್ರತಾಪನು ಒಬ್ಬ ಪಾಚಕನನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ಭೃತ್ಯನನ್ನೂ ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮಂಗಳೀರಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಭೃತ್ಯನ ಹೆಸರು, ರಾಮಚರಣ. ಪ್ರತಾಪನು ಇಂತಹ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವೆನೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರೂಪಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಾನು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನೂ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅವರು ಇರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಹೇಳಿದ್ದನು.

ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು 'ದಳನಿಯನ್ನು ತಂದು ಇಟ್ಟಿದ್ದನೋ ಅದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಾಪನು ವಾಸವಾಗಿದ್ದುದು.

ಸುಂದರಿಯು ಕೆಲವು ದಿನ ತಂಗಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಆಯಾಶೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು, ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಜೈಯುತಿದ್ದಳು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಾಯಾಹ್ನ ತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳು ತಂಗಿಗೆ, ಶೈವಲಿನಿಯ ಹಾಗೆ ಪಾಪಿಷ್ಟಿಯು ಇನ್ನು ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಳು. ಒಂದು ದಿನ ರೂಪಸಿಯು, ಅಕ್ಕ ! ಅದೇನೋ, ನಿಜ. ಆದರೆ ನೀನೇತಕ್ಕೆ ಅವಳಿಗೋಸ್ಕರ ಇಷ್ಟು ಓಡಾಡಿ ಸಾಯಬೇಕೆಂದಳು.

ಸುಂದರಿ — ಅವಳ ತಲೆಯನ್ನು ಕಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ — ಅವಳನ್ನು ಯಮನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ — ಅವಳ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ — ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ —

ರೂಪಸೀ — ಅಕ್ಕ ! ನೀನು ಬಹಳ ಜಗಳಗಂಟು. ಕಾಲಾ ಕೆರದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕಾದಾಡುತ್ತಿ.

ಸುಂದರಿ — ಅವಳೇ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಕಾದಾಡಿದವಳು.

ಐದನೆಯ ಕುರಿಚ್ಚೇದ.

ಗಂಗಾ ತೀರದಲ್ಲಿ.

ಲಿಕತ್ತಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೌಸಿಲಿನವರು (ಗವರ್ನರವರ ಸಭೆಯವರು), ನಬಾ ಬಿನ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಕೃತ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಜಿಮಾಬಾದನಲ್ಲಿರುವ (Patna-ಪಾಟ್ನಾ) ಕೋಶಿಗೆ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಬಂದು ಹಡಗಿನತುಂಬ ಆಯುಧಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರಟಿತು.

ಅಜಿಮಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಕೋಶಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದ್ದ ಇಲಿಸ ಸಾಹೆಬನಿಗೆ ಕೆಲವು ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಮಿಯಟೆ ಸಾಹೆಬನು ನಬಾಬಿನ ಸಂಗಡ ಸಂಧಿಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಲು ಮಾಂಗಿರಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅಮಿಯಟನು ಏನು ಮಾಡುವನೋ, ಅಲ್ಲಿನ ಸಮಾಚಾರವು ಏನಾಗಿರುವುದೋ ಅದು ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಇಲಿಸಿಗೆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದುಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಬ್ಬ ಚತುರನಾದವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅವನು ಅಮಿಯಟನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಿ ಇಲಿಸಿಗೆ ಕೌಸಿಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಗವರ್ನರು ವಾಸಿಸ್ಪೂರ್ತು ಸಾಹೆಬನು ಘಾಸ್ಪುರನನ್ನು ಪುರಂದರಪುರದ ಕೋಶಿಯಿಂದ ಕರೆಯಿಸಿದ್ದನು. ಅವನು ಆಯುಧಗಳ ಹಡಗಿನ ಸಂಗಡ ಹೋಗುತ್ತ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಮಿಯಟನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಾಟ್ನಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದುಕಾರಣ ಅವನು ಕಲಿಕತ್ತೆಗೆ ಬರುತ್ತಲೆ ಪ್ಲಿಮದಿಕ್ಕಿಗೆ ಪಯಣವಾಗಿ ಹೊರಟನು. ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲೆ ಈ ಏರ್ಪಾಡುಗಳೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಪುರಂದರಪುರದಿಂದ ಮಾಂಗಿರಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಬಂದು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಶೈವಲಿನಿಯು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದ ಹಡಗಿನ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಕೊಂಡನು.

ಘಾಸ್ಪುರನು ಶೈವಲಿನಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಾಂಗಿರಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಹಡಗನ್ನೂ ಆಯುಧಗಳ ಹಡಗನ್ನೂ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು ಅಲ್ಲಿ ಅಮಿಯಟನ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಅಪ್ಪರೊಳಗೆ ಗುರಗಣಬಾನನು ಹಡಗನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದನು. ಆನಂತರ ಅಮಿಯಟಗೂ ನಬಾಬನ್ನಿಗೂ ಮಾತು ನಡೆಯಿತು. ಆ ದಿನ ಘಾಸ್ಪುರೂ ಅಮಿಯಟೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡದ್ದರಲ್ಲಿ, ನಬಾಬನು ಹಡಗುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿ

ನದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮಗೆ, ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಘಂಟೆಯನ್ನು ಆಯುಧಗಳ ಹಡಗನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪಾಟು ಕೈ ಹೊರಟು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು.

ಘಂಟೆಯನ್ನು ಎರಡು ಹಡಗುಗಳೂ ವಾಂಗೀರಿನ ಘಾಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದವು. ಒಂದು ಈ ಸೀಮೆಯ ಹಡಗು, ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತೊಂದು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಚಿಕ್ಕ ಹಡಗು. ದೊಡ್ಡ ಹಡಗಿನವೇಲೆ ನಯನ ಕೆಲವು ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಪಹರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತೀರದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ಜನ ಸಿಪಾಯಿಗಳಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳು ಭರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಇದನ್ನು ಗುರಗಣಿಯಾನನು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದನು.

ಚಿಕ್ಕ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ದೊಡ್ಡ ಹಡಗಿನಿಂದ ಐವತ್ತು ವಾರು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಯನ ಸಿಪಾಯಿಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಡಗಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಲಂಗಿ ಸಿಪಾಯಿಯೊಬ್ಬನು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಕಡೆಯವನು ನಿಂತು ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ರಾತ್ರಿ ಎರಡೂವರೆ ಪ್ರಹರವಾಗಿತ್ತು. ಅಂಧಕಾರ; ಆದರೂ ಸರಿಷ್ಟಾರವಾಗಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕ ಹಡಗಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ತಲಂಗಿ ಸಿಪಾಯಿಯು ಒಂದು ತಡವೆ ಏಳುತ್ತಾನೆ, ಒಂದು ತಡವೆ ಕೂಡುತ್ತಾನೆ, ಒಂದೊಂದು ತಡವೆ ತೂಗಡಿಸಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುರುಚು ಕಾಡು. ಅಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ನಿಂತುಕೊಂಡು ಸಿಪಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದವನು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರತಾಪನಾಗಿದ್ದನು.

ಸಿಪಾಯಿಯು ತೂಗಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರತಾಪರಾಯನು ಒಂದು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿಳಿದನು. ಸಿಪಾಯಿಯು ನೀರಿನ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ತೂಗಡಿಸುತ್ತ, “ಹುಕ್ಕಂದಾರ್ ?” (Who comes there ? ಅಲ್ಲಿ ಬರುವವರು ಯಾರು ?) ಎಂದು ಕೂಗಿ ಕೇಳಿದನು. ಪ್ರತಾಪನು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಹರಿಯು ಪುನಃ ತೂಗಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಹಡಗಿನೊಳಗೆ ಘಂಟೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರದಿಂದಿದ್ದನು. ಅವನೂ ಪ್ರಹರಿಯು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿದನು. ನೋಡಲಾಗಿ ಬಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದನು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕುರುಚು ಕಾಡಿನಿಂದ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಒಂದು ಬಂದೂಕಿನ ಶಬ್ದ ವಾಯಿತು. ಚಿಕ್ಕ ಹಡಗಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಪ್ರಹರಿಯು ಗುಂಡಿನ ಪಟ್ಟಿನಿಂದ ಆಹತನಾಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಪ್ರತಾಪನು ಹಡಗಿನ ಛಾಯೆಯು ಬಿದ್ದು ಕಪ್ಪಾಗಿ ದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೂಗಿನವರೆಗೂ ಮುಣುಗಿಕೊಂಡು, ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ಬಂದೂಕಿನ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ, ದೊಡ್ಡ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ‘ಕ್ಯಾ ಹೊ ಯರೆ ! (ಏನಾಯಿತರೋ ?) ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಹಡಗಿನಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಎಚ್ಚರವಾದರು. ಘಂಟೆಯನ್ನು ಬಂದೂಕನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದನು.

ಲಾರ್ಡ್‌ಸ್ ಘಂಟೆಯನ್ನು ಬಂದೂಕನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದನು. ನೋಡಲಾಗಿ ತಲಂಗಿ ಪ್ರಹರಿಯು ಅಂತರ್ಹಿತನಾಗಿದ್ದನು.

ಚುಕ್ಕೆಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಹರಿಯ ಮೃತವಾದ ದೇಹವು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇಲಿಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಮೊದಲು ಅವನು ನಬಾಬನ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಹೊಡೆದುಹಾಕಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಕುರುಚುಕಾಡಿನ ಕಡೆ ನೋಡಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಧೂಮರೇಖೆಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದು ಇನ್ನೂ ಆಸಿ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹಡಗಿನಲ್ಲಿದ್ದವರು ಏನಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಓಡಿಬರುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು. ನಗರದ ಮಧ್ಯೆ ದೀಪಮಾಲೆಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಗಂಗೆಯ ಕೂಲದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ತರಣಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯು ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿವ್ರಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸಿಗಳಹಾಗೆ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟವಾಗಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಕಲಕಲ ರವದಿಂದ ಅನಂತ ಪ್ರವಾಹಿನಿಯಾದ ಗಂಗೆಯು ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆ ಪ್ರವಾಹವು ಪ್ರಹರಿಯ ಶರೀರವನ್ನು ತೇಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಒಂದು ಪಲಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಘಾಸ್ಮ್ಯರನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದನು.

ಘಾಸ್ಮ್ಯರನು ಆ ಕುರುಚುಕಾಡಿನ ಕಡೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಈಷತ್ತರಳನಾದ ಧೂಮರೇಖೆಯನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಂದೂಕನ್ನು ಕಾಡಿನಕಡೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದನು. ಅವನು ಈ ವನಾಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕತ್ತುವು ಬಿಡುಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಅವನು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಮರೆಯಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಪ್ರಹರಿಯನ್ನು ನಿಷಾತಮಾಡಿರಬೇಕೆಂದೂ, ತಾನು ಅವನನ್ನು ಆ ಹ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಿಷಾತಮಾಡಿಬಿಡುವೆನೆಂದೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಅವನು ಪ್ಲಾಸಿ ಮುದ್ದವಾದಮೇಲೆ ಭಾರತವರ್ಷಕ್ಕೆ ಬಂದವನಾಗಿದ್ದನು. ದೇಶ್ಯಜನರು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಮೇಲೂ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡಿಯಬಲ್ಲರೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅಂತಹ ಯೋಚನೆಗೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಈ ದೇಶ್ಯಜನರಾದ ಕತ್ತುವಿಗೆ ಅಜುವ ಇಂಗ್ಲೀಷರವನು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಾಯುವುದು ಮೇಲೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ಹಡಗಿನ ಮೇಲುಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬಂದೂಕನ್ನು ಗುರಿಹಿಡಿದೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಆ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿಯೆ ಕುರುಚುಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಅಗ್ನಿಶಿಖೆಯು ಕಣ್ಮೊಳಿಸಿತು-ಪುನಃ ಆದರೊಂದಿಗೆ ಬಂದೂಕಿನ ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಘಾಸ್ಮ್ಯರನು ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಆಹತನಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಯಹಾಗೆ ಗಂಗಾಸೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಂದೂಕು ಹಡಗಿನ ಮೇಲುಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು.

ಪ್ರತಾಪನು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಚೂರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಡಗಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕುಯಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ನೀರು ಆಳವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರವಾಹವು ವೇಗವಿಲ್ಲದೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಗುತ್ತಲಿತ್ತಾದಕಾರಣ ಹಡಗಿಗೆ ಲಂಗರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಲಂಗರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಹಸ್ತಲಾಘವವುಳ್ಳ ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಅದು ವಿಘ್ನಕಾರಿ

ಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಾಪನು ಬಂದು ಹಾರು ಹಾರಿ ಹಡಗಿನಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡನು.

ಈ ಘಟನಾವಳಿಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ಬೇಕಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೂರರಲ್ಲಿ ಬಂದುಭಾಗವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲಾ ನಡೆದುಹೋದವು. ಪ್ರಹರಿಯ ಪತನ, ಘಾಸ್ಮರನ ಹೊರಗೆ ಬರುವಿಕೆ, ಅವನ ಪತನ, ಮತ್ತು ಪ್ರತಾಪನ ನೌಕಾರೋಹಣ, ಇವೆಲ್ಲಾ ಆಗಿ ಪೂರೈಸಿದರೂ ಐವತ್ತು ಮಾರು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ಹಡಗಿನ ಜನರು ಈ ಹಡಗಿನ ಹತ್ತಿರ ಬರಲಾರದೆಹೋದರು. ಆದರೆ ಅವರೂ ಬಂದು ಸೇರಿದರು.

ಅವರು ಬಂದು ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ಹಡಗು ಪ್ರತಾಪನ ಕೌಶಲದಿಂದ ಆಗಲೆ ಹೊರಗೆ ಮಧ್ಯಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಒಬ್ಬನು ಈಜಿಕೊಂಡು ಹಡಗನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಂದನು. ಪ್ರತಾಪನು ಹಡಗಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಬಂದು ಒಂಬಿನಜಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಹೊಡೆದನು. ಅವನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಮತ್ತಾರೂ ಮುಂದಾಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಜಲ್ಲೆಯನ್ನು ನೀರಿಗೆಹಾಕಿ ಹಡಗನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದನು. ಹಡಗು ತಿರುಗಿ ಗಭೀರವಾದ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಿದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟಿತು.

ಜಲ್ಲೆಯು ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಪ್ರತಾಪನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ತೆಲಿಂಗಿ ಸಿಪಾಯಿಯು ಹಡಗಿನ ಮೇಲುಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದೂಕನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಮೊಳಕಾಲೂರಿ ನೊಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಪ್ರತಾಪನು ಜಲ್ಲೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಿಪಾಯಿಯ ಕೈಮೇಲೆ ಹೊಡೆದನು. ಬಂದೂಕು ಕೈತಪ್ಪಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಪ್ರತಾಪನು ಬಂದೂಕನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಘಾಸ್ಮರನ ಕೈಯಿಂದ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿದ್ದ ಬಂದೂಕನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು. ಅನಂತರ ಅವನು, ನೌಕರಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು, ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಪ್ರತಾಪರಾಯ. ಮುರಿಷದಾಬಾದಿನ ನಖಾಬನೂ ನನಗೆ ಹೆದರುವನು. ಈ ಎರಡು ಬಂದೂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಈ ಜಲ್ಲೆ — ಇವುಗಳಿಂದ ಒಂದೇ ತಡವೆಗೆ ನಿನ್ನುಲ್ಲನೇಕರನ್ನು ಹೊಡೆದುಹಾಕಬಲ್ಲೆನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಯಾರಿಗೂ ಏನೂ ಘಾತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹಡಗಿನ ಹಲ್ಲನ್ನು (Hull—ಹಡಗನ್ನು ಸರಿಯಾದಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸುವ ಕೈಹಿಡಿ) ಹಿಡಿದು ಬೇಕಾದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಿರುಗಿಸುವೆನು. ಹೂಟನ್ನು ಹೊಡೆಯುವವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೂಟು ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ಅವರವರು ಇರುವಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರಲಿ. ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕದಲಿದರೆ ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆದುಹಾಕಿಬಿಡುವೆನು. ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೇನೇನೂ ಭಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ನೌಕವನ್ನು ನಡೆಸುವವರಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದೊಂದು ಹೂಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅವರು ಭಯದಿಂದ ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರತಾಪನು ಹೋಗಿ ಹಡಗಿನ ಹಿಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತನು. ಯಾರೂ ತುಟ ಪಿಟಕಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಡಗು

ಸೋತದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿತು. ದೊಡ್ಡ ಹಡಗಿನಿಂದ ಬಂದೆರಡು ಬಂದೂಕು ಹಾರಿತು. ಆದರೆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದುದಲ್ಲವಾದಕಾರಣ ಆ ಶಬ್ದವು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಅಣಗಿಹೋಯಿತು.

ಅನಂತರ ದೊಡ್ಡ ಹಡಗಿನಿಂದ ಕೆಲವುಮಂದಿ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಬಂದೂಕು ಸಮೇತ ರಾಗಿ ಬಂದು ಸಣ್ಣ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಓಡಿಬಂದರು. ಪ್ರತಾಪನು ಅವರು ಹತ್ತಿರ ಬರುವವರೆಗೂ ಏನೂಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹತ್ತಿರಬರುತ್ತಲೆ, ಎರಡು ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನೂ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹಾರಿಸಿದನು. ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಆಹತರಾದರು. ಮಿಕ್ಕವರು ಭೀತಿಗೊಂಡು ಹಿಂಜರಿದು ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಕುರುಚುಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಮಚರಣನು, ಪ್ರತಾಪನು ನಿಷ್ಕಂಟಕವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು, ದೊಡ್ಡ ಹಡಗಿನವರು ಕುರುಚುಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಸರಿದು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಆರನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ವಜ್ರಾಘಾತ.

ನಿರಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ವಿಚಾರಣೆಯಾದ ತರಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು.

ಆ ಸಣ್ಣ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೊರಡಿಗಳು. ಬಂದರಲ್ಲಿ ಘಂಟೆಯನ್ನು ಇದ್ದನು. ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ಶೈವಲಿನಿಯೂ ಅವಳ ದಾಸಿಯೂ ಇದ್ದರು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಇನ್ನೂ ಬೀಬಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೂಡ್ಡ ಅಂಚಿನ ಕರೆ ಕೇಳಿಯನ್ನುಟ್ಟು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಳೆಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಕಾಲಿಗೆ ಮೋಜಾ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಬರೆಕಾಲು. ಸಂಗಡ ಪುರಂದರ ಪುರಂದರ ಬಂದಿದ್ದ ದಾಸಿ ಪಾರ್ವತೀ. ಶೈವಲಿನಿಯು ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡುದು ದರಲ್ಲಿ, ಆ ಭೀಮಾ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯ ನಾಲ್ಕು ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀರನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಲೆಸುವ ಪೃಕ್ಷಣಾಚೆಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪಿತವಾದ ತೀರವು ಅಂಧಕಾರದ ರೇಖಾಯುಕ್ತವಾಗಿ ತಾನು ಅದರಲ್ಲಿ ಪದ್ಮ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಮುಖವನ್ನು ನೀರಿನಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದಹಾಗೂ, ಸರೋವರದ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸುವರ್ಣ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ರಾಜ ಹಂಸವು ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಹಾಗೂ, ತೀರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಶ್ವೇತವರ್ಣದ ಶೂಕರವು ಇದ್ದಹಾಗೂ ರಾಜಹಂಸವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ತಾನು ಉತ್ಸುಕವಾದ ಕೂಡಲೆ ರಾಜಹಂಸವು ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದಹಾಗೂ, ಶೂಕರವು ಶೈವಲಿನೀಪದ್ಮವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಹಾಗೂ, ರಾಜಹಂಸದ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದೆ ಇದ್ದಹಾಗೂ, ಅದರ ಶೂಕರದ ಮುಖವು ಘಂಟೆಯನ್ನು ಮುಖದಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಹಾಗೂ, ತಾನು ರಾಜಹಂಸವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟವುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಹಾಗೂ, ಅದರ ಕಾಲುಗಳು ಮೃಣಾಳವಾಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕದಲಿಸಲಾಗದೆ ಇದ್ದಹಾಗೂ, ಇತ್ತಲಾಗಿ ಶೂಕರವು, ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಾ, ನಾನು ಹಂಸವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಹಾಗೂ, ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಕನಸು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮೊದಲು ಕೇಳಿಸಿದ ಬಂದೂಕಿನ ಶಬ್ದದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ನಿದ್ರಾಭಂಗವಾಯಿತು. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿದ್ರಾಭಂಗವಾಗಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಮೊದಲು ಏನೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ರಾಜಹಂಸವೂ ಆ ಶೂಕರವೂ ಕಣ್ಣುಗಳೆದರಿಗೆ ಬಂದುನಿಂತಹಾಗಾಗಿರುವುದು. ಪುನಃ ಬಂದೂಕಿನ ಶಬ್ದವಾಗಿ ಗದ್ದಲವು ಹೆಚ್ಚಿದಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು.

ಕೊರಡಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಿಂತು ನೋಡಿದಳು. ಏನೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಳಗೆ
ಒಳಕು ಉರಿಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಎದ್ದಿದ್ದಳು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಪಾರ್ವತಿ
ಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಏನಾಯಿತು? ಏನಾದರೂ ಗೊತ್ತುಂಟೆ? ಎಂದಳು.

ಪಾರ್ವತಿ—ಏನೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಹಡಗಿಗೆ ಕಳ್ಳರು ಬಿದ್ದರನ್ನುತ್ತಾರೆ.
ಸಾಹೆಬನನ್ನು ಹೊಡೆದುಹಾಕಿದರಂತೆ. ಇದೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಪಾಪದ ಫಲ!

ಶೈವಲಿನಿ—ಸಾಹೆಬನನ್ನು ಹೊಡೆದುಹಾಕಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಪಾಪದ ಫಲವಾದ ಬಗೆ
ಹೇಗೆ? ಅದು ಸಾಹೆಬನ ಪಾಪದ ಫಲವೇ ಆಯಿತು.

ಪಾರ್ವತಿ—ಕಳ್ಳರು ಬಿದ್ದುದು ನಮ್ಮ ಪಾಪದ ಫಲ. ನಮಗೆ ವಿಸತ್ತಂತೂ
ಯಿತು.

ಶೈವಲಿನಿ—ನಿಪತ್ತೇನು? ಬಬ್ಬು ಡಕಾಯಿತನ ಸಂಗಡ ಇದ್ದೆವು. ಅದು ತಪ್ಪಿ
ವತ್ತೊಬ್ಬ ಡಕಾಯಿತನ ಸಂಗಡ ಹೋಗುವೆವು. ಕೆಂಪುಮುಖದ ಡಕಾಯಿತನ ಕೈ
ಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಕಪ್ಪು ಡಕಾಯಿತನ ಕೈಗೆ ಬಿದ್ದೆವಾಗಾಯಿತು. ಅವರಿಂದ
ಕೇಡೇನು?

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಶೈವಲಿನಿಯು ತನ್ನ ಸಣ್ಣದಾದ ತಲೆಯಿಂದ ಒನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಹರಿದಾ
ಡುತ್ತಲಿದ್ದ ವೇಣಿಯನ್ನು ತೂಗಲಾಡಿಸುತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪ ನಕ್ಕು, ಹೋಗಿ ಬಂದು ಸಣ್ಣದಾದ
ವಾಚದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಪಾರ್ವತಿಯು, ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ನಿನ್ನ ನಗುವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನಗೆ ಸಹ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಳು.

ಶೈವಲಿನಿ—ಅಸಹ್ಯವಾದರೆ ಗಂಗಾಜಲವಿದೆ. ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡು. ನಾನು
ನಗುವುದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸಮಯವು ಬದಗಿ ಬಂದಿವೆ. ನಾನು ನಗುವೆನು. ಬಂದಿ
ರುವ ಡಕಾಯಿತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆಯಲಾರೆಯಾ? ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡುವೆನು.

ಪಾರ್ವತಿಯು ಕೋಪಗೊಂಡು, ಕರೆಯಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಬರುವರೆಂದಳು.
ಆದರೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಆದರೂ ಒಬ್ಬ ಡಕಾಯಿತನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ.
ಆಗ ಶೈವಲಿನಿಯು ದುಃಖಿತೆಯಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟವು ಇನ್ನು ಎಂತಹದುಮೋ! ಡಕಾ
ಯಿತಿ ಕಳ್ಳರೂ ಕರೆಯಿಸಿ ಕೇಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಎಂದೆಂದುಕೊಂಡಳು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಆಳು
ತ್ತಿದ್ದಳು.

ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಹಡಗು ಬಂದು ಬಂದು ದಡಕ್ಕೆ ತಗಲಿತು. ಹಡಗು ಸ್ವಲ್ಪ
ಹೊತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತು. ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಮೊಣ್ಣೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದವರು
ಬಂದು ಸ್ವಲ್ಪಕಿ ಯನ್ನು ತಂದರು. ಆದರೆ ಮುಂದುಗಡೆ ರಾಮಚರಣ!

ಜೋಯಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪಕಿ ಯನ್ನು ದಡದಲ್ಲೆಸಿದರು. ರಾಮಚರಣನು ಹಡಗನ್ನು
ಹತ್ತಿ ಪ್ರತಾಪನ ಹತ್ತಿರ ಹೋದನು. ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ರಾಮಚರಣನು
ಕೊರಡಿಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಒಳಗೆ ಬಂದು ಮೊದಲು ಪಾರ್ವತಿಯ ಮುಖ

ವನ್ನು ನೋಡಿ ಅನಂತರ ಶೈವಲಿಪಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು, ತಾವು ಇಳಿದು ಬರಬೇಕು ಎಂದನು.

ಶೈವಲಿಪಿ — ನೀನು ಯಾರು ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ?

ರಾಮಚರಣ — ನಾನು ತಮ್ಮ ಚಾಕರ. ಯೋಚನೆಯೇನೂ ಬೇಡ. ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಬರಬಹುದು. ಸಾಹೆಬನು ಸತ್ತು ಹೋದನು.

ಶೈವಲಿಪಿಯು ಮತ್ತೇನೂ ಉಪಿರವೆ ಎದ್ದು ರಾಮಚರಣನ ಸಂಗಡ ಬಂದಳು. ಅವನ ಸಂಗಡಲೆ ಹಡಗಿನಿಂದಿಳಿದಳು. ಪಾರ್ವತಿಯೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ರಾಮಚರಣನು ಅವಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದನು. ಅವಳು ಭಯಪಟ್ಟು ಹಡಗಿನಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂತಳು. ರಾಮಚರಣನು ಹೇಳಿದಪ್ರಕಾರ ಶೈವಲಿಪಿಯು ತಿರುಕಾರೂಢಿಯಾದಳು. ರಾಮಚರಣನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಸಂಗಡ ಪ್ರತಾಪನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು.

ಆಗ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದಳನೀ ಮತ್ತು ಕುಲಸಂ ಇಬ್ಬರೂ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ನಿದ್ರಾಭಂಗವಾದೀತೆಂದು ರಾಮಚರಣನು ಶೈವಲಿಪಿಯನ್ನು ಅವರದ್ದ ಕೊಠಡಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಮಹಡಿಯಮೇಲೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಹಾಗೆ ಹೇಳಿ, ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಅವನು ಹೊರಟು ಬರುವಾಗ ಶೈವಲಿಪಿಯು, ಇದು ಯಾರ ಮನೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ರಾಮಚರಣನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕಿವಿಯಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹಾಗೆಯೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ರಾಮಚರಣನು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ವೆಚ್ಚಮಾಡಿ ಶೈವಲಿಪಿಯನ್ನು ಪ್ರತಾಪನ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು ಬಿಟ್ಟನು. ಅದು ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿ ಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಜಗತ್ಸೇಟನ ಮನೆಗೆ ತೆಗೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು. ರಾಮಚರಣನು ಬರುತ್ತ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜಗತ್ಸೇಟನ ಮನೆಯಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಇರುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ಕೇಳಿದರೆ ಏನೆಂದು ಪರಿಚಯವನ್ನು ಕೊಡಲಿ ? ಈಗ ಸ್ವಂತ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ತೆಗೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದನು.

ಇತ್ತ ಲಾಗಿ ಪ್ರತಾಪನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯು ಹೊರಟು ಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಡಗಿನಿಂದ ಇಳಿದನು. ಮೊದಲೆ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದೂಕು ಇದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟರಾಗಿದ್ದರು. ಈಗ ಮೊಣ್ಣೆಯವರು ಅವನ ಸಂಗಡ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾರೂ ಎನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಾಪನು ಹಡಗಿನಿಂದಿಳಿದು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮನೆಯಕಡೆ ಹೋದನು. ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದನು. ರಾಮಚರಣನು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ಒಳಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಗೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ತಾನು ನಡೆಸಿರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ

ದನು. ಕೇಳಿ ಪ್ರತಾಪನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ, ಈಗಲೂ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಜಗತ್ಸೇತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬರಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು.

ರಾಮಚರಣನು ನೋಡಿ ಬಂದು, ಶೈವಲಿನಿಯು ನಿಧ್ರಿತೆಯಾಗಿದ್ದಳೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಪಾಕಕರು ಕೇಳಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗುವರು. ಇಂತಹ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯುಂಟೆ ! ಅಂತಹ ಸಂಭವವುಂಟೆಂದು ಇಲ್ಲವೇ, ನಾವರಿಯೆವು. ನಡೆದ ಹಾಗೆ ನಾವು ಹೇಳತಕ್ಕವರು. ರಾಮಚರಣನು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸದೆ ಪ್ರತಾಪನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, ಅವಳು ನಿಧ್ರಿತೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ, ಎಬ್ಬಿಸಲೇನು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಕೇಳಿ ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಚಾಣಕ್ಯಪಂಡಿತನು ಹೆಂಗಸಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯು ಹದಿನಾರು ಗುಣವೆಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಾನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಪ್ರಕಾಶ್ಯವಾಗಿ, ಇನ್ನು ಅಷ್ಟು ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ, ಶ್ರಮಪಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ ; ನೀನೂ ಹೋಗಿ ಮಲಗು ; ಈ ಹೊತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರಮವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂದನು.

ರಾಮಚರಣನು ಮಲಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಇನ್ನೂ ಬೆಳಕು ಹರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿತ್ತು. ಮನೆಯೂ, ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ನಗರವೂ, ಸರ್ವತ್ರ ಶಬ್ದಹೀನವಾಗಿ ಅಂಧಕಾರವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಾಪನು ನಿದ್ರೆಯಾಗಿದ್ದ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಶಯನಾಗಾರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದನು. ನೋಡಲಾಗಿ ಮಂಚದಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಳು—ಶೈವಲಿನಿ ! ರಾಮಚರಣನು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಪ್ರತಾಪನ ಶಯನ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಬಂದೆನೆಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದನು.

ಪ್ರತಾಪನು ಬಂದು ಪ್ರಜ್ಞಾಹೀನನಾದ ಪ್ರಭೀಪದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಧವಳಾಕಾರವಾದ ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಪ್ರಸ್ಫುಟಿತ ಕುಸುಮರಾಯೆಯನ್ನು ಹರಡಿದ್ದಂತೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯ ಸ್ಥಿರವಾದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಶ್ವೇತವಾರಿರಾಯಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ಫುಲ್ಲವಾದ ಶ್ವೇತಪದ್ಮರಾಯೆಯನ್ನು ತೇಲಿಬಿಟ್ಟು ಹಾಕಿತ್ತು. ಮನೋಮೋಹಿನಿಯಾದ ಸ್ಥಿರವಾದ ಶೋಭಾರಾಶಿ ! ನೋಡಿ, ಪ್ರತಾಪನು ಕಣ್ಣು ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲಾರದೆ ಹೋದನು. ರೂಪದಿಂದ ಮುಗ್ಧವಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಇಂದ್ರಿಯ ಪರವಶ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಲಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅನ್ಯಮನನಾಗಿ ದ್ವಂದ್ವಕಾರಣ ವಿಮುಗ್ಧನಾದವನಹಾಗೆ ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಹಳ ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬಂದುವು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಸ್ಮೃತಿಸಾಗರವು ಮುಚ್ಚಿತಾಗಿ ತರಂಗಗಳಮೇಲೆ ತರಂಗಗಳಿದ್ದು ಒಂದರಮೇಲೊಂದು ಹೊಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದವು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ನಿದ್ರೆಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಮಚರಣನು ಅವಳು ನಿಧ್ರಿತೆಯಾಗಿದ್ದಳೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಪ್ರಗಾ

ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗಿಂತೆ ಪುತ್ರಾರ್ಥಕ್ಕೇ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿದೆ ? ಯಾವದನ್ನು ಬಂದು ತಡವೆ ಮರೆ ತಿದ್ದೆನೋ ಅದನ್ನು ಪುನಃ ಉದ್ಧೀಪ್ತ ಮಾಡಿದೇತಕ್ಕೆ ? ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆ ನೇತಕ್ಕೆ ? ನೋಡಿರಲೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಂದಲಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕೆ ? ಹೊಂದದಿದ್ದರೆ, ಸಾಯಲಿಲ್ಲ ವೇತಕ್ಕೆ ? ನಿನ್ನ ರೂಪದ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ನನ್ನ ಮನೆಯು ಅರಣ್ಯವಾಗಿತ್ತೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೇನು ? ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧವು ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದಮೇಲೆ ಪುನಃ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಂದು ವೆನೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದಲೆ ನಾನು ಗೃಹತ್ಯಾಗಿನಿಯಾದೆನೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನು ? ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಘಾಷ್ಪರನಿಗೆ ನಾನು ಯಾರು ? ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಕೇಳಿ ಪ್ರತಾಪನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕಿಡಿಲುಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ಅವನು ವೃಷ್ಟಿ ಕದಷ್ಠ ನಾದವನಹಾಗೆ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಬೇಗನೆ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿನ ಹೊರಗೆ ಏನೋ ಬಹಳ ಗದ್ದಲವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು.

ವಳನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಗೋಲ್ಡ್ ಸ್ಟೆಮ್ ಮತ್ತು ಜಾರ್ಸನ್.

ಮುಚರಣನು ಹಡಗಿನಿಂದ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದನು. ಅನಂತರ ಪ್ರತಾಪನು ಹಡಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಮೇಲೆ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನ ಪಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹಸ್ತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ತೆಲಿಂಗದೇ ಔಯನಾದ ಸಿಪಾಯಿಯು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ವನು ಶೈವಲಿನಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋದವಾಗಾದಲ್ಲಿ ಹೊರಟನು.

ಹೋಗುತ್ತ ದೂರದಿಂದ ತಿರುಕೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣೊಟದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅವನು ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನನು. ಅವನ ಹೆಸರು ಬಕಾಲುಲ್ ಖಾನ್—ಮದರಾಸಿನಿಂದ ಕ್ಲೈವಿನ ಸಂಗಡ ಮೊದಲು ಬಂದ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅವನಿಗೆ ಆಗ ಬಂಗಾಳದೇಶದಲ್ಲಿ ತೆಲಿಂಗದೇಶದವನೆಂದು ಹೆಸರಾಗುತ್ತ. ಈಗಲಾದರೂ, ಅನೇಕ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಹಿಂದೂಗಳೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರೂ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ದೇಶ್ಯ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಘಜಪುರದ ಹತ್ತಿರ ಬಕಾಲುಲ್ಲನ ನಿವಾಸ.

ಬಕಾಲುಲ್ ಖಾನನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಸಂಗಡ ಪ್ರತಾಪನ ವಾಸಗೃಹದ ಪರ್ಯಂತ ಬಂದನು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಪ್ರತಾಪನ ಮನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅನಂತರ ಅವನು ಅಲ್ಲಂದ ಅಮಿಯಟಸಾಹೆಬನ ಕೋಲಿಗೆ ಹೋದನು.

ಬಕಾಲುಲ್ಲನು ಕೋಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡಗದ್ದಲವು ಹತ್ತಿತ್ತು. ಹಡಗಿನ ಸಮಾಚಾರವು ಅಮಿಯಟಗೆ ತಪ್ಪಿತ್ತು. ಅವನು ಆ ಅತ್ಯಾಚಾರಿಗಳಾದ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಅಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪತ್ತೆಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಇನಾಂ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದನು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಬಕಾಲುಲ್ಲನು ಅಮಿಯಟನನ್ನು ನೋಡಿ, ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿ ಕಳ್ಳನ ಮನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಅಮಿಯಟನ ಮುಖವು ಪ್ರಪುಲ್ಲವಾಗಿ ಅವನ ಕುಂಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಭ್ರೂಯು ಗ್ಮವು ಋಜುವಾಯಿತು. ಅವನು ಸಾಲ್ಕುವಂದಿ ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ನಾಯಕನನ್ನೂ ಬಕಾಲುಲ್ಲನ ಸಂಗಡ ಹೋಗಲು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿ, ಆ ಬದವಾಷ ಜನರನ್ನು ಕೂಡಲೆ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕರೆತರಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಬಕಾಲುಲ್ಲನು, ಹಾಗಾದರೆ ಇಬ್ಬರು ಇಂಗ್ಲೀಷರನ್ನು ನನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಾಪನು ಸಾಮಾನ್ಯ

ನೃನಲ್ಲ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ರಾಕ್ಷಸನಾಗಿದ್ದಾನೆ — ದೇಶ್ಯಜನರು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಾರರು ಎಂದನು.

ಗೋಲ್ಡ್ ಸ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಜಾರ್ಸನ್ ಇಬ್ಬರೂ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಅಮಿಯಟಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಬಕಾಲುಲ್ಲನ ಸಂಗಡ ಹೋದರು. ಅವರು ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ಹೋಗುವಾಗ ಗೋಲ್ಡ್ ಸ್ಟರ್ನನ್ನು ಬಕಾಲುಲ್ಲನನ್ನು ಕುರಿತು, ನೀನು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿದ್ದು ದುಂಬಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು

ಬಕಾಲುಲ್ಲ—ಇಲ್ಲ.

ಗೋಲ್ಡ್ ಸ್ಟರ್ನನ್ನು ಜಾರ್ಸನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು, ಹಾಗಾದರ ಮೋದಬತ್ತಿಯನ್ನೂ ದೀಪದಕಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ಸಂಗಡ ತೆಗೆದುಕೊ ; ಹಿಂದೂಗಳು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಾ ಎಣ್ಣೆ ಉರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ನಷ್ಟವಾಗುವುದೇನು ದೀಪವನ್ನು ನಂದಿಸಿಬಿಡುವುದೆಂದನು.

ಜಾರ್ಸನ್ನನ್ನು ಬತ್ತಿಯನ್ನೂ ದೀಪದಕಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಅಂಗಿಯ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡನು.

ಅನಂತರ ಅವರು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಯುದ್ಧರಣಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುವವರಹಾಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತ ರಾಜಪಥದಲ್ಲಿ ಹೊರಟರು. ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ — ಅವರ ಹಿಂದೆ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಸಿಪಾಯಿಗಳೂ ನಾಯಕನೂ ಬಕಾಲುಲ್ಲನೂ ಹೋದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ನಗರದಲ್ಲಿ ಗಸ್ತು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾವಲುಗಾರರು ಹೆದರಿ ಸರಿದರು. ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಬ್ಬರೂ ಸಿಪಾಯಿಗಳೂ ಬಕಾಲುಲ್ಲನ ಸಂಗಡ ಪ್ರತಾಪನ ವಾಸಗೃಹದ ಇದಿರಿಗೆ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ ಬಂದು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ತೆಚ್ಚಿದರು. ರಾಮಚರಣನು ಎದ್ದು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಬಂದನು.

ರಾಮಚರಣನು ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ಭೃತ್ಯನು. ಮೈಯೊತ್ತುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಕಾಲ ನೊತ್ತುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಎಣ್ಣೆಬತ್ತುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಸುಕಿತ್ತನಾದ ಹಸ್ತಲಾಘವವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಧೋತ್ರ ಬಗೆಯುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಗರಾಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಳ ಸಮರ್ಥನು. ಅವನಹಾಗೆ ಫರಷುಮಾಡತಕ್ಕವನಿಲ್ಲ. ಅವನಹಾಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವನು ದುರ್ಲಭ. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಗುಣಗಳು. ದೊಣ್ಣೆ ತಿರುಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವನು ಮುರಸಿದಾಬಾದಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು. ಬಂದೂಕನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ರಾಮಚರಣನು ಎಂತಹ ಕ್ಷಿಪ್ರಹಸ್ತನಾಗಿ ಗುರಿಯೊಡ್ಡತಕ್ಕವನೆಂಬುದು ಘಾಸ್ಯರನ ರಕ್ತದಿಂದ ಗಂಗಾಜಲದ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಬರೆದುಹೋಗಿದೆ.

ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ರಾಮಚರಣನಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಯೋಪಯೋಗಿಯಾದ ಹೆಚ್ಚಾದ ಗುಣವಿತ್ತು. ಅದೇನೆಂದರೆ: ಧೂತಗತೆ — ಸರಿಯಹಾಗೆ ಧೂತಗನಾಗಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ಪ್ರಭುಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ನಂಬುಗೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು.

ರಾಮಚರಣನು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದವನು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟುವವರು ಯಾರಿರಬಹುದು ? ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಠಾಕೂರನಾಗಿರಬಹುದೆ ? ಆದರೆ ಈಗತಾನೇ ನಾನು ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದುಕಾರಣ ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡನು.

ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಮಚರಣನು ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ ಬಾಗಿಲಿನ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಆಲೈಸಿ ಕೇಳಿದನು. ಇಬ್ಬರು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದುದು ಕೇಳಿಸಿತು. ರಾಮಚರಣನು ಅಂತಹ ಮಾತಿಗೆ 'ಟಿಸ್ಪುಸ್' ಮಾತೆಂದು ಹೇಳುವನು. ಈಗಿನವರು ಅಂತಹ ಮಾತಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಿಂದ ಹೇಳುವರು. ರಾಮಚರಣನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಅಬ್ಬು ! ಗೊತ್ತಾಯಿತಣ್ಣ ! ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕಾದರೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದೂಕು ಇರಬೇಕು. 'ಟಿಸ್ಪುಸ್' ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿದರೆ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ! ಎಂದೆಂದು ಕೊಂಡನು.

ರಾಮಚರಣನು ಪುನಃ, ಬರೆ ಬಂದೂಕಿನಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಕರು ಯಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹಿಂದಿರಗಿದನು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ತಾಳ್ಮೆಯು ತುದಿಮುಟ್ಟಿತು. ಜಾನ್‌ಸನ್ನನು ಕಾಯುವುದೇ ತಕ್ಕದ್ದೆ ? ಬಾಗಿಲನ್ನು ಬದ್ದುಬಿಡೋಣ, ಭಾರತವರ್ಷದ ಬಾಗಿಲು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಬದಿಗೆ ತಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದನು.

ಗೋಲ್ಡ್‌ಸನ್ನನು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಬದೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಬಾಗಿಲು ದಡಬಡ ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ರಾಮಚರಣನು ಓಡಿದನು. ಶಬ್ದವು ಪ್ರತಾಪನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅವನು ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನಿಂದ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಬಾಗಿಲು ಬಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅನಂತರ ಜಾನ್‌ಸನ್ನನು ಬಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಬಾಗಿಲು ಬಡೆದು ಹೋಯಿತು.

“ ಹೀಗೆಯೇ ಬ್ರಿಟಿಷಿನ ಪದಾಘಾತದಿಂದ ಭಾರತವರ್ಷವೆಲ್ಲಾ ಬಡೆದುಹೋಗಲಿ ” ಎಂದೆಂದುಕೊಂಡು ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಬ್ಬರೂ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಹಿಂದೆ ಸಿಪಾಯಿಗಳೂ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು.

ಮಹಡಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನಮೇಲೆ ಪ್ರತಾಪನೂ ರಾಮಚರಣನೂ ಸಂಧಿಸಿದರು. ರಾಮಚರಣನು ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ, ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಔತುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವನವಾತನ ಕೋರಿಯ ಜನರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂದನು. ರಾಮಚರಣನು, ಅಮಿಯಟ್ ಸಾಹೆಬನನ್ನು “ ಅವನವಾತ ” ಎಂದು ಹೇಳುವನು.

ಪ್ರತಾಪ—ಭಯವೇನು ಬಂದುದು ?

ರಾಮಚರಣ—ಎಂಟು ಮಂದಿ !

ಪ್ರತಾಪ—ನಾನು ಔತುಕೊಂಡೇನು. ಆದರೆ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹೆಂಗಸರ ಗತಿ ಯೇನಾಗಬೇಕು ? ನೀನು ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಬಂದೂಕನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.

ರಾಮಚರಣನು ಇಂಗ್ಲೀಷರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವನಾಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಔತು ಕೊಳ್ಳುವಹಾಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಪ್ರತಾಪನ ಸಂಗಡ ಮೆಟ್ಟಿನಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಕಾಯಿತು. ಜಾರ್ಸನ್ನನು ಒಂದು ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸಿ, ಬಬ್ಬು ಸಿಸುಯಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಬ್ಬರೂ ಬತ್ತಿಯ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿನಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರೂ ನಿಂತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡರು. ಜಾರ್ಸನ್ನನು ಬಕಾಲುಲ್ಲನನ್ನು ಕುರಿತು, ಇವರು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಬಕಾಲುಲ್ಲನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಾಪನನ್ನೂ ರಾಮಚರಣನನ್ನೂ ರಾತ್ರಿ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದನಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನ ಮುಂದೆ ಕೈಯ್ಯೂ ಯಾತನೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಯಾರಪೋಲಾದರೂ ತಪ್ಪುಹೋರಿಸಬೇಕೆಂದು, ಹಾದು, ಇವರೇ ಹಾವೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಬ್ಬರೂ ವ್ಯಾಘ್ರಗಳಹಾಗೆ ಹುರಿ ಮೆಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಪತ್ತಿ ದರು. ಸಿಸುಯಿಗಳು ಹಿಂದೆ ಬಂದರು. ಅವನ್ನು ಕಂಡು ರಾಮಚರಣನು ಪ್ರತಾಪನ ಬಂದೂಕನ್ನು ತರಲು ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಜಾರ್ಸನ್ನನು ಅವನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಎತ್ತಿ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹಾರಿಸಿದನು. ರಾಮಚರಣನು ಚರಣದಲ್ಲಿ ಆಹತನಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯು ತಪ್ಪಿ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

ಪ್ರತಾಪನು ನಿರಸ್ತ್ರನಾಗಿದ್ದನು. ಓಡಿಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಸಿಲ್ಲ! ಓಡಿಹೋದುದರಲ್ಲಿ ರಾಮಚರಣನಿಗೆ ಉಂಟಾದ ದೆವೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದನು. ಅವನು ಸ್ಫುರಣವಾದಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷರನ್ನು, ನೀವು ಯಾರು ? ಏತಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಿ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಗೋಲ್ಡ್‌ಷ್ವನ್ನನು, ನೀನು ಯಾರೆಂದು ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

ಪ್ರತಾಪ—ನಾನು ಪ್ರತಾಪರಾಯ.

ಆ ಹೆಸರು ಬಕಾಲುಲ್ಲನಿಗೆ ನೆನಪು ಬಂದಿತು. ಹಡಗಿನಮೇಲೆ ಪ್ರತಾಪನು ಬಂದೂಕನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗರ್ವದಿಂದ ಛೇದನಾಗಿ, ಕೇರಿ, ನನ್ನ ಹೆಸರು ಪ್ರತಾಪರಾಯನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದನು. ಬಕಾಲುಲ್ಲನು, ಹುಜೂರ್ ! ಇವನೇ ಮುಖಂಡನೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಪ್ರತಾಪನ ಬಂದು ಕೈಯನ್ನು ಜಾರ್ಸನ್ನನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯನ್ನು ಗೋಲ್ಡ್‌ಷ್ವನ್ನನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಪ್ರತಾಪನು ಆಗ ತನ್ನ ಬಲವನ್ನು

ತೋರಿಸುವುದು ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ತಿಳಿದು ಮಾತಿಲ್ಲದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ನಾಯಕನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದ ಕೈಕೋಳವನ್ನು ಪ್ರತಾಪನ ಕೈಗೆ ತೊಡಿಸಿದನು. ಗೋಲ್ಡ್‌ಷ್ವನ್ನನು ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ರಾಮಚರಣನನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಅವನೊ ? ಎಂದನು. ಜಾರ್ಜನನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಇಬ್ಬರೂ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಹೋಗಿ ರಾಮಚರಣನನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ಈ ಗದ್ದಲವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಲಸಂಯಿ ಮತ್ತು ದಳನಿ ಎಚ್ಚರವಾಗಿ, ಬಹಳ ಭೀತರಾಗಿ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಓರೆ ಮಾಡಿ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದರು. ಮೆಟ್ಟಿನ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿಯೆ ಅವರು ಮಲಗಿದ್ದ ಕೊಠಡಿ ಇತ್ತು.

ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಪ್ರತಾಪನನ್ನೂ ರಾಮಚರಣನನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಿಪಾಯಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೀಪದ ಬೆಳಕು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ತೆರೆದಿದ್ದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಮುಖವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನೀಲಮಣಿಯ ಪ್ರಭಿಯುಳ್ಳ ಕಣ್ಣುಗಳಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಬಕಾಲುನ್ನು ಆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೆ ನೋಡಿದನು. ನೋಡುತ್ತಲೆ, ಘಾಸ್ಟ್ರಸಾಹೇಬನ ಬೀದಿಯೆಂದು ಕೂಗಿದನು. ಗೋಲ್ಡ್‌ಷ್ವನ್ನನು ನಿಜವೆ ? ಎಲ್ಲಿ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಬಕಾಲುನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಎಂದನು.

ಜಾರ್ಜನನ್ನೂ ಗೋಲ್ಡ್‌ಷ್ವನ್ನನೂ ಕೊಠಡಿಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಕುಲಸಂ ಮತ್ತು ದಳನಿ ಇವರನ್ನು ಕುರಿತು, ನೀವು ನಮ್ಮ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿರಿ ಎಂದನು.

ಹೆಂಗಸರಿಬ್ಬರೂ ಮಹಾ ಭೀತರಾಗಿ ಉಪ್ಪು ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅವರ ಸಂಗಡ ಹೋದರು.

ಆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕೈವಲಿನಿಯು ಬಬ್ಬಳೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಳು. ಅವಳೂ ನಡೆದು ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದಳು.

ಎಂಟನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಪಾಪದ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಗತಿ.

ವನ ಕನ್ಯೆಯರು ಹೇಗೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವುಟ್ಟಿಗೆ ತೆರೆದು ಕೊಠಡಿ ಯೊಳಗಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದರೂ, ಕೈವಲಿನಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಮುವ್ಯರೂ ಹೆಂಗಸರು. ಅದುಕಾರಣ ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿಗೆ ಸುಲಭವಾದ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಮೂರು ವಂದಿಯೂ ಭಯದಿಂದ ಕಾತರರಾಗಿದ್ದರು. ಭಯಕ್ಕೆ ಧರ್ಮವೇನೆಂದರೆ:—ಭಯಾನಕವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು. ಕೈವಲಿನಿಯು ಆದ್ಯೋಪಾಂತವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಹೋದಮೇಲೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೊಬ್ಬಳೇ ಆದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಈಗ ಏನುಮಾಡಲಿ ? ಬಬ್ಬಳೇ ಆದೆನು. ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಭಯವೇನು ? ಈ ಪೃಥಿವಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ—ವೃತ್ಯುವಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸರ್ತಕವಾದುದು ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವಳು ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಮರಣವನ್ನು ಕೋರುತ್ತಿರುವಳೂ ಅಂತಹವಳಿಗೆ ಯಾತರ ಭಯ ? ನನಗೆ ಆ ಸಾವು ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕ ? ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಸುಲಭವಾದುದು—ಆದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಸುಲಭ ? ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳೂ ನಿರೀನಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವಾಗಿದ್ದೆನು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ನಿರೀನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಮುಣುಗಿ ಸಾಯಲಾರದೆ ಹೋದೆನು. ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಹಡಗಿನಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಇಳಿದು ಹೋಗಿ ನಿರೀನಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದ್ದರೆ ಯಾರು ಬೇಡವೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು ? ಯಾರು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು ?—ಬಂದುವೇಳೆ ಪಹರೆಯವರು ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ನಾನು ಯಾವಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ ? ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವೇ ಹೌದು—ಆದರೆ ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನನಗೇನೂ ಆಕೆಯಿತ್ತು—ಆಕೆಯಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸಾಯಲಾರನು. ಆದರೆ ಈಹೊತ್ತೂ ? ಇಂದು ಸಾಯಬೇಕಾದ ದಿನವೇ ಹೌದು. ಆದರೆ ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಏನಾಗುವುದೋ ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ಸಾಯಲಾರನು. ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಏನಾಗುವುದು ? ಏನಾದರೇನು ? ಅದರಿಂದ ನನಗೇನಾಗಬೇಕು ? ಪ್ರತಾಪನಿಗೂ ನನಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ ? ನಾನು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪಾಪಿಷ್ಠಿಯಾಗಿ ಕೂತಿದ್ದೇನೆ—ಅವನು ನನಗೆ ಯಾರು ? ಅವನು ನನಗೆ ಯಾರೋ, ನನಗದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ—

ಅವನು ಶೈವಲಿನಿಯೆಂಬ ಪತಂಗೆಕ್ಕೆ ಜ್ವಲಂತವಾದ ವಜ್ರಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ದಾನೆ—ಅವನು ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಪ್ರಾಂತರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಸ್ವರೂಪನು— ಅವನು ನನಗೆ ವೃತ್ತಾಂತ. ನಾನು ಗೃಹವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದನೇತಕ್ಕೆ ? ಮೃಗಚ್ಛನ ಸಂಗಡ ಬಂದನೇತಕ್ಕೆ ? ಸುಂದರಿಯ ಸಂಗಡ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕೆ ? ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಕೈಯಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರು ಬಿಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ವೇದಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮನೆಯ ಜ್ಞಾಪಕವು ಬಂದಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಗೋಡೆಯ ಬತ್ತಿಗೆ ತಾನೇ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಬಂದು ಕಬರೀವೃಕ್ಷವನ್ನು ಹಾಕಿ ಬೆಳೆಯಿಸಿದ್ದಳು. ಆ ಕಬರೀವೃಕ್ಷವು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ, ಗೋಡೆಗಿಂತಲೂ ಎತ್ತರವಾಗಿ, ರಕ್ತವರ್ಣವುಳ್ಳ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ನೀಲಾಕಾಶವನ್ನು ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಭ್ರಮರಗಳೂ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಪಕ್ಷಿಗಳೂ ಬಂದು ಕೂಡುತ್ತಲಿದ್ದುದು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ತುಲಸಿಯು ಕಟ್ಟಿ—ಅದರ ನಾಲ್ಕು ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾರಿಸಿ, ಗುಡಿಸಿ, ರಂಗವಲ್ಲಿಯಿಂದಲಂಕಿತವಾದ ಪರಿಷ್ಕಾರವಾದ ನೆಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಿದ ಮಾರ್ಜಾಲ, ಪಿಂಜರದಲ್ಲಿ ಸ್ಫುಟವಾದ ವಾಕ್ಯುಳ ಪಕ್ಷಿ; ಗೃಹದ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ದೊಡ್ಡದಾದ ತೀರ್ಮಾನವನ ಮರ—ಇವೆಲ್ಲಾ ಸ್ಮರಣಪಟದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರತವಾಗಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೂ ವಿನೋದ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು ! ಎಂತಹ ಸುಂದರವಾದ ಸುನೀಲವಾದ ಮೇಘಶೂನ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಆಕಾಶವನ್ನು ಶೈವಲಿನಿಯು ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು ! ಎಂತಹ ಸುಗಂಧವುಳ್ಳ ಪ್ರಸ್ಫುಟವಾದ ಧವಳಕುಸುಮಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕಾರವಾಗಿ ನೀರು ತೆರೆದು ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಪೂಜೆಗೋಸ್ಕರ ಪುಷ್ಪಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು ! ಎಂತಹ ಸ್ನಿಗ್ಧಕರವಾದ ಸುಗಂಧಮಾಹಿಯಾದ ಮಂದಮಾರುತವನ್ನು ಭೀಮಾಪುಷ್ಕರಿಣಿಯ ತಟದಲ್ಲಿ ಸೇವನೆಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು ! ಜಲದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಅಲೆಗಳು ಹೇಗೆ ಸ್ಫಟಿಕದಹಾಗೆ ಬಡೆದು ಬಿದ್ದು ಏಳುತ್ತಲಿದ್ದವು ! ಆ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕೋಕಿಲೆಗಳು ಕೂಗುತ್ತಲಿದ್ದವು !—ಇವೆಲ್ಲಾ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬಂದು ಪುನಃ ಶೈವಲಿನಿಯು ಯೋಚನೆಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವಳು, ನಾನು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋದರೆ ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಕಾಣುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು; ಪುನಃ ಪ್ರತಾಪನ ಮನೆಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವ ಪುರಂದರಪುರದ ಕೋಣಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕೋಣಿಯ ಗವಾಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಟಾಕ್ಷಜಾಲವನ್ನು ಹರಡಿ ಪ್ರತಾಪಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು. ಸಮಯ ನೋಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದು, ಕೋಣಿಯ ಫಿರಂಗಿಯವನಿಗೆ ರಕ್ತರುಕೊಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗಿ, ಪ್ರತಾಪನ ಪಾದಗಳಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು. ನಾನು ಪಂಜರದ ಪಕ್ಷಿ, ಪ್ರಪಂಚದ ರೀತಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಂಡವಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನ ಯೋಚನೆಯೇ ಬೇರೆ, ದೈವಘಟನೆಯೇ ಬೇರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವೂ ಅರಿತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ರೀಜರ ಪಂಜರವು ಲೋಹನಿರ್ಮಿತವಾದುದೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಪಂಜರವನ್ನು ಬಡಿಯುವುದು

ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೆ ? ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳಂಕವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡೆನು, ಜಾತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆನು. ಮುಂದಿನಗತಿಯನ್ನು ನಷ್ಟವಾಡಿಕೊಂಡೆನು ಎಂದು ತನ್ನೊಳು ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಪಾಪಿಷ್ಠಿಯಾದ ಶೈವಲಿನಿಯು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅನರ್ಥಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ಥಕತೆ ಉಂಟೆ ? ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಯೋಚಿಸಿ ಲಾರದೆ ಹೋದಳು. ಆದಕ್ಕೆ ಅನರ್ಥಕತೆಯುಂಟಾಗುವುದೇ ಬಳೈಯದು. ಆದರೆ ಅವಳು ಇದನ್ನು ಬಂದು ದಿನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ತಿಳಿಯುವಳು. ಆಗವಳು ಅದರ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕತೆ ಕೊಳ್ಳಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ದೇಹದ ರಕ್ತವನ್ನೂ ಬಪ್ಪಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗುವಳು. ಆಯೊಂದು ಕಡಿ ಆಶೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಈ ಪಾಪಚರಿತ್ರೆಯ ಅವತಾರಣೆಯನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಪುನಃ ಯೋಚನೆಗೆ ಬಿದ್ದಳು :— “ ಮುಂದಿನ ಗತಿಯೆ ? ಯಾವದಿನ ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ನೋಡಿದನೋ ಆದಿನವೇ ಅದು ಹೋಯಿತು. ಯಾವನು ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿದ್ದಾನೋ ಅವನು ಅಂದೇ ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನರಕವನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಪರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನರಕವೆಂದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಇಹಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ನರಕವುಂಟಾಗಿದ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೇ ನರಕ, ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಇಷ್ಟುದುಃಖವುಂಟಾಗುತ್ತಲಿದ್ದುದೇತಕ್ಕೆ ? ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೂ ವಿಪಸ್ವರೂಪವಾದ ಫಿರಂಗಿಯವನ ಸಂಗಡ ಇಷ್ಟುದಿನ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದೆನೇತಕ್ಕೆ ? ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ— ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಳೈಯದೆಂದು ಇದ್ದುದಕ್ಕೂ ಬಿಂಕಿಬಿದ್ದುಹೋಯಿತು. ನನಗೋಸ್ಕರವೇ ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಈ ವಿಪತ್ತುಂಟಾಯಿತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಾನು ಸಾಯಲಿಲ್ಲವೇ ತಕ್ಕೆ ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಪುನಃ ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದಳು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಕಣ್ಣೊರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಹುಬ್ಬು ಗಂಟುಹಾಕಿಕೊಂಡಳು. ಅಧರವನ್ನು ದಂರನ ಮಾಡಿದಳು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಅವಳ ಪ್ರಪುಲ್ಲವಾದ ರಾಜೀವಸದೃಶ ಮುಖವು ಕೋಪಗೊಂಡ ಸರ್ಪದ ಹಡೆಯಹಾಗೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿತು—ಅವಳು ಪುನಃ, ನಾನು ಸಾಯಲಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕೆ ? ಎಂದೆಂದುಕೊಂಡು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿದ್ದ ಜೋಳಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಹರತವಾದ ಚಿಕ್ಕ ಚೂರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಅಲಗನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಅಲಗನ್ನು ಬೆರಳಿನಿಂದ ಅರ್ಧಮುಚ್ಚಿ ಪುನಃ ತೆಗೆಯುತ್ತ, ಈ ಚೂರಿಯನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಜೋಪಾನಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆನು ? ಇದುವರೆಗೂ ಇದರಿಂದ ಈ ಸುಡುವ ಎದೆಯನ್ನು ಇರಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೇ ತಕ್ಕೆ ? ಕೇವಲ ಆಶೆಯಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿ ಹಾಗೆಮಾಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲವೆ ? ಈಗಲೋ ? ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಶೈವಲಿನಿಯು ಚೂರಿಯ ಅಲಗಿನ ಅಗ್ರಭಾಗವನ್ನು ಹೃದಯದಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ಇರುತ್ತ ಪುನಃ, ಇನ್ನೊಂದು ದಿನವಾಗಲಿ, ಚೂರಿಯನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ನಿರ್ದ್ರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಘಾಸ್ಟರನ ಎದೆಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದೆನು. ಆದಿನ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದುಹಾಕಲಿಲ್ಲ—ಧೈರ್ಯವುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂದೂ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ

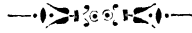
ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ದೈರ್ಯಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಚೂರಿಯ ಭಯದಿಂದ ದುರಂತನಾದ ಇಂಗ್ಲೀಷರವನೂ ವಶನಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅವನು ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಾಡಿದರೆ ಈ ಚೂರಿಯಿಂದ ತಾನು ಸಾಯುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ತಾನು ಸಾಯದಿದ್ದರೂ ಶೈವಲಿನಿಯು ಸಾಯುವಳೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ದುರಂತನಾದ ಇಂಗ್ಲೀಷರವನೂ ಈ ಚೂರಿಯ ಭಯದಿಂದ ವಶನಾದನು—ದುರಂತನಾದ ಈ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಈ ಚೂರಿಯ ಭಯದಿಂದ ನನ್ನ ವಶವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಾಯುವೆನು—ಸಾಯಲಿ ? ಬೇಡ, ಇಂದು ಬೇಡ—ಸಾಯಬೇಕಾದರೆ ಹೋಗಿ ಆ ವೇದಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಾಯುವೆನು. ಹೋಗಿ, ನನಗೆ ಜಾತಿಯಿಲ್ಲ, ಕುಲವಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಒಂದು ಪಾಪಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಪಾಪಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಲ್ಲಿ ಸುಂದರಗೆ, ಹೇಳಿ ಸಾಯುವೆನು—ಮತ್ತು ಆತನೋ—? ಯಾರು ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೋ, ಆತನೋ—? ಆತನಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಾಯಲಿ ? ಏನು ಹೇಳಬೇಕೋ ಒಂದೂ ತೋಚುವುದಿಲ್ಲ. ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಶತಸಹಸ್ರ ವೃಷ್ಟಿ ಕದಂಚನವಾದಹಾಗಾಗುವುದು—ಮೂಳೆಮೂಳೆ, ನಾಡಿನಾಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಜಂಕಿಯು ಬಿದ್ದ ಹಾಗಾಗುವುದು—ನಾನು ಆತನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದವಳಲ್ಲವೆಂದು ಆತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಂದಿದ್ದೇನೆ—ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೇನಾದರೂ ಕ್ಷೇತ್ರವುಂಟಾಗಿದೀತೆ ? ಅವನೇನು ದುಃಖಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೆ ? ಇಲ್ಲ—ನನ್ನಿಂದಾತನಿಗೆ ಆಗಬೇಕಾದುದೇನು ? ಪುಸ್ತಕಗಳೇ ಅವನಿಗೆ ಸರ್ವಸ್ವವಾಗಿವೆ. ಆತನು ನನಗೋಸ್ಕರ ದುಃಖಿತನಾಗಲಾರನು—ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು ಆತನು ಹೇಗಿದ್ದಾನೋ, ಏನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ—ನಾನು ಆತನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಲಿಲ್ಲ—ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರೀತಿಸಲಾರನು. ಆದರೂ ನನ್ನಿಂದ ಆತನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂಕಟವುಂಟಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲವಹಾಗಾಗುವುದು. ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತು ಆತನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಘಾಸ್ವರನು ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದಾನೆ—ಆ ಮಾತಿಗ ಇನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಯಾರುತಾನೇ ನಂಬುವರು ? ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡು ಶೈವಲಿನಿಯು ಶಯನವಾಡಿದಳು. ಶಯನ ಮಾಡಿ ಹಾಗೆಯೇ ಚಿಂತಾಭಿಭೂತೆಯಾದಳು. ಪ್ರಭಾತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಾಬಂದಿತು—ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಾವಿಧವಾದ ದುಸ್ವಪ್ನಗಳಾದವು—ಅವಳಿಗೆ ನಿದ್ರಾಭಂಗವಾದಾಗ ಹೊತ್ತು ಪರಿತ್ತು—ತೆರದಿದ್ದ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಿಸಿಲು ಬಿದ್ದಿತ್ತು—ಶೈವಲಿನಿಯು ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆದಳು. ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಇದಿಗ ಕಂಡುಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು, ಭೀತಿಯಾಗಿ ಸ್ತಂಭಿತೆಯಾದಳು ! ನೋಡಲಾಗಿ, ಇದಿಗೇ ಚಂದ್ರಶೇಖರ !

ಮೂರನೆಯ ಚಿತ್ರ.

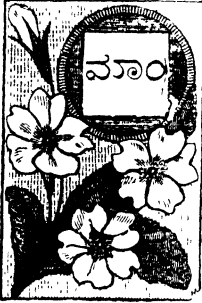

ಪುಣ್ಯಸ್ವರ್ಗ.

ಮೊದಲನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ರಮಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿ.

ಗೀರೆಯ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಠ. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪರಮಹಂಸನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿಂದ ವಸಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅವನ ಹೆಸರು ರಮಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ರಮಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ರಮಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಯು ಸಿದ್ಧಪುರುಷನೆಂದು ಅನೇಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆತನು ಆದ್ವಿತೀಯ ಜ್ಞಾನಿಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅನುಮಾನವೇ ಇಲ್ಲ. ಆತನು ಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪವಾಗಿ ಹೋಗಿರುವ ದರ್ಶನ ವಿಜ್ಞಾನ

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದಿದ್ದನೆಂತಲೂ ಪ್ರವಾದವಿತ್ತು. ಆತನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದೇನೆಂದರೆ:- ಕೇಳು, ವತ್ಸ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ! ನೀನು ಉಪಾರ್ಜನವಾಡಿರುವ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಸಂತಾಪಕ್ಕೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೊಡಬೇಡ.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ರಮಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಯು ಮೊದಲು, ಯಯಾತಿ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ದಶರಥ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಜರಗಳ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನಿತ್ತಿ, ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ನಳ ಮುಂತಾದವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಮಾಡಿ, ಸಾರ್ವಭೌಮ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಾದ ರಾಜರೂ ಚಿರದುಃಖಿಗಳಾಗಿ ಕದಾಚಿತ್ ಸುಖಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಉದಹರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ಅನಂತರ ವಸಿಷ್ಠ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮುಂತಾದವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅವರೂ ದುಃಖಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂದು ತೋರಿಸಿದನು. ದಾನವರಿಂದ ಹೀಡಿತರಾದ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಉದಹರಿಸಿ, ಗುರಲೋಕವೂ ದುಃಖಪರಿಪೂರ್ಣವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿದನು. ಕಡೆಗೆ

ಆತನ ಮನೋವೋಹಿನಿಯಾದ, ವಾಗ್ಮ್ಯಖರಿಯಿಂದ ಅನಂತನಾದ, ಅಪರಿಚ್ಛೇದಿಯಾದ ವಿಧಾತ್ಮವಿನ ಹೃದಯದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ, ಯಾವನು ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿರುವನೋ ಅವನೂ ಈ ದುಃಖಮಯವಾದ ಅನಂತವಾದ ಸಂಸಾರದ, ಅನಂತವಾದ ದುಃಖರಾಶಿಯನ್ನು ಅನಾದಿಯಿಂದ ಅನಂತಕಾಲಾವಧಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅನುಭವ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆಂದು ತೋರಿಸಿದನು. ಯಾವನು ದಯಾಮಯನೋ ಅಂತಹವನು ಆ ದುಃಖರಾಶಿಯನ್ನು ಅನುಭವ ಮಾಡಿ ದುಃಖಿತನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇನು? ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನು ದಯಾಮಯನು ಹೇಗಾದನು? ಆಗುವನು. ದುಃಖದೊಂದಿಗೆ ದಯೆಯ ಸಂಬಂಧವು ನಿತ್ಯವಾದುದು. ದುಃಖವುಂಟಾಗದಿದ್ದರೆ ದಯೆಯು ಸಂಚಾರವು ಹೇಗಾದೀತು? ಯಾವನು ದಯಾಮಯನೋ ಅವನು ಅನಂತವಾದ ಸಂಸಾರದ ಅನಂತವಾದ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ದುಃಖಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನು ದಯಾಮಯನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ಅವನು ನಿರ್ವಿಕಾರವಾದವನು; ಅವನಿಗೆ ದುಃಖವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವೆಯಾದರೂ, ನಿರ್ವಿಕಾರವಾದವನು ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ರಾಣೋಪನಾಶವನ್ನು ಅಂತಹವನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಾ, ವಿಧಾತಾ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವನು ಸೃಷ್ಟಾ, ವಿಧಾತಾ ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನೋ ಅಂತಹವನು ನಿರ್ವಿಕಾರನೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರನು. ಅದುಕಾರಣ ಅವನೂ ದುಃಖಮಯನು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾನೂ ನೀನೂ ದುಃಖವುಂಟಾದರೆ ಆಳುಹುದೆ? ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಪುನಃ ಹೇಳತೊಡಗಿದನು:— ಈ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ ದುಃಖದ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಉಪಾಯವೇ ಇಲ್ಲವೆ? ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪರಸ್ಪರ ದುಃಖನಿವಾರಣೆಗೋಸ್ಕರ ನಿಂತರೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಬಹುದು. ಈಗ ನೋಡು; ವಿಧಾತನು ತಾನೇ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಜೀವಜಂತುಗಳ ದುಃಖನಿವಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಸುಖ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳ ವಿಕಾರ ಕೂನ್ಯರಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಜೇರೆ ಸುಖವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅನಂತರ ಋಷಿಗಳ ಲೋಕಹಿತೈಷಿತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡಿ, ಭೀಷ್ಮಾದಿ ವೀರರ ಪರೋಪಕಾರಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿ, ಯಾವನು ಪರೋಪಕಾರಿಯೋ ಅವನೇ ಸುಖಿಯೆಂದೂ ಮತ್ತಾರೂ ಸುಖಿಗಳಲ್ಲವೆಂದೂ ತೋರಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಶತಮುಖವಾಗಿ ಪರೋಪಕಾರ ಧರ್ಮದ ಗುಣಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ, ವೇದ, ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಂಥನಮಾಡಿ ಅನರ್ಗಳವಾಗಿ ಅನೇಕಾನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ದರಿಸಿ, ಶಬ್ದಸಾಗರವನ್ನು ಮಂಥನಮಾಡಿ ಶತಶತ ಮಹಾರ್ಥವುಳ್ಳ ಶ್ರವಣಮನೋಹರವಾದ ವಾಕ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕುಸುಮಮಾಲೆಯಹಾಗೆ ಪೋಷಿಸಲಾರಂಭಿಸಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಸೂರಮಾಡಿ, ಸಾರವತ್ತಾದ, ರಸಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ, ಸದಲಂಕಾರ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ, ಕವಿತಾನಿಷಯವನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ, ಇದರ

ಎಲ್ಲದರಮೇಲೂ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅಕ್ರಮವಾದ ಧರ್ಮಾನುರಾಗದ ಮೋಹಮಯಿಯಾದ ಪ್ರತಿಭಾವಿಷ್ಣುವಾದ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಹರಡಿದನು. ಅವನ ಸುಕಂಠದಿಂದ ಹೊರಟ ಆ ಉಚ್ಚಾರಣ ಕೌಶಲಯುಕ್ತವಾದ ಆ ಅಪೂರ್ವವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ತೂರ್ಮನಾದದ ಹಾಗೆ ಧ್ವನಿತವಾಗಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಆ ವಾಕ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೊಂದು ತಡವೆ ಮೇಘ ಗರ್ಜನೆಯ ಹಾಗೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕೆತ್ತಿತವಾಗುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಒಂದೊಂದು ತಡವೆ ವೀಣಾನಿಕ್ವಣದಂತೆ ಮಧುರವಾಗಿ ಕಿವಿಗೆ ಇಂಪಾಗಿರುವುದು ! ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಮೈವೆಚ್ಚಿಗೆಯುಳ್ಳವನಾದನು. ಅವನ ಶರೀರವೆಲ್ಲಾ ಶೋಮಾಂಚವಾಯಿತು. ಅವನು ಎದ್ದು ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದ ಧೂಳಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕಿರದಲ್ಲಿ ಧಾರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಗುಣುದೇವ ! ಇಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈಯುಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆನೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಆಲಿಂಗನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಎರಡನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ನೂತನ ಪರಿಚಯ.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಯಥಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಗದವು ನಬಾಬನಿಗೆ ತಲವಿತು. ನಬಾಬನು ಕಾಗದವನ್ನೂದಿ ದಳನಿಯು ಇರುವ ಸ್ಥಳವು ಗೊತ್ತಾಗಿ ಅವಳನ್ನೂ ಕುಲಸವನನ್ನೂ ಕರೆತರಲು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಪ್ರತಾಪನ ವಾಸಗೃಹಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಆಗ ಹೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶೈವಲಿನಿಯ ಹೊರತು ಮತ್ತುರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ನಬಾಬನ ಅನುಚರರು ಅವಳೇ ಬೇಗಂ ಎಂದು ಸ್ಥಿರವಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಅರವನಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಜನರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಕೇಳುತ್ತಲೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೊಂದು ದುರಭಿಸಂಭಿಯು ಹುಟ್ಟಿತು. ಕವಿಗಳು ಆಶೆಯ ದೃಶನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧರಾಗುವರು. ಆಶೆಯು ಸಂಸಾರದ ಅನೇಕ ಸುಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂಬುದು ನಿಜವೇ ಹೌದು. ಆದರೆ ಆಶೆಯೇ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದುದು. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳು ನಡೆಯುವುವು ಅವೆಲ್ಲಾ ಲಾಭದ ಆಶೆಗೋಸ್ಕರ ನಡೆಸಲ್ಪಡುವುವು. ಸತ್ಕಾರ್ಯವು ಮಾತ್ರ ಆಶೆಗೋಸ್ಕರ ನಡೆಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಸ್ವರ್ಗಸುಖದ ಆಶೆಗೆ ಸತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವರೂ ಅಂತಹವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸತ್ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಆಶೆಗೆ ಮುಗ್ಧಿಯಾಗಿ ಶೈವಲಿನಿಯು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಮಾಡದೆ ತಿಳಿಕಾರೋಷಣವಾಡಿದಳು.

ಬೋಧಕಗಳ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಅರವನಿಗೆ ಕರೆತಂದು ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ನಬಾಬನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ನಬಾಬನು ನೋಡಲಾಗಿ ಇವಳು ದಳನಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ದಳನಿಯೂ ಇಷ್ಟು ಸುಂದರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನೋಡಿದುದರಲ್ಲಿ ನಬಾಬನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತಹ ಲೋಕವೊಂದಿರುವುದವಳು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ನಬಾಬನು ನೀನು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಶೈವಲಿನಿ — ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕನ್ಯೆ.

ನಬಾಬ — ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಬಂದೆ ?

ಶೈವಲಿನಿ — ರಾಜಭೃತ್ಯರು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆತಂದರು.

ನಬಾಬ — ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಗಂ ಎಂದು ಕರೆತಂದರು. ಬೇಗಂ ಬರಲಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕೆ ?

ಶೈವಲಿನಿ—ಆಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ನಬಾಬ—ಹಾಗಾದರೆ ಆಕೆ ಎಲ್ಲಿ ?

ಗೋಲ್ಡ್‌ವ್ಹಿಸ್ಟನ್ನನೂ ಜಾಕೋಬ್‌ನನ್ನೂ ದಳನೀ ಮತ್ತು ಕುಲಸಮನನ್ನು ಪ್ರತಾಪನ ಮನೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ ಶೈವಲಿನಿಯು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಳು. ಅವ ರಿಬ್ಬರೂ ಯಾರೆಂಬುದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಚಾಕರರು ಅಥವಾ ನರ್ತಕಿಯರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ನಬಾಬನ ಭೃತ್ಯರು ಬಂದು ಅವಳನ್ನೇ ಬೇಗಂ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಬಾಬರು ಕರೆತರಬೇಕೆಂದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಪ್ರತಾಪನ ಮನೆಯಿಂದ ಬಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವಳು ಬೇಗಂ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಳು.

ನಬಾಬನು ಶೈವಲಿನಿಯ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೇಳಿ, ನೀನು ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆಯಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಶೈವಲಿನಿ—ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

ನಬಾಬ—ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆ ?

ಶೈವಲಿನಿ—ನಾನು ನೆನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಇದ್ದೆಡೆಯಲ್ಲಿ.

ನಬಾಬ—ಅದೆಲ್ಲಿ ? ಪ್ರತಾಪರಾಯನ ಗೃಹದಲ್ಲಿಯೆ ?

ಶೈವಲಿನಿ—ಹೌದು, ಜಹಾಪನಾ !

ನಬಾಬ—ಬೇಗಂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಳು, ಗೊತ್ತುಂಟೆ ?

ಶೈವಲಿನಿ—ಇಬ್ಬರು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ನಬಾಬ—ಏನು ಹೇಳಿದೆ !

ಶೈವಲಿನಿಯು ಮೊದಲು ಹೇಳಿದುತ್ತರವನ್ನೇ ಪುನರುಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ನಬಾ ಬನು ಮೌನವಾಗಿದ್ದನು. ಅಧರವನ್ನು ದಂಶನ ಮಾಡಿ ಸ್ಮಶ್ರುವನ್ನು ಉತ್ಪಾಟನ ಮಾಡಿದನು. ಗುರಗಣಬಾನನನ್ನು ಕರೆಯುವಹಾಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಶೈವಲಿನಿ ಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಏತಕ್ಕೆ ಬೇಗಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು, ಗೊತ್ತುಂಟೆ ? ಎಂದನು.

ಶೈವಲಿನಿ—ಇಲ್ಲ.

ನಬಾಬ—ಆಗ ಪ್ರತಾಪನು ಎಲ್ಲಿದ್ದನು ?

ಶೈವಲಿನಿ—ಅವನನ್ನೂ ಸಂಗಡ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ನಬಾಬ—ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾರಿದ್ದರು ?

ಶೈವಲಿನಿ—ಬಿಟ್ಟು ಚಾಕರನು ಇದ್ದನು. ಅವನನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ನಬಾಬ—ಏತಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರು, ಗೊತ್ತು ?

ಶೈವಲಿನಿಯು ಇದುವರೆಗೂ ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವಳು ಈಗ ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ನಬಾಬನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ, ಇಲ್ಲವೆಂದುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು.

ನಬಾಬ—ಪ್ರತಾಪ ಯಾರು ? ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ?

ಶೈವಲಿನಿಯು ಪ್ರತಾಪನ ನಿಜನಾದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೇಳಿದಳು.

ನಬಾಬ—ಅವನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಚಾಕರಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು.

ನಬಾಬ—ಅವನು ನಿನಗೇನಾಗಬೇಕು ?

ಶೈವಲಿನಿ—ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ.

ನಬಾಬ—ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು ?

ಶೈವಲಿನೀ—ರೂಢಿಸೀ.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಈ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ಪಾಪಿಷ್ಠಿಯು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೆ ಬಂದಿದ್ದಳು.

ನಬಾಬ—ಬಳ್ಳೆಯದು—ಈಗ ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗು.

ಶೈವಲಿನೀ—ನನಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದೆ ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ ?

ನಬಾಬನು ನಿನ್ನ ಬ್ಬನಾದನು. ಅನಂತರ ಉತ್ತರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ, ಹಾಗಾದರೆ, ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ ? ಎಂದನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಬಳಿಗೆ—ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕು—ತಾವು ರಾಜಾ—ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಅವರ ಕೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಅದಾಗದಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಆತನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ತಾವು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವೆನು. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನು.

ಗುರಗಣಖಾನನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ವರ್ತಮಾನವು ಬಂದಿತು. ನಬಾಬನು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಬಳ್ಳೆಯದು, ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಕಾದಿರು. ನಾನು ಪುನಃ ಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಮೂರನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ನೂತನ ಸಖಿ.

ನಬಾಬನು ಗುರಗಣಖಾನಿನ ಸಂಗಡ ಜ್ವಲೆ ಮಾತನಾಡಿದಮೇಲೆ, ಇಂಗ್ಲೀಷರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದೇ ಬುಳ್ಳಿಯದು. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅಮಿಯಟನನ್ನು ಅವರುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ—ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ, ಅವನು ನಮಗೆ ಪರಮ ಶತ್ರುವಾಗಿದ್ದಾನೆ—ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿ ? ಎಂದನು.

ಗುರಗಣಖಾನ್—ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ದೂತನನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ—ದೂತನಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕತನವೆಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಂದಿಸುವರು. ಅದಲ್ಲದೆ—

ನಬಾಬ—ಅಮಿಯಟನು ನೆನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಈ ಷಹರಿನೊಳಗೆ ಬಂದು ಬಬ್ಬು ಮನುಷ್ಯನ ಮನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ—ಯಾವನು ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೋ ಅವನು ದೂತನಾದರೂ ನಾನವನನ್ನು ದಂಡಿಸಕೂಡದೇತಕ್ಕೆ ?

ಗುರಗಣಖಾನ್—ಅವನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ದಂಡನಾರ್ಹನೇ ಹೌದು. ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಹೇಗೆ ?

ನಬಾಬ—ಈಗಲೆ ಅವನ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಫಿರಂಗಿ ಸಮೇತವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸು. ಅವರು ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಅವನಕಡೆ ಜನರ ಸಮೇತವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರಲಿ.

ಗುರಗಣಖಾನ್—ಅವನು ಈಗ ಷಹರಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈಹೊತ್ತು ಏಳೆಂಟು ಘಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ನಬಾಬ—ಅದು ಹೇಗೆ ? ನನಗೆ ತಿಳಿಸದೆ ?

ಗುರಗಣಖಾನ್—ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೆ ಎಂಬಾತನೊಬ್ಬನನ್ನು ಇಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.

ನಬಾಬ—ಈಪ್ರಕಾರ ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪಲಾಯನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಇದರಿಂದ, ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಸೌಜನ್ಯವು ತಪ್ಪಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದೇ ಪಲಾಯನವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.

ಗುರಗಣಾರ್ಥ—ಅವರ ಆಯುಧದ ಹಡಗಿನ ಸಂಗಡ ಬಂದಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ವನನ್ನು ಯಾರೋ ಖೂನಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಮಿಯುಟನು, ನಮ್ಮವರೇ ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೋಪಗೊಂಡು, ಇಲ್ಲಿದ್ದರ ಪಾಣದಿಂದಿರುವುದು ಸಂಶಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ನಬಾಬ—ಯಾರು ಖೂನಿ ಮಾಡಿದರಂತೆ ?

ಗುರಗಣಾರ್ಥ—ಪ್ರತಾಪರಾಯನೊಬ್ಬನು ಖೂನಿ ಮಾಡಿದನಂತೆ.

ನಬಾಬ—ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಬಿಲ್ಲ ತ್ತನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಪ್ರತಾಪರಾಯನು ಎಲ್ಲಿ ?

ಗುರಗಣಾರ್ಥ—ಅವರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಡಿದು ಸಂಗಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಗಡ ಅಡೆನಾಬಾದಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋದನು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತುಗಿಲ್ಲ.

ನಬಾಬ.—ಇದುವರೆಗೂ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕೇ ?

ಗುರಗಣಾರ್ಥ—ನನಗೆ ಈಗತಾನೇ ಗೊತ್ತುವುದು.

ಈ ಮಾತು ಸುಳ್ಳು. ಗುರಗಣಾನನಿಗೆ ಆದ್ಯೋಪಾಂತವೂ ಗೊತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸದೆ ಅಮಿಯುಟನು ಮಾರ್ಗೀರನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಾರ. ಆದರೆ ಗುರಗಣಾನನಿಗೆ ಎರಡು ಉಪ್ಪಲಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು, ದಳನಿಯು ಮಾರ್ಗೀರನಲ್ಲಿರದೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದರಾಗಿದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ. ಎರಡನೆಯದು, ಅಮಿಯುಟನನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು, ಮುಂದೆ ಅವನಿಂದ ಉಪಕಾರವಾಗಬೇಕು.

ನಬಾಬನು ಗುರಗಣಾನನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಗುರಗಣಾನನು ಹೋಗುವಾಗ, ನಬಾಬನು ಅವನನ್ನು ವಕ್ರವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದನು. ಅದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಯುದ್ಧವಾಗಿ ಪೂರೈಸುವವರೆಗೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಏನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ; ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ನನಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಸ್ತ್ರವಾಗಿರುತ್ತಿ. ಅನಂತರ ದಳನೀ ಬೇಗನಿನ ಋಣವನ್ನು ನಿನ್ನ ರಕ್ತದಿಂದ ಹರಿಸಬೇಕಾದೀತು, ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಆ ವಕ್ರವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೂಚಿಸಿದನು.

ಅನಂತರ ನಬಾಬನು ಮಿರಮುನಷಿಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ, ಮುರಷಿದಾಬಾದನಲ್ಲಿರುವ ಮಹಮ್ಮದ ಅಲ್ಲಿಖಾನನಿಗೆ ಅಮಿಯುಟನ ಹಡಗು ಮುರಷಿದಾಬಾದಿಗೆ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ಅವನ ಸಂಗಡ ಇರುವ ಬಂದಿಜನರನ್ನು ಆ ಕೂಡಲೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಹುಜೂರಿಗೆ ರವಾನಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಯಾವ ಯುದ್ಧವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಕಾಲದಿಂದ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದೂ ಪರವಾನಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದುದಲ್ಲದೆ, ಪರವಾನಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗತಕ್ಕವನು ನದಿಯತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಹೋದರೆ ಜಾಗ್ರತೆ ತಲಪುವೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅನಂತರ ನಬಾಬನು ಪುನಃ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕರೆದನು. ಅವಳನ್ನು ಕೂರಿತು, ಈ ಕೂಡಲೆ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಗುರುವುಡಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕಲಿಕತ್ತೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಮುರಘದಾಬಾದಿಗೆ ಪರವಾನಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವರು. ನೀನು ಈಗ—ಎಂದು ಮುಂದೆ ಹೇಳುವುದರೊಳಗೆ—

ಶೈವಲಿನಿಯು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು, ವಾಚಾಳಿಯಾದ ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. ಈಗಲೆ ಜನರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಅವರು ಸಿಕ್ಕಲಾರರೇನೆಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ನಬಾಬ—ಇಂಗ್ಲೀಷರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಜನರಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಶಸ್ತ್ರಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾದರೆ ದೊಡ್ಡ ಹಡಗು ಬೇಕಾಗುವುದು. ಅದು ಹೋಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಅವರು ಮುರಘದಾಬಾದಿಗೆ ತಪ್ಪುವರು. ಹೆಚ್ಚು ಯುದ್ಧೋದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕಂಡು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಬಂದಿಯಾಗಿರುವ ಜನರನ್ನು ಹೊಡೆದುಹಾಕಿಬಿಟ್ಟರೆ ಮಾಡುವುದೇನು ? ಮುರಘದಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯವರು ಬಹಳ ಚತುರರಾದ ನೌಕರರು ಇರುತ್ತಾರೆ ; ಅವರು ಕಾಶಲಿಂದ ಹಿಡಿದುಹಾಕುವರು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖದಿಂದ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಳು. ನಬಾಬನು ಅವಳ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳು ಹೇಳಿದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಂಬಿ ಅವಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾದನು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಇಷ್ಟು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನೆ ? ಶೈವಲಿನಿಯು ಪುನಃ ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು, ಈ ಅನಾಥಿಗೆ ಇಷ್ಟು ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದರಿಂದ ನನ್ನದು ಮತ್ತೊಂದು ಅರಿಕೆಯುಂಟು. ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನುದ್ದಾರ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾದ ಕಾರ್ಯವಲ್ಲ. ಅವನು ಸ್ವಯಂ ವಿರಪುರಂಷನು. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರವಿದ್ದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಅವನನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಅವನಿಗೆ ಆಯುಧವು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅವನನ್ನು ಯಾರೂ ಬಂದಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಲಾರರು. ಯಾರಾದರೂ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಆತನೇ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಜತೆಗಾರರನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ನಬಾಬನು ನಕ್ಕು, ನೀನು ಇನ್ನೂ ಹುಡುಗಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಎಂತಹವರೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯೆ. ಯಾರುತಾನೇ ಆ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಹಡಗನ್ನೇರಿ ಅವನಿಗೆ ಆಯುಧವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬರುವರು ? ಎಂದನು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಮುಖನತೆಯಾಗಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯವಾದ ಕಂಠದಿಂದ, ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿ ಒಂದು ಹಡಗನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನೇ ಹೋಗಿಬರುವೆನೆಂದಳು.

ನಬಾಬನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕನು. ಆ ನಗುವನ್ನು ಕೇಳಿ ಶೈವಲಿನಿಯು ಭೂ ಸಂಕುಚಿತವಾಡಿ, ಪ್ರಭು ! ನನ್ನ ಕೈಲಾಗದಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಸಾಯುವೆನು. ಅದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ನಷ್ಟವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಕೈಬಾಧೆ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಯಾದ ಹಾಗಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವೂ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದು ಎಂದಳು.

ನಬಾಬನು ಶೈವಲಿನಿಯ ಕುಂಚಿತವಾದ ಭ್ರೂಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತವಾದ ಮುಖವುಂಡಲವನ್ನು ನೋಡಿ, ಇವಳು ಸಾಮಾನ್ಯೆಯಾದ ಹೆಂಗಸಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡು, ಸತ್ತರೆ ಸಾಯಲಿ ಅದರಿಂದ ನಷ್ಟವೇನು ? ಅವಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆ ಆಯಿತು. ಆಗದಿದ್ದರೆ ಮುರಷಿದಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದತಶಿಯು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವು ನೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡು, ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ನೀನು ಒಬ್ಬಳೆ ಹೋಗಬಲ್ಲೆಯಾ ? ಎಂದನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ನಾನು ಹೆಂಗಸು. ಒಬ್ಬಳೇ ಹೋಗಲಾರೆನು. ತಾವು ನನ್ನ ಜತೆಗೆ ಒಬ್ಬ ದಾಸಿಯನ್ನೂ, ಒಬ್ಬ ರಕ್ಷಕನನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ನಬಾಬನು ಸ್ವಲ್ಪ ಆಶೀ ಚಿಸಿ, ಅನಂತರ ನಂಬುಗೆಯುಳ್ಳ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಮಸೀ ಉದ್ದೀನನೆಂಬವನನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ಸಾಹಸವುಳ್ಳ ಬೋಡೆಯನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿದನು. ಅವರು ಬಂದು ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ನಬಾಬನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು, ಈ ಹೆಗಸಿನ ಸಂಗಡ ಹೋಗು ; ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಪರಿಚಾರಕಿಯನ್ನೂ ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಇವಳು ಯಾವ ಆಯು ಧಗಳನ್ನು ಬೇಕೆನ್ನುವಳೂ ಅವುಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಈ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಮುರಷಿದಾಬಾದಿಗೆ ಹೊರಡಿಯೆಂದು ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸಿದನು.

ಮಸೀಉದ್ದೀನ — ಆಗಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವು ಯಾವುದು ?

ನಬಾಬ — ಇವಳು ಏನು ಹೇಳುವಳೂ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬೇಗಂ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇವಳಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದಳನೀ ಬೇಗಂ ಸಾಹೆಬ್‌ಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ದರೆ ಸಂಗಡ ಕರೆತರಬೇಕು.

ಅನಂತರ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಬಾಬನಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಅವರು ಹೇಗೆಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರೂ ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಶೈವಲಿನಿಯೂ ನೆಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ ಹಾಗೆಯೆ ನಬಾಬನಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಸರಿದುಹೋದಳು. ನಬಾಬನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕನು.

ಹೊರಟುಹೋಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಬಾಬನು, ಬೀಬೀ ! ಜ್ಞಾಪಕವಿರಲಿ. ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಾಗ ಮಿಾರಕಾಸೀಮನ ಲಿಳಿಗೆ ಬಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಪುನಃ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಬಾರದೆ ಉಂಟೆ ? ರೂಪಸಿಯು ಸಂಗಡ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ದರಬಾರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಿನ್ನ ಬಗೆ ಬಂದೇ ಬರುವನೆಂದುಕೊಂಡಳು.

ಮನೀಷುಬ್ದಿನನು ಪರಿಚಾರಿಕೆಯೊಬ್ಬಳನ್ನೂ ಹಡಗನ್ನೂ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಶೈವಲನಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಮದ್ದು ಗುಂಡು ಬಂದೂಕು ಪಿಸ್ತೂಲು ಕತ್ತಿ ಚೂರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಏತಕ್ಕೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯಲು ಅವನಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಾಗದೆ ತನ್ನೊಳು ತಾನೇ, ಇವಳು ಎರಡನೆಯ ಚಾಂದನುಲತಾನಾ ಎಂದೆಂದು ಕೊಂಡನು.

ಆ ರಾತ್ರಿಯೆ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಹಡಗೇರಿ ಹೊರಟರು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕುರಿಚ್ಚೇದ.

ಅಳುವು.

ಬೆಳದಿಂಗಳ ಹುಟ್ಟುತ್ತ. ಗಂಗೆಯ ಎರಡು ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹು ದೂರ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಮರಳು ಮಯವಾದ ಭೂಮಿ. ಚಂದ್ರಕಿರಣದಲ್ಲಿ ಆ ಮರಳುಗುಡ್ಡಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯು ಅಧಿಕತರವಾದ ಧವಳ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿತ್ತು. ಗಂಗೆಯ ಜಲವು ಚಂದ್ರಕಿರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗಾಢತರವಾದ ನೀಲವರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಘನನೀಲವಾಗಿತ್ತು. ತಟದಲ್ಲಿರುವ ವನರಾಜಿಯು ಘನಶ್ಯಾಮವಾಗಿತ್ತು. ಮೇಲೆ ಆಕಾಶವು ರತ್ನಖಚಿತವಾಗಿ ನೀಲವಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಬಂದೊಂದು ತಡನೆ ಚಂಚಲವಾಗುವುದು. ನದಿಯು ಅನಂತ-ಎಷ್ಟುದೂರ ನೋಡಿದರೂ ಅಂತ್ಯವೇ ಕಾಣಿಸದು. ಮಾನವನ ಅದೃಷ್ಟದಹಾಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗುವುದು. ಕೆಳಗೆ ನದಿಯು ಅನಂತ. ಮೇಲೆ ಆಕಾಶವು ಅನಂತ. ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಕತಭೂಮಿಯು ಅನಂತ. ತೀರದಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷಶ್ರೇಣಿಯು ಅನಂತ. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ತಾನೇ ತನ್ನನ್ನು ಗಣನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು? ಈ ನದಿಯ ಉಪಕೂಲದಲ್ಲಿ ತರಣಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವ ಮರಳು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮರಳಿನ ಬಂದು ಹರಳಿಗಿಂತಲೂ ಮನುಷ್ಯನು ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವವುಳ್ಳವನೇನು?

ಈ ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಡಗು ಇತ್ತು. ಅದರಮೇಲೆ ಸಿಪಾಯಿಗಳ ಪಹರೆ. ಇಬ್ಬರು ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಕಲ್ಲಿನ ಬೊಂಬಗಳಂತೆ ಬಂದೂಕನ್ನು ಹೆಗಲಿನ ಮೇಲೆ ಏರಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಬಳಗೆ ಸ್ವಿಗ್ಧವಾದ ಸ್ವಟಕದ ದೀಪಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಮಹರ್ಷಿವಾದ ಆಸನಗಳು, ಚಿತ್ರಗಳು, ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಶಯ್ಯೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಬಳಗೆ ಕೆಲವು ಜನ ಸಾಹೆಬರು. ಅವರಲ್ಲಿಬ್ಬರು ಚದುರಂಗವನ್ನು ಆಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬನು ಸುರಾಪಾನ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅವನು ಬಳುತ್ತ, ಬೀಳುತ್ತ, ಹೊಯಿದಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಒಬ್ಬನು ವಾದ್ಯವನ್ನು ನಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಚಮಕಿತರಾದರು. ಒಂದು ವಿಕಟವಾದ ಕ್ರಂದನ ಧ್ವನಿಯು ಆ ರಾತ್ರಿಯ ನಿಕೃಬ್ಧವನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಹಾಗೆ ಕೇಳಿತು.

ಅಮಿಯುಟನು ಜಾರ್ಸನ್ನು ನಿಗೆ ಆಟದಲ್ಲಿ ಪೇದೆಮಾತು ಮಾಡುತ್ತ, ಅದೇನು ಅದು ! ಎಂದನು.

ಜಾರ್ಸನ್— ಯಾರಿಗೆ ಪೇದೆಮಾತಾಯಿತು ?

ಆಳುವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿಕಟವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಧ್ವನಿಯು ವಿಕಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಜಲಭೂಮಿಯ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾದ ಪ್ರಾಂತರ ಮಧ್ಯೆ ಆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆಳುವು ವಿಕಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

ಅಮಿಯಟನು ಆಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು, ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ನಾಲ್ಕುಕಡೆಯೂ ನೋಡಿದನು. ಯಾರೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಿರ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರುತಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸೈಕತಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಅಮಿಯಟನು ಹಡಗಿನಿಂದಿಳಿದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದು ಬರುತ್ತಲಿದ್ದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋದನು. ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಹೋಗಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಯಾರೂ ಆ ಮರಳುಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದಹಾಗೆ ಕಂಡಿತು.

ಅಮಿಯಟನು ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದನು. ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

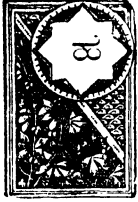
ಅಮಿಯಟನಿಗೆ ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾರದು. ಹೆಂಗಸನ್ನು ಕುರಿತು, ಆ ಮೂತಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾರು ? ಏತಕ್ಕೆ ಅಳುತ್ತಿ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆ ಬಾರದು. ಅವನು ಕೇಳಿದ್ದುದು ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದಳು.

ಅಮಿಯಟನು ಎಷ್ಟುತಡವೆ ಕೇಳಿದರೂ ಏನೊಂದುತ್ತರವೂ ಬಾರದೆ ಕಡೆಗೆ ಕೈಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವಹಾಗೆ ಹೇಳಿದನು. ರಮಣಿಯು ಎದ್ದಳು. ಅಮಿಯಟನು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋದನು. ಹೆಂಗಸು ಅಳುತ, ಅಳುತ, ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹೋದಳು. ಇವಳು ಮತ್ತಾರೂ ಅಲ್ಲ. ಪಾಪಿಷ್ಠಿಯಾದ ಶೈವಲಿನೀ.

ಐದನೆಯ ಪಂಚೋದ.

ನಗುವು.

ಹಗಿನೊಳಗೆ ಬಂದು ಅಮಿಯುಟನು ಗೋಲ್ಡಪ್ಪನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು, ಈ ಹೆಂಗಸು ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನ ಮಾತು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀನವಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

ಗೋಲ್ಡಪ್ಪನ್ನನು ಅಮಿಯುಟನಹಾಗೆ ಪಂಡಿತ. ಅವನು ಹೆಂಗಸನ್ನು ಕುರಿತು, ನೀನು ಯಾರೆಂದು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ತಳು.

ಗೋಲ್ಡಪ್ಪನ್—ಏತಕ್ಕೆ ಅಳುತ್ತಿ ?

ಶೈವಲಿನಿಯು ಅಳುತ್ತಲೆ ಇದ್ದಳು. ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಗೋಲ್ಡಪ್ಪನ್—ನಿನ್ನ ಮನೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ ?

ಶೈವಲಿನಿಯು ಮೊದಲಿನಹಾಗೆ.

ಗೋಲ್ಡಪ್ಪನ್—ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಬಂದೆ ?

ಶೈವಲಿನಿಯು ತದ್ವತ್.

ಗೋಲ್ಡಪ್ಪನ್ನನು ಸೋತು ಬೇಸರಗೊಂಡು, ಏನೊಂದುತ್ತರವೂ ಬಾರದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಹೊರಟುಹೋಗಿದನು. ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಆ ಮಾತೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ ; ಕದಲಿಲ್ಲ ; ನಿಂತೇ ಇದ್ದಳು.

ಅಮಿಯುಟನು, ನಮ್ಮ ಮಾತು ಇವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಮಾತು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಉಡುಪು ನೋಡಿದರೆ ಇವಳು ಬಂಗಾಳ ಸೀಮೆಯ ಹೆಂಗಸೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಬಂಗಾಳಿಯವನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಕೇಳುವಹಾಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಸಾಹೆಬರ ನೌಕರರಲ್ಲರೂ ಬಂಗಾಳ ಮುಸಲ್ಮಾನರು. ಅಮಿಯುಟನು ಒಬ್ಬ ನೌಕರನನ್ನು ಕರೆದು ಅವಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವಹಾಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ನೌಕರ—ಅಳುವುದೇತಕ್ಕೆ ?

ಶೈವಲಿನಿಯು ಹುಚ್ಚಿಯಹಾಗೆ ನಕ್ಕಳು. ನೌಕರನು ಸಾಹೆಬರಿಗೆ, ಇವಳು ಹುಚ್ಚಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಸಾಹೆಬ—ಅವಳಿಗೆ ಏನು ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳು.

ನೌಕರನು ಕೇಳಿದನು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಹೊಟ್ಟೆ ಹಸಿವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದಳು.

ನೌಕರನು ಸಾಹೆಬರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅಮಿಯಟನು ಅವಳಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ನೌಕರನು ಹೃಪ್ಪಚಿತ್ತನಾಗಿ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತೊಂದು ಹಡಗಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಹೃಪ್ಪಚಿತ್ತನಾದನೇತಕ್ಕೆಂದರೆ; ಶೈವಲಿನಿಯು ಪರಮ ಸುಂದರಿಯಾದವಳು ಅವಳೇನೂ ತಿನ್ನಲಿಲ್ಲ. ನೌಕರನು ಊಟ ಮಾಡುವ ದಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಶೈವಲಿನಿಯು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಹೆಂಗಸು, ನೀನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲವೆಂದಳು.

ನೌಕರನು ಹೋಗಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಸಾಹೆಬರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅಮಿಯಟನು. ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ನೌಕರ—ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಿಪಾಯಿಯೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೈದಿಯೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆ, ಅಮಿಯಟನು, ಅವರಲ್ಲಿ ಅನ್ನವಿದ್ದರೆ ಹಾಕಿಸೆಂದನು.

ನೌಕರನು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಸಿಪಾಯಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅವನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ನೌಕರನು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೈದಿಯ ಹಡಗಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕೈದಿಯು ಪ್ರತಾಪರಾಯನಾಗಿದ್ದನು. ಹಡಗು ಚಿಕ್ಕದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನೊಬ್ಬನೇ ಬಳಿಗೆ ಇರುವನು. ಹೊರಗಡೆ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಸಂತ್ರಿ ಪಹರೆಯ ವರು. ಹಡಗಿನೊಳಗೆ ಕತ್ತಲೆ.

ನೌಕರ—ಅಯ್ಯಾ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ!

ಪ್ರತಾಪ—ಏತಕ್ಕೆ ?

ನೌಕರ—ನಿನ್ನ ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನವಿದೆಯೆ ?

ಪ್ರತಾಪ—ಏತಕ್ಕೆ ?

ನೌಕರ—ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಹೆಂಗಸು ಉಪವಾಸವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆಯೋ ?

ಪ್ರತಾಪನಲ್ಲಿಯೂ ಅನ್ನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರತಾಪನು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪವಿದೆ, ಕೊಡುವೆನು. ಆದರೆ ಕೈಕೋಳವನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದನು.

ನೌಕರನು ಸಂತ್ರಿಗೆ ಕೈಕೋಳವನ್ನು ತೆಗೆಯುವಹಾಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಸಂತ್ರಿಯು, ಹುಕುಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಎಂದನು.

ನೌಕರನು ಹುಕುಮನ್ನು ಪರಲು ಹೋದನು. ಪರರಿಗೋಸ್ಕರ ಇಷ್ಟು ಓಡಾಡುವವರು ಯಾರು ? ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೀಠಭಕ್ಷನು ಸಾಹೆಬರ ನೌಕರನಾಗಿದ್ದನು. ಮನಃ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಜಾವಾಗಲೂ ಪರರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪೃಥಿವಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವಿಧವಾದ ಜನರಿರುವರೋ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಸಾಹೆಬಜನರ ಮುಸಲ್ಮಾನ

ನ ಪರಿಚಾರಕರೂ ನೌಕರರೂ ಅತಿ ನಿಕ್ರಮ್ಯರಾದವರು. ಪ್ರಕೃತ ಪೀರಬಕ್ಷನಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ವಾರ್ಥವೂ ಇತ್ತು. ಅವನು ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಪರಿಚಾರಕರು ಇರುವ ಮಹಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದೇಕೆಂದಿದ್ದನು. ಅದುಕಾರಣ ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿಸಲು ಇಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಪ್ರತಾಪನು ಇದ್ದ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಶೈವಲಿನಿಯು ಹೊರಗಡೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ನೌಕರನು ಹುಕುಂ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಅಮಿಯ ಟನ ಹಡಗಿಗೆ ಹೋದನು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಅವಕುಂಠನವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದಳು.

ಸುಂದರವಾದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಸರ್ವತ್ರ ಜಯ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖದ ಸ್ನಂತಕಾರಿಯು ಯುವತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ಮುಖವು ಅಮೋಘವಾದ ಅಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು. ಅಮಿಯಟನಿಗೆ, ಈ ಜಂಟೂ * ಹೆಗಸು ನಿರೂಪವೆ ಯಾದ ರೂಪವತಿಯಾಗಿ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವಳೆಂದು ಕೇಳಿ ಅವಳಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಯೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಆವನು ಜಮಾದಾರನ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಪ್ರತಾಪನ ಕೈಕೋಳಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಿಸಿ, ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಪ್ರತಾಪನ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದನು.

ನೌಕರನು ಇಳಿ ಕು ತಂದು ಸಂತ್ರಿಯಿಂದ ಪ್ರತಾಪನ ಕೈಕೋಳವನ್ನು ತೆಗೆಯಿಸಿದನು. ಪ್ರತಾಪನು ನೌಕರನನ್ನು ಹಡಗಿನಮೇಲೆ ಬಾರದೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಿಳಕನ್ನು ತಾನೇ ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಸುಳ್ಳುಸುಳ್ಳಾಗಿ ಅನ್ನದ ವಂಡಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತನು. ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಪಲಾಯನ.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಹಡಗಿನೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದಳು. ಹಡಗಿನ ಮೇಲೂಗಡೆ ಸಂತ್ರಿಗಳು ನಿಂತು ಪಹರೆ ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಹಡಗಿನೊಳಗೆ ಏನಾಗುವುದೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶೈವಲಿನಿಯು ಹಡಗಿನೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಕುಂಠನವನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು.

ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯವುಂಟಾಯಿತು. ಆಶ್ಚರ್ಯದ ವೇಗವು ಅಡಗಿದ ಮೇಲೆ ನೋಡಲಾಗಿ ಶೈವಲಿನಿಯು ಅಧರದಂಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮುಖವು ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಪುಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ಮುಖಮಂಡಲವು ಸ್ಥಿರಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಚಿಹ್ನೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಾಪನು ವನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಇವಳು ವ್ಯಾಘ್ರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯಾಭಿಯೆಂದೆಂದುಕೊಂಡನು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಮೊಲ್ಲಮೊಲ್ಲಗೆ ಕಿವಿನಾತಿನಲ್ಲಿ, ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡು, ನಾನು ಭಿಕ್ಷಾನ್ನಕ್ಕೆ ಬಂದವಳೆ ? ಎಂದಳು.

ಜಂಟೂ ಅಂದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಯಹೂದೀ ಅಥವಾ ಕ್ರಿಸ್ತರಲ್ಲದ ಇತರ ವಿಗ್ರಹ ಆರಾಧಕರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹೆಸರು.

ಪ್ರತಾಪನು ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಶೈವಲಿನಿಯು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ, ಈಗ ಓಡಿ ಹೋಗು, ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಅತ್ತಕಡೆ ಮೂಲೆ ತಿರುಗುತ್ತಲೆ, ಅಲ್ಲಿರುವ ಹಡಗು ನಿನಗೋ ಸ್ವರ ಕಾದಿರುವುದೆಂದಳು.

ಪ್ರತಾಪನೂ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ, ಮೊದಲು ನೀನು ಹೋಗು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀನು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವೆ ಎಂದನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಓಡಿಹೋಗು. ಕೈಕೋಳಗಳನ್ನು ಪುನಃ ತೊಡಿಸಿದರೆ ಹೋಗಲಾರೆ. ಈಗ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿಬಿಡು. ಸಾವಕಾರವಾಡದೇ. ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು. ನಾನು ಹುಚ್ಚಿ - ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಬಿಡುವೆನು. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿಬಿಡು.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಶೈವಲಿನಿಯು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕಳು. ನಗುತ ನಗುತ, ನಾನು ಅನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೂಗಿದಳು. ಪುನಃ ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದಳು. ಅಳುತ ಅಳುತ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನನಗೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ನನ್ನ ಜಾತಿಯು ಹೋಯಿತು—ತಾಯಿ, ಗಂಗೆ! ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕೂಗುತ್ತ ಗಂಗೆಯಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಏನಾಯಿತು ! ಏನಾಯಿತು ! ಎಂದು ಪ್ರತಾಪನು ಚಿತ್ತಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಹಡಗಿನ ಹೊರಗೆ ಓಡಿಬಂದನು. ಸಂತ್ರಿಯು ಇದಿರಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದವನು ನಿಷೇಧಿಸಿದನು. ಪ್ರತಾಪನು, ಹರಾಮುಚಾದ ! ಹೆಂಗಸು ಬಿದ್ದು ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ, ನೋಡಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದೀಯಾ ? ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಒದೆೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಸಂತ್ರಿಯು, ಅಯ್ಯೋ ! ಎಂದು ಪ್ರತಾಪನ ಪದಾಘಾತದಿಂದ ಹಡಗಿನಿಂದ ಬಿದ್ದುಹೋದನು. ಅವನು ನದಿಯ ದಡದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ಹೆಂಗಸನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದನು. ಈಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದ ಶೈವಲಿನಿಯು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಈಜಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಪ್ರತಾಪನು ಅವಳ ಹಿಂದೆಹಿಂದೆ ಈಜಿಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಕೈದಿಯು ಓಡಿಹೋದನೆಂದು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಸಂತ್ರಿಯು ಕೂಗಿಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಬಂದೂಕನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದನು. ಆಗ ಪ್ರತಾಪನು ಈಜಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಪ್ರತಾಪನು, ಭಯವಿಲ್ಲ. ಓಡಿಹೋಗಲಿಲ್ಲ—ಈ ಹೆಂಗಸು ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ—ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ತುತ್ತೇನೆ—ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಹೇಗೆ ? ಅಣ್ಣ ! ನೀನು ಹಿಂದೂ-ತಿಳಿದು ತಿಳಿದು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡುವೆಯಾ ? ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು.

ಸಿಸಾಯಿಯು ಎತ್ತಿದ್ದ ಬಂದೂಕನ್ನು ಇಳಿಸಿದನು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶೈವಲಿನಿಯು ಕಡೇ ಹಡಗಿನ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಈಜಿಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಅವಳು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಚಮಕಿತೆಯಾದಳು. ಆ ಹಡಗು ತಾನೂ ಮತ್ತು ಲಾರ್ಡ್‌ಸ್ ಫಾಸ್ಟರನೂ ಬಂದ ಹಡಗಾಗಿತ್ತು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ನಡುಗಿ ಆ ಹಡಗನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಹಡಗಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿದಿಂಗಳ ಬಿಳಿಕಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಮಂಚದಮೇಲೆ ಅರ್ಧಶಯನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಾಹೆಬನು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಉಜ್ವಲವಾದ ಚಂದ್ರಕಿರಣವು ಅವನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಜೇತ್ತಾರಮಾಡಿದಳು-ನೋಡಲಾಗಿ ಮಂಚದಮೇಲಿದ್ದವನು ಲಾರ್ಡ್‌ಸ್ ಫಾಸ್ಟರನು !

ಲಾರ್ಡ್‌ಸ್ ಫಾಸ್ಟರನು ಈಜಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ವಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ ಶೈವಲಿನಿಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದನು. ಅವನೂ ಬೇತ್ತಾರ ಮಾಡಿ, ಹಿಡಿದುಕೊ ! ಹಿಡಿದುಕೊ ! ನನ್ನ ಬೇಬೀ ! ಎಂದು ಕೂಗಿದನು. ಫಾಸ್ಟರನು ತೀರ್ಣನಾಗಿ, ರುಗ್ನನಾಗಿ, ದುರ್ಬಲನಾಗಿ, ಶಯ್ಯಾಗತನಾಗಿ ಏಳುವದಕ್ಕೆ ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದನು.

ಫಾಸ್ಟರಿನ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾಲ್ಕಾರುಮಂದಿ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿದರು. ಪ್ರತಾಪನು ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಬಹಳದೂರ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅವರು ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಕೂಗಿ, ಹಿಡಿದುಕೊ ! ಹಿಡಿದುಕೊ ! ಫಾಸ್ಟರಸಾಹೆಬರು ಇನಾಂ ಕೊಡುವರು ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಪ್ರತಾಪನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಫಾಸ್ಟರನಿಗೆ, ನಾನೂ ಬಂದುತಡವೆ ಇನಾಂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ, ಒಳ್ಳೆಯದು, ಮತ್ತೊಂದು ತಡವೆಯೂ ಕೊಡುವೆನೆಂದೆಂದುಕೊಂಡು, ಪ್ರಕಾಶ್ಯವಾಗಿ ಕೂಗಿ, ನಾನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ನೀವು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಈ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಹಡಗನ್ನೇರಿಕೊಂಡರು. ಫಾಸ್ಟರನಿಗೆ, ಮುಂದೆ ಇದ್ದವನು ಪ್ರತಾಪನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಫಾಸ್ಟರನಿಗೆ ತಲೆಯ ಮೆದಲು ಆಗ ಇನ್ನೂ ನೀರೋಗವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆರನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಅಗಾಧ ಜಲದಲ್ಲಿ ಈಜು.

ಒಬ್ಬರೂ ಈಜೆಕೊಂಡು ಬಹಳದೂರ ಹೋದರು. ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಂತಹ ಮನೋಹರವಾದ ನೋಟ! ಎಂತಹ ಸುಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಈಜು! ಈ ಅನಂತ ದೇಶವ್ಯಾಪಿಯಾದ, ವಿಶಾಲವಾದ ಹೃದಯ ವುಳ್ಳ, ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ವೀಚೀಮಾಲೆಗಳುಳ್ಳ ನೀಲಿಮಾ ಮಯವಾದ ನದಿಯ ವಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಕರಸಾಗರದ ಮಧ್ಯೆ ತೇಲಾಡುತ್ತ ಆ

ಊರ್ಧ್ವಸ್ಥವಾದ ಅನಂತವಾದ ನೀಲವಾದ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಬಿದ್ದಿತು. ಪ್ರತಾಪನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಇಂತಹ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಈಜುವುದಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆದೃಷ್ಟವಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕೆ? ಮನುಷ್ಯನು ಆ ಮೇಘಗಳ ತರಂಗಗಳನ್ನು ನೀಳೆಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾರನೇತಕ್ಕೆ? ಏನು ಪುಣ್ಯಮಾಡಿದರೆ ನಾನು ಆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಈಜುವ ಜೀವಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವೆನು? ಈಜೆಕೊಂಡೆ? ಈ ಹಾಳುಪಾರ್ಥಿವ ನದಿಯ ಈಜೆ? ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೊದಲು ಈ ದುರಂತವಾದ ಕಾಲಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಈಜುತ್ತ ತರಂಗದಮೇಲೆ ತರಂಗವನ್ನು ತಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ—ತೃಣದನಾಕೆ ತರಂಗತರಂಗದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತೇನೆ—ಇನ್ನು ಈಜುವುದರಿಂದಾಗುವುದೇನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ಶೈವಲಿನಿಯು, ಈ ಜಲಕ್ಕೆ ತಲವೂಟು—ನಾನು ಅತಲ ಜಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ತೇಲಾಡುವೆನೆಂದಂಕೊಂಡಳು.

ನೀವು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಒಪ್ಪಬಹುದು; ಬೆಟ್ಟರ ಬಿಡಬಹುದು—ಜಡವಾದುದು ತನ್ನ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಸೌಂದರ್ಯವು ಮುಚ್ಚುವರೆಯಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ—ನೀವು ಯಾವ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಈಜಿದರೂ, ಜಲ ಮತ್ತು ನೀಲವೂ ಇವುಗಳ ಮಾಧುರ್ಯವು ವಿಕೃತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ವೀಚೀಮಾಲೆಗಳು ಹರಿಯುವುದಿಲ್ಲ—ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಹಾಗೆಯೆ ಜ್ವಲಿಸುವುವು—ತೀರದಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷಗಳು ಹಾಗೆಯೆ ತೂಗಾಡುವುವು—ಜಲದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಹಾಗೆಯೆ ಕ್ರೀಡಿಸುವುದು—ಜಡಪ್ರಕೃತಿಯ ದೌರಾತ್ಮ್ಯ! ಅದು ಸ್ನೇಹಮಯಿಯಾದ ತಾಯಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆದರಮಾಡಲೇಸುವುದನೀ

ಇದೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ಪ್ರತಾಪನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತೋರುವುದು. ಶೈವಲಿನಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ತೋರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶೈವಲಿನಿಯು ಹಡಗಿನಮೇಲೆ ರುಗ್ನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಣನಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದವನ ಶೈವತಮುಖವೆಂದೆಲವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದೇ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು ಪುತ್ತಲಿಯಹಾಗೆ ಅವನನ್ನೆ ಯಾಗಿ ಈಜುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಶ್ರಾಂತಿ

ಯಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಈಜುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರು. ಈಜುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನ ಅನಂದ ಸಾಗರವು ಉಚ್ಛ್ರಾಸದ ಏಳುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರತಾಪನು ಶೈವಲಿನೀ—ಶೈ ಎಂದು ಕೂಗಿದನು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಚಮಕಿತೆಯಾದಳು. ಅವಳ ಹೃದಯವೂ ಕಂಪಿತವಾಯಿತು. ಬಾಲಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನು ಶೈ ಅಥವಾ ಸಯಿ (ಸಖಿ) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಈಗ ಪುನಃ ಆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಸಂಬೋಧನೆಯಿಂದ ಕರೆದನು. ಎಷ್ಟುಕಾಲದಮೇಲೆ! ವರುಷಗಳು ಕಾಲದ ಅಳತೆಯೇನು! ಭಾವವನ್ನೂ ಅಭಾವವನ್ನೂ ಕಾಲವು ಅಳಿಯು ತಲೆ ಇದೆ. ಶೈವಲಿನಿಯು ಆ ಶೈ (ಸಖಿ) ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಂದು ಮನ್ಯಂತರವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಈಗ ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಜಲರಾಯ ಮಧ್ಯೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿ ಇಟ್ಟಳು. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಪ್ರತಾಪ! ಇಂದೂ ಈ ಸಾಯುವ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕು ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು! ಎಂದಳು.

ಪ್ರತಾಪ - ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕೆ? ಇಲ್ಲ - ಸೂರ್ಯನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಶೈ! ಇನ್ನು ಭಯವಿಲ್ಲ-ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶೈ—ಹಾಗಾದರೆ ನಡೆ, ದಡಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿ ಹೋಗೋಣ.

ಪ್ರ—ಶೈ!

ಶೈ—ಏನು?

ಪ್ರ—ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಜ್ಞಾಪಕಬಂದಿತೆ?

ಶೈ—ಏನು?

ಮೊದಲು ಬಂದುದಿನ ಹೀಗೆ ಈಜಿದ್ದುದು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ತೇಲಿಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದ ಬಂದು ಮರದ ತುಂಡನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಳು. ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಭಾರವನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಂದಳು. ಪ್ರತಾಪನು ಆ ಮರದ ತುಂಡನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಅನಂತರ, ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು? ನೀನು ಮುಣುಗಲಾರದೆ ಹೋದೆ—ನಾನು ಮುಣುಗಿದೆ? ಎಂದನು. ಶೈವಲಿನಿಯು, ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು—ಪುನಃ ಇಂದು ನೀನು ಆ ಹೆಸರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕರೆಯದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಅಂದಿನ ಸಾಲವನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೆ—ಏತಕ್ಕೆ ಕೂಗಿದೆ? ಎಂದಳು.

ಪ್ರತಾಪ-ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಮುಣುಗಬಲ್ಲೆನೆ? ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಬಂದಿತು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಶಂಕಿತೆಯಾಗಿ ಭೀತಿಗೊಂಡು, ಏತಕ್ಕೆ, ಪ್ರತಾಪ! ನಡೆ, ದಡವನ್ನು ಹತ್ತೋಣವೆಂದಳು.

ಪ್ರತಾಪ-ನಾನು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಸಾಯುವೆನು.

ಪ್ರತಾಪನು ಮರದ ತುಂಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ಏತಕ್ಕೆ ಪ್ರತಾಪ ?

ಪ್ರತಾಪ—ಹುಡುಗಾಟವಲ್ಲ-ನಿಜವಾಗಿ ಮುಣುಗಿಹೋಗುವೆನು - ನಿನ್ನ ಕೈ.

ಶೈವಲಿನೀ—ಏನು ಜೇಕು, ಪ್ರತಾಪ ? ನೀನು ಹೇ ದುದನ್ನು ಮಾಡುವೆನು.

ಪ್ರತಾಪ—ಒಂದು ಶಪಥವನ್ನು ಮಾಡು ಹಾಗಾದರೆ ಏಳುವೆನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ಏನು ಶಪಥ, ಪ್ರತಾಪ ?

ಶೈವಲಿನಿಯೂ ಮರದ ತುಂಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಲ್ಲಾ ಮುಣುಗಿಹೋಗಿದ್ದವು. ಚಂದ್ರನು ಕಪಿ ವರ್ಣವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿದ್ದನು. ನೀಲವಾದ ಜಲವು ನೀಲವಾದ ಅಗ್ನಿಯಹಾಗೆ ಜ್ವಲಿಸತಲಿತ್ತು. ಘಾಸ್ಟ್ರನು ಒಂದು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಇದಿರಿಗೆ ನಿಂತಹಾಗಿತ್ತು. ಶೈವಲಿನಿಯು ರುದ್ರವಾದ ನಿಶ್ವಾಸದಿಂದ, ಏನು ಶಪಥ, ಪ್ರತಾಪ ? ಎಂದಳು.

ಇಬ್ಬರೂ ಮರದ ತುಂಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರದೂರ ಈಜುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಗಂಗೆಯ ಕಲಕಲ ಚಲಚಲ ಜಲಭಂಗದ ಶಬ್ದಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಈ ಭಯಂಕರವಾದ ಮಾತುಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಸಾಲ್ಕುಕಡೆ ಮಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗುವ ವಾಹಿನಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಹಾಸನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಜನಪ್ರಕೃತಿಯ ದಿವ್ಯಾತ್ಮಿ !

“ ಏನು ಶಪಥ, ಪ್ರತಾಪ ? ”

ಪ್ರತಾಪ—ಈ ಗಂಗಾಜಲದಲ್ಲಿ -

ಶೈವಲಿನೀ—ನನಗೆ ಗಂಗಾಜಲವೇನು ?

ಪ್ರತಾಪ—ಹಾಗಾದರೆ ಧರ್ಮಸಂಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಹೇಳು.

ಶೈವಲಿನೀ—ನನಗೆ ಧರ್ಮತಾನೇ ಎಲ್ಲಿಯದು ?

ಪ್ರತಾಪ—ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು--

ಶೈವಲಿನೀ—ಹತ್ತಿರ ಬಾ. ಕೈಕೊಡು.

ಪ್ರತಾಪನು ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಬಹುಕಾಲದಮೇಲೆ ಶೈವಲಿನಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡನು. ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಈಜುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಪುನಃ ಇಬ್ಬರೂ ಮರದ ತುಂಡನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು.

ಶೈವಲಿನೀ—ಈಗ ಏನುಬೇಕೋ ಹೇಳು, ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಹೇಳುವೆನು—ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಮೇಲೆ, ಪ್ರತಾಪ ?

ಪ್ರತಾಪ—ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಆಣೆ ಇಡು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಮುಣುಗಿಹೋಗುವೆನು — ಯಾರಿಗೋಸ್ಕರ ಈ ಪ್ರಾಣ ? ಯಾವ ಆಶೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಸುಖಜೀವನದ ಭಾರವನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಿರಲಿ ? ಈ ಚಂದ್ರನ ಮೇಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಿರವಾದ ಗಂಗೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಈ ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ.

ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರನು ಹಾಸನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ನಿನ್ನ ವೇಲಿನ ಆಣೆ—ಹೇಳು, ಏನು ಹೇಳಬೇಕು ?

ಪ್ರತಾಪ —ಶಪಥಮಾಡು—ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟು ಶಪಥಮಾಡು—ನನ್ನ ಶುಭಾಶುಭ ಗಳಿಗೂ ಮರಣಜೀವನಗಳಿಗೂ ನೀನೇ ಕಾರಣ.

ಶೈವಲಿನೀ—ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟು ಶಪಥಮಾಡುತ್ತೇನೆ—ನೀನು ಏನು ಹೇಳುವೆಯೋ ಇಹ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವೆನು.

ಪ್ರತಾಪ —ಶಪಥಮಾಡು, ಏನೆಂದರೆ;—ಇಹ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನ ಸಹೋದರ ನೆಂದೂ, ನೀನು ನನ್ನ ಸೋದರಿಯೆಂದೂ, ನೀನು ನನ್ನ ಮಗಗೆ ಸಮವೆಂದೂ, ನಾನು ನಿನಗೆ ತಂದೆಗೆ ಸಮಾನನೆಂದೂ, ನಿನಗೂ ನನಗೂ ಬೇರೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಈ ಜನ್ಮ ದಲ್ಲಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಶಪಥಮಾಡು.

ಶೈವಲಿನೀ—ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹಾಗೆ ದುಃಖಿಯಾದವಳು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ, ಪ್ರತಾಪ ?

ಪ್ರತಾಪ—ನಾನು !

ಶೈವಲಿನೀ—ನಿನಗೆ ಏಕೈಕವಿದೇ—ಬಲವಿದೇ—ಕೀರ್ತಿಯಿದೇ - ಬಂಧುಬಳಗವಿದೇ—ಭರ ವಸೆಯಿದೇ—ರೂಪಸಿಯಿದ್ದಾಳೆ—ನನಗೆ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ, ಪ್ರತಾಪ ?

ಪ್ರತಾಪ—ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ—ಹಾಗಾದರೆ ಬಾ, ಇಬ್ಬರೂ ಮುಣುಗಿಹೋಗೋಣ.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಯೋಚನೆಯ ಫಲದಿಂದ ಜೀವನ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಇದ್ದುದಕ್ಕೆ ವಿಸ್ಮಯವಾಗಿ ಮೊದಲನೆಯ ತರಂಗವು ಎದ್ದಿತು. ಅವಳು, ನಾನು ಸುಯುವೆನು. ಅದರಿಂದ ನಷ್ಟವೇನು ? ಆದರೆ ನನಗೋಸ್ಕರ ಪ್ರತಾಪನು ಸಾಯಿಲೇತಕ್ಕೆ ? ಎಂದೆಂದುಕೊಂಡು, ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ, ದಡಕ್ಕೆ ಹೊರಡು, ಎಂದಳು.

ಪ್ರತಾಪನು ಅವಲಂಬನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಣುಗಿದನು.

ಆಗ ಪ್ರತಾಪನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶೈವಲಿನಿಯ ಕೈಯಿತ್ತು ಶೈವಲಿನಿಯು ಹಿಡಿದಳ ದಳು. ಪ್ರತಾಪನು ಎದ್ದನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ನಾನು ಶಪಥವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ಆದರೆ ನೀನು ಬಂದು ತಡವೆ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡು. ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸುತ್ತಿ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಬಿಡಲೇತಕ್ಕೆ ?

ಪ್ರತಾಪನು ಕೈಬಿಟ್ಟನು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಪುನಃ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಳು. ಆಗವಳು ಅತಿ ಗಂಭೀರವಾದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ, ಬಾಷ್ಪದಿಂದ ವಿಕೃತವಾದ ಸ್ವರದಿಂದ ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು. ಪ್ರತಾಪ ! ಕೈಯನ್ನು ಛಿದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರು. ಪ್ರತಾಪ ! ಕೇಳು, ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶಪಥಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಜೀವನ ಮರಣಗಳಿಗೂ,

ಶುಭಾಶುಭಗಳಿಗೂ ನಾನು ಕಾರಣ. ನಿನ್ನಾಣೆ ಕೇಳು—ಇಂದು ಮೊದಲೊಂದು ನೀನು ಅಣ್ಣ—ನಾನು ತಂಗಿ, ನೀನು ಪಿತೃಸಮಾನ—ನಾನು ಕನ್ಯಾಸಮಾನ. ಇಂದು ಮೊದಲು ನನ್ನ ಸರ್ವಸುಖಕ್ಕೂ ಜಲಾಂಜಲಿ! ಇಂದುಮೊದಲು ನಾನು ಮನಸ್ಸನ್ನು ದಮನ ಮಾಡುವೆನು. ಇಂದುಮೊದಲು ಶೈವಲಿನಿಯು ಸತ್ತಳು, ಎಂದಳು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಪ್ರತಾಪನ ಕೈಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಳು. ಮರದ ತುಂಡನ್ನೂ ಕೈ ಬಿಟ್ಟಳು.

ಪ್ರತಾಪನು ಗದ್ದದ ಕಂಠದಿಂದ, ನಡೆ, ದಡಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣವೆಂದನು.

ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದು ದಡವನ್ನು ಸೇರಿದರು.

ಕಾಲಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮೂಚೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿದರು. ಸಣ್ಣಹಡಗು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದು. ಇಬ್ಬರೂ ಅವನ್ನೇರಿ ಅದರ ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದರು. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ವಿಶೇಷ ಅಭಿನಿವೇಶದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನು ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರಕಡೆ ಜನರು ಕೈದಿಯು ಓಡಿಹೋದನೆಂದು ಅವನ ಬನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹೋದರು. ಅಷ್ಟರೂಳಿಗೆ ಹಡಗು ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

ರೂಪಸಿಯ ಮೇಲೆ ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದಾವಾ ಅರ್ಜಿಯು ಮಂಜೂರಾಗದೆ ಹೋದುದರಿಂದ ದಾವೆಯು ಉರ್ಜಿತವಾಗದೆ ಶೈವಲಿನಿಯು ಸೋತುಹೋದಳು.

ವಿಳನೆಯ ಸರಿಚ್ಛೇದ.

ರಾಮಚರಣನ ಬಿಡುಗಡೆ.

ತಾಪನು ಓಡಿಹೋದವೇಳೆ ರಾಮಚರಣನ ಬಿಡುಗಡೆಯು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. ರಾಮಚರಣನು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕೈದಿಯಾಗಿ ರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಬಂದೂಕಿನ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಘಾಸ್ಟರನು ಆಘಾತನಾದನೆಂದೂ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸಾವಾನ್ಯಭೃತ್ಯನೆಂದು ಅಮಿಯಟನು ಅವನನ್ನು ವಾಂಗೀರನಿಂದ ಹೊರಟಾಗಲೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಅವನನ್ನು ಹೋಗೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅಮಿಯಟನು, ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನನು ಬಹಳ ಬದ್‌ಜಾತನು. ಅವನಿಗೆ ಸಜಾ ಕೊಡುವೆವು. ಆದರೆ ನೀನೇನೂ ಇರಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದಕಡೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದನು. ಕೇಳಿ ರಾಮಚರಣನು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು, ನಾನು ಗದ್ದೆಯನ್ನು ಗೇಯುವ ರೈತ. ಮಾತು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೋಪಮಾಡಕೂಡದು. ನನಗೂ ತಮಗೂ ಸಂಬಂಧವೇನಾದರೂ ಉಂಟೋ ? ಎಂದನು.

ಅಮಿಯಟನಿಗೆ ಇದನ್ನು ತರ್ಜುವೆ ಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿ ಅವನು, ಏತಕ್ಕೆಂದು ಕೇಳಿದನು,

ರಾಮಚರಣ—ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಹಾಸ್ಯಮಾಡೋಣವೇತಕ್ಕು ?

ಅಮಿಯಟ - ಹಾಸ್ಯವೇನು ?

ರಾಮಚರಣ—ನನ್ನ ಕಾಲನ್ನು ಮುರಿದುಹಾಕಿ, ಬೇಕಾದಕಡೆ ಹೋಗೆಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹೆಣ್ಣುಕೊಟ್ಟಿರುವಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾನು ಗಾಳಿಗರವನು. ಇಂಗ್ಲಿಷರವನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನನ್ನ ಜಾತಿ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

ದ್ವಿಭಾಷಿಯು ಈ ಮಾತನ್ನು ಅಮಿಯಟಗೆ ತರ್ಜುವೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದನು. ಆದರೂ ಏನೊಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಮಿಯಟನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ನೇಟವ ಜನರು ಋಷಾಮತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಅಣ್ಣ, ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುವಹಾಗೆ ರಾಮಚರಣನೂ ಋಷಾಮತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅವನವೇಳೆ ಕೋಪಮಾಡದೆ, ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದುದೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನು.

ರಾಮಚರಣನು, ನನ್ನ ಕಾಲು ಸರಿಯಾಗುವಹಾಗೆ ಹುಕ್ಕುಂ ಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದನು. ಅಮಿಯಟನು ನಕ್ಕು, ಬಳ್ಳಿಯದು, ನಮ್ಮ ಸಂಗಡಲೆ ಇರು, ಔಷಧ ಕೊಡುವೆ ನೆಂದನು.

ರಾಮಚರಣನಿಗೆ ಅದೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಾಪನು ಕೈದಿಯಾಗಿದ್ದನು. ರಾಮ ಚರಣನಿಗೆ ಅವನ ಸಂಗಡಲೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟ. ಆದುದರಿಂದ ತಾನಾಗಿಯೆ ಆ ಅಮಿಯಟನ ಸಂಗಡ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಕೈದಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಯಾವ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರತಾಪನು ಪಲಾಯನವಾಗಿ ಹೋದನೋ ಆ ರಾತ್ರಿಯೆ ರಾಮಚರಣನು ಯಾರಿಗೂ ಏನೂ ಹೇಳದೆ ಹಡಗಿನಿಂದಿಳಿದು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಹೊರಟುಹೋಗುವಾಗ ರಾಮಚರಣನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯವಾದ ಸ್ವರದಿಂದ, ಈ ಟಸಪುನು ಮಾತನಾಡುವವರ ತಂದೆ ತಾಯಿ ತಂಗಿಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ನಿಂದಾಸೂಚಕವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋದನು. ಕಾಲು ಸರಿಯಾಗಿ ವಾಸಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಎಂಟನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ.

ಈ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಹುಟ್ಟುರಲಿಲ್ಲ. ಮೇಘವು ಬಂದು ಚಂದ್ರನಕ್ಷತ್ರ, ನೀಹಾರ, ನೀಲಿನಾ ಮುಂತಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿತ್ತು. ಮೇಘವು ಛಿದ್ರಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಅನಂತವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಜಲಪೂರ್ಣತೆಯಿಂದ ಧೂಮವರ್ಣವುಳ್ಳದಾಗಿತ್ತು;—ಅದರ ತಲದಲ್ಲಿ ಅನಂತವಾದ ಅಂಧಕಾರವು ಉಪಕೂಲ, ಉಪಕೂಲದ

ಲ್ಲಿದ್ದ ಪರ್ವತಮಾಲೆಗಳು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಶೈವ ಲಿನಿಯು ಗಿರಿಯ ಉಪತ್ರಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬಳೇ ಬಬ್ಬಳಾಗಿ ದ್ದಳು.

ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಹಿಂದಟ್ಟು ಬಂದ ಇಗ್ನೀಷರ ಅನುಚರರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ನೇಗವಾಗಿ ಬಂದ ಹಡಗು ಬಹಳ ದೂರದಲ್ಲಿ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಮಹಾನದಿಗಳ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಭೃತವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಕಡಮೆ ಇಲ್ಲ. ಹಡಗು ಅಂತಹ ಬಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆ ಸಮುದದಲ್ಲಿ ಶೈವಲಿನಿಯು ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹಡಗಿನಿಂದಿಳಿದು ಪಲಾಯನವಾದಳು. ಈತಡವೆ ಶೈವಲಿನಿಯು ಯಾವ ಕೆಟ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದಲೂ ಓಡಿಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾಡೆಕಿಚ್ಚು ಬಿದ್ದು ಉರಿಯುವ ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಅರಣ್ಯಪರುಗಳೂ ಯಾವಭಯದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುವುದೂ, ಶೈವಲಿನಿಯೂ ಅಂತಹ ಭಯದಿಂದ ಪ್ರತಾಪನ ಸಂಸರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದಳು. ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ಶೈವಲಿನಿಯು ಸುಖ ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಣಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಓಡಿಹೋದಳು. ಸುಖ, ಸೌಂದರ್ಯ, ಪ್ರಣಯ, ಪ್ರತಾಪ, ಈ ಎಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಇನ್ನು ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ.—ಆಶೆಯಿಲ್ಲ—ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯೂ ಪರಿಹಾರ್ಯ-ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಯಾರುತಾನೇ ಪರಿಹಾರಮಾಡಬಲ್ಲರು? ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ತೃಪ್ತಿನಾದ ಪಥಕನು ಸುಖೀತಲವಾದ ಸ್ವಲ್ಪವಾದ ಸುವಾಸಿತವಾದ ವಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾನಮಾಡದೆ ಇರಬಲ್ಲನೇ? ವಿಕೃತಹೂಯೋ ಎಂಬ ಕವಿಯು ಬಬ್ಬಸಮುದ್ರ ತಲವಾಸಿಯಾದ ರಾಕ್ಷಸ ಸ್ವಭಾವವನ್ನುಳ್ಳ ಭಯಂಕರನಾದವನನ್ನು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ, ಲೋಭ ಅಥವಾ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯು ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಿರುವವನಿಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಅತಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದ ಸ್ಥಿತಿಕದಹಾಗಿದ್ದ ಜಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅವನ ವಾಸಗೃಹದಲ್ಲಿ ಮೃದುಳವಾದ ಮನೋಹರವಾದ ಗೈರಕಾದಿಗಳು ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಅವನ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮೂಲ್ಯವುಳ್ಳ ಮುಕ್ತಾದಿ ನವರತ್ನಗಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು.

ಆದರೆ ಅವನು ಮನುಷ್ಯರತ್ತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡುವನು. ಯಾವನಾದರೂ ಅವನ ಮನೆಯ ಸಂದರ್ಭ ಪರಿಪಾಟ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಆ ನೂರು ಬಾಹುಗಳುಳ್ಳ ರಾಕ್ಷಸನು ಅಂತಹವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವನ ರಕ್ತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತಾನು ಅಸಮರ್ಥೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದಳು. ತಾನು ಓಡಿಹೋದ ಸಮಾಚಾರವು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಪ್ರತಾಪನು ಹುಡುಕಲಾರಂಭಿಸುವನೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದಿಗಿಲಿತು. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹತ್ತಿರ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇರದೆ ಕೈಲಾದವಟ್ಟುಗೂ ದೂರ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಭಾರತವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಟಬಂಧನ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಪರ್ವತಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಬೆಟ್ಟಗಳಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹಿಂದೆ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುವವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಬಹುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಹಗಲುಹೊತ್ತು ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಹತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸದೆ ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ವನದಲ್ಲಿ ಔತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ಸಾಯಂಕಾಲವಾದಮೇಲೆ ಮೊದಲು ಮುಂಗತ್ತಲು, ಅನಂತರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಲಿತ್ತಾದಕಾರಣ, ಶೈವಲಿನಿಯು ಆ ಪ್ರಥಮ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತಾರೋಹಣ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಗೆ ಕಲ್ಲು ತಗಲಿ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳೂ ಕ್ಷತವಿಕ್ಷತವಾದವು. ಹಾದಿಯಿಲ್ಲದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತ ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಮುಳ್ಳುಗಿಡಗಳು ತಂದು ರಕ್ತಮಯವಾಯಿತು. ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಇದರಿಂದ ಶೈವಲಿನಿಗೆ ದುಃಖವುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ವನೇಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವಳು ಈ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕೊಳ್ಳಬಟ್ಟದ್ದಳು. ಅವಳು ವನೇಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸುಖಮಯವಾದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಈ ಭೀಷಣವಾದ ಕಂಟಕಮಯವಾದ ಹಿಂಸ್ರಜಂತು ಪರಿವೃತವಾದ ಪಾರ್ವತ್ಯಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಇದುವರೆಗೂ ಘೋರತರವಾದ ಪಾಪದಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿದ್ದಳು. ಈಗ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೆ ಆ ಪಾಪವು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಉಪಶಮನವಾಗುವುದೇನು?

ಆದುದರಿಂದ ಶೈವಲಿನಿಯು ಕ್ಷತವಿಕ್ಷತವಾದ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಶೋಣಿತಾಕ್ತ ಕಳೇಬರವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಕ್ಷುಧಾರ್ತೆಯಾಗಿ, ಪರ್ವತಾರೋಹಣ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಹಾದಿಯಿಲ್ಲ. ಲತಾಗುಲ್ಮ ಮತ್ತು ನಿಲಾರಾಯಿ ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾದಿಯು ಸಿಕ್ಕದು. ಈಗ ಅಂಧಕಾರ. ಅದುಕಾರಣ ಶೈವಲಿನಿಯು ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಮಾತ್ರ ಹತ್ತಿದಳು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಘೋರತರವಾದ ಮೇಘಾಡಂಬರವು ಉಂಟಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ರಂಧ್ರರೂನ್ಯವಾದ, ವಿಚ್ಛೇದ ಶೂನ್ಯವಾದ, ಅನಂತವಾಗಿ ವಿಸ್ತೃತವಾದ, ಕೃಷ್ಣವರ್ಣವುಳ್ಳ ಆವರಣದಿಂದ ಆಕಾಶದ ಮುಖವು ಆವೃತವಾಯಿತು. ಅಂಧಕಾರದಮೇಲೆ ಅಂಧಕಾ

ರವು ಕವಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಬಂದು ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಯ ತಲದಲ್ಲಿದ್ದ ವನರಾಜಿ, ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ನದಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಜಗತ್ತು ಅಂಧಕಾರಮಾತ್ರಾತ್ಮಕ ವಾದುದು. ಶೈವಲಿಂಗಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತರ ಕಂಟಕ ಅಂಧಕಾರ ಇಷ್ಟು ಹೊರತು ಬೇರೆ ಮತ್ತಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಜೋಧೆಯಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಪರ್ವತಾರೋಹಣದ ಪ್ರಯತ್ನವು ವ್ಯರ್ಥ. ಶೈವಲಿಂಗಿಯು ನಿರಾಶೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಆ ಕಂಟಕ ವನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಳು.

ಆಕಾಶದ ಮಧ್ಯೆ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸೀಮಾಂತ ಪರ್ಯಂತವೂ, ಸೀಮಾಂತದಿಂದ ಮಧ್ಯೆಸ್ಥಳ ಪರ್ಯಂತವೂ ಮಿಂಚು ಚಮಿಕಿಸಲಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅತಿಭಯಂಕರ ; ಅಧರೋದಿಗೆ ಅತಿಗಂಭೀರವಾದ ಮೇಘಗರ್ಜನೆ. ಶೈವಲಿಂಗಿಯು ಆಗ ವಿಷಮ ನೈದಾಘಾತಕಂಡ ಮಾರುತವು ಪರ್ವತದ ಸಾನುದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೀಸುವುದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಳು. ನಷ್ಟ ವೇನು ? ಈ ಪರ್ವತಾಂಗದಿಂದ ಅನೇಕ ವೃಕ್ಷಗಳೂ, ಶಾಖೆಗಳೂ, ಪತ್ರಗಳೂ, ಪುಷ್ಪದಿಗಳೂ ಸ್ಥಾನಚ್ಯುತವಾಗಿ ವಿನಷ್ಟವಾಗುವುವು. ಶೈವಲಿಂಗಿಯು ಅದೃಷ್ಟದ ಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಸುಖ ಪುಂಟಾಗಲಾರದೇನು ?

ಮೈವೇಲಿ ಏನೋ ನೀತಲವಾದ ಸ್ವರ್ಣಾನುಭವವಾಯಿತು. ಒಂದು ಮಳೆಯ ಹನಿ. ಅನಂತರ ಪಟಪಟ ಹೊಡೆಯಿತು. ಅನಂತರ ದಿಗಂತವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಗರ್ಜನೆ. ಅದು ಮಳೆಯ ಗರ್ಜನೆ. ಅದರಮೇಲೆ ಗಾಳಿಯ ಗರ್ಜನೆ. ಅದರಮೇಲೆ ಮೇಘ ಗರ್ಜನೆ. ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮರವು ಬುಡ ಕಳಚಿ ಬಿದ್ದ ಶಬ್ದ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೆದರಿದ ವನ್ಯಪಶುವಿನ ಚಿತ್ತಾರ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಳತಪ್ಪಿದ ತಿಲಾಖಂಡವು ಉರುಳಿ ಕೊಂಡು ಬರುವ ಶಬ್ದ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಡುವ ತರಂಗಮಾಲೆಗಳ ಕೋಲಾಹಲ. ಶೈವಲಿಂಗಿಯು ಅವನತೆರೆಯಾಗಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ಪ್ರಸ್ತರಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿ ತಿದ್ದಳು. — ತಲೆಯಮೇಲೆ ನೀತಲವಾದ ಜಲರಾಶಿಯು ಸುರಿಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಲತಾಗು ಲ್ಲಾದಿಗಳ ಶಾಖೆಗಳು ವಾಯುವಿನಿಂದ ತಾಡಿತವಾಗಿ ಮೈವೇಲಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದವು ; ಪುನಃ ಏಳುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಪುನಃ ಹೊಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಪರ್ವತದ ತಿಲರಾಶಿಯಿಂದ ಜಲಪ್ರವಾಹವು ವಿಷಮವೇಗವಾಗಿ ಹರಿದುಬಂದು ಶೈವಲಿಂಗಿಯ ಸೊಂಟದವರೆಗೂ ಮುಣುಗಿಹೋಗಿತ್ತು.

ಹೆ ಜಡಪ್ರಕೃತಿ ! ನಿನಗೆ ಕೋಟಕೋಟಿ ಪ್ರಣಾಮಗಳು. ನಿನಗೆ ದಯೆಯಿಲ್ಲ ; ಮಮತೆಯಿಲ್ಲ. ಸ್ನೇಹವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪ್ರಾಣನಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲ. ನೀನು ಅಶೇಷಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಜನನಿ. ಮತ್ತು ನಿನ್ನಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತೇವೆ. ನೀನು ಸರ್ವಸುಖಕ್ಕೂ ಆಕರಳು. ಸರ್ವಮಂಗಳಮಯಿ. ಸರ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕೆ. ಸರ್ವಕಾಮನಾ ಪೂರ್ಣಕಾರಿಣಿ. ಸರ್ವಾಂಗಸಂದರಿ ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಹೆ ಮಹಾ ಭಯಂಕರಿಯಾದ ನಾನಾರೂಪ ರಂಗಿಣಿ ! ನಿನ್ನೆಯದಿನ ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಟ್ಟುಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು

ಮಸ್ತುಕದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಕಿರೀಟವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಭುವನವೋಹನವಾದ ನಗುವನ್ನು ನಗುತ್ತ ಭುವನವನ್ನು ವೋಹಗೊಳಿಸಿದೆ. ಗಂಗೆಯ ಜ್ವರೋರ್ಮಿಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಪುಷ್ಪಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿಯೂ ಚಂದ್ರನನ್ನು ತೂಗಲಾಡಿಸಿದೆ. ಗಂಗೆಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮಧುರವಾದ ನೀಲಿವಾವನ್ನು ಹರಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೂ ಸುಖದಿಂದ ಯುವತಿಯುನಕರನ್ನು ತೇಲಾಡಿಸಿದೆ. ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟು ಆದರ ! ನೀನು ಎಷ್ಟು ಆದರ ಮಾಡಿದೆ ! ಇಂದೇನು, ಹೀಗೇತಕ್ಕೆ ? ನೀನು ನಂಬುಗೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ಸರಸ್ವತಿನೀ. ನೀನು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೀಗೇತಕ್ಕೆ ಪಿಡಿಸುವೆಯೋ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ, ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ, ಚೇತನವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೀನು ಸರಸ್ವತಿಯಾ. ಸರಸ್ವತೃರ್ತಿ. ಸರಸ್ವತಿನೀ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವ ರಕ್ತೆ. ನೀನು ಈಶ್ವರನ ಮಾಯೆ. ನೀನು ಈಶ್ವರನ ಕೀರ್ತಿ. ನೀನೇ ಅಜೇಯೆ. ನಿನಗೆ ಕೋಟಕೋಟ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು !

ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಮಳೆಯು ನಿಂತಿತು. ಬಿರುಗಾಳಿಯು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಮೆಯಾಯಿತು. ಅಂಧಕಾರವು ಗಾಢತರವಾಯಿತು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಮಳೆ ಬಂದು ಜಾರಿಕೆಯಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಪರ್ವತವನ್ನು ಹತ್ತುವುದೂ ಇಳಿಯುವುದೂ ಎರಡೂ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದಳು. ಅವಳು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಆ ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಅವಳ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ ಸುಖಪೂರ್ಣವಾದ ವೇದಗ್ರಾಮವಾದ ಪತಿಯ ಗೃಹವು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ತಡವೆ ಆ ಸುಖಾಗಾರವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸುಖದಿಂದ ಸಾಯುವೆನು, ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ. ಇನ್ನು ಸೂರ್ಯೋದಯವನ್ನೂ ನೋಡಲಾರನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನಾನು ಕೋರತಲಿದ್ದ ಮೃತ್ಯುವು ಇಂದು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಮನುಷ್ಯಶೂನ್ಯವಾದ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ, ಆ ಅಗಮ್ಯವಾದ ವನಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಆ ಮಹಾಘೋರವಾದ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಬಬ್ಬಿ ಮನುಷ್ಯನು ಶೈವಲಿನಿಯ ಮೈಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟುಹಾಗಾಯಿತು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಮೊದಲು ಯಾವದೂ ಅಡವಿಯ ಮೃಗವಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದಳು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಕುಳಿತೇ ಇದ್ದಳು. ಆದರೆ ಆ ಹಸ್ತ ಸ್ಪರ್ಶವಾಯಿತು. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಹಸ್ತ ಸ್ಪರ್ಶ. ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವದೂ ಗೊತ್ತಾಗದು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಭಯದಿಂದ ವಿಕೃತವಾದ ಸ್ವರದಿಂದ, ನೀನು ಯಾರು? ದೇವತೆಯೋ, ಮನುಷ್ಯನೋ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದೇವತೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಭಯ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ, ದೇವತೆಗಳು ದಂಡವಿಧಾಯಕರು.

ಯಾರೂ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ದೇವತೆಯೆ ಆಗಲಿ, ಮಾನವನೆ ಆಗಲಿ, ಅವಳನ್ನು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಹಾಗಾಯಿತು. ಅವಳ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಉಷ್ಣವಾದ ನಿತ್ಯಾಸವು ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಅನುಭವ ಮಾಡಿದಳು. ಬಂದು ಕೈಯು

ನ್ನು ಬೆನ್ನಿನವೇಲೆ ಇಟ್ಟುಹಾಕಾಯಿತು. ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಶೈವಲಿನಿಯ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಕೂಡಿಸಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಹಾಗಾಯಿತು. ಅನಂತರ ತನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಹಾಗಾಯಿತು. ಅವಳು ಬಂದು ತಡವೆ ಚೀತ್ತಾರ ಮಾಡಿದಳು. ಮನುಷ್ಯನೊ, ದೇವತೆಯೊ, ಯಾರೊ ತನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಗೊ ಹೋಗುವಹಾಗೆ ತಿಳಿದಳು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನವೇಲೆ ಆತನು ತನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಪರ್ವತದವೇಲೆ ಹೋಗುವಹಾಗೆ ಅನುಭವ ಮಾಡಿದಳು. ಆಗವಳು ಇವನು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಲಾರ್ಕನ ಘಾಸ್ಟ್ರನಾಗಿರಲಾರನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದಳು.

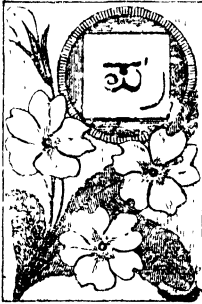

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಚಿತ್ರ.

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ.

ಮೊದಲನೆಯ ಸರಿಚ್ಛೇದ.

ಪ್ರತಾಪನು ಏನು ಮಾಡಿದನು ?

ತಾಪನು ಬಟ್ಟು ಜಮೀನದಾರನಾಗಿಯೂ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿಯಾದ ದಸ್ಯುವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದನು. ನಾವು ಯಾವಕಾಲದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆವೋ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಮೀನುದಾರರು ದಸ್ಯುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಡಾರ್ವಿನ್ ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ದಾರ್ಶನಿಕ ಪಂಡಿತನೊಬ್ಬನು, ಮಾನವಜಾತಿಯು ವಾನರಗಳ ಪ್ರಪಂತ್ರರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಯಾರೂ ಕೋಪಗೊಳ್ಳದವರಾದರೆ ಯಾವ ಜಮೀನದಾರರೂ ನಮ್ಮ

ವೇಲೆ ಕೋಪಮಾಡಲಾಗದು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ದಸ್ಯುವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವುದು ಅಗೌರವವೆಂದು ಬೋಧೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ, ಜೀರೆ ಕಡೆ ನೋಡಿದರೆ ಅನೇಕ ದಸ್ಯುವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರೇ ಅಗೌರವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತೈಮೂರ ಲಂಗನೆಂಬ ವಿಖ್ಯಾತನಾದ ಕಳ್ಳನ ವಂಶದವರು ಪೃಥವಿಯಲ್ಲಿ ವಂಶಮರ್ಯಾದೆಯುಳ್ಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಂಶದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಯಾರು ವಂಶಮರ್ಯಾದೆಯುಳ್ಳವರೆಂದು ವಿಶೇಷ ಗರ್ವಿತರಾಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೋ, ಅವರು ತಾವು ನಾರ್ಮಾ ಅಥವಾ ಸ್ಕಾಂಡ ನೇವಿಯದವರಾದ ನಾವಿಕ ದಸ್ಯುಗಳ ವಂಶೋದ್ಭವರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕುರುವಂಶಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಮರ್ಯಾದೆ. ಆ ವಂಶದವರು ಗೋವುಗಳ ಕಳ್ಳರಾಗಿದ್ದರು. ಮಿರಾಟರಾಯನ ಉತ್ತರ ಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕಳವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಒಂದೆರಡು ಬಂಗಾಳ ಜಮೀನದಾರರು ಸ್ವಲ್ಪ ಇಂತಹ ವಂಶ ಮರ್ಯಾದೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಇತರ ಜಮೀನುದಾರರ ಕಳ್ಳತನಕ್ಕೂ ಪ್ರತಾಪನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಕಳ್ಳತನಕ್ಕೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಭೇದವಿತ್ತು. ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ದುರ್ಬಲರಾದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಇದಿರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಾಪನು ಕಳ್ಳರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅನರ್ಥವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರಪಹರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರಹೀನಕ್ಕಾಗಿ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದುರ್ಬಲರಾದ ಅಥವಾ ಹೀನರಾದವರ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ದಸ್ಯುವೃತ್ತಿಯನ್ನು ವಲಂಬಿಸುವನು. ಪ್ರತಾಪನು ಪ್ರಕೃತ ಆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿದ್ದನು.

ಯಾವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಶೈವಲಿನಿಯು ಹಡಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದಳೋ ಆ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಭಾತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಮಿಚ್ಚಿರವಾಗಿ ಎದ್ದು ರಾಮಚರಣನು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದಿತನಾದನು. ಆದರೆ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ಚಿಂತಿತನಾದನು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಅವಗೋಸ್ಕರ ಇದಿರು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದು, ಅನಂತರ ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದನು—ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಹೊತ್ತುಯಿತು—ಪ್ರತಾಪನು ನಿರಾಶನಾಗಿ, ಶೈವಲಿನಿಯು ನೀಲನಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿ ಸತ್ತು ಹೋಗಿರಬೇಕೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅವಳು ಈಗ ಮುಣುಗಿ ಸಾಯುವುದು ಅಸಂಭವವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದನು.

ಪ್ರತಾಪನು, ಶೈವಲಿನಿಯ ಮರಣಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಕಾರಣನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಪುನಃ, ನನ್ನ ದೋಷವೇನು? ನಾನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಶೈವಲಿನಿಯು ಯಾವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸತ್ತಳೋ ಅದು ತನ್ನಿಂದ ನಿವಾರ್ಯವಾಗತಕ್ಕ ಕಾರಣವಲ್ಲವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಅದುಕಾರಣ ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ಒದಗಲಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರಶೇಖರನಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅವನೇತಕ್ಕೆ ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡನೆಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪಗೊಂಡನು. ತಾನು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗದೆ ರೂಪಸಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನೇತಕ್ಕೆಂದು ರೂಪಸಿಯಮೇಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಸುಂದರಿಯಮೇಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪವುಳ್ಳವನಾದನು. ಸುಂದರಿಯು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವಳು ಅವನೊಂದಿಗೆ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಈಡುತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶೈವಲಿನಿಯೂ ಸಾಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೋಪಮಾಡಿದನು. ಲಾರ್ಸೆನ್ ಫಾಸ್ಟರನಮೇಲೆ ಕೋಪವುಂಟಾಯಿತು. ಅವನು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಗೃಹತ್ಯಾಗಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಇದಾವುದೂ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜಾತಿಯವರು ಬಂಗಾಳಿಗೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಶೈವಲಿನಿಯು ಫಾಸ್ಟರನ ಕೈಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅತವ ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜಾತಿಯವರಮೇಲೆ ನಿವಾರ್ಯವಾಗದ ಕೋಪವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಪ್ರತಾಪನು ಫಾಸ್ಟರನನ್ನು ಪುನಃ ಹಿಡಿದು ವಧೆಮಾಡಿ, ಈತನವೇ ಅವನನ್ನು ಅಗ್ನಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು—ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನು

ಪುನಃ ಬದುಕಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಬರುವನು—ಗೋರಿ ಮಾಡಿದರೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬರಬಹುದಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಜಿಂಕೆ ಜುಲ್ಲಿ ಸುಡಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲು ಸಿದ್ಧಾಂತಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ, ಇಂಗ್ಲೀಷರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಘಾಸ್ಟರಗಳು ಇರುವರು.

ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಪ್ರತಾಪನು ಅದೇ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಮಾಂಗೀರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದನು.

ಪ್ರತಾಪನು ಕೊಠಿಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಲಾಗಿ ನಬಾಬನು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಾಗಿ ಕೇಳಿ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದನು.

ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಆಹ್ಲಾದವುಂಟಾಯಿತು. ಅವನು, ನಬಾಬನು ಈ ಅಸುರರನ್ನು ಬುಗಾಳಿಯಿಂದ ಹೊರಡಿಸಲಾರನೆ? ಘಾಸ್ಟರನು ಸಿಕ್ಕಲಾರನೆ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಯಾರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯುಂಟೋ, ಅವರು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಬಾಬನಿಗೆ ಅಷ್ಟುಷ್ಟು ಸಹಾಯಮಾಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದೆಂದುಕೊಂಡು, ಅಳಲುಕೂಡ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟತು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು.

ಅನಂತರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ನನ್ನಿಂದ ಏನೂ ಸಹಾಯವಾಗಲಾರದೆ? ನಾನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

ಅನಂತರ, ನನಗೆ ಸೈನ್ಯವಿಲ್ಲ—ಬರೇ ದೊಣ್ಣೆಯವರು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಾರೆ—ಕಳ್ಳರೂ ಇದ್ದಾರೆ—ಅವರಿಂದ ಏನುಕಾರ್ಯವಾದೀತು? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

ಪುನಃ, ಕಳ್ಳರಿಂದ ಮತ್ತು ವಕಾರ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಲೂಟಿಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಯಾವ ಗ್ರಾಮದವರು ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವರೋ ಆ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಲೂಟಿಮಾಡಬಲ್ಲೆನು. ಎಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ಸರಬರಾಯಿ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡುವೆನೋ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಸರಬರಾಯಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಲೂಟಿಮಾಡಬಲ್ಲೆನು. ಎಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸಾಮಾನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವುದೋ ಅಲ್ಲಿ ದಸ್ಯುವೃತ್ತಿಯನ್ನು ವಲಂಬನಮಾಡಬಲ್ಲೆನು. ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೆ ನಬಾಬನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯಮಾಡಿದಹಾಗಾಗುವುದು. ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ವಿನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಜಿನ್ನೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅದರ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ವಿಘಾತವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಉಪಾಯವಾಗಿರುವುದು. ಎಷ್ಟುದೂರ ಕೈಲಾಗುವುದೋ ಅಷ್ಟುರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿಯೇ ತೀರುವೆನು, ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

ಅನಂತರ, ನಾನೇತಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟುಮಾಡಬೇಕು? ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು, ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗೆ ಸರ್ವನಾಶವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ

ದರು. ಎರಡನೆಯದು, ಶೈವಲಿನಿಯು ಸತ್ತಳು. ಮೂರನೆಯದು, ನನ್ನನ್ನು ಕೈದಿ ನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ನಾಲ್ಕನೆಯದು, ಹೀಗೆಯೆ ಬೇರೆ ಜನರಿಗೂ ಅನಿವೃತ್ತವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಮುಂದೆಯೂ ಮಾಡುವರು. ಐದನೆಯದು, ನಾನು ನಬಾಬನಿಗೆ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಬಂದೆರಡು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಜಹಗೀರಾಗಿ ಕೊಡುವನು ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಆದುದರಿಂದ, ನಾನು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಖಂಡಿತ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಅನಂತರ ಪ್ರತಾಪನು ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ನಬಾಬನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅವನು ನಬಾಬನ ಸಂಗಡ ಏನೇನು ಮಾತನಾಡಿದನೋ ಅದು ಹೊರಕಡಲಿಲ್ಲ. ನಬಾಬನನ್ನು ನೋಡಿದಮೇಲೆ ಅವನು ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಅನೇಕ ದಿನಗಳನಂತರ ಊರಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ರೂಪಸಿಯ ಚಿಂತೆಯು ದೂರವಾಯಿತು. ಅವಳು ಶೈವಲಿನಿಯ ಮರಣಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ, ದುಃಖಿತೆಯಾದಳು. ಪ್ರತಾಪನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದನೆಂದು ಕೇಳಿ ಸುಂದರಿಯು ಅವನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಅವಳೂ ಶೈವಲಿನಿಯ ಮರಣಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹಳ ದುಃಖಪಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಆಗತಕ್ಕದ್ದು ಆಗಿಹೋಯಿತು. ಅವಳು ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸತ್ತದ್ದೇ ಸುಖವಾಯಿತೆಂದು ಯಾವ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೇಳಲೆಂದೆಂದುಕೊಂಡಳು.

ಪ್ರತಾಪನು ರೂಪಸಿಯನ್ನೂ ಸುಂದರಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿದಮೇಲೆ ಪುನಃ ಗೃಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅವನು ಹೊರಟುಹೋದ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ಮಾಂಗೀರು ಕಟ್ಟಾ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಳ್ಳರೂ ದೊಣ್ಣೆಯವರೂ ಬಹಳ ಹಾವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದೂ, ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಾಪನು ಗುಂಪುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದೂ ಪ್ರವಾದವು ಎದ್ದಿತು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗುರಗಣಖಾನನಿಗೆ ಯೋಚನೆಯುಂಟಾಯಿತು.

ಎರಡನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಏನು ಮಾಡಿದಳು ?

ಮಾಧಕಾರಮಾಯವಾದ ಸರ್ವತದಗುಹೆ—ನನ್ನ ತರಿಯುವ ತಿಲೆಯ ಶಯ್ಯೆಮೇಲೆ ಶೈವಲಿನಿಯು ಮಲಗಿದ್ದಳು. ಮಹಾಕಾರವುಳ್ಳ ಪುರುಷನು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ತಂದು ಅಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದನು. ಮಳೆಯೂಗಾಳಿಯೂ ನಿಂತು ಹೋಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಗುಹೆಯೊಳಗೆ ಅಂಧಕಾರ—ಕೇವಲ ಅಂಧಕಾರ—ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಘೋರತರ ನಿಶ್ಯಬ್ದ. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಅಂಧಕಾರ—ಕಣ್ಣು ತೆರೆದರೂ ಅಂಧಕಾರ—ನಿಶ್ಯಬ್ದ. ಏಲಿಯೂ ಸರ್ವತದಲ್ಲಿದ್ದ ರಂಧ್ರದಿಂದ ತೊಟ್ಟು ತೊಟ್ಟುಗಿ ನೀರು ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಡೆಯಮೇಲೆ ಜ್ವಣಕ್ಕೆ ಬಂದಾವರ್ತಿ ತೊಟಕುತ್ತ ಟಪ ಟಪ ಶಬ್ದವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಮತ್ತು ವದೊ ಬಂದು—ಮನುಷ್ಯನೊ, ವನ್ಯಕುಶುಪ್ಪೊ, ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ? ಆ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಉಸಿರುಬಿಡುವ ಶಬ್ದವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತೂ ಶೈವಲಿನಿಯು ಭಯಕ್ಕೆ ವಶೀಭೂತೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಭಯವೆ ? ಆದೂ ಅಲ್ಲ—ಮನುಷ್ಯನ ಬುದ್ಧಿಯ ಸ್ಫೂರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹದ್ದು ಉಂಟು—ಶೈವಲಿನಿಯು ಆಹದ್ದನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದ್ದಳು. ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ, ಜೀವನವು ಅವಳ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೊರಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಆಸವನೀಯವಾದ ಭಾರವಾಗಿತ್ತು—ಹೊರೆಯನ್ನು ಇಳಿಸಬಿಟ್ಟರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಜೀವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಉಳಿದ ಸುಖ, ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಕುಲ, ಮಾನ ಎಲ್ಲವೂ ಹೋಗಿದ್ದವು. ಇನ್ನು ಹೊಗತಕ್ಕದ್ದು ಯಾವುದೂ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನುಡಕ್ಕೆ ಭಯಪಡಬೇಕು ?

ಆದರೆ ಶೈವಲಿನಿಯು ಶೈವದಿಂದಲೂ ಯಾವ ಆಶೆಯನ್ನು ಹೃದಯಮಧ್ಯೆ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಲಾಲನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳೊ, ಅದನ್ನು ಆ ದಿನ ಅಥವಾ ಅಂದಿಗೆ ಮೊದಲೆ ಉಚ್ಛೇದ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಯಾವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸರ್ವತ್ಯಾಗಿನಿಯಾಗಿದ್ದಳೊ ಈಗ ಅದನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಚಿತ್ತವು ಅತ್ಯಂತ ವಿಕಲವಾಗಿ ಬಲಶೂನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಎರಡು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಆಹಾರವಿಲ್ಲ, ಆದಲ್ಲದೆ ಮಾರ್ಗಾಯಾಸ. ಒಟ್ಟವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕಾಲು ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಗಾ? ಮಳೆಯಿಂದುಂಟಾದ ಯಾತನೆ. ಶರೀರವೂ ಕೇವಲ ವಿಕಲವಾಗಿತ್ತು.

ಬಲವು ಉಡುಗಿತ್ತು. ಅದರಮೇಲೆ ಈ ಭೀಷಣವಾದ ದೈವವ್ಯಾಪಾರ. ದೈವವೆಂದು ಹೇಳಿದಕೂಡಲೆ, ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಮಾನವ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತುತಾನೆ

ಪ್ರಕೃತಸ್ಥವಾಗಿದ್ದೀತು ? ಎಂದು ಬೋಧೆಯಾಗುವುದು. ದೇಹವು ಬಡೆದುಹೋಯಿತು—
ಮನಸ್ಸು ಬಡೆದುಹೋಯಿತು—ಶೈವಲಿನಿಯು ಅಪಹೃತನಾದ ಚೇತನವುಳ್ಳವಳಾಗಿ,
ಅರ್ಥ ನಿರ್ದಾಭಿಭೂತೆಯಾಗಿ ಅರ್ಥ ಜಾಗೃತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಗುಹೆಯ ತಲದಲ್ಲಿದ್ದ
ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಯಿಂದ ಬೆನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೊಯುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಚೈತನ್ಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಲಾಸವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಇದರಿಗೆ
ಬಂದು ದೊಡ್ಡದಾದ ನದಿಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಹಾಗಾಯಿತು. ಆದರೆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿರ
ಲಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ರಕ್ತವು ಎರಡು ದಡಗಳ ಮೇಲೂ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದಹಾಗಿತ್ತು.
ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂಳೆಗಳು, ಗೆತವಾದ ನರವೇಹಗಳು, ಮನುಷ್ಯನ ಮುಂಡೆ ಮುಂತಾ
ದವು ತೇಲಿಹೋದಹಾಗಿದ್ದವು. ಕುಂಭೀರಾಕೃತಿಯುಳ್ಳ ಜೀವಜಂತುಗಳು ಚರ್ಮಮಾಂಸ
ರಹಿತವಾಗಿ ಕೇವಲ ಬೃಹದಾಕಾರವಾದ ಅಸ್ಥಿಗಳುಳ್ಳವಾಗಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಉಜ್ವಲ
ವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತ ತೇಲಿಹೋಗುವ ಕೊಳೆತು
ಹೋದ ಶವಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನುತಲಿದ್ದವುಸೆಂದು ತೋರುವುದು. ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನು
ಪರ್ವತದಮೇಲೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡುಹೋದ ಮಹಾಪುರುಷನು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಡಿದು
ತಂದು ಆ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ದಡದಮೇಲೆ ಹಾಕಿದಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲು
ಇರಲಿಲ್ಲ — ಬೆಳದಿಂಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ — ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ — ಮೇಘವಿರಲಿಲ್ಲ — ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ಜಿಳಿತಿಲ್ಲ — ಮತ್ತು ಅಂಧಕಾರವು ಇಲ್ಲದಹಾಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ — ಎಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿ
ಸುವುವು. ಆದರೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುವು. ರಕ್ತದ ನದೀ, ಕೊಳೆತುಹೋದ
ಶವಗಳು, ತೇಲಿಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದ ಕಂಕಾಳಮೂಲೆಗಳು, ಅಸ್ಥಿಯೆಂಬವಾದ ಕುಂಭೀರಗಳು,
ಇನ್ನೆಲ್ಲವೂ ಭೀಷಣವಾದ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗಳೆರಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು. ನದಿಯ
ತೀರದಲ್ಲಿ ಮರಳು ಇಲ್ಲ — ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸೂಜಿ ದಬ್ಬುಗಳೆಂದು ತುರಿಮೇ
ಲಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಆ ಮಹಾಕಾರವುಳ್ಳ ಮಹಾಪುರುಷನು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ
ಕುಳಿರಿಸಿ ನದಿಯನ್ನು ಪಾರಾಗೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವನು ಪುನಃ, ನಿನಗೆ ಈಜುವು
ದಕ್ಕೆ ಬರುವುದರಿಂದ ಈಜಿಕೊಂಡು ಹೋಗು — ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನ ಸಂಗಡ ಅನೇಕಾ
ವರ್ತಿ ಈಜುತ್ತಲಿದ್ದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಶೈವಲಿನಿಯು, ಈ ರಕ್ತಪ್ರವಾಹದ ನದಿಯಲ್ಲಿ
ಈಜುವುದು ಹೇಗೆ ? ಎಂದಳು. ಮಹಾಕಾರವುಳ್ಳ ಪುರುಷನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಐತ್ತ
ವನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದ್ದನು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಅದು ಜ್ವಲಿಸುವ ಕಬ್ಬಿಣದ
ಬೆತ್ತವಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಳು. ಅವಳು ಸಾವಕಾಶನಾಡಿದುದನ್ನು ಕಂಡು
ಮಹಾಕಾರಪುರುಷನು ಅವಳ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಆ ಬೆತ್ತದಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಆ ಪ್ರಹರ
ದಿಂದ ಅವಳ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಉರುಯಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ
ಆ ರಕ್ತಮಯವಾದ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದಳು. ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸ್ಥಿಮಯವಾದ ಕುಂಭೀ
ರಗಳು ಅವಳನ್ನು ಬೆನ್ನೆಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದವು. ಆದರೆ ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಅವಳು ಈಜಿಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಈಜುವಾಗ ರಕ್ತವು ಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗಲಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮಹಾಕಾರ ಪುರುಷನೂ ಅವಳೊಂದಿಗೆ ನದಿಯ ರಕ್ತದಮೇಲೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅವನು ಮುಣುಗಿಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಹೋಗುತ್ತ ಮಧ್ಯೆಮಧ್ಯೆ ದುರ್ವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಕೊಳೆತುಹೋದ ಶವಗಳು ತೇಲಿಕೊಂಡುಬಂದು ಅವಳಮೈಗೆ ತಗುಲುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಹೀಗಾಗುತ್ತ ಅವಳು ಈಜಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆಚೆಯ ದಡವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ, ರಕ್ಷಣೆಮಾಡು! ರಕ್ಷಣೆಮಾಡು! ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡಳು. ಕಣ್ಣುಗಳೆದಿರಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಬಂದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ತುದಿವೊಡಲಿಲ್ಲ, ಆಕಾರವಿಲ್ಲ, ವರ್ಣವಿಲ್ಲ, ಹೆಸರಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಬಹಳ ಸ್ವಲ್ಪ. ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಲೆ ಕಣ್ಣುಗಳೆರಡೂ ಸಿಡಿದುಹೋಗಲಾರಂಭವಾದವು. ವಿಷಸಂಯೋಗದಿಂದ ಹೇಗೆ ಜ್ವಾಲೆಯುಂಟಾಗುವುದೋ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹಾಗೆ ಉರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಮೂಗಿಗೆ ಬಹಳ ಅಸಹ್ಯವಾದ ಪೂತಿಗಂಧವು ಪ್ರವೇಶವಾಗಿ ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರೂ ಅವಳು ಉನ್ಮತ್ತೆಯ ಹಾಗಾಗುವಳು. ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಕಠೋರವಾದ ಕರ್ಕಶವಾದ ಭಯಾವಹವಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಬಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವೂಡಿದವು. ಹೃದಯದ ದಾರಕವಾದ ಆರ್ತನಾದ, ಪಿಶಾಚಿಗಳ ನಗು, ವಿಕಟವಾದ ಹುಂಕಾರ, ಪರ್ವತ ವಿದೀರ್ಣವಾಗುವ ಧ್ವನಿ, ಅಶನಿಸತನದ ಶಬ್ದ, ತಿಲಾವರ್ಷಣ, ಜಲ ಕಲ್ಲೋಲ, ಅಗ್ನಿಗರ್ಜನ, ಮುಮೂರ್ಷವಿನ ಕ್ರಂದನ—ಇವೆಲ್ಲಾ ಬಂದೇಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸಿ ಕಿವಿಗಳು ಬಡೆದು ಹೋಗುವಹಾಗಾದವು. ಇದಿರಿಗೆ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಭೀಷಣವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಲಿದ್ದ ವಾಯುವು ಅವಳ ಮೈಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಂಕಿಯ ಉರಿಯಿಂದ ಸುಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ಬಂದೊಂದು ತಡವೆ ಚಳಿಯು ಶತಸಹಸ್ರ ಭರ್ಜಿಗಳಿಂದ ಆಘಾತವಾಗುವಹಾಗೆ ಇರಿದು ಮೈಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಛಿನ್ನಛಿನ್ನವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆಗ ಶೈವಲಿನಿಯು, ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡು ಎಂದು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಅರಿಚಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಬಂದು ಅಸಹ್ಯವಾದ ಕೊಳೆತ ವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಹುಳುವು ಬಾಯಿಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಲೆತ್ತಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಪುನಃ, ರಕ್ಷಿಸು, ಇದು ನರಕ! ನಾನು ಉದ್ಧಾರವಾಗಲುಸಾಯವಿಲ್ಲವೆ? ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು.

ಮಹಾಪುರುಷನು, ಉಪಾಯವುಂಟು, ಎಂದನು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ಮೋಹ ನಿವ್ರೆಯು ಭಂಗವಾಗಿ ಎಚ್ಚರವಾದಳು. ಆದರೆ ಆಗಲೂ ಭ್ರಾಂತಿಯು ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಲು ಬೆನ್ನನ್ನು ಬತ್ತಿ ತರಿಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅವಳು ಆ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದರೂ, ನನಗೇನಾದೀತೋ! ನನಗೆ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲವೆ! ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಲಿದ್ದಳು.

ಗುಹೆಯ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಗಂಭೀರವಾದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ 'ಐದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು.

ಇದೇನಿದು ! ಶೈವಲಿನಿಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಳೆ ? ಶೈವಲಿನಿಯು ವಿಸ್ಮಿತೆಯಾಗಿ, ವಿಮುಗ್ಧೆಯಾಗಿ, ಭೀತಿಗೊಂಡ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಉಸಾಯವೇನು ? ಜೇಗನೆ ಹೇಳು ! ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು.

ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ, ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಬ್ಬವಾಯಿತು.

ಇದೇನು ದೈವವಾಣಿಯೆ ! ಶೈವಲಿನಿಯು ಕಾತರೆಯಾಗಿ, ಆ ವ್ರತವು ಯಾವುದು ? ಯಾರು ನನಗೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವವರು ? ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಉತ್ತರ — ನಾನು ಹೇಳಿಕೊಡುವೆನು.

ಶೈವಲಿನೀ — ನೀನು ಯಾರು ?

ಉತ್ತರ — ವ್ರತವನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡು.

ಶೈವಲಿನೀ — ಏನುಮಾಡಬೇಕು ?

ಉತ್ತರ — ನೀನು ಉಟ್ಟಿರುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಉಡುಪನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ನಾನು ಕೊಡುವ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಟ್ಟುಕೊ. ಕೈನೀಡು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಕೈನೀಡಿದಳು. ಅವಳು ನೀಡಿದ ಆ ಕೈಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಬಟ್ಟೆಯು ಬಿದ್ದಿತು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಮೊದಲುಟ್ಟಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಹಾಕಿ, ಆ ಹೊಸಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಟ್ಟು, ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಉತ್ತರ. — ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯವನೆ ಎಲ್ಲಿದೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ — ವೇದಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ — ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೇನು ?

ಉತ್ತರ — ಹೌದು — ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಊರುಮುಂದೆ ಒಂದು ಪರ್ಣಕುಟೀರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶೈವಲಿನೀ — ಮತ್ತೇನು ?

ಉತ್ತರ — ನೆಲದಮೇಲೆ ಮಲಗಬೇಕು.

ಶೈವಲಿನೀ — ಮತ್ತೇನು ?

ಉತ್ತರ — ಫಲಮೂಲಗಳ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ತಿನ್ನಕೂಡದು. ಅದೂ ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಹೊರತು ಎರಡು ಹೊತ್ತು ಕೂಡದು.

ಶೈವಲಿನೀ — ಮತ್ತೇನು ?

ಉತ್ತರ — ಜಟಿಯನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಬೇಕು.

ಶೈವಲಿನೀ — ಮತ್ತೇನು ?

ಉತ್ತರ — ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಾಯಂಕಾಲವಾದಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮದೊಳಗೆ ಭಿಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡುವಾಗ ನಿನ್ನ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶೈವಲಿನೀ — ನನ್ನ ಪಾಪವು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಪಾಪವಲ್ಲ ! ಮತ್ತೇನೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿಲ್ಲವೆ ?

ಉತ್ತರ—ಇದೆ.

ಶೈವಲಿನೀ — ಅದು ಯಾವದು ?

ಉತ್ತರ—ಮರಣ.

ಶೈವಲಿನೀ — ನಾನು ವ್ರತನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಯಾರು ?

ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಯಾವ ಉತ್ತರವೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗವಳು ಕಾತರಯಾಗಿ ಪುನಃ, ತಾವು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ. ತಾವು ಈ ಪರ್ವತದ ದೇವತೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ತಮಗೆ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು ಇರುವುದೆಲ್ಲಿ? ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ—ಏತಕ್ಕೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಪುನಃ ಅವರ ದರ್ಶನ ಉಂಟಾಗಲಾರದೆ ?

ಉತ್ತರ—ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಯಸ್ಥಿತ್ತವು ಪೂರೈಸಿದಮೇಲೆ ದರ್ಶನವಾಗುವುದು.

ಶೈವಲಿನೀ—ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷದಮೇಲೆ ?

ಉತ್ತರ—ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷದಮೇಲೆ.

ಶೈವಲಿನೀ — ಈ ಪ್ರಾಯಸ್ಥಿತ್ತವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದವಳು ಎಷ್ಟು ದಿನತಾನೇ ಬದುಕಿರುವಳು ? ಈ ಮಧ್ಯೆ ಸತ್ತುಹೋದರೆ ?

ಉತ್ತರ — ಹಾಗಾದರೆ ಸಾಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೋಡುವೆ.

ಶೈವಲಿನೀ—ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೋಡಲಾರನೆ ? ತಾವು ದೇವರಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ತಮಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು.

ಉತ್ತರ—ಈಗ ನೀನವನನ್ನು ನೋಡಲೆಸಗಿದರೆ ಒಂದು ಸಪ್ತಾಹ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಈ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡತಲಿರಬೇಕು. ಈ ಸಪ್ತಾಹ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತಾವ ಚಿಂತೆಗೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೊಡಬೇಡ. ಈ ಏಳು ದಿನವೂ ಒಂದು ಸಲ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಫಲಮೂಲಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಅದನ್ನು ತಿಂದು ಸಂತೋಷಪಡಬೇಡ. ಅರ್ಧಹೊಟ್ಟೆ ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನಬೇಕು. ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನ ಹತ್ತಿರವೂ ಹೋಗಬೇಡ. ಯಾರನ್ನೂ ನೋಡಬೇಡ. ನೋಡಿದರೂ ಮಾತನಾಡಬೇಡ. ಈ ಅಂಧಕಾರಮಯವಾದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಸರಳ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಯ ಹೊರತು ಮತ್ತಾರನ್ನೂ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡದೆ, ಏಳುದಿನಗಳ ಕಳೆದರೆ, ಅವೇಲೆ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ನೋಡುವೆ.

ಮೂರನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಗಾಳಯದ್ವಿತು.

ವಲಿನಿಯು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದಳು. ಏಳು ದಿನಗಳೂ ಗುಹೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಫಲ ಮೂಲಗಳನ್ನು ತರಲು ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಏಳು ದಿನಗಳೂ ಬಬ್ಬಿನ ಸಂಗಡಲೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಅನಕ ನೆಯಾಗಿಯೇ ಆ ವಿಕಟಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯೇಂದ್ರಿಯ ವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಏನೂ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ನಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ನಿರುದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಸರ್ವತ್ರ ಸ್ವಾಮಿ. ಚಿತ್ತ ವೃತ್ತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿಯು ಏಕಮಾತ್ರ ಅವಲಂಬನವಾದಹಾಗಾಯಿತು. ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೂ ಕಾಣಿಸದಂ. ಏಳು ಹಗಲೂ ಏಳು ರಾತ್ರಿ ಕೇವಲ ಸ್ವಾಮಿಯ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಆ ಭಯಂಕರವಾದ ನಿಶ್ಯಬ್ದದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಆ ಸ್ವಾಮಿಯ ಜ್ಞಾನಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಸ್ನೇಹವಿಚಲಿತವಾದ ವಾಕ್ಯಾಲಾಪವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯವು ಕೇವಲ ಅವನ ಪುಷ್ಪ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಪುಷ್ಪರಾಮಿ ಗಂಧವನ್ನು ಘ್ರಾಣಮಾಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ತ್ಯಕ್ತು ಕೇವಲ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಆದರವಾದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಅನುಭವ ಮಾಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆಶೆಯು ಮಾತ್ರ ವದರಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಯ ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಆಶೆಯು ನಿಂತುಹೋಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಸ್ಮೃತಿಯು ಕೇವಲ ಆ ಸ್ಮಶ್ರು ಶೋಭಿತವಾದ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಲಲಾಟವೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ವದನಮಂಡಲದ ನಾಲ್ಕು ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಿರುಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಕಂಟಕದಿಂದ ಉನ್ನವಾದ ರಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಭ್ರಮರಿಯು ಹೇಗೆ ದುರ್ಲಭವಾದ ಸುಗಂಧಿಯಾದ ಪುಷ್ಪವೃಕ್ಷತಲದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಕಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಿರುಗುವುದೋ, ಹಾಗೆ ಆ ಸ್ಮೃತಿಯು ತಿರುಗುತ್ತ ಓಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ಈ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸತಕ್ಕದೆಂದು ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನು ಮನುಷ್ಯನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯ ಸರ್ವಾಂಶವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದವನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಏನೇನೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ನಿರ್ಜನ, ನೀರವ, ಅಂಧಕಾರ, ಮನುಷ್ಯಸಂದರ್ಶನ ರಹಿತ, ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಶರೀರವು ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕ್ಷುಧಾಪೀಡಿತವಾಗಿ, ಚಿತ್ತವು ಅನೈಚಿಂತಾಶೂನ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಅಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತವು ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿಡಲ್ಪಡುವುದೋ, ಯಾವದನ್ನು ಕುರಿತು ಜಪಮಾಡುತ್ತಲಿರುವುದೋ, ಅದರಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿ ತನ್ಮಯವಾಗಿ ಹೋಗು

ವುದು. ಇಂತಹ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಇಂತಹ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಾದ ಶರೀರದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಇಂತಹ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತದಿಂದ ಶೈವಲಿನಿಯು ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಅವಳ ಚಿತ್ತವು ವಿಕೃತವಾದ ಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಲಾರಂಭ ವಾಯಿತು.

ವಿಕೃತಭಾವವೂ ಅಥವಾ ದಿವ್ಯ ಚಕ್ಷುಸ್ಸೋ? ಶೈವಲಿನಿಯು ಅವಳ ಆಂತರೈಹ್ಯದ ಯದ ಆಂತರೈಹ್ಯದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಎಂತಹ ರೂಪ ! ಎಂತಹ ಶಾಲತರುವನ್ನು ನಿಂದಿಸುವ ಸುಘಟಿತವಾದ ಸುಂದರವಾದ ಭುಜಗಳಂಥ ಸುಕುಮಾರ ದಲ್ಲಿಯೂ ಬಲಮಯವಾದ ಆ ದೇಹವು ಎಂತಹ ಸುಂದರೈಹ್ಯಕ್ಕೆ ಶಿಖರದ ಹಾಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುತಲಿತು ! ಆ ಲಲಾಟವಾದರೋ—ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿ ಚಂದನ ಚರ್ಮವಾಗಿ ಚಿಂತಾರೇ ಖಾವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು ! ಆ ಲಲಾಟವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸರಸ್ವತಿಯ ಶಯ್ಯೆಯೂ, ಇಂದ್ರನ ರಣಭೂಮಿಯೂ, ಮದನನ ಸುಖಕುಂಜವೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಸಿಂಹಾಸನವೂ ಎಂಬ ಹಾ ಗಿತ್ತು. ಇದರ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಾಪನೆ ? ಛೇ ! ಛೇ ! ಸಮುದ್ರದ ಮುಂದೆ ಗಂಗೆಯೆ ! ಆ ನಯನಗಳೂ — ಜ್ವಲಿಸುತಲಿವೆ, ನಗುತಲಿವೆ, ತಿರುಗುತಲಿವೆ, ತೇಲುತಲಿವೆ—ದೀರ್ಘ ವಾಗಿ, ವಿಸ್ತಾರಿತವಾಗಿ, ತೀವ್ರವಾದ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯವಾಗಿ, ಸ್ಥಿರವಾಗಿ, ಸ್ನೇಹಮಯವಾ ಗಿ, ಕರುಣಾಮಯವಾಗಿ, ಈಷತ್ ರಂಗಭಯವಾಗಿ, ಸರ್ವತ್ರ ತತ್ವಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಾಪನೆ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹೇಗೆತಾನೇ ಸುಂದರವಾಗಿರುವುವು ! ನಾನೇ ತಕ್ಕ ಮರತೆ ? ಏತಕ್ಕೆ ಮುಣುಗಿದೆ ? ಏತಕ್ಕೆ ಸತ್ತೆ ! ಇಂತಹ ಸುಕುಮಾರವಾದ ಸುಂದರವಾದ ಏಲಿಷ್ಠವಾದ ದೇಹ—ನವಪತ್ರೋಭಿತವಾದ ಶಾಲತರು—ಮಾಧನೀ ಜಡಿಹವಾದ ದೇವದಾರು—ಕುಸುಮಪರಿವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಪರ್ವತ—ಅರ್ಥೇಕ ಸುಂದರೈಹ್ಯ, ಅರ್ಥೇಕ ಶಕ್ತಿ—ಅರ್ಥ ಚಂದ್ರ, ಅರ್ಥ ಸೂರ್ಯ—ಅರ್ಥ ಗಾರೀ, ಅರ್ಥ ಶಂಕರ—ಅರ್ಥ ರಾಧಾ—ಅರ್ಥ ಶ್ಯಾಮ—ಅರ್ಥ ಆಶೆ, ಅರ್ಥ ಭಯ—ಅರ್ಥ ಜ್ಯೋತಿ—ಅರ್ಥ ಛಾಯೆ— ಅರ್ಥ ವಹ್ನಿ, ಅರ್ಥಧೂಮ—ಇಂತಹದರ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಾಪನು ಎಷ್ಟರವನು ? ಇಂತಹ ದುಡನ್ನು ನಾನೇತಕ್ಕೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲ—ಏತಕ್ಕೆ ಮುಣುಗಿದೆ—ಏತಕ್ಕೆ ಸತ್ತೆ ! ಆ ಮಾತಾದ ರೊ—ಪರಿಷ್ಕೃತವಾಗಿ, ಪರಿಸ್ಪೃತವಾಗಿ, ಹಾಸ ಪ್ರದೀಪ್ತವಾಗಿ, ವ್ಯಂಗ್ಯರಂಜಿತವಾಗಿ, ಸ್ನೇಹಪರಿಪುಷ್ಪಿತವಾಗಿ, ಮೃದುವಾಗಿ, ಮಧುರವಾಗಿ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ, ಎಷ್ಟು ಶ್ರಾವ್ಯವಾ ಗಿರುವುದು ! ಇದರ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಾಪನೆ ಮಾತು ಎಷ್ಟರದು ? ಏತಕ್ಕೆ ಮರತೆ, ಏತಕ್ಕೆ ಸತ್ತೆ—ಏತಕ್ಕೆ ಕೂಲವನ್ನು ಕೈಯಾರೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ ? ಆ ನಗುವೋ—ಆ ಪುಷ್ಪಪಾತ್ರ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಲ್ಲಿಕಾರಾಣಿಗೆ ಸಮನಾದುದು, ವೇ. ಛೇಮಂಡಲದಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯುತ್ತಿಗೆ ಸಮನಾದುದು, ದುರ್ವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸಮನಾದುದು, ನನ್ನ ಸುಖಸ್ಯಷ್ಟು ತುಲ್ಯವಾ ದುದು ! ಏತಕ್ಕೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲ—ಏತಕ್ಕೆ ಮುಣುಗಿದೆ—ಏತಕ್ಕೆ ಸತ್ತೆ—ಏತಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋದೆ ? ಆ ಪ್ರೀತಿಯೋ—ಸಮುದ್ರದ ಹಾಗೆ ಅಪಾರವಾಗಿ, ಅಪರಿಮೇಯವಾಗಿ, ಅತಲಸರ್ಪಿಯಾಗಿ. ತನ್ನ ಬಲಬಾಹುಗಳಿಂದ ತಾನೇ ಚಂಚಲವಾಗಿ. ಪ. ಶಾಂತಬಾವದಿಂದ

ಸ್ಥಿರವಾಗಿ, ಗಂಭೀರವಾಗಿ, ಮಾಧುರ್ಯಮಯವಾಗಿ, ಚಾಂಚಲ್ಯದಿಂದ ಕೂಲಪ್ಲಾವಿಯಾಗಿ, ತರಂಗಭಂಗದಿಂದ ಭೀಣಿಷವಾಗಿ, ಅಗಮ್ಯವಾಗಿ, ಅಜೇಯನಾಗಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿರುವುದು! ಅದನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ತಿಂದುಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಹೋದೆ. ಏತಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಣಮಾಡಲಾರದೆ ಹೋದೆ. ಏತಕ್ಕೆ ನನಗಿನಾಣೇ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆ! ನಾನು ಎಷ್ಟರವಳು? ಆತನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಳೆ? ನಾನು ಬಾಲೆ, ಅಜ್ಜಾನಿ, ಅನಕ್ಷರಣೆ, ಅಸತಿ; ಆತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿಯಲಶಕ್ತಿ; ಆತನ ಮುಂದೆ ನಾನೇನು! ತೃಣಕ್ಕೂ ಸಮನಲ್ಲ. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಚಿಪ್ಪಿನಹಾಗೆ, ಕುಸುಮದಲ್ಲಿ ಕಿಟದ ಹಾಗೆ, ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಕಳಂಕದಹಾಗೆ, ಚರಣದಲ್ಲಿ ರೇಣುಕಣದ ಹಾಗೆ ಇರುವವಳು! ಆತನ ಮುಂದೆ ನಾನು ಯಾವುದೂ ಅಲ್ಲ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದುಸ್ವಸ್ವದಹಾಗೆ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮೃತಿಯಿದ್ದಹಾಗೆ, ಸುಖಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವಿದ್ದಕ್ಕಾಗೆ, ಆಶೆಯಲ್ಲಿ ಅಪನಂಬಿಕೆಯಿದ್ದಹಾಗೆ ಇದ್ದೇನೆ. ಆತನ ಮುಂದೆ ನಾನು ಯಾರು? ಕೇವಲ ತುಚ್ಛಳು. ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಕೆಸರಿನಹಾಗೆ, ವೃಣಾಳದಲ್ಲಿ ಕಂಟಕವಿದ್ದಹಾಗೆ, ಮೃದುವಾದ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಧೂಳಿಯಿದ್ದಹಾಗೆ, ಅನಲದಲ್ಲಿ ಪತಂಗದಹಾಗೆ ಇರುವವಳು! ನಾನು ಮುಣಗಿದೆ. ಸಾಯಲಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕೆ? ಎಂದು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಶೈವಲಿನಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರಿಬಂದಿತು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ಯಾಮಿಯ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳಿದಾತನು ಅನಂತವಾದ ಮಾನವ ಹೃದಯಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಂಡಾರಿಯೇ ಸರಿ. ಎಲ್ಲಾ ತಿಳಿದವನು. ಆತನು ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರವಾಹಿತವಾದ ನದಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಲು ಬಲ್ಲವನು. ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪರ್ವತವನ್ನು ಭೇದಿಸತಕ್ಕವನು. ಗಂಡೂಪದಿಂದ ಸಮುದ್ರವನ್ನೇ ಶುಷ್ಕವಾಗಿ ಪಾನಮಾಡಬಲ್ಲವನು. ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ವಾಯುವನ್ನು ಸ್ತಂಭಿತ ಮಾಡತಕ್ಕವನು. ಶೈವಲಿನಿಯ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಚಿರಪ್ರವಾಹಿತವಾಗಿದ್ದ ನದಿಯು ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು. ಜಟ್ಟುವು ಬಡೆದು ಬಿದ್ದಿತು. ಸಮುದ್ರವು ಶೋಷಿಸಿತು. ವಾಯುವು ಸ್ತಂಭಿತವಾಯಿತು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಮರೆತು ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಿದಳು.

ಮನುಷ್ಯನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಬಿಡು. ಇಂದ್ರಿಯವನ್ನು ವಿಲುಪ್ತಮಾಡು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟು. ಕಟ್ಟು ಬಂದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಿಡು. ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಬಿಡು. ಮನಸ್ಸಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಪಹೃತಮಾಡು. ಇಷ್ಟಾದವೇಲೆ ಮನಸ್ಸು ಏನುತಾನೇ ಮಾಡಬಲ್ಲದು? ಅದು, ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಬಂದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಿರವಾಗುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಮಗ್ನವಾಗುವುದು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಐದು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಂದ ಫಲಮೂಲಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲಿಲ್ಲ. ಆರನೆಯ ದಿನ ಫಲಮೂಲಗಳನ್ನು ತರಲು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಏಳನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ಸ್ಯಾಮಿಯ ಸಂದರ್ಶನವಾದರೂ, ಆಗದಿದ್ದರೂ ಇಂದು ಸಾಯುವೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ಏಳನೆಯ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಹೃದಯದ ಮಧ್ಯೆ ಪದ್ಮವು ವಿಕಸಿತವಾಯಿತೆಂದೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಯೋಗಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆಂದೂ, ತಾನು ಭ್ರಮರನಾಗಿ ಅವನ ಪಾದಪದ್ಮದಲ್ಲಿ ಮೇಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವೆನೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ಏಳನೆಯ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಆ ಅಂಧಕಾರವಾದ, ನೀರವವಾದ, ಲೀಲಾಕರ್ಕಶವಾದ ಗುಹೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಶೈವಲಿನಿಯು ಏಕಾಕಿನಿಯಾಗಿ ಸ್ವಾವಿಯ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಜೈತನ್ಯವು ಹೋಯಿತು. ಅವಳು ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಂಡಳು. ಒಂದು ತಡವೆ ಆ ಭಯಂಕರವಾದ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದದ್ದಳು. ನೂರುಮಾರು ಉದ್ದವಾದ ಹಾವು ಅನೇಕ ಭಣಗಳನ್ನು ಹರಡಿಕೊಂಡು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಬಾಯಿಗಳನ್ನೂ ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ನುಂಗುವುದಕ್ಕೆ ಎತ್ತುಪಟ್ಟು ಹಾಗಿತ್ತು. ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಾಸವು ಪ್ರಬಲವಾದ ಗಾಯಿಹಾಗೆ ಬೀಸುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆಗ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಒಂದು ಒಂದು ದೂಡ್ಡದಾದ ಮಾವಿನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು ನಿಂತು ಕೊಂಡಹಾಗೂ ಆಗ ಸರ್ಪಗಳೆಲ್ಲಾ ಮೊಡ್ಡಮೊಡ್ಡ ಹೊಳಗಳಂತೆ ಓಡಿಹೋದಹಾಗೂ ಸ್ವಪ್ನವಾಯಿತು. ಒಂದು ತಡವೆ ಒಂದು ಅನಂತವಾದ ಅಗ್ನಿಯ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪತಾ ಕಾರವಾಗಿ ಜಂಕಿಯು ಉರಿಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅದರ ಉರಿಯು ಆಕಾಶವರೆಗೂ ಎದ್ದಿತ್ತು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಅಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಒಂದು ಆ ಉರಿಗೆ ಒಂದು ಶಾರಿ ನೀರನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ಅದರಿಂದ ಆ ಅಗ್ನಿರಾಶಿಯು ನೊಂದುಹೋಗಿ ತೀತಲವಾದ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸಿ, ಆ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹವು ಹೊರಟು ನದಿಯಹಾಗೆ ಹರಿಯಿತು. ತೀರದಲ್ಲಿ ಕುಸುಮಗಳೆಲ್ಲಾ ವಿಕಸಿತವಾಗಿ ನದಿಯ ಜಲದಲ್ಲಿ ಮೊಡ್ಡಮೊಡ್ಡ ಪದ್ಮಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಆ ಪದ್ಮಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಂಡಳು. ಒಂದು ತಡವೆ, ಒಂದು ದೂಡ್ಡ ಹುಲಿಯು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ವರ್ಷತದಮೇಲೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದಹಾಗೂ, ಅದನ್ನು ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಪುಸ್ಪಪಾತ್ರದಿಂದ ಒಂದು ಪುಸ್ಪವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದರಿಂದ ಹುಲಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದುದಕ್ಕೆ ಅದರ ತಲೆಯೊಡೆದು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದಹಾಗೂ, ಆ ಹುಲಿಯ ಮುಖವು ಘಾಸ್ಟ್ರನ ಮುಖದಹಾಗೂ ಕಂಡಳು.

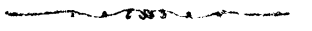
ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಕನಸುಬಿದ್ದದರಲ್ಲಿ ಅವಳು ತನ್ನ ಮರಣವುಂಟಾದಹಾಗೂ ಅದರ ಜ್ಞಾನವಿರುವಂತೆಯೂ ಕಂಡಳು. ಅನಂತರ ಪಿರಾಚಿಗಳು ಅವಳ ವೇದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವಾಗಕ್ಕೆ ಹೋದಹಾಗೂ, ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಮೇಘ ನಮುದ್ರಗಳನ್ನೂ ವಿದ್ಯುದಗ್ನಿರಾಶಿಗಳನ್ನೂ ಪಾರಾಗಿ, ಅವಳ ಕೇಳವನ್ನು ಹಿಡಿದವರು ಕೊಂಡು ಹೋದಹಾಗೂ, ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಅಪ್ಸರರೂ ಕಿನ್ನರರೂ ಮೇಘತರಂಗಗಳ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಮುಖವನ್ನೆತ್ತಿ ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕಹಾಗೂ ಔದೇಧಿಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ

ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಗಗನನಿಹಾರಿಗಳಾದ, ಜ್ಯೋತಿರ್ವಿಯರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಸ್ವರ್ಣಮಯವಾದ ಮೇಘಗಳನ್ನೆಲೆಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಣವೇಷವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಮಿಂಚಿನಮಾಲೆಗಳಿಂದಲಂಕೃತರಾಗಿ, ಕಪ್ಪಾದಿಶೇಖರಗೊಂದಾವೃತವಾದ ಲಠಾಟದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದ ಮಾಲೆಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಲಿರುವರು. ಶೈವಲಿನಿಯ ಪಾಪಸಂಯಮವಾದ ದೇವದಮೇಲೆ ಬೀಸಿ ಬಂದ ಗಾಳಿಯು ಅವರ ಮೈಗೆ ಸೋಕಿದಮಾತ್ರದಿಂದ ಅವರ ಕಾಂತಿಯು ಅಗ್ನಿ ಹೋಗುವಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದು. ಎಷ್ಟೋ ಗಗನಚಾರಿಣಿಗಳಾದ ಭಯಂಕರವಾದ ರಾಕ್ಷಸಿಯರು ಅಂಧಕಾರದಂತೆ ಶರೀರವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಅಂಧಕಾರವಾದ ಮೇಘಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುತ್ತ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಲಿರುವರು. ಶೈವಲಿನಿಯ ಕೊಳತುಹೋದ ದೇವದ ಪುಟಿಗಂಧವನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ ಬಾಯಿಯಿಂದ ನೀರು ಹರಿದು ಬೀಳುವುದು. ಅವರು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವರು— ಅನೇಕ ದೇವದೇವಿಯರು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ಉದ್ದಲವಾದ ಅವರ ಛಾಯೆಯು ಮೇಘದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದು. ವಾಹಿನಿಯಾದ ಶೈವಲಿನಿಯ ಮೃತದೇವದ ಛಾಯೆಯು ವಿಮಾನದ ಪನಿತನಾದ ಛಾಯೆಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅವಳ ಪಾಪವು ಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ಬಂದುಕಡೆಗೆ ಓಡುವಾಗ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು ತಾರಾಸುಂದರಿಯರು ನೀಲಾಂಬರದ ಮಧ್ಯೆ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಮುಖಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಕಿರಣಮಯವಾದ ಕೈಬರಳುಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಶೈವಲಿನಿಯ ಶವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ, ನೋಡು, ತಂಗಿ! ಮನುಷ್ಯಕೀಟಗಳಲ್ಲಿಮೂ ಅಸತಿಯಾದವೆಂದ್ಬಳಿಯೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಕೆಲವರು ಕೆಲ ಮೈನಡುಗಿ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಕೆಲವರು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದ ಮೇಘದಲ್ಲಿ ಮುಳುವನ್ನು ಮರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಬಹುಬಹುಳು ಅಸತಿಯೆಂಬ ಪೆಸವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಭಯದಿಂದ ಮುಣುಗಿಹೋಗುವಳು. ಹಿರಣ್ಯಗಳು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರುವುವು, ಆದರಮೇಲೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುವು, ಇನ್ನಷ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುವು. ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವಳ ದೇವವನ್ನು ನರಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿರುವುವು. ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋದವಾಗೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ಅಂಧಕಾರ, ಛೇದನೇಘವಿಲ್ಲ, ನಕ್ಷತ್ರವಿಲ್ಲ, ಗಾಳಿಯಿಲ್ಲ, ಜಳಿವಿಲ್ಲ, ಶಬ್ದವಿಲ್ಲ. ಶಬ್ದವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳದ ದೂರದಿಂದ ಅತಿಭಯಂಕರವಾದ ಕಲಕಲ ಘರಘರ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಸಲಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅತ್ಯಂತ ದೂರದಲ್ಲಿ ಅಧೋಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸವಸ್ರ ಸವಸ್ರ ಸಮುದ್ರಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗರ್ಜಿಸುವವಾಗೆ ಕೇಳಿಸುವುದು. ಹಿರಣ್ಯಗಳು ಕೆಳಗೆ ನರಕದ ಕೋಣಾಹಲ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಈ ದೇವವನ್ನು ಅದರೂಳಿಗೆ ಬಿಸಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವಾಗೆ ಅವು ಶೈವಲಿನಿಯ ತಲೆಗೆ ಬಂದೊಂದು

ಬದೆಯನ್ನು ಬದ್ಧ ಅವಳನ್ನು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಬಿಸಾಟವು. ಅವಳು ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಬೀಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸುತ್ತುವ ವೇಗವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ ಬಂದು ಕಡೆಗೆ ಕುಂಬಾರನ ಚಕ್ರದಂತೆ ಸುತ್ತಲಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅವಳಬಾಯಿಯಿಂದಲೂ ಮೂಗಿನಿಂದಲೂ ರಕ್ತವು ಸುರಿಸುಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ನರಕದ ಶಬ್ದ ಹತ್ತಿರಹತ್ತಿರ ಕೇಳಿಸಲಾರಂಭವಾಯಿತು. ದುರ್ಗಂಧವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ದಿಂದೊಡಗೂಡಿ ವ್ಯುತಳಾದ ಶೈವಲಿನಿಯು ದೂರದಲ್ಲಿ ನರಕವನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಆನಂತರವೇ ಅವಳಕಣ್ಣುಗಳು ಕುರುಡಾಗಿ ಕಿವಿಗಳು ಕಿವುಡಾಗಿಹೋದವು. ಆಗ ವಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಮಿ ! ನೀನೆಲ್ಲಿರತ್ತಿ ! ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿಯ ಜೀವನಸದಾಯ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿ, ಆಂಧನ ದೇವತಾಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಸರ್ವಮಂಗಳ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವ ಸ್ವಾಮಿ ! ನೀನೆಲ್ಲಿ ! ನೀನೆಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಮಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ! ನಿನ್ನ ಚರಣಾರವಿಂದಕ್ಕೆ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಪ್ರಣಾಮಗಳು ! ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅಸರಾಧಮಾಡಿದವಳಾಗಿ ನಾನು ಈ ನರಕಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇನೆ—ನೀನು ರಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೆ ಯಾವದೇವರೂ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾರನು. ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡು. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು—ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಚರಣಯುಗಳವನ್ನು ನನ್ನ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿಡು—ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾನು ಈ ದುರಂತವಾದ ನರಕದಿಂದ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವೆನೆಂದು ಕೂಗಿದಳು.

ಆಗ ಆ ಅಂಧೆಯಾದ, ಬಧಿರೆಯಾದ, ವ್ಯುತಳಾದ ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಯಾರೋ ಬಂದು ತನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡಹಾಗೆ ಬೋಧೆಯಾಯಿತು. ಆತನ ದೇಹದ ಸಾರಭದಿಂದ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ಸುವಾಸಿತವಾಯಿತು. ಆ ದುರಂತವಾದ ನರಕದ ರವವೂ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆ ಅಂತರ್ಹಿತವಾಯಿತು. ಪೂತಿಗಂಧಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಕುಸುಮಗಂಧವೆ ದ್ದಿತು. ಅವಳ ಕಿವುಡು ಹೋಯಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳು ನೋಡಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವಾದವು. ಅವಳಿಗೆ ಇದು ಮರಣವಲ್ಲ; ಜೀವನವೆಂದು ಬೋಧೆಯಾಯಿತು. ಇದು ಸ್ವಪ್ನವಲ್ಲ—ನಿಜವಾದುದೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಚೇತನವುಂಟಾಯಿತು.

ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡಲು ಗುಹೆಯೊಳಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಳಕಾಗಿತ್ತು. ಹೊರಗಡೆ ಪ್ರಭಾತದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕೂಗುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಇದೇನಿವು ! ಯಾರ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಅವಳ ತಲೆಯು ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು ! ಯಾರ ಮುಖಮಂಡಲವು ಅವಳ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಗಗನದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾದ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಹಾಗೆ ಪ್ರಭಾತದ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು ? ಶೈವಲಿನಿಯು ಗುರ್ತಿಸಿ ನೋಡಿದಳು—ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ !

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕುರಿಚ್ಚಿಲದ.

ಹಡಗು ಮುಣುಗಿತು.

ಚ೦ ದ್ರಶೇಖರ - ಶೈವಲಿನಿ !

ಶೈವಲಿನಿಯು ಎದ್ದು ಕೂತು ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡಿದಳು ; ಅವಳಿಗೆ ತಲೆಯು ತಿರುಗಿತು. ಅವಳು ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು. ಅವಳ ಮುಖವು ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಚರಣಗಳಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಹಿಡಿದತ್ತಿದನು. ಹಿಡಿದತ್ತಿ ತನ್ನ

ಮೈಮೇಲೆ ಆಸಿಸಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳುತ್ತ ಅಳುತ್ತ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಚರಣಗಳಮೇಲೆ ಪುನಃ ಬಿದ್ದು, ಈಗ ನನ್ನದಕೆ ಯೇನಾಗುವುದು ! ಎಂದಳು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದೆಚ್ಚಿಕೊಂಡೆ ?

ಶೈವಲಿನಿಯು ಕಣ್ಣು ಜ್ವೇಲಿಸಿಕೊಂಡು ರೋದನವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಸ್ಥಿರವಾಗಿ, ಇನ್ನು ಅತ್ಯಲ್ಪಕಾಲ ಬದುಕಿರುವೆನೆಂದಳು. ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಅವಳ ಮೈನಡುಗಿತು. ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದ ವ್ಯಾಪಾರವು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು, ಪುನಃ, ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ ಬದುಕಿರುವೆನು, ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಂದು ತಡವೆ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಯಾರುತಾನೇ ನಂಬುವರು ? ಏತಕ್ಕೆ ನಂಬುವರು ? ಭ್ರಷ್ಟೆಯಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಬಂದ ನಾನು ಪುನಃ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಯಾರುತಾನೇ ನಂಬುವರು ? ಎಂದಳು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಕಾತರದಿಂದ ವಿಕಟವಾಗಿ ನಕ್ಕಳು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅಪನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

ಶೈವಲಿನಿ— ಅದು ಸುಳ್ಳುಮಾತು. ನಾನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಘಾಸಪ್ಪರಿನ ಸಂಗಡ ಹೊರಟುಬಂದೆನು. ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಕಳವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಜನರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಅಧೋವದನನಾದನು. ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಪುನಃ ನೆಲದಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಅವನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಲು ಎದ್ದು ಮೃದುಮಧುರವಾದ ಸ್ವರದಿಂದ, ಶೈವಲಿನಿ ! ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ

ವಾಗಲಿ. ಇಬ್ಬರೂ ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಯಸ್ಥಿತ್ತವಾದಮೇಲೆ ಪುನಃ ನೋಡಬಹುದು. ಈಗ ಇವ್ವರವುಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಕೆಂದನು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು, ಇನ್ನೊಂದು ತಡವೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಳಿತಿರಬೇಕು. ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಸ್ಥಿತ್ತವು ಬರೆದಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆಂದಳು. ಪುನಃ ಆ ಸ್ವಲ್ಪವು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಅವಳು ಪುನಃ, ಕುಳಿತಿರಬೇಕು. ಬಂದು ನಿಮಿಷವಾದರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುವೆನೆಂದಳು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

ಶೈವಲಿನಿಯು, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಪಾಪವೇನು? ಎಂದುಳು. ಅವಳು ಸ್ಥಿರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ನಯನಪದ್ಮಗಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಲಿದ್ದವು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಪಾಪವುಂಟು. ಏತಕ್ಕೆ ಸಾಯಬೇಕೆಂದು ಆಳಪಡುತ್ತಿ?

ಶೈವಲಿನಿಯು ನಡುಗಿ, ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸತ್ತರೆ ಆ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವೆನೆಂದಳು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಪ್ರಾಯಸ್ಥಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನರಕದಿಂದಿದ್ದಾರವಾಗುವೆ.

ಶೈವಲಿನೀ—ಈ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ನರಕದಿಂದಿದ್ದಾರವಾಗುವುದುಂಟೆ?

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಅದು ಯಾವುದು?

ಶೈವಲಿನೀ—ಈ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನನಗೇನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಹೇಳಲಾರೆನು. ರಾತ್ರಿಹಗಲು ನರಕದ ಕನಸು ಬೀಳುತ್ತಲಿದೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಶೈವಲಿನಿಯು ದೃಷ್ಟಿಯು ಗುಹೆಯ ಬಾಗಿಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಯಾವುದನ್ನೋ ದೂರದಲ್ಲಿ ನೋಡುವವನಿಗೆ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಶೀರ್ಷವಾದ ಮುಖವುಂಟಲವು ಶುಷ್ಕವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳು ವಿಸ್ತಾರಿತವಾದುವು. ರೆಪ್ಪೆಯು ಮುಚ್ಚುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಕುಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಮೂಗಿನ ಹೊಕ್ಕಳುಗಳು ಅರಳಿದವು. ಶರೀರವು ಕಂಟಕಿತವಾಯಿತು. ನಡಕುಪತ್ತಿತು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು, ನೋಡುವುದೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲಿನಹಾಗೆ ಬಿರುಗಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಭಯವಾಗುವುದೇನು?

ಶೈವಲಿನಿಯು ಕಲ್ಲುಗುಂಡಿನಹಾಗೆ—

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ, ಮಾತನಾಡದೆ ಅವಳ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಏನೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ—ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಶೈವಲಿನಿಯು ಬೀತ್ಕಾರವಾಡಿ, ಪ್ರಭು! ರಕ್ಷಿಸು! ರಕ್ಷಿಸು! ನೀನು ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ! ನೀನು ಕೈಬಿಟ್ಟರೆ ನನಿಗೆ ಮತ್ತಾರು ದಿಕ್ಕು! ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು.

ಕೂಗಿಕೊಂಡು ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು.

ಹಂದ್ರಶೇಖರನು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ನಟಿಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ತಂದು ಶೈವಲಿನಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಚೆಚಿಸಿದನು. ಉತ್ತರಿಯದಿಂದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಬೀಸಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನೊಳಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಚೇತನವುಂಟಾಯಿತು; ಎದ್ದು ಕೂತಳು-ಮತ್ತೇನೂ ಹೇಳದೆ, ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದಳು.

ಹಂದ್ರಶೇಖರ — ಏನು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ ? ಕಣ್ಣಿಗೆ ಏನು ಕಂಡಿತು ?

ಶೈವಲಿನಿ — ಆ ನರಕ !

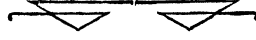
ಹಂದ್ರಶೇಖರನು, ಅವಳು ಜೀವದಿಂದಿರುವಾಗಲೇ ನರಕಯಾಕನೆಯನ್ನು ನುಭೋಗಿಸುತ್ತಾಳೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ನಾನು ಸಾಯಲಾರನು. ಸತ್ತರೆ ಕೂಡಲೇ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನು. ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಬದುಕಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷ ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ದಾವಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬದುಕಿರುವೆನು ? ನಾನು ಚೇತನವಿದ್ದಾಗಲೂ ಇಲ್ಲದಾಗಲೂ ನರಕವನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆಂದಳು.

ಹಂದ್ರಶೇಖರ — ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ — ಉಪವಾಸದಿಂದಲೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಕ್ಲೇಶದಿಂದಲೂ ಇವೆಲ್ಲಾ ಉಂಟಾಗಿದ್ದವು. ವೈದ್ಯರು ಇದಕ್ಕೆ ವಾಯುರೋಗವೆನ್ನುವರು. ನೀನು ವೇದಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಊರಿನಹೊರಗೆ ಒಂದು ಕುಟೀರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸುಂದರಿಯು ಬಂದು ನಿನಗೆ ಉಪಚರಿಸುವಳು — ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಳು.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಶೈವಲಿನಿಯು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದಳು — ಗುಹಾಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಸುಂದರಿಯ ಹಾಗೆ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿದ್ದ ಮೂರ್ತಿಯು ಕೈಬೆರಗಿನಿಂದ ತೋರಿಸುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಳು. ಅವಳು ಅತ್ಯಂತ ದೀರ್ಘಕೃತಿಯುಳ್ಳಂತೆ ಕಂಡು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ತಾಳೇವರದುದ್ದ ಒಳದಹಾಗೆ ಕೂಡಬಂದಿತು. ಅತಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಳು. ಗುಹಾಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಆ ನರಕವು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಆ ದುರ್ಗಂಧ, ಆ ಭಯಂಕರವಾದ ಅಗ್ನಿಯ ಗರ್ಜನೆ, ಆ ಉತ್ಸಾಹ, ಆ ನೀತ, ಆ ಸರ್ಪರಣ್ಯ, ಆ ಅಸಹ್ಯವಾದ ಕೀಟರಾಶಿಯಿಂದ ಗಗನಾಂಧಕಾರ, ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದಳು. ಆ ನರಕದಲ್ಲಿ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಕಂಟಕಮಯವಾದ ರಜ್ಜುಗಳನ್ನೂ ವೃತ್ತಿಕದ ಬೆತ್ತವನ್ನೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ವೃತ್ತಿಕಬೆತ್ತದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದವು. ಆಗ ಆ ಪ್ರಸ್ತರ ಮಯಿಯಾದ ತಾಳವ್ಯಕ್ತಪರಿಮಿತಿಯಾದ ಸುಂದರಿಯು ಕೈಯೆತ್ತಿಕೊಂಡು, ಹೊಡಿ ! ಹೊಡಿ ! ನಾನು ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ : ಅವಳನ್ನು ಹಡಗಿನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೋಗಿದ್ದೆ; ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ; ಹೊಡಿ ! ಹೊಡಿ ! ಕೈಲಾದಷ್ಟೂ ಹೊಡಿರಿ ! ನಾನವಳ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯೆಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಂಡುಬಂದು, ಅದಕ್ಕೆ ಶೈವಲಿನಿಯು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಮುಖವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕಿತ್ತಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು,

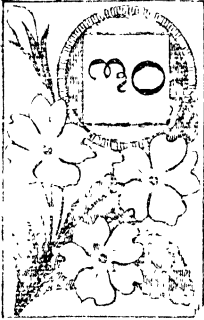
ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಪ್ರಥಮ.

ಮೊದಲನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಅಮಿಯಟನ ಪರಿಣಾಮ.

ಇಷ್ಟರ ಹಡಗುಗಳೆಲ್ಲಾ ಮುರಪಿದಬಾದಿಗೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದವು. ವಿಾರಕಾಸೀವನ ನಾಯಿಬ ಮಹಮದ ತಕೀಖಾನನಿಗೆ ಅಮಿಯಟನು ಬಂದನೆಂದು ಸಮಾಚಾರವು ತಪ್ಪಿತು.

ಮಹಮ್ಮದತಕಿಯು ಮಹಾಸಮಾರೋಹದಿಂದಹೋಗಿ ಅಮಿಯಟನ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅಮಿಯಟನು ಅವನನ್ನು ಆವರಿಸಿದನು. ಮಹಮ್ಮದ ತಕಿಯು ಕಡೆಗೆ ಅವನನ್ನು ಉಟಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಔತನ ಹೇಳಿದನು.

ಅಮಿಯಟನು ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಪ್ರಪುಲಿಚಿತದಿಂದೊಪ್ಪಿಕೊಂಡದ್ದಲ್ಲ. ಇತ್ತಲಾಗಿ ಮಹಮ್ಮದ ತಕಿಯು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಹಾಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಹರಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಹಡಗುಗಳು ಮುಂದೆ ಹೋಗದಹಾಗೆ ಕಾವಲಿಟ್ಟದ್ದನು.

ಮಹಮ್ಮದ ತಕಿಯು ಹೊರಟು ಹೋದಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರಲ್ಲರೂ ಏಕತ್ರನೇರಿ ಔತನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದೇ ? ಕೂಡದೇ ? ಎಂಬಂಶವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ಗೊಲ್ಡ್‌ಸ್ಟ್ರ್ ಮತ್ತು ಜಾನಸನ್ ಇವರಿಬ್ಬರೂ, ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಭಯವೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ — ಗೊತ್ತಾಗತಕ್ಕ ಅವಶ್ಯಕವೂ ಇಲ್ಲ. ಅದುಕಾರಣ ಔತನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಾರಣ ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಅಮಿಯಟನು, ನಾವು ಇವರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ

ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಸದ್ಭಾವವು ಹೀಗಿರುತ್ತ, ಇವರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಆಹಾರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವುದುಚಿತವೆ ? ಅದು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಅನುಚಿತವೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಡಿವನು.

ಈ ಔತಣಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ ಸಮಾಚಾರವು ಕುಲಸಂ ಮತ್ತು ದಳನಿಯು ಸಹ ಬಂದಿಗಳಿಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ಹಡಗಿಗೆ ತಲಕಿತು. ದಳನಿಯು ಕುಲಸಂಬಿಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತವಾಗಿ, ಕುಲಸಂ ! ಕೇಳಿದೆಯಾ ? ಕೂಡಲೆ ನಮ್ಮ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಮಾರ್ಗವುಂಟಾಯಿತು—ಎಂದಳು.

ಕುಲಸಂ—ಹೇಗೆ ?

ದಳನೀ.—ನಿನಗೆ ಯಾವದೂ ಗೊತ್ತು ಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಬಾಬನ ಜೇಗಂ ಆದ ನನ್ನನ್ನು ಯಾರು ಕೈದಿನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ, ಅವರಿಗೆ ಇಂದು ನಬಾಬನ ಕನೆಯವರು ಔತಣಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ—ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಮರ್ಯಾದೆಬೇಕು. ಇಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಸಾಯುವರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಕುಲಸಂ—ಅದರಿಂದ ನಿನಗೇನು ಆನಂದವೂ ?

ದಳನೀ.—ಇಲ್ಲದೆ ಏನು ? ರಕ್ತಾರಕ್ತಿ ಆಗದಿರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅವರ ಯಾರು ನನ್ನನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಶರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ತಂದಿದ್ದಾರೋ, ಅಂತವರು ಸತ್ತು ನನಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದರೆ ಸಂತೋಷವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು ?

ಕುಲಸಂ—ಬಿಡುಗಡೆಗೋಸ್ಕರ ಇಷ್ಟು ವ್ಯಸ್ತಿಯಾಗುವುದೇಕೆ ? ನಮ್ಮನ್ನು ಬರೆ ಶರೆಯಲ್ಲಿಡುವುದೆಂದು ಹೊರತು ಅವರಿಗೆ ಜೀವನವೂ ದುರಭಿಸಂಭವಿಲ್ಲ. ಅವರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯಾವ ದಾರಾತ್ಮ್ಯವನ್ನೂ ನಡೆಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬರೆ ಶರೆಯನ್ನು ನಾವು ಹೊರತು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೂ ನಮಗೆ ಶರೆಯೇ ಹೊರತು ಜೀವ ಇಲ್ಲ.

ದಳನಿಯು ಬಹಳ ಕೋಪಗೊಂಡು, ನಾನು ಸ್ವಂತಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ದಳನೀಬೇಗಂ—ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಬಾಂಬಿ; ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ಬಂಧಿಗಳನ್ನಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಗೊತ್ತುಂಟೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಕುಲಸಂ—ಅವರು ಹೇಳಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಮಾಂಗೀರಿನಲ್ಲಿ ಹೆ ಸಾಹೆಬನನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೊಣೆಯಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ, ಹಾಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನವಾಬನಿಗೆ ಹೊಣೆಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೆ ಸಾಹೆಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವರು. ಹೆ ಸಾಹೆಬನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಕೆಟ್ಟದಾದರೆ ನನಗೂ ಕೆಟ್ಟದಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಭಯವೇಕೆ ? ದಳನಿಯು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೋಪಗೊಂಡು, ನಿನ್ನ ಹೆ ಸಾಹೆಬನು ಯಾರೋ

ನಾನರಿಯೆ. ನಿನ್ನ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ತಂತ್ರಕೃತ್ರಿವುಗಳೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡ
ಗಡೆಮಾಡಿದರೂ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಳು.

ಕುಲಸಂ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ನಕ್ಕು, ನಾನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗದಿದ್ದರೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗಲಾರೆಯಲ್ಲವೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ದಳನೀ—ಇಲ್ಲಿರುವುದೇ ನಿನಗೆ ಆಶೆಯೇನೂ ?

ಕುಲಸಂಬಿಯು ಗಂಭೀರ ಭಾವದಿಂದ ಹಣೆಯಬರಹವನ್ನು ಯಾರುತಾನೇ ಹೇಳಬ
ಲ್ಲರು ? ಎಂದಳು.

ದಳನಿಯು ಭ್ರೂಕುಂಚನಮಾಡಿ ಬಹಳ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೈಮುಟ್ಟಿಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿ
ದಳು. ಆದರೆ ಅದರ ಪೆಟ್ಟು ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಮುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಿವಿಯ
ಹತ್ತಿರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಕೃಷ್ಣ ಕೇಶಗುಟ್ಟದಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಣವಾಗಿ ಭ್ರಮರ
ದಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಪ್ರಸ್ಫುಟವಾದ ಕುಸುಮದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿದ್ದ ಆ ಕರ್ಣದ
ಹತ್ತಿರ ಆ ಕಮಲ ಕೋರಕಸದೃಶವಾದ ಬದ್ಧಮುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಿಜ
ವಾಗಿ ನಡೆದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದಳು.

ಕುಲಸಂ—ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳುವೆನು. ಅವನು, ನಿನಗೇನಾದರೂ ಅನನುಕೂಲವಾ
ಗಿದೆಯೋ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದ್ದನು.
ಸಾಹೆಬನು ನಾವು ಅವರ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿರುವವರೆಗೂ ನಮಗೆ ಯಾವ ಅನನುಕೂಲವೂ ಇಲ್ಲ
ದೆ ಸುಖವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಎರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ
ದ್ದು. ದೇವರು ನಮಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲೆಂದು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ದಳನಿಯು ಕಿವಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಮುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ.
ಜಗದೀಶ್ವರನು ನಿನಗೆ ಬೇಗನೆ ಮರಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲೆಂದು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೆಂದಳು,

ಕುಲಸಂ—ಇಂಗ್ಲೀಷರು ನಮ್ಮನ್ನು ಈಗ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾವು ಪುನಃ
ಹೋಗಿ ನಬಾಬನ ಕೈಗೆ ಬೀಳುವೆವು. ನಬಾಬನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದರೂ ಕ್ಷಮಿಸ
ಬಹುದು. ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಲಾರನೆಂದು ನನಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಈಗ
ಇವರು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಾ ದರೂ ಹೋಗಿ, ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಹೊಂದುವೆನೇ ಹೊರ
ತು ಪುನಃ ನಬಾಬನ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲಲಾರನು. ಇದನ್ನು ಸ್ಥಿರಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ದಳನಿಯು ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ, ನಾನು ಅನನ್ಯಗತಿಕಳು.
ನಾನು ಸಾಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೆ, ಹೋಗಿ ಆತನ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸಾಯುವೆನೆಂದಳು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಅಮಿಯುಟನು ತನ್ನ ಜನರಿಗೆ, ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು
ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಜಾಣನನ್ನು, ನಾವು ಈಗ ಅಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಕ್ಷಮರಾಗಿಲ್ಲ. ಹಡ
ಗುಗಳನ್ನು ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆ ? ಎಂದನು.

ಅಮಿಯಟ—ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ದೇಶ್ಯಜನರಿಗೆ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋಗುವರೋ ಅಂದು ಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವ ಆಶೆಯು ವಿಲಾಪವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಡಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಕೂಡಲೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರು, ನಾವು ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋದವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಇದರಿಗೆ ನಿಂತು ಸತ್ತರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಭಯಪಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ಫಾಸ್ಟರನು ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಶಸ್ತ್ರಹಸ್ತನಾಗಿ ಸಾಯಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿಲ್ಲ. ಅದುಕಾರಣ ಅವನು ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಗೆ ಹೋಗಲಿ. ಹಡಗಿನಲ್ಲಿರುವ ಬೇಗಂ ಮತ್ತು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಇಳಿಸಿಬಿಡಿ. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬೇರೆಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡಬೇಕು. ಅವರು ವಿವಾದದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ.

ಸಿಪಾಯಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಅಮಿಯಟನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲರೂ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಅನಿತುಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಹಡಗಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ರಂಧ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದೂಕಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರು. ಅಮಿಯಟನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ದಳನೀ ಮತ್ತು ಕುಲಸಂ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಫಾಸ್ಟರನ ಹಡಗಿಗೆ ಹತ್ತಿಸಿದರು. ಇಬ್ಬರು ಸಿಪಾಯಿಗಳ ಸಮೇತ ಫಾಸ್ಟರನ ಹಡಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಹಮ್ಮದ ತಕಿಯ ಪಹರೆಯವರು ಅವನಿಗೆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಲು ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಈ ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತುಮೀರಿ ಹೋದುದನ್ನು ಕುಡು ಮಹಮ್ಮದ ತಕಿಯು ಇಂಗ್ಲೀಷರನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಬಿಟ್ಟು ದೂತನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅಮಿಯಟನು ಏನೋ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಹಡಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೆಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ದೂತನು ಹಡಗನ್ನು ಇಳಿದು ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಹುಸಿವುದ್ದು ಹಾಕಿದ್ದ ತೋಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಬಂದೂಕನ್ನು ಹಾರಿಸಿದನು. ಆ ಶಬ್ದದೊಂದಿಗೆ ತೀರದಿಂದ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಬಂದೂಕುಗಳ ಶಬ್ದವಾದವು. ಅಮಿಯಟನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಹಡಗಿನವೇಲೆ ಗುಂಡುಗಳ ಮಳೆ ಕರೆಯಿತು. ಹಡಗಿನೊಳಕ್ಕೂ ಗುಂಡುಗಳು ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

ಆಗ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸಿಪಾಯಿಗಳೂ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿದರು. ಉಭಯಪಕ್ಷದವರೂ ಪರಸ್ಪರ ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರಾಗಿ ಶಬ್ದದ ಗದ್ದಲವು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಆದರೆ ಉಭಯಪಕ್ಷದವರೂ ಅನಿತುಕೊಂಡು ಬಂದೂಕು ಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮನೆಗಳ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅನಿತುಕೊಂಡು ಹೊಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಹಡಗಿನೊಳಗೆ ಅನಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಇಂತಹ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮದ್ದು ಗುಂಡುಗಳ ವೆಚ್ಚ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಫಲವೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ಅನಂತರ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕತ್ತಿ, ಭಲೆ, ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಚೀತ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಅಮಿಯಟನ ನೌಕಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಓಡಿಬಂದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ಥಿರವಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಭಯದಿಂದ ಕುಂದಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತದಿಂದ ಅಮಿಯಟ, ಗೋಲ್ಡ್‌ಸ್ಮಿತ್, ಜಾನಸೆ ಈ ಮೂವರೂ ತಾವೇ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೇಲಿಂದ ಓಡಿ ಇಳಿದು ಬರುತ್ತಲಿದ್ದ ಸಿಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹಡಗಿನೊಳಗಿನಿಂದ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಡಿಗೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಯವನನು ಹತನಾಗಿ ಸೈಕತಾಯಿಯಾಗಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಆದರೆ ತರಂಗದಮೇಲೆ ತರಂಗವು ಬಿದ್ದು ಬಂದಹಾಗೆ ಯವನ ಶ್ರೇಣಿಯು ಬಂದರ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಬರಲಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆಗ ಅಮಿಯಟನು, ಇನ್ನು ನಾವು ಉಳಿಯುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ—ಬನ್ನಿ ! ನಾವು ಈ ವಿಧವಿಗಳನ್ನು ನಿಷಾತಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದನು.

ಅಪ್ಪುಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಹೋಗಿ ಅಮಿಯಟನ ಹಡಗನ್ನೇರಿದರು. ಆಗ ಮೂರುವಾರಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ತ್ರಿಶೂಲದಿಂದ ಇರಿಯಲ್ಪಟ್ಟವರಹಾಗೆ ನೌಕಾರೂಢರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಯವನರ ಶ್ರೇಣಿಯು ಛನ್ನಭಿನ್ನವಾಗಿ ಹಡಗಿನಿಂದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು.

ಪುನಃ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಹಡಗಿನಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಮುದ್ದರಾದಿಂದ ಹಡಗಿನ ತಲವನ್ನು ಹೊಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಹಡಗಿನ ತಲನೇಶವು ಒಡೆದು ಕೆಲಕೆಲ ಶಬ್ದದಿಂದ ಹಡಗು ಜಲಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು.

ಅಮಿಯಟನು ತನ್ನ ಜತೆಗಾರರನ್ನು ಕೂರಿತು, ದನ ಕುರಿಗಳಹಾಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿ, ಸಾಯಲೇತಕ್ಕೆ ? ಹೊರಗೆ ಬನ್ನಿ, ಧೀರರಹಾಗೆ ಸಾಯಬೇಕೆಂದನು.

ಆಗ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಮೂವ್ಯರೂ ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆ ಅಗಣಿತರಾದ ಯವನರ ಇದಿರೆಗೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಯವನರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಅಮಿಯಟಗೆ ಸಲಾಮಾಡಿ, ಸಾಯಲೇತಕ್ಕೆ ? ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಬಾ ಯೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅಮಿಯಟ—ಸಾಯುವೆನು. ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಸತ್ತರೆ ಅದರಿಂದ ಭಾರತವನ್ನಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಜಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಮುಸಲರ ರಾಜ್ಯವು ಧ್ವಂಸವಾಗುವುದು. ನನ್ನ ರಕ್ತದಿಂದ ಭೂಮಿಯು ತೊಯಿದರ ತ್ರಿಶೂಲದ ಜಾರ್ಜಿನ ರಾಜಸತಾಕವು ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ರೋಪಿತವಾಗುವುದು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಒಬ್ಬ ಪತನನು, ಹಾಗಾದರೆ ಸಾಯಿ ಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಕತ್ತಿಯ ಆ ಘಾತದಿಂದ ಅಮಿಯಟನ ಮುಂಡವನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕಿದನು. ನೋಡಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಹಸ್ತದಿಂದ

ಗೋಲ್ಡ್‌ಸ್ಟ್ರಿಂಗ್‌ನು ಆ ಪಠಾನನ ಮುಂಡವನ್ನು ಸ್ವಂದ ಚ್ಯುತ ಮಾಡಿದನು.

ಆಗ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಮಂದಿ ಯವನರು ಗೋಲ್ಡ್‌ಸ್ಟ್ರಿಂಗ್‌ನನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಪ್ರಹರವಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿಯೇ ಬಹು ಜನರ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಆಹತರಾಗಿ ಗೋಲ್ಡ್‌ಸ್ಟ್ರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಜಾನರ್ಸ್ ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಡಗಿನ ಮೇಲೆ ಮಡಿದು ಮಲಗಿದರು.

ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವವೇ ಘಾಸ್ಟರಿನ ಹಡಗು ಬಿಚ್ಚಿ ಲುಟೈ ಹೊರಟಿತ್ತು.

ಎರಡನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಪುನಃ ಅವನೇ.

ಮುಚರಣನ ಗುಂಡಿನ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದು ಘಾಸ್ಟರನು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೋದಮೇಲೆ ಪ್ರತಾಪನು ಹಡಗನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಅನಂತರ ಘಾಸ್ಟರನ ದೇಹವು ಆಯುಧಗಳ ಹಡಗಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತೇಲಿಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಆಯುಧಗಳ ಹಡಗಿನ ಅಂಬಿಗರು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿ ಆ ದೇಹವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಹಡಗಿನಮೇಲೆ ಹಾಕಿದರು.

ಅಮಿಯಟನು ಆ ಹಡಗಿಗೆ ಬಂದು ನೋಡಲಾಗಿ ಘಾಸ್ಟರನು ಅಚೇತನನಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಪ್ರಾಣಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಸ್ತಿಷ್ಕವು ಕ್ಷತವಾಗಿ ಚೇತನವು ಹೋಗಿತ್ತು. ಅವನು ಸಾಯುವ ಸಂಭವವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಬದುಕಿದರೂ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಅಮಿಯಟನಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತಾಗಿ ರೀತಿಯಂತವಾಗಿ ಘಾಸ್ಟರನಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಬಹುವುಲ್ಲನು ಕೊಟ್ಟ ಸಮಾಚಾರದಮೇಲೆ ಘಾಸ್ಟರನ ಹಡಗನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಪತ್ತೆಮಾಡಿ ಘಾಟೆಗೆ ತಂದನು. ಅಮಿಯಟನು ಮಾಂಗೀರನಿಂದ ಹೊರಟಾಗ ಸಾಯುವಹಾಗಿದ್ದ ಘಾಸ್ಟರನನ್ನೂ ಆ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕರೆತಂದನು.

ಘಾಸ್ಟರನಿಗೆ ಆಯುಸ್ಸು ಇತ್ತು. ಅಮಿಯಟನು ಮಾಡಿದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಂದ ಉಳಿದುಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಈಗವನು ರುಗ್ನನಾಗಿದ್ದನು. ಬಲಹೀನ; ಈಗ ಆ ಸಾಹಸವಿಲ್ಲ; ಆ ದಂಭವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಆ ಪ್ರಾಣ ಭಯದಿಂದ ಭೀತನಾಗಿ, ಆ ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ಪಲಾಯನವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದನು. ಮಸ್ತಿಷ್ಕದ ಆಘಾತದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಕೃತಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಘಾಸ್ಟರನು ಹಡಗನ್ನು ಬೇಗಬೇಗನೆ ತೆಗೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಆದರೂ ಭಯ. ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಜಿನ್ನೆಟ್ಟಿ ಬಂದಾರಂಬ ಭಯ. ಮೊದಲು ಕಾಸೀಂಬಜಾರನಲ್ಲಿರುವ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ ಬಂಗ್ಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಬಂದು ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕುವರೆಂಬ ಭಯವುಂಟಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವನ ಅನ್ಯಮಾನವೇ ಸ್ಥಿರವಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಬಂದು ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆದರು.

ಘಾಸ್ವರನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಬೇಕೆಂದು, ಫರಷಡಾಂಗಾ, ಸೈದಾಬಾದು, ರಾಂಗಾವಾಟ, ಈ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಹೋದನು. ಆದರೂ ಭಯವು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಗಡೆ ಯಾವ ಹಡಗು ಬಂದರೂ ಅದು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಹಡಗಂತಲೇ ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು.

ಹೀಗೆ ಕಳವಳವುಳ್ಳವನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಬಂದು ಚಿಕ್ಕ ಹಡಗು ಹಿಂದುಗಡೆ ಬರುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಹಡಗೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಎಡಬಿಡದೆ ಹಿಂದುಗಡೆಯೇ ಬರುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಅನಂತರ ಘಾಸ್ವರನು ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಗೆ ಉಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಭ್ರಾತವಾದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಯೋಚನೆಗಳಿಂಟಾದವು. ಬಂದು ತಡವೆ, ಹಡಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೀರದವೇಲೆ ಹೋಗಿ ಓಡಿಹೋಗಲೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಪುನಃ, ಓಡಿಹೋಗಲಾರೆ. ಓಡಿಹೋಗಲು ಬಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋಚಿತು. ಪುನಃ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿ ಮುಣುಗಲೆ ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿದರೆ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳಲಾರನೆಂದು ಹೊಳೆಯಿತು. ಪುನಃ, ಈ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ಹಡಗು ಹಗುರವಾಗಿ ಬೇಗನೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಬಂದು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅವನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಹೆಂಗಸರಿಗೋಸ್ಕರ ಯಾವನೂ ಹಿಂದಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ದೃಢವಾದ ನಂಬುಗೆ ಯುಂಟಾಯಿತು. ಅದಲ್ಲವೆ ದಲನಿಯು ನವಾಬನ ಬೇಗಂ ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಬೇಗಮಿಗೋಸ್ಕರವೇ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಒನ್ನಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಅದುದರಿಂದ ಬೇಗಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದರೆ ರಗಳೆ ಯಾವದೂ ಇರಲಾರದೆಂದೂ ಸಿಫ್ರವಾಗಿ ನಂಬಿದನು.

ದಳನಿಯನ್ನು ಕೂರಿತು, ಆ ಚಿಕ್ಕ ಹಡಗು ಹಿಂದೆ ಬರುವುದು ನೋಡಿದೆಯಾ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ದಳನೀ—ನೋಡಿದೆ.

ಘಾಸ್ವರನು—ಅದು ನಿಮ್ಮ ಜನರ ಹಡಗು. ನಿನ್ನನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವುದು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಘಾಸ್ವರನ ವಿಕೃತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ರಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಪವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲಿದ್ದನು. ದಲನಿಯು ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದ್ದರೆ ಅವನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹಪಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಯಾರು ಯಾವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವ್ಯಾಕುಲರಾಗಿರುವರೋ ಅಂತಹವರು ಆದರೆ ನಾವೋಚ್ಚಾರಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆಲೇ ಅಂಥರಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪರಾಬ್ಧು ಖರಾಗುವರು. ದಲನಿಯು ಆಶೆಯಿಂದ ಮುಗ್ಧೆಯಾಗಿ ಅವನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿದಳು. ನಂಬಿ, ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಆ ಹಡಗಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕೆ ? ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದಳು.

ಘಾಸ್ಟ್ರ—ಅದು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಗದು. ಅವರು ನನ್ನ ಹಡಗನ್ನು ಹಿಡಿಯುವರಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾಣದಿಂದ ಹೊಡೆದುಹಾಕಿಬಿಡುವರು.

ದಲನೀ—ನಾನು ತಪ್ಪಿಸುವೆನು.

ಘಾಸ್ಟ್ರರನ—ಅವರು ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರು ಹೆಂಗಸರ ಮಾತನ್ನು ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ದಲನಿಯು ವ್ಯಾಕುಲದಿಂದ ವಿವೇಕ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಶುಭಾಶುಭವನ್ನರಿಯದೆ ಹೊದಳು. ಆ ಚಿಕ್ಕ ಹಡಗು ನಬಾಬನ ಹಡಗಾಗದೆಹೋದರೆ ಏನಾದೀತೋ ಅದನ್ನು ವಳು ಯೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹಡಗು ನಬಾಬನ ಹಡಗಾಗಿರಲಾರದೆಂಬ ಅಂಶವೇ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಕುಲತೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ವಿಪತ್ತಿಗೊಳಗಾದಳು. ಅವಳು ಹಿಂದುಮುಂದೆ ಯೋಚಿಸದೆ, ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ತೀರದಲ್ಲಿಳಿಸಿಬಿಟ್ಟು ನೀನು ಹೊರಟುಹೋಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಘಾಸ್ಟ್ರರನು ಆನಂದದಿಂದ ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಹಡಗನ್ನು ದಡಕ್ಕೆ ತಗಲಿಸುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು.

ಕುಲಸಂ—ನಾನು ಹಡಗಿನಿಂದ ಇಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಬಾಬನ ಕೈಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಏನಾಗುವೆನೋ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸಾಹಬನ ಸಂಗಡ ಕಲಿಕತ್ತಿಗೆ ಹೋಗುವೆನು. ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕಂಡ ಜನರು ಇದ್ದಾರೆ.

ದಲನೀ—ನೀನೇನೂ ಯೋಚಿಸಬೇಡ. ನಾನು ಬದುಕಿಕೊಂಡರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬದುಕಿಸುವೆನು.

ಕುಲಸಂ—ನೀನು ಬದುಕಿಕೊಂಡರೆ ನನ್ನ ಗತಿಯೋ ?

ಕುಲಸಂ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಹಡಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಳಿಯಲು ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ. ದಲನಿಯು ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳ ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳು ಅದಕ್ಕೆ ಕಿವಿಯೇಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಘಾಸ್ಟ್ರರನು ಕುಲಸಂಬಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು, ನಿನ್ನಗೋಸ್ಕರವೇ ಹಡಗು ಹಿಂದಿಟ್ಟು ಬರುವುದೇನೋ, ನೀನೂ ಇಳಿಯಬಹುದು.

ಕುಲಸಂ—ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದರೆ, ನಾನು ಆ ಹಡಗನ್ನೇರಿ ಆ ಅಂಬಿಗರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ನಿನ್ನ ಹಡಗನ್ನು ಎಡಬಿಡದೆ ಬಿನ್ನಟ್ಟುವಹಾಗಿ ಮಾಡುವೆನು.

ಘಾಸ್ಟ್ರರನು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಹೆದರಿ ಏನೂ ಹೇಳಲಾರದೆಹೋದನು. ದಲನಿಯು ಕುಲಸಂನಿಗೋಸ್ಕರ ಕಣ್ಣೀರು ಬಿಟ್ಟು ಹಡಗಿನಿಂದ ಇಳಿದು ದಡಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಆಗ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ಹೊತ್ತಿತ್ತು. ಘಾಸ್ಟ್ರರನು ಹಡಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಫಾಸ್ವರನ ಹಡಗು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸದೆ ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಹಿಂದುಗಡೆ ಬರು ತಲಿದ್ದ ನಟಾಬನ ಹಡಗೊಂದು ಹೇಳಿ ಫಾಸ್ವರನು ದಲನಿಯನ್ನು ದಡಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಹಡಗೂ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ದಲನಿಯು ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಹಡಗು ದಡಕ್ಕೆ ಬರುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸು ತಲಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಹಡಗು ದಡಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಹಡಗಿನಲ್ಲಿದ್ದವರು ನೋಡಿರಲಾರರೆಂದು ದಲನಿಯು ತನ್ನ ಸರಗನ್ನೆತ್ತಿ ಬೀಸಿದಳು. ಆದರೂ ಹಡಗು ಹಿಂದಿ ರುಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಆಗ ಮಿಂಚು ಹೊಳೆದಹಾಗೆ ದಲನಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಹಡಗು ನಿಜಾಮತ್ತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂದು ಹೇಗೆತಾನೇ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು ! ಇತರರಿಗೆ ಸೇರಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಲಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕೆ ! ಹೀಗೆಂದು ಹೊಳೆ ಯುತ್ತಲೆ, ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಹುಚ್ಚಿಯಹಾಗಾಗಿ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನು ಕುರಿತು, ಉಚ್ಚಸ್ವ ರದಿಂದ ಕೂಗಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅವರು ಈ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ದಲನಿಯ ತಲೆಯಮೇಲೆ ವಜ್ರಾಘಾತವಾದಹಾಗಾಯಿತು. ಅಪ್ಪುಹೊತ್ತಿಗೆ ಫಾಸ್ವ ರನ ಹಡಗು ದೃಷ್ಟಿಗೆ ದೂರವಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಅವಳದನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಆಶೆಯಿಂದ ದಡದಲ್ಲಿಯೇ ಓಡಿದಳು. ಬಹಳ ದೂರ ಓಡಿದಳು. ಹಡಗು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲೇ ಸಂಭ್ರಾಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಅಂಧಕಾರವಾಯಿತು. ಗಂಗಾನದಿಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೇನೂ ಕಾಣಿಸದು. ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಹೊಸನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಹೊಳೆಯ ಕಲಕಲವನಿಯು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆಗವಳು ಆಶೆಯನ್ನು ತೊರೆ ದವಳಾಗಿ ಬೇರು ಕಳಚಿದ ಸಣ್ಣದಾದ ವೃಕ್ಷದಂತೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಳು.

ಕ್ಷಣಕಾಲದಮೇಲೆ ದಳನಿಯು ಇನ್ನು ಗಂಗೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಫಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅಲ್ಲಿನಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ತೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಮಾರ್ಗವು ಕಾಣಿಸದು. ಒಂದೆರಡು ತಡವೆ ಬಿದ್ದೆದ್ದಳು. ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಗ್ರಾಮದ ಚಿಹ್ನೆಯು ಕಾಣಿಸದು. ಅನಂತವಾದ ಪ್ರಾಂತರ ಮತ್ತು ಆ ಕಲಕಲನಾದವುಳ್ಳ ನದಿ. ಮನುಷ್ಯನ ಸೊಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ದಿಕ್ಕು ನೋಡಿ ದರೂ ಒಂದು ಬೆಳಕು ಕಾಣಿಸದು ; ಗ್ರಾಮ ಕಾಣಿಸದು ; ವೃಕ್ಷ ಕಾಣಿಸದು ; ಮಾರ್ಗ ಕಾಣಿಸದು. ನಾಯಿ ನರಿ ಹೊರತು, ಬೇರೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಕಾಣಿಸದು. ಕಲ ನಾದಿಯಾದ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರವು ಕುಣಿದಾಡುವುದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು. ದಲ ನಿಯು ಮೃತ್ಯು ವುಟಾಗುವುದೇ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು.

ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನದಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ದಲನಿಯು ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಳು. ಹತ್ತಿರ ಝಲ್ಲಿಯು ಕುಬ್ಜ ಮಾಡುತ್ತಲಿತ್ತು ಹತ್ತಿರವೇ ನದಿಯ ಕೂಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯು ಗಭೀರವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಕ್ರಮವಾಗಿ

ಅಂಧಕಾರವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಭಯಂಕರವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ರಾತ್ರಿ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಹರದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಾಂತರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದೀರ್ಘಕಾರ ಮನುಷ್ಯನು ಒಬ್ಬನೇ ತಿರುಗಾಡುತೆ ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ದಲನಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಭಯಪಟ್ಟಳು. ಆ ದೀರ್ಘಕಾರ ಪುರುಷನು ಮಾತನಾಡದೆ ಬಂದು ದಲನಿಯ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

ಪುನಃ ಅವನೇ ! ಆ ದೀರ್ಘಕೃತಿ ಪುರುಷನೇ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತದ ಗುಹೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದವನು !

ಮೂರನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ನೈತೃಗೀತ.

ಗೀರನಲ್ಲಿ ಮಹಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರೂಪಚಂದ ಜಗತ್ ಶೇಖೆಂದೂ ಮಹ ತಾಪಚಂದಜಗತ್ ಶೇಖೆಂದೂ ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ವಾಸವಾ ಡುತಲಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಸಹಸ್ರಾರು ದೀಪಗಳು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತ ಬೆಳಕು ಮಾಡುತಲಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ಶೈತಮರ್ವರ ಸಿಲೆಯನ್ನು ಹರಡಿ

ದ್ದ ಸೀತಲವಾದ ಮಂಟ ಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನರ್ತಕಿಯರ ರತ್ನಾಭರಣಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಅಸಂಖ್ಯಾ ತವಾದ ದೀಪಮಾಲಾರಕ್ಮಿಯು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತಲಿತ್ತು. ಜಲದಲ್ಲಿ ಜಲವು ಸೇರುವುದು. ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿಯೂ ಉಜ್ವಲ ಸೇರುವುದು. ದೀಪರಕ್ಮಿಯು ಉಜ್ವಲವಾದ ವಜ್ರಖಚಿತ ವಾದ ಗಂಧಪಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ, ಶೇಟಗಳ ಕಂಠವಿಲಂಬಿಯಾದ ಸ್ಥೂಲೋಜ್ವಲವಾದ ಮುಕ್ತಾ ಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ನರ್ತಕಿಯರ ಪ್ರಕೋಪ್ಯ, ಕಂಠ, ಕೇಶ, ಕರ್ಣಗಳ ಅಭರಣಗಳ ಲ್ಲಿಯೂ ಡ್ವಲಿಸುತಲಿತ್ತು. ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧುರ್ಯವು ಮಿಸ್ರಿತವಾಗುತಲಿತ್ತು! ಯಾ ರಾದರೂ ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧುರ್ಯವು ಮಿಸ್ರವಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾರೆಯೆ? ರಾತ್ರಿ ನೀಲಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರೋದಯವಾದರ ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧುರ್ಯವು ಸೇರುವುದು. ಸುಂದ ರಿಯ ಸಜಲವಾದ ನೀಲೋದೀವರಕ್ಕೆ ಸದೃಶವಾದ ಲೋಚನಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಚೈಕಿತ ಕಟಾ ಕ್ಷವು ಬಿದ್ದಾಗ ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧುರ್ಯವು ಸೇರುವುದು. ಸ್ವಲ್ಪನೀಲವಾದ ಸರೋವರ ಠಾಯಿನಿಯಾದ ಉನ್ಮೀಷೋನ್ಮುಖಿಯಾದ ನಳಿನಿಯ ದಳರಾಜಿಯು ಬಾಲಸೂರ್ಯನ ಹೇವೋಜ್ವಲವಾದ ಕಿರಣದಿಂದ ವಿಫಿನ್ನವಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ನೀಲವಾದ ಜಲದ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಂಮಿಮಾಲೆಗಳಮೇಲೆ ದೀರ್ಘವಾದ ರಕ್ಮಿಗಳು ಬಿದ್ದು ಪದ್ಮಪತ್ರಸ್ಥವಾದ ಜಲ ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊ ಸಿ ಜಲಚರವಾದ ವಿಹಂಗಮ ಕುಲದ ಕಲಕಂಠವು ಹುಟ್ಟಿ ಜಲಪದ್ಮದ ಓಷ್ಣಾಧರಗಳ ಬಿಟ್ಟ ಕಾಣಿಸುವಾಗ ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧುರ್ಯವು ಸೇರುವುದು. ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಗೃಹಿಣಿಯ ಪಾಪಪದ್ಮದಲ್ಲಿ ಬಾದಾಮಿಗೊಲಸು ಕಾಲುಂಗರಗಳು ಸೀಲ ಯ ನೆರಿಗೆಯನ್ನು ಚಿಮ್ಮುತ್ತ ನಡೆಯುವಾಗ ರಬ್ಧವಾದರ ಆಗ ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧು ರ್ಯವು ಸೇರುವುದು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಗನಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಂಗತನಾಗು ವಾಗ ನೀಲಮೆಯು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಹಿಂದೆ ಓಡುವಾಗ ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧುರ್ಯವು ಸೇರುವುದು. ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಗೃಹಿಣಿಯು ಕರ್ಣಾಭರಣಗಳನ್ನು ಅಲು ಗಾಡಿಸುತ್ತ ನಿಮ್ಮ ಹಿಂದೆಹಿಂದೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಬರುವಾಗ ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧು

ರೈವು ಸೇರುವುದು. ಚಂದ್ರಕಿರಣದಿಂದ ಪ್ರದೀಪ್ತವಾದ ಗಂಗಾಜಲದಲ್ಲಿ ವಾಯುಪೀಡನೆ ದಿಂದ ನೊರೆಸಹಿತವಾಗಿ ಉಂಟಾದ ತರಂಗವೆದ್ದು ಬೆಳದಿಂಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಫಲಿತವಾದರೆ ಆಗ ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧುರೈವು ಸೇರುವುದು. ಮತ್ತು ಸ್ಪಾರ್ಕಲಿಂಗ ಪಾಂಪೇ (Sparkling Champaign ಮಿರುಗುವ ಮದ್ಯವಿಶೇಷ) ತರಂಗತರಂಗವಾಗಿ ಉಕ್ಕುತ್ತ ಸ್ಫಟಿಕಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರೆ ಆಗ ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧುರೈವು ಸೇರುವುದು. ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಮಯಿಯಾದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ವಾಯುವು ಸೇರಿದರೆ ಆಗ ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧುರೈವು ಸೇರುವುದು. ಮತ್ತು ಲಾಡು ಚಿರೋಟ ಉಟವಾದಮೇಲೆ ರಜತಮು ದ್ರೆಯ ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಸಮೇತವಾದ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಆಗ ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧು ರೈವು ಸೇರುವುದು. ಪಾತ್ರಸೂರೈ ಕಿರಣದಿಂದ ಹರ್ಷೋತ್ಪಲ್ಲವಾಗಿ ವಸಂತಕೋಶಿ ಲೆಯು ಕೂಗಿದರೆ ಆಗ ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧುರೈವು ಸೇರುವುದು. ಮತ್ತು ಪ್ರದೀಪ ಮಾಲೆಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತೆಯಾದ ರಮಣಿಯು ಸಂಗೀತವನ್ನು ಹಾಡಿದರೆ ಆಗ ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧುರೈವು ಸೇರುವುದು.

ಉಜ್ವಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧುರೈವು ಶೇರಿತು. ಆದರೆ ಶೇಟಗಳ ಅಂತಃಕರಣವು ಅದರೊಂ ದಿಗೆ ಸೇರಿಲ್ಲ. ಅವನ ಅಂತಃಕರಣವು ಗುರಗಣಖಾನಿನ ಅಂತಃಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿತ್ತು.

ಬಂಗಾಳಾ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮರಾಗ್ನಿಯು ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಕಲಕತ್ತೆಯಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಪಾಟ್ನಾ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲಿಸ್ ಸಾಹಬನು ಪಾಟ್ನಾ ದುರ್ಗ ವನ್ನು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಮೊದಲು ಅವನು ದುರ್ಗವನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಂ ಡನು. ಆದರೆ ಮಾಂಗೀರನಿಂದ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸೈನ್ಯವು ಬಂದು ಪುನಃ ಪಾಟ್ನಾ ನಗೆ ರವು ಮೀರಕಾಸೀವನ ಕೈವಶನಾಯಿತು. ಪಾಟ್ನಾದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲಿಸು ಮುಂತಾದ ಇಂಗ್ಲೀ ಷರು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಕೈಗೆ ಬಿದ್ದು ಮಾಂಗೀರನಲ್ಲಿ ಬಂದಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಈಗ ಉಭಯ ಪಕ್ಷದವರೂ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಶೇಟರ ಸಂಗಡ ಗುರಗಣಖಾ ನನೂ ವಿಶೇಷ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ನೈತೃಗೀತಗಳೆಲ್ಲಾ ನೆಪಮಾತ್ರಕ್ಕೆ. ಜಗತ್ ಶೇಟರಾಗಲಿ ಗುರಗಣಖಾನನಾಗಲಿ ನೈತೃಗೀತಗಳಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಕಷ್ಟೇರಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಮಾಡುವವಾಗಿ ಅವರೂ ಮಾಡು ತಲಿದ್ದರು. ಕೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಸಂಗೀತದ ಕಷ್ಟೇರಿಯನ್ನು ಯಾರುತಾನೇ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ ?

ಗುರಗಣಖಾನನ ಇಷ್ಟವು ಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಉಭಯ ಪಕ್ಷದವರೂ ಕಡನವಾಡಿ ಬಲಕುಗ್ಗಿದವರಾದರೆ, ತಾನು ಉಭಯ ಪಕ್ಷದವರನ್ನೂ ಪರಾ ಜಯ ಮಾಡಿ ಬಂಗಾಳಾ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ದ್ದನು. ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಬೇಕಾದ ಸೈನ್ಯದ ಜನರೂ ಅವನ ವಶವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಆದರೂ ಹಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸೈನ್ಯದವರು ವಶವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕುಬೇರರಾದ

ಶೇಟರು ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಹಣವೊದಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದುಕಾರಣ ಶೇಟರ ಸಂಗಡ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದು ಗುರಗಣಖಾನನಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಕಾಸೀಮ ಅಲ್ಲಿಖಾನನೂ, ಈ ಕುಬ್ಬೇರಿಬ್ಬರೂ ಯಾವ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡುವರೋ ಆ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಜಯವಾಗುವುದೆಂದೂ ಜಗತ್‌ಶೇಟರಿಬ್ಬರೂ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಹಿತಮಾಡುವವರಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಏತಕ್ಕೇಂದರೆ, ಅವನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸದ್ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರವೇಲೂ ಅನುಮಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮಂಗಳೀರನಲ್ಲಿ ಬಂದಿಗಳಹಾಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಮಯಸಿಕ್ಕಿದರೆ ವಿಪಕ್ಷದವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದವನಾಗಿ, ಅವರನ್ನು ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಸಿ ಇಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡತಲಿದ್ದನು. ಶೇಟರಗಳಿಗೆ ಇದು ಗೊತ್ತು. ಇದುವರೆಗೂ ಅವರು ಭಯದಿಂದ ಮಿಾರಕಾಸೀಮನಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ ಆಚರಣೆಯನ್ನೂ ನಡೆಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ಅನ್ಯಥಾ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಉಪಾಯ ತೋರದೆ ಗುರಗಣಖಾನನ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಅವರಲ್ಲರೂ ಮಿಾರಕಾಸೀಮನನ್ನು ನಿಷಾತ ಮಾಡುವುದೇ ಉದ್ದೇಶ ವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಗುರಗಣಖಾನನು ಜಗತ್‌ಶೇಟರನ್ನು ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ನಬಾ ಬನಿಗೆ ಸಂದೇಹವುಂಟಾಗುವುದೆಂದು, ಯೋಚಿಸಿದ್ದನಾಗಿ, ಶೇಟರಿಬ್ಬರೂ ಈ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಏರ್ಪಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಗುರಗಣಖಾನನನ್ನೂ, ಇತರ ರಾಜಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಕರೆದಿದ್ದರು.

ಗುರಗಣಖಾನನು ನಬಾಬನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ಇತರ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರದೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಶೇಟರಿಬ್ಬರೂ ಇತರ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಹೇಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕೂತು ಉಪಚಾರದ ಮಾತನಾಡತಲಿದ್ದರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಗುರಗಣಖಾನನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕೂತು ಮಾತನಾಡುವರು. ಅವನ ಬಳಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ಕೂಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇತರರಿಗೆ ಕೇಳಿಸದ ಹಾಗೆ ಮಾತುಕಥೆಗಳನ್ನಾಡುವರು. ಅವರ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಏನೆಂದರೆ :—

ಗುರಗಣಖಾನ್—ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಸೇರಿ ಬಂದು ಕೋರಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ನೀವೂ ಸಾಲ್ತಾರರಾಗಲು ಇಷ್ಟವುಂಟೆ ?

ಮಹತಾಪಚಂದ—ಏನು ಉದ್ದೇಶ ?

ಗುರಗಣಖಾನ್—ಮಂಗಳೀರನಲ್ಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಕೋರಿಯನ್ನು ಬಂದುಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ.

ಮಹತಾಪಚಂದ— ಸಾಲ್ತಾರನಾಗಿರಲು ಬಪ್ಪುವೆನು. ಇಂತಹದಾದೇನಾದರೂ ಬಂದು ಹೊಸಕಾರಬಾರು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಮತ್ತಾವ ಉಪಾಯವೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

ಗುರಗಣಖಾನ್—ಹಾಗೆ ನೀವು ಬಪ್ಪುವುದಾದರೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಆಡಳಿತಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀವೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾನು ಶಾರೀರಕವಾದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು.

ಮಹತಾಪಚಂದ—ಬಳ್ಳಿಯದು. ನಾನು ರಾಜೆ. ನನ್ನ ಅಸಲಿಗೆ ಬಡ್ಡಿ ಬಂದರೆ ಸಾಕು. ಆದರೆ ಯಾವ ಹೊಣೆಗೂ ನಾನು ಬಳಗಾಗಕೂಡದು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕಚ್ಚೇರಿಯು ನಡೆಯತಲಿತು. ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಗುರಗಣಾರ್ಖ ಮತ್ತು ಜಗತಶೇಖರಬ್ಬರೂ ಬಂಡವಾಳ, ಆದಾಯ, ನಷ್ಟ ಮುಂತಾದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು, ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಿರಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಗುರಗಣಾರ್ಖ— ಬಬ್ಬ ಹೊಸ ವರ್ತಕನು ಬಂದು ಒಂದು ಕೋಠಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೇಳಿದೆ.

ಮಹತಾಪಚಂದ— ದೇಶ್ಯವರ್ತಕನೋ ಅಥವಾ ವಿಲಾಯತಿಯ ವರ್ತಕನೋ ?

ಗುರಗಣಾರ್ಖ— ದೇಶ್ಯವರ್ತಕ.

ಮಹತಾಪಚಂದ— ಎಲ್ಲಿ ?

ಗುರಗಣಾರ್ಖ— ಮಾಂಗೀರನಿಂದ ಮುರಪ್ಪಿದಾಬಾದವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಪರ್ವತವೋ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯವೋ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಮೈದಾನವೋ, ಅಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ಕೋಠಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ಮಹತಾಪಚಂದ— ಅವನು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನೋ ?

ಗುರಗಣಾರ್ಖ— ಇನ್ನೂ ಇಷ್ಟು ಭಾರಿ ಹಣಸ್ತನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಏನಾಗುವನೋ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಹತಾಪಚಂದ— ಅವನ ಲೇವಾದೇವಿಯ ಆಡಳಿತಗಳೆಲ್ಲಾ ಯಾರಸಂಗಡ ?

ಗುರಗಣಾರ್ಖ— ಮಾಂಗೀರನಲ್ಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಕೋಠಿಯವರ ಸಂಗಡ.

ಮಹತಾಪಚಂದ— ಹಿಂದುವೋ ಅಥವಾ ಮುಸಲ್ಮಾನನೋ ?

ಗುರಗಣಾರ್ಖ— ಹಿಂದೂ.

ಮಹತಾಪಚಂದ— ಹೆಸರೇನು ?

ಗುರಗಣಾರ್ಖ— ಪ್ರತಾಪರಾಯ.

ಮಹತಾಪಚಂದ— ಅವನ ಊರು ಮನೆಯೆಲ್ಲಿ ?

ಗುರಗಣಾರ್ಖ— ಮುರಪ್ಪಿದಾಬಾದಿನ ಹತ್ತಿರ.

ಮಹತಾಪಚಂದ— ಹೆಸರು ಕೇ ದ್ದೇನೆ. ಅವನು ಅತಿ ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಮನುಷ್ಯ.

ಗುರಗಣಾರ್ಖ— ಅತಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಮನುಷ್ಯನೂ ಹೌದು.

ಮಹತಾಪಚಂದ— ಅವನು ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿದನೇತಕ್ಕೆ ?

ಗುರಗಣಾರ್ಖ— ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ದೊಡ್ಡ ಕೋಠಿಯಮೇಲಿನ ಕೋಪಕ್ಕೆ.

ಮಹತಾಪಚಂದ— ಅವನನ್ನು ಕೈಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅವನು ಯಾರಕ್ಕೆ

ಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ?

ಗುರಗಣಿಖಾ—ಅವನು ಏನುದೈಲವಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತನಾದನೋ ಅದನ್ನು ರಿಯದೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥಲೋಭದಿಂದ ವೇತನ ಭೋಗಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರೆ, ಅವನನ್ನು ಬಂದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಬಿಲೆಗೆ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಭೂಮಿಕಾಣಿ ಜಹಗೀರು ಮುಂತಾದ್ದು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಡಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆಗರೆ ಬಳಮುರ್ಮವೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ?

ಮಹತಾಪಚಂದ—ಮತ್ತೇನಿದ್ದೀತು. ಪ್ರತಾಪರಾಯನು ಹೀಗೆ ತಲೆದಿರುಗಿದವನಾದುದೇತಕ್ಕೆ ?

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ದಲನಿ ಏನು ಮಾಡಿದಳು ?

ಹಾಕಾಯ ಪುರುಷನು ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ ದಲನಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

ದಲನಿಯು ಅಳುತಲಿದ್ದವಳು ಭಯಪಟ್ಟು ಆಳುವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಿಷ್ಪ್ರವೇದಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಆಗಂತಕನೂ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿದ್ದನು.

ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಹೀಗಿರುತ್ತ ಜೇರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ದಲನಿಯನ್ನು ಸರ್ವನಾಶ ಮಾಡುವ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರ್ಯವು ನಡೆಯತಲಿತ್ತು.

ಮಾಂಗೀರನಿಂದ ಮಹಮ್ಮದ ತಕಿಗೆ ಬಂದ ಪರವಾನೆಯಲ್ಲಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿರುವ ದಲನಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ಮಾಂಗೀರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ಮಹಮ್ಮದ ತಕಿಯು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಬಂದಿ ಅಥವಾ ಹತರಾದರೆ ದಲನಿಯು ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಬೀಳುವಳೆಂದು ತಿಳಿದವನಾಗಿ ಅವಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ತನ್ನ ಅನುಚರರಿಗೆ ಯಾವ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಇಂಗ್ಲೀಷರವೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ಹತಮಾಡಿ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಲಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ದಲನಿಯು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಮಹಮ್ಮದ ತಕಿಯು ಭಯಪಟ್ಟು ತನಗೆ ಏನೋ ವಿಪತ್ತುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಶೈಫಿಲ್ಯ ಮತ್ತು ಅಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಬಾಬನು ತನ್ನ ವೇಲೆ ಕೋಪಗೊಂಡು ಏನು ಉತ್ಪಾತವನ್ನಂಟುಮಾಡುವನೋ ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಭೀತನಾಗಿ ಮಹಮದ ತಕಿಯು ಧೈರ್ಯಗೊಂಡು ನಬಾಬನಿಗೆ ವಂಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಯುದ್ಧವು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತಲೆ, ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಮಿರಜಾಫರನನ್ನು ಕೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಪುನಃ ಗದ್ದಿಗೆಯವೇಲೆ ಕುಳಿರಿಸುವುದೆಂದ ಜನ ರವವಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿದರೆ ಈ ವಂಚನೆಯು ಮಿರಜಾಫರನಿಗೆ ತಿಳಿದರೂ ಅವನು ಮಹಮ್ಮದ ತಕಿಗೆ ಯಾವ ಕೆಡಕನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರನು. ಆಪಾತತಃ, ಬದುಕಿಕೊಂಡರೆ ಅದೇ ಲಾಭವಾಗಿ ತೋರಿತು. ಒಂದುವೇಳೆ ಮಿರಜಾಫರನು ಜಯಿಸಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ಈ ಪ್ರವಂಚನೆಯ ವಿಚಾರವು ತಿಳಿಯದಿರುವಹಾಗೆ ಏನಾದರೂ ಒಂದುಸಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆಗವನು ಕ್ರೂರವಾದ ಯಾವದೊಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರನೆಂಬೀ ಪ್ರಕಾರವಾದ ದುರಭಿಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಹಮ್ಮದ ತಕಿಯು ಆ ರಾತ್ರಿಯೇ ಒಂದು ಸುಳ್ಳು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಬರೆದು ನಬಾಬನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಮಹಮದತಕಿಯು ನಬಾಬನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ, ಬೇಗಂ ದಳನಿಯು ಅಮಿಯಟನ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ದವಳನ್ನು ತಕ್ಕ ಮಾರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕೋಟಿಗೆ ಕರೆತಂದುದಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಸರ್ಕಾರದ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹುಜೂರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾರದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷರ ನೌಕರಮಾನೇರು, ನಾವಿಕರು, ಸಿಪಾಯಿ ಮುಂತಾದ ಈಗ ಜೀವಿತರಾಗಿರುವವರು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿದುದರಲ್ಲಿ, ಬೇಗಂ ದಳನಿಯು ಅಮಿಯಟನ ಉಪಪತ್ತಿಯಾಗಿ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಳೆಂದೂ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಲಿದ್ದರೆಂದೂ ತಿಳಿದುಬಂದುದಲ್ಲದೆ, ಈಗವಳು ಕ್ರಿಸ್ತಮತವನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಮಾಂಗೀರಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಆಕೆಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕೆಂದೂ ತಾನು ಕಲಿಕತ್ತೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಅಮಿಯಟನ ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ವಾಸಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ, ಹಾಗೆ ಬಿಡದಿದ್ದರೆ ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದೆ ಓಡಿಹೋಗುವುದಾಗಿಯೂ, ಮಾಂಗೀರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳುವಳು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಮಾಂಗೀರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೇ, ಅಥವಾ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕೇ ಎಂಬುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಇದಿರು ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗುವ ಮೇರೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವೆನು, ಎಂದು ಬಂದರ್ಜಿಯನ್ನು ಬರೆದು ನಬಾಬನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಕುಡುರೆಯ ಸವಾರನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾಂಗೀರಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಕೆಲವರು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅನುಂಗಳಘಟನೆಯು ನಮ್ಮ ಗೋಚರಕ್ಕೆ ಬರುವುದೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಇದು ನಿಜವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾವ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಾರೋಹಿ ದೂತನು ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾಂಗೀರಿಗೆ ಹೊರಟನೋ, ಅದೇ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ದಲನಿಯ ಶರೀರವೆಲ್ಲಾ ರೋಮಾಂಚಿತವಾಯಿತು. ಆ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಪುರುಷನು ಮೊದಲು ಮಾತನಾಡಿದನು. ಅವನ ಕಂಠಸ್ವರದ ದೋಷದಿಂದಲೋ, ಅಥವಾ ಅನುಂಗಳ ಸೂಚನೆದಾಗಿಯೋ, ಅಥವಾ ಮತ್ತಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಆ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ದಲನಿಯ ಶರೀರವೆಲ್ಲಾ ಕಂಟಕಿತವಾಯಿತು.

ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದವನು, ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನೀನು ದಲನೀಬೇಗಂ ಎಂದನು.

ದಲನಿಯು ನಡುಗಿದಳು.

ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನು ಪುನಃ, ಮುರಾತ್ಮರು ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ವಿಜನವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಬಿಟ್ಟೆನೆಂದನು.

ದಲನಿಯು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಪ್ರವಾಹವು ಹೊರಟಿತು. ಆಗಂತುಕನು, ಈಗ ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆಯೆಂದನು.

ದಲನಿಗೆ ಭಯವು ದೂರವಾಯಿತು. ಹಾಗಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರಣವುಂಟಾಯಿತು. ಏನೆಂದರೆ, ಅವಳು ಅತ್ತಳು. ಪ್ರಶ್ನೆಕರ್ತನು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಕೇಳಿದನು. ದಲನಿಯು, ಹೋಗುವುದೆಲ್ಲಿಗೆ ? ನನಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ. ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ಥಳವಾತ್ರವುಂಟು. ಆದರೆ ಅದು ಬಹಳ ದೂರ. ಯಾರುತಾನೇ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಗಡ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವರೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಆಗಂತುಕ—ನೀನು ನಂಬುವ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು.

ದಲನಿಯು ಉತ್ತಮತೆಯಾಗಿ ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ, ಏತಕ್ಕೆ ? ಎಂದಳು.

ಆಗಂತುಕ—ಅಮಂಗಳವುಂಟಾಗುವುದು.

ದಲನಿಯು ನಡುಗಿ, ಆಗಲಿ. ನನಗೆ ಅದು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯತ್ರ ಮಂಗಳವುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸ್ವಾಮಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಮಂಗಳವುಂಟಾಗುವುದು ಬಳಿಯದೊಂದಳು.

ಆಗಂತುಕ—ಹಾಗಾದರೆ ಏನು ? ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮುರಷಿದಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಮಹಮದ ತಕಿಯ ಬಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವೆನು. ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮಂಗಳಿರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವನು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಲಾಲಿಸು. ಈಗ ಯುಬ್ಧವು ಅರಂಭವಾಗಿರೆ. ನಂಬನು ಪೌರಜನರನ್ನು ರುಹಿದಾಸಗಡಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಾರೆ. ಹೋಗಲೂಬೇಡ.

ದಲನೀ—ನನ್ನ ದೃಷ್ಟ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದುದು ಆಗಿಹೋಗಲಿ. ನಾನು ಹೋಗುವೆನು.

ಆಗಂತುಕ—ನಿನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಿರನ್ನು ನೋಡುವಹಾಗಿಲ್ಲ.

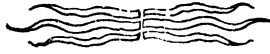
ದಲನಿಯು ಚಿಂತೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಮುಂದಾಗುವುದು ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ? ನಡೆಯಿರಿ—ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಮುರಷಿದಾಬಾದಿಗೆ ಬರುವೆನು. ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವಿರುವವರೆಗೂ ನಂಬರನ್ನು ನೋಡುವ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆನೆಂದಳು.

ಆಗಂತುಕ—ಅದನ್ನು ಬಿಡು, ನಡೆ.

ಇಬ್ಬರೂ ಅಂಧಕಾರವಾದ ರಾತ್ರಿ ಮುರಷಿದಾಬಾದಿಗೆ ಹೊರಟರು. ದಲನೀಪತಂ ಗವು ವಹ್ನಿ ಮುಖವಿವಿಕ್ಷುವಾಯಿತು.

ಆರನೆಯ ಚಾಗ್.

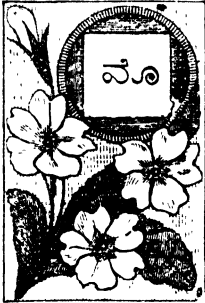

ಸಿದ್ಧಿ.

ಮೊದಲನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಪೂರ್ವಕಥಾ.

ದಲು ಹೇಳಿದ ಪೂರ್ವಕಥೆಯನ್ನು ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳುವೆವು. ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಚಂದ್ರ ಶೇಖರನೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ.

ಯಾವ ದಿನ ಅಮಿಯುಟನು ಘಾಸ್ವರನೊಂದಿಗೆ ಮಾಂಗೀರ ನಿಂದ ಹೊರಟನೋ, ಆ ದಿನ ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಹುಡು ಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಘಾಸ್ವರನೂ ಬೇಗಂ ದಳನಿಯೂ ಇವರೇ ಮುಂತಾದವರು ಬಟ್ಟುಗಿ ಅಮಿಯುಟನ ಸಂಗಡ ಹೊರಟು ಹೋದರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಈ ಸವನುಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗೆ, ನೀನು ಇನ್ನಿಲ್ಲಿರುವುದು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗು— ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ನಾನು ಕಾಣೀಗೆ ಕಳುಹಿಸುವೆನು. ನೀನು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಪರಹಿತ ವ್ರತವನ್ನು ಇಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸು—ಈ ಯವನ ಕನ್ಯೆಯು ಧರ್ಮಿಣಿ. ಈಗ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳೆ—ಇವಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗು—ಕೈಲಾದಾಗ ಇವಳನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡು. ಪ್ರತಾಪನೂ ನಿನ್ನ ಆತ್ಮೀಯ ಮತ್ತು ಉಪಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ—ನಿನಗೋಸ್ಕರವೇ ಈ ದುರ್ದಶಾಗ್ರಸ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ—ಅವನನ್ನು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಡಕೂಡದು. ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹೋಗು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಚಂದ್ರ

ಶೇಖರನು ನವಾಬನಿಗೆ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ನಿಷೇಧಮಾಡಿ, ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಬಂದು ಸಣ್ಣ ದೋಣಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವಿಯುಟನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಅದು ಮೊದಲೊಂದು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕಾಣಿಗೇ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತರಾದ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಆಗ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಶೈವಲಿನಿಯು ಬೇರೆ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸಂಗಡ ಹೋಗಿದ್ದಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬಂದಿತು. ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಗೆ ವಿಷಮಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಈ ಪಾಪಿಷ್ಠಿಯು ಘಾಸ್ಟರನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದಳೆ, ಅಥವಾ ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋದಳೆ ? ಎಂದು ಶಂಕಿಸುತ್ತ, ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು, ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗೋಸ್ಕರ ನಾನು ಪುನಃ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಲಿಪ್ತನಾಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅವನೂ ಅದೇ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೊರಟನು.

ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಚಿರಕಾಲದಿಂದ ಪದವ್ರಜದಲ್ಲಿ ದೇಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಅವನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟಪದವ್ರಾಜಕನು. ಅವನು ನದಿಯ ತೀರದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕಾಲುಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಗೀಘ್ರವಾಗಿ ಶೈವಲಿನಿಯ ಹಿಂದೆ ಬಂದನು. ಅವನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಹಾರ ನಿದ್ರಾ ವಸೀಭೂತನಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಭ್ಯಾಸಬಲದಿಂದ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂದು ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ತೀರದಲ್ಲಿ ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು, ಬಂದು ತಡವೆ ನವದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಗಡ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೇನೆ-ನಡೆ, ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ, ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ದೋಣಿಗೆ ಹತ್ತಿದನು.

ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹಡಗುಗಳಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತಮ್ಮ ದೋಣಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದಡಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದರು. ಶೈವಲಿನಿಯ ದೋಣಿಯೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದರು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ, ಪ್ರತಾಪನೂ ಶೈವಲಿನಿಯೂ ನಿರೀನಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿ ಈಜಿಕೊಂಡು ಪಲಾಯನವಾಗಿ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ದೋಣಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಪಲಾಯನವಾದರು. ಇವರೂ ದೋಣಿಯನ್ನೇರಿ ಅವರ ಜಿನ್ನಟ್ಟಿದರು. ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ದೋಣಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ಇವರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ದೋಣಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಬುದ್ಧಿವಂತನು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಕುರಿತು, ಈಜುವಾಗ ಪ್ರತಾಪನೂ ಶೈವಲಿನಿಯೂ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದುದು ಏನು ? ಗೊತ್ತಾಯಿತೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಇಲ್ಲ.

ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿ—ಹಾಗಾದರೆ ಇಂದು ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಬೇಡ—ಅವರಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟರು.

ಇಬ್ಬರೂ ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದರು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ರಾತ್ರಿಯ ಕೇಷದಲ್ಲಿ ಕೈವಲಿ ನಿಯು ದೋಣಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು, ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ವನದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯವಾದಳು. ಜಳ ಗಾದರೂ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಕುರಿತು, ಇವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೋ ಅದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಡೆ, ಅವಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂದನು.

ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಜಾಗರಣಕತೆಯಿಂದ ಕೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋದರು. ಸಾಯಂಕಾಲದಮೇಲೆ ಮೇಘಾಡಂಬರವನ್ನು ಕಂಡು ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು, ನಿನ್ನ ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವುಂಟೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ನಕ್ಕು, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ದೂರ ಬಿಸಾಟನು.

ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿ—ಬಳ್ಳೆಯದು.—ಉತ್ತಮವಾಯಿತು—ಕೈವಲಿನಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು—ಕೈವಲಿನಿಯು ಈಗ ಬರುವ ಗಾಳಿ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯವಾಗುವುದು—ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಗುಹೆ ಇದೆ—ನನಗೆ ಅದರ ಮಾರ್ಗವು ಗೊತ್ತು. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಲೆ, ನೀನು ಕೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಾ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಈಗಾಗಲೆ ಘೋರತರವಾದ ಅಂಧಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ—ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನೋಡುವವಿಗೆ ಹೇಗೆ?

ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿ—ನಾನು ಹತ್ತಿರ ಇರುವೆನು. ಈ ನನ್ನ ಕೋಲಿನ ಅಗ್ರಭಾಗವನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಡುವೆನು. ಮತ್ತೊಂದು ಅಗ್ರಭಾಗವು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವುದು.

ಕೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಗುಹೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಹೊರಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ನಾನು ಇಷ್ಟುಕಾಲ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ—ಸರ್ವಪ್ರಕಾರವಾದ ಮನುಷ್ಯರಸಂಗಡ ಆಲಾಪಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥ—ಈ ಹುಡುಗಿಯ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ—ಈ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ತಳವೇ ಇಲ್ಲವೆ? ಎಂದೆಂದುಕೊಂಡು, ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಕುರಿತು, ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಮಠವಿದೆ—ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಇಂದು ವಿಶ್ರಾಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊ. ಕೈವಲಿನಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಆಯಿತು—ನೀನು ಇನ್ನು ಪುನಃ ಆ ಯವನಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗು. ಪರಹಿತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿನಗೆ ಬೇರೆ ವ್ರತವಿಲ್ಲವೆಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರು. ಕೈವಲಿನಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಚಿಂತಿಸಬೇಡ—ನಾನು ಇಲ್ಲಿರುವೆನು. ಆದರೆ ನೀನು

ನನ್ನ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಡ—ನೀನು ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಪರವೋಪಕಾರವಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅನಂತರ ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಗುಹೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು.

ಅನಂತರ ನಡೆದುದೆಲ್ಲಾ ಪಾಠಕಮಹಾಶಯರ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಉನ್ಮಾದಗ್ರಸ್ತೆಯಾದ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯ ವಶದಲ್ಲಿ ಆ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋದನು. ಅಳುತ್ತ, ಹೆ, ಗುರುದೇವ ! ಇದೇನು ಮಾಡಿದೆ ? ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಶೈವಲಿನಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನಕ್ಕು, ಬಳ್ಳಿಯದೇ ಆಯಿತು. ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದೆರಡು ದಿನ ವಿದ್ಯು ಅನಂತರ ಇವಳನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಇವಳು ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಳೋ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇವಳನ್ನು ಇಡು—ಇವಳ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸಂಗಾತಿಗಳಾಗಿದ್ದರೋ ಅವರನ್ನೇ ಇವಳೊಂದಿಗೆ ಇರುವಹಾಗೆ ಮಾಡು. ಪ್ರತಾಪನನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬಂದುಹೋಗುವಹಾಗೆ ಹೇಳು. ನಾನು ಹಿಂದಲಿಂದ ಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಮೇರೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಎರಡನೆಯ ಸರಿಚ್ಛೇದ.

ಹು ಕುಂ .

ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಮಿರ ಕಾಸಿಮನ ಅಧಃಪತನವೂ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಮಿರಕಾಸಿಮನು ಮೊದಲೇ ಕಾಟ್ಯಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತಿದ್ದನು. ಅನಂತರ ಗುರಗ ಣಖಾನನ ಅಪನಂಬಿಕೆಯು ಪ್ರಕಾಶವಾಯಿತು. ನಯಾಬನಿಗೆ ಇದ್ದ ಭರವಸೆಯು ನಿರ್ವಾಣವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ನಯಾಬನಿಗೆ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯು ವಿಕೃತವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಬಂದಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ವಧೆ ಮಾಡ್ಲೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಇತರರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಹಿತಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದತಕಿಯು ಕಳುಹಿಸಿದ ದಳನಿಯ ಸಮಾಚಾರವು ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿತು. ಜ್ವಲಂತವಾದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಘೃತಾಹುತಿಯಾದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಅವಿಶ್ವಾಸಿಗಳಾದರು. ಸೇನಾಪತಿಯು ಅವಿಶ್ವಾಸಿಯೆಂದು ಒಣ್ಣೋದೆಯಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಿನಿಯಾದಳು. ಇನ್ನು ಸಹಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಮಿರಕಾಸಿಮನು ಮಹಮ್ಮದತಕಿಗೆ, ದಳನಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳಿಗೆ ವಿಷವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಧೆ ಮಾಡುವುದೆಂದು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಮಹಮ್ಮದತಕಿಯು ತಾನೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ವಿಷಸಾತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದಳನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ದಳನಿಯು, ಮಹಮ್ಮದತಕಿಯು ಹತ್ತಿರ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಿತನಾದಳು. ಕೋಪಭರಿತೆಯಾಗಿ, ಇದೇನು, ಖಾನ್‌ಸಾಹೆಬ! ನನಗೆ ಅನುಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡುವಿರೇನು? ಎಂದಳು.

ಮಹಮ್ಮದತಕಿಯು ತಲೆಯನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು, ಅದೃಷ್ಟ! ಅದು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂದನು.

ದಳನೀ—(ನಕ್ಕು) ತಮಗೆ ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ?

ಮಹಮ್ಮದತಕಿ — ತಾವು ನಂಬಲಾರಿರಿ. ಪರವಾನೆಯೇ ಬಂದಿದೆ.

ದಳನೀ — ತಾವು ಪರವಾನೆಯನ್ನು ಓದಲಾರದೆ ಹೋದಿರಿ.

ಮಹಮ್ಮದತಕಿಯು, ನಯಾಬನು ಸೈನ್ಯವೊಡೆದು ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ ಪರವಾನೆಯನ್ನು ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ದಳನಿಯು ಪರವಾನೆಯನ್ನು ಓದಿ, ನಕ್ಕು,

ಅದನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಇದು ಸುಳ್ಳು, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ಗುಟ್ಟು ಏತಕ್ಕೆ ? ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ಸಾಯುವೆನೆ ? ಎಂದಳು.

ಮಹಮದತಕಿ ತಾವು ಭೀತರಾಗಬೇಡಿರಿ. ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲೆನು.

ದಳನೀ — ಓಹೋ ! ನಿನ್ನ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೋ ಇರಬೇಕು. ನೀನು ಸುಳ್ಳು ಪರವಾನೆಯನ್ನು ತಂದು ನನಗೆ ಭಯವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಬಂದೆಯೋ ?

ಮಹಮದತಕಿ—ಹಾಗಾದರೆ ಕೇಳಬೇಕು. ನಾನು ನಬಾಬರಿಗೆ, ತಾವು ಅಮಿಯಟನ ನೌಕದಲ್ಲಿ ಅವನ ಉಪಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದಿರೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದೆನು. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಪರವಾನೆಯು ಬಂದಿದೆ.

ಕೇ ? ದಳನಿಯು ಹುಬ್ಬು ಗಂಟುಹಾಕಿದಳು. ಸ್ಥಿರವಾರಿಶಾಲಿನಿಯಾದ ಲಲಾಟಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ತರಂಗವೆದ್ದಿತು. ಭೂಧನುವಿಗೆ ಮನ್ಮಥನು ಚಿಂತೆಯೆಂಬ ಹೆದೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಮಹಮದತಕಿ ಮು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾದ ವು-ಟಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದನು. ದಳನಿಯು, ಏತಕ್ಕೆ ಬರೆದಿದ್ದೆ ? ಎಂದಳು. ಮಹಮದತಕಿಯು ಮೊಳಕಾಲನ್ನೂರಿ ಕುಳಿತು, ಆವ್ಯೋಪಾಂತವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು.

ದಳನೀ — ನೋಡಬೇಕು. ಪರವಾನೆಯನ್ನು ಪುನಃ ನೋಡುವೆನು.

ಮಹಮದತಕಿಯು ಪರವಾನೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಕೊಟ್ಟನು. ದಳನಿಯು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ, ಯಥಾರ್ಥವೇ ಹೌದು. ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ವಿಷವೆಲ್ಲಿ ? ಎಂದಳು.

ವಿಷವೆಲ್ಲಿ ? ಎಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇ ? ಮಹಮದತಕಿಯು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು. ಅನಂತರ, ವಿಷವೇತಕ್ಕೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ದಳನೀ—ಪರವಾನೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿದೆ ?

ಮಹಮದತಕಿ—ತಮಗೆ ವಿಷ ಪಾನಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು.

ದಳನೀ—ಹಾಗಾದರೆ ವಿಷವೆಲ್ಲಿ ?

ಮಹಮದತಕಿ—ತಾವು ವಿಷಪಾನ ಮಾಡುವಿರೋ ?

ದಳನೀ — ನಮ್ಮ ರಾಜರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನಾನೇತಕ್ಕೆ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಕೂಡದು ?

ಮಹಮದತಕಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಸತ್ತುಹೋದನು. ಅನಂತರ, ಆದುದು ಆಯಿತು. ತಮಗೆ ವಿಷಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಾರನು. ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂದನು.

ದಳನಿಯು ಕಣ್ಣು ಗೆಂದ ಕೋಧದಿಂದ ಬಿಂಕಿಯ ಕಿಡಿಗಳು ಉದುರಿದವು. ಆ ಚಿಕ್ಕದೇಹವನ್ನು ಉನ್ನತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಳನಿಯು ನಿನ್ನಂತಹ ಪಾಪಿಷ್ಠನಿಂದ ಪ್ರಾಣದಾನವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವವರು ನಿನಗಿಂತಲೂ ಅಧಮರಾಗಿರಬೇಕು. ವಿಷವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ, ಎಂದಳು.

ಮಹಮದತಕಿಯು ದಳನಿಯನ್ನು ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಸುಂದರಿ, ಯುವತಿ. ಯೌವನವೆಂಬ ಮಳೆಯಿಂದ ರೂಪದ ನದಿಯು ತುಂಬಿ ಎದ್ದಿದೆ. ಪೂರ್ಣವಸಂತದಲ್ಲಿ

ಅಂಕುಸುವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಆರಳುತ್ತಲಿವೆ. ವಸಂತವೂ ವರ್ಷವೂ ಏಕತ್ರ ಸೇರಿವೆ. ಯಾರನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೋ ಅವಳು ದುಃಖಿಂದ ಉಬ್ಬುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಸುಖಕರವಾಗಿದೆ. ಜಗದೀಶ್ವರ! ದುಃಖವನ್ನು ಇಷ್ಟೇ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮಾಡಿದೀತಕ್ಕೆ? ಈ ಕಾತರೆಯಾಗಿರುವ ಬಾಲೆಯು ವಾತ್ಯಾತಾಡಿತವಾದ ಪ್ರಸು ಟತವಾದ ಕುಸುಮ. ತರಂಗೋತ್ಪೀಡಿತವಾದ ಪ್ರವೋದ ನಾಕಾ. ಇವಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿ? ಎಂದು ತಕಿಯು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ಬಂದು ತಕಿಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೃದಯದಲ್ಲೆಟ್ಟುಕೊ ಎದು ಹೇಳಿತು.

ತಕಿಯು, ಕೇಳು ಸುಂದರಿ! ನನ್ನನ್ನು ಹೊಂದು. ಹಾಗಾದರೆ ವಿಷವನ್ನು ತಿನ್ನು ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದನು.

ದಳನಿಯು ಕೇಳಿ—(ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಗುತ್ತದೆ) ಮಹಮದತಕಿಯನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಬದ್ಧಳು.

ಮಹಮದತಕಿಯು ವಿಷವನ್ನು ಕೊಡಲಾರದೆಹೋದನು. ಅವನು ದಳನಿಯನ್ನು ಅರ್ಧ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಅನಂತರ ದಳನಿಯು ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅಳುವುದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿ, ಓ, ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರ! ಪಾಹನಪಹಾ! ಬಾದಪಹರಿಗೆ ಬಾದಪಹನೆ! ಈ ಬಡ ದಾನಿಯಮೇಲೆ ಎಂತಹ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ? ವಿಷಪಾನ ಮಾಡಲೇಕೆ? ನೀನು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಏತಕ್ಕೆ ಪಾನಮಾಡಬಾರದು? ನಿನ್ನ ಆದರವೇ ನನಗೆ ಅಮೃತ! ನಿನ್ನ ಕ್ರೋಧವೇ ನನಗೆ ವಿಷ! ನೀನು ಕೋಪವನ್ನು ಮಾಡಿರುವಾಗ ನಾನು ಆಗಲೇ ವಿಷಪಾನ ಮಾಡಿದಹಾಗಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ವಿಷಪಾನವು ಕಷ್ಟತರವಾದುದೇ? ಹೆ ರಾಜಾಧಿರಾಜ! ಜಗತ್ತಿಗೆ ದಳಕು ಸ್ವರೂಪನೆ! ಅನಾಥರಿಗೆ ಭರವಸೆಯಾದವನೆ! ಪೃಥ್ವೀಪತಿಯೆ!— ಈಶ್ವರನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೆ! ದಯಾಸಾಗರ! ಎಲ್ಲಿದ್ದೀಯೆ? ನಾನು ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ನಗುತನಗುತ ವಿಷಪಾನ ಮಾಡುವೆನು. ಆದರೆ ನೀನು ನಿಂತು ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದೇ ನನಗೆ ದುಃಖವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಕರೀಮಳಂಬ ಬಟ್ಟು ಪರಿಚಾರಕಿಯು ದಳನಿಯ ಶುಕ್ರೋಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಳು. ದಳನಿಯು ಅವಳನ್ನು ಕರೆದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಕೊಟ್ಟು, ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಹಾಗೆ ಹರೀಮನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಪುನಃ ಎಚ್ಚರವಾಗದಹಾಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರುವ ದಿವ್ಯಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ; ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಅವನಿಗೆ ಕ್ರಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಉಳಿದುದನ್ನು ನೀನು ಇಟ್ಟುಕೊ, ಎಂದಳು.

ಕರೀಮಳು ದಳನಿಯ ಅಶ್ರುಪೂರ್ಣವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಮೊದಲು ಅದಕ್ಕೆ ಸವ್ಯುತಸಡಲಿಲ್ಲ. ದಳನಿಯು ಪುನಃ ಪುನಃ ಉತ್ತೇಜನ ಮಾಡಿದಳು. ಕಡೆಗೆ ಮೂರ್ಖಿಯಾದ ಆಶಾಪರವಶಿಯಾದ ಹೆಂಗಸು, ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಲೋಭದಿಂದ ಬುಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಳು.

ಹಕ್ಕೀವನು ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಬಬ್ಬು ಹರಿಕಾರನು ಮಹಮ್ಮದತಕಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಕರೀಮಳು ಈಗತಾನೇ ಹಕ್ಕೀವನಿಂದ ವಿಷವನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಮಹಮದತಕಿಯು ಕರೀಮಳನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಕೇಳಲಾಗಿ, ಅವಳು ಬಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ವಿಷವನ್ನು ದಳನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಕೇಳಿ, ತಕಿಯು ದಳನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ನೋಡಲಾಗಿ, ದಳನಿಯು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಉರ್ಧ್ವಮುಖಿಯಾಗಿ ಉರ್ಧ್ವದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ವಿಸ್ಫಾರಿತವಾದ ಪದ್ಮಪಲಾಶ ಸದೃಶವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಜಲಧಾರೆಯು ಬಂದರವೇಲೆ ಬಂದು ಬಂದು ಗಂಡಸುಗಳಿಂದ ಹರಿದು ಉಟ್ಟಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯವೇಲೆ ಬೀಳು ತಲಿತ್ತು. ಇದಿರಿಗೆ ಬಂದು ಬರೆದಾದ ಪಾತ್ರವಿತ್ತು. ದಳನಿಯು ವಿಷಪಾನ ಮಾಡಿದ್ದಳು.

ಮಹಮದತಕಿಯು, ಬಿದ್ದಿರುವ ಈ ಪಾತ್ರವು ಯತರದೆಂದು ಕೇಳಿದನು.

ದಳನೀ—ಅದು ವಿಷ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ನಿಮಕು ಹರಾಮಿಯಲ್ಲ. ಪ್ರಭುವಿನ ಆಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಾಲನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಉಳಿದಿರುವ ವಿಷವನ್ನು ನೀನು ಪಾನಮಾಡಿ ಸನ್ನೋಂದಿಗೆ ಬಾ.

ಮಹಮದತಕಿಯು ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದನು. ದಳನಿಯು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಲಗಿದಳು. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಅಂಧಕಾರವಾಯಿತು. ದಳನಿಯು ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಮಾಂಗೀರಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಬಾಬನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಗಣಿತದ ಫಲವು ಇದೆ ?

ಮೂರನೆಯ ಸರಿಚ್ಛೇದ.

ಸಮಾಟ ಮತ್ತು ವರಾಟ.

ಮಿರಕಾಸಿವನ ಸೈನ್ಯವು ಕಾಟ್ಯಾದ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಾಭೂತವಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದಿತು. ಒಡೆದುಹೋದ ಕಸಾಲವು ಪುನಃ ಗಿರಿಜಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಡೆಯಿತು. ಪುನಃ ಯವನ ಸೇನೆಯು, ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಬಾಹು ಬಲದಿಂದ, ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಮುಂದುಗಡೆ ಧೂರಾಶಿಯಹಾಗೆ, ತಾಡಿತವಾಗಿ ಛಿನ್ನ ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಧ್ಯಂಸಾವಶಿಷ್ಟರಾದ ಸೈನ್ಯದವರು ಬಂದು ಉದಯನಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂದಕವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸೈನ್ಯದ ಗತಿ ರೋಧ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಮಿರಕಾಸಿವನು ತಾನೇ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವನು ಬಂದವೇಲೆ ಸೈದಅಮಿರಹಸನೆಂಬವನು ಬಂದು, ಬುಬ್ಬು ಬಾಂದಿಯು ಬಂದು ದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳೇನೋ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿದೆ. ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಮಿರಕಾಸಿವನು, ಅವಳು ಯಾರು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಅಮಿರಹಸನನು, ಅವಳೊಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು. ಕಲಿಕತ್ತೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ವಾರ್ಣಹೇಷ್ಟಿಂಗ್ಸ್ ಸಾಹೆಬರು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಬಾಂದಿಯಲ್ಲ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬರೆದ ಕಾಗದವೆಂದು ದಾಸನಾದ ನಾನು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆನು. ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ಆ ಕಾಗದವೆಂದು ಹೇ? ಅಮಿರಹಸನನು ನಬಾಬನಿಗೆ ಕಾಗದವನ್ನೊದ್ದಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ಕಾಗದದ ಮರ್ಮವೇನೆಂದರೆ :—

ಈ ಹೆಂಗಸು ಯಾರೋ ನಾನದನ್ನರಿಯೆನು. ಅವಳು ಬಹಳ ಕಾತರೆಯಾಗಿ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಕಲಿಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ತನಿಗೆ ಯಾರೂ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನಾನು ದಯಮಾಡಿ ಅವಳನ್ನು ನಬಾಬರ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂದೂ ಬಹಳ ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ತಮಗೂ ನಮಗೂ ಯುದ್ಧವು ಒದಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇವಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಬಳ್ಳಿಯದೋ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟದೋ ಯಾವುದನ್ನೂ ಅರಿಯೆನು.

ತಮ್ಮ ವಿಧೇಯ,
ವಾರ್ಣಹೇಷ್ಟಿಂಗ್ಸ್.

ನಬಾಬನು ಕಾಗದವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹೆಂಗಸನ್ನು ಕರೆತರುವಹಾಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಕಾರ ಸೈದಅಮೀರಹಸನನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಕರೆತಂದುಬಿಟ್ಟನು. ನೋಡಲಾಗಿ ಕುಲಸಂ.

ನಬಾಬನು ರುಪ್ಪನ್ನಾಗಿ, ನಿಸ್ಸೇನು ಬೇಕು ? ಬಾಂದಿ ! — ಸಾಯುವೆಯೋ ಏನು ? ಎಂದನು.

ಕುಲಸಂ ನಬಾಬನನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ, ನಬಾಬ ! ತಮ್ಮ ಬೇಗಂ ಎಲ್ಲಿ ? ದಳನಿ ಬೀಬಿಯು ಎಲ್ಲಿ ? ಎಂದಳು. ಅಮೀರಹಸನನು ಕುಲಸಮಿನ ವಾಕ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಭೀತನಾಗಿ ನಬಾಬನಿಗೆ ಅಭಿವಂದನ ಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ವಿಾರಕಾಸೀವು—ಆ ಪಾಪಿಷ್ಠಿಯು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೋ ನೀನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೋಗುವೆ.

ಕುಲಸಂ—ನಾನೂ ಹೋಗುವೆ. ತಾವೂ ಹೋಗುವಿರಿ. ಆದುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದೆನು. ಬರುತ್ತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ದಳನಿಯು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅದು ನಿಜವೆ ?

ವಿಾರಕಾಸೀವು — ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ! ರಾಜದಂಡನೆಯಿಂದ ಅವಳು ಸತ್ತಳು. ನೀನು ಅವಳ ದುಷ್ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕಳು. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾಯಿಗಳು ತಿನ್ನುವುವು.

ಕುಲಸಂ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಉರುಡಾಡುತ್ತ ಆರ್ತನಾದ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಮತ್ತು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ನಬಾಬನನ್ನು ಮನಸ್ಸು ಬೈಯುವುದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸೈನಿಕರೂ ಉಮ್ರಾಗಳೂ ಭೃತ್ಯರೂ ರಕ್ಷಕರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಓಡಿಬಂದರು. ಬಿಟ್ಟು ಕುಲಸಮಳ ತಲೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದಳು. ನಬಾಬನು ನಿಷೇಧ ಮಾಡಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವುಂಟಾಯಿತು. ಭೃತ್ಯನು ಸರಿದು ಹೋದನು. ಆಗ ಕುಲಸಮಳು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಂದಿದ್ದಿರಿ, ಬಳಿಯದಾಯಿತು. ನಾನು ಒಂದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳಿರಿ. ನನಗೆ ಈಗ ವಧಾಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ. ನಾನು ಸತ್ತರೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳುವವರಿಲ್ಲದಹಾಗಾಗುವುದು. ಈಗಲೇ ಕೇಳಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು: —

ಕೇಳಿರಿ, ಮುಘಾಬಂಗಾಳಾ ಜೆಹಾರ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಾರಕಾಸೀವುನೆಂಬೊಬ್ಬ ಮೂರ್ಖನಾದ ನಬಾಬನಿದ್ದಾನೆ. ದಳನಿಯೆಂದು ಅವನ ಬೇಗವೊಬ್ಬಳಿದ್ದಳು. ಅವಳು ನಬಾಬನ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ಗುರಗಣಖಾನನಿಗೆ ತಂಗಿಯಾಗಬೇಕು, ಎಂದಳು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೆ ಮತ್ತಾರೂ ಅವಳಮೇಲೆ ಕೃಪಾಡಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಪರಸ್ಪರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಎಲ್ಲರ ಕುತೂಹಲವೂ ಹೆಚ್ಚಿತು. ನಬಾಬನೂ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಕುಲಸಂಬಿ ಮುಂದೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು:—

ಗುರಗಣಖಾನನು ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಯನ್ನೈದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡು ಇಸ್ಪಹಾನದೇಶದಿಂದ ಬಂಗಾಳ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ದಳನಿಯು ವೀರ ಶಾಸಿವನ ಮನೆಗೆ ದಾಸಿಯಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಉಪಕಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಿಂದ ಬದ್ಧರಾದರು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅನಂತರ ತಾನೂ ದಳನಿಯೂ ಆ ರಾತ್ರಿ ಗುರಗಣಖಾನನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ ದಳನು. ಅನಂತರ ಅವನ ಮನೆಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದುದು, ಪುನಃ ಅರಮನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾದುದು, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಸಹಾಯ, ಪ್ರತಾಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದು, ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಬಂದು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದುದು, ಶೈವಲಿಯೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ದಳನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದುದು, ನೌಕದಲ್ಲಿ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸ, ಅಮಿಯಟ ಮುಂತಾದ ವರ ಮರಣ, ಘಾಸ್ಟರನ ಸಂಗಡ ಓಡಿಹೋದುದು, ಕಡೆಗೆ ಗಂಗಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ದಳನಿಯನ್ನು ಘಾಸ್ಟರನು ತ್ಯಜಿಸಿದುದು, ಈ ಸಕಲ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿದಳು. ಪುನಃ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ವಿಶಾಚಿ ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ದಳನಿಯನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದೆ? ನಾನು ಆ ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದ ಫಿರಂಗಿಯ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು—ಆ ಮಾತು ಹೋಗಲಿ. ನಿಜಾಮರ ನೌಕವು ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಬೇಗಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹೋದೆನು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದಳನಿಯನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದೆ? ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಯಿತು. ಬೇಗಮನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟು, ಘಾಸ್ಟರನನ್ನು ಕುರಿತು, ನನ್ನನ್ನು ಇಳಿಸು, ನಾನು ಇಳಿಯುವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡೆನು. ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಲಿ ಕತ್ತೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಯಾರೂ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ ಬಹಳ ದಯಾಪರನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಅದುಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಗೋಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಅವನು ದಯಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ನನ್ನ ವಧೆಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರಿ. ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಇನ್ನು ಬದುಕಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೆಂದಳು.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಕುಲಸಂ ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದಳು.

ಬಹುಮೂಲ್ಯವುಳ್ಳ ಸಹಸ್ರಾರು ರಘಿ ಪ್ರತಿಘಾತಿಗಳಾದ ರತ್ನರಾಜಿಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ಸಿಂಹಾಸನದಮೇಲೆ ಬಂಗಾಳ ದೇಶದ ನಬಾಬನು ಅಧೋವದನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ದೊಡ್ಡ ಸಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜದಂಡವು ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಸ್ಥಲಿತವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ನಿಲ್ಲದು. ಆದರೆ ಯಾವುದು ಅಜೇಯ ರಾಜ್ಯವಾಗಿತ್ತೋ— ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವುದು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿತ್ತೋ, ಆ ರಾಜ್ಯವು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು! ಅವನು ಕುಸುಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಂಟಕಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದನು. ಕುಲಸಮಳು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು, ಏನೆಂದರೆ:— ಬಂಗಾಳ ನಬಾಬನು ಮೂರ್ಖನೆಂದು!

ನಬಾಬನು ಉಮ್ರಾ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಕುರಿತು, ನೀವು ಕೇಳಿರಿ, ಈ ರಾಜ್ಯವು

ನನ್ನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಲಾಗದು. ಈ ಬಾಂಬಿಯು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಬಂಗಾಳ ನಬಾಬನು ಮೂರ್ಖನೆಂಬುದು ನಿಸ್ಸ ನಿವೃತ್ತಿ ಕೈಲಾದರೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ನಾನು ಹೊರಟೆ. ನಾನು ಹೋಗಿ ರುಹಿದಾಸಗಡದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರ ಮಧ್ಯೆ ಅವಿತುಕೊಂಡಿರುವೆನು, ಅಥವಾ ಫಕೀರನಾಗುವೆನು, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನಬಾಬನ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಶರೀರವು ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟದ್ದು ಗಳುವಿನಹಾಗೆ ಅದರಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಕಣ್ಣೀರೊರಿಸಿಕೊಂಡು ನಬಾಬನು ಮುಂದೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದನು : - ಕೇಳಿರಿ, ಬಂಧುಗಂಠಾ ! ನನ್ನನ್ನು ಸಿರಾಜ ಉದ್ದೌಲನಹಾಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಅಥವಾ ಅವರ ಅನುಚರರು ಹೊಡೆದುಹಾಕಿದರೆ, ದಳನಿಯ ಗೋರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಗೋರಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಲಾರೆ. ಈಗ ನೀವು ಹೋಗಿರಿ. ಆದರೆ ನೀವು ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯೊಂದನ್ನು ಪಾಲನಮಾಡಬೇಕು. ನಾನು ಆ ತಕಿಖಾನನನ್ನು ಬಂದು ತಡವೆ ನೋಡಬೇಕು, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅಲಿ ಇಬ್ರಾಹಿಂಖಾನ್ ! ಎಂದು ಕೂಗಿದನು.

ಅಲಿ ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ಬಂದು ನಿಂತನು. ನಬಾಬನು, ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಬಂಧುವು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ, ನೀನು ಆ ತಕಿಖಾನನನ್ನು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕರೆತರಬೇಕೆಂದನು.

ಅಲಿ ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ಅಭಿವಾದನ ಮಾಡಿ, ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಅಶ್ಯಾರೋಹಣನಾಗಿ ಕಿವಿ ರದಿಂದ ಹೊರಟನು.

ನಬಾಬ - ಮತ್ತಾರು ನನಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವವರು ?

ಎಲ್ಲರೂ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದರು.

ನಬಾಬ—ಯಾರಾದರೂ ಆ ಫಾಸ್ಟರನನ್ನು ಹಿಡಿದುತರುವಿರಾ ?

ಅವಿವಾರಹರ್ಸ - ಅವನು ಇರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ ತರುವೆನು.

ನಬಾಬನು ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡು, ಇನ್ನು ಆ ಶೈವಲಿನಿಯು ಯಾರು ?

ಅವಳನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಕರೆತರುವಿರಾ ? ಎಂದನು

ಮಹಮ್ಮದ ಇರಫನು ಎದ್ದು, ಅವಳು ಇಷ್ಟು ದಿನಕ್ಕೆ ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿರ ಬಹುದು. ನಾನು ಹೋಗಿ ಕರೆತರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟನು.

ಅನಂತರ ನಬಾಬನು, ದಳನಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಕರೆತರುವವರು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಲೆ, ಮಹಮ್ಮದಇರಫನು, ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಹೋಗಿ ಕರೆತರುವೆ ನೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಕಡೆಗೆ ನಬಾಬನು, ಗುರಗಣಖಾನನು ಎಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನು, ಅವನು ಘಾಜನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಉದಯನಾಲೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಾನೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಬಂದು ತಲ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದನು. ನಬಾ

ಬನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ, ಘಾಜು ! ಘಾಜು ! ಯಾರಘಾಜು ? ಎಂದೆಂದುಕೊಂಡನು.

ಗುಂಪಿನಲ್ಲೊ ಬೃಹ್ಮನು, ಅವನದೇ, ಎಂದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು.

ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಅನಂತರ ನಬಾಬನು ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ವಜ್ರಖಚಿತವಾದ ಉಷ್ಣೀಪವನ್ನು ತೆಗೆದು ದೂರ ಹಾಕಿದನು. ಮುಕ್ತಾಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಠದಿಂದ ಕಿತ್ತು ಬಿಸುಟನು. ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಅಂಗರೇಖೆಯನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ಅವನು ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಉರುಳಾಡುತ್ತ, ದಳನಿ ! ದಳನಿ ! ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ಉಚ್ಚಸ್ವರದಿಂದ ರೋದನಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಬಾಬಿ ದಾಲತ್ತು ಹೀಗೆ !

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಜಾರ್ ಸ್ವಾಲ್ಫಾಟ್.

ವರ್ಷ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಕುಲಸಂ ಬೀಬಿಯು ವಾರ್ಷಿಕೇಷ್ಟಿಂಗ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ ದ್ದಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕುಲಸಮಳು ಅತನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಘಾಸ್ಟ್ವರನ ದುಷ್ಕೃತ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಳು.

ಇತ್ಯವಸರದಲ್ಲಿ, ವಾರ್ಷಿಕೇಷ್ಟಿಂಗ್ಸನು ಪರಪೀಡಕನೆಂದು ಪರಿಚಿತನಾಗಿದ್ದನು. ಕರ್ವರಾದವರು ಕರ್ತವ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅನೇಕರಿಗೆ ಪರಪೀಡಕರಾಗುವರು. ಯಾರಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವಿರುವುದೋ ಅಂತಹವರು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ದಯಾಳುಗಳಾಗಿ ನ್ಯಾಯಪರರಾಗಿದ್ದರೂ ರಾಜ್ಯರಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಬಬ್ಬಿಬ್ಬರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದರೂ ಆಗಬಹುದು ಬಬ್ಬಿಬ್ಬರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಅನೇಕರಿಗೆ ಹಾಗೆ ಪರಪೀಡನವಾದರೆ ಅದು ಸತ್ಕಾರ್ಯವೆಂದಾಗಲಿ ರಜಕಾರ್ಯವೆಂದಾಗಲಿ ಗಣನೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಬಬ್ಬಿಬ್ಬರಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರವು ನಡೆವರೂ ಸಮುದಾಯರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರವಾಗುವುದಾದರೆ ಅದು ತಪ್ಪಲ್ಲ. ವಸ್ತುತಃ, ವಾರ್ಷಿಕೇಷ್ಟಿಂಗ್ಸನಹಾಗೆ ಸಮ್ರಾಜ್ಯಸಂಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ಷಮರಾದವರು ದಯಾಳು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯನಿಷ್ಠರಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸಂಭವವಲ್ಲ. ಯಾರ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದಯೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಪರತೆ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂತಹವರಿಂದ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪನಾದಿ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯಲಾರವು. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ, ಅಂತಹವರ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಉನ್ನತನಾದುದಲ್ಲ—ಅಲ್ಪವಾದುದು. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವುದು ಅಂತಹ ಅಲ್ಪಚೇತನರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ.

ವಾರ್ಷಿಕೇಷ್ಟಿಂಗ್ಸನು ದಯಾಳುವಾಗಿಯೂ ನ್ಯಾಯನಿಷ್ಠನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದನು. ಆಗವನು ಗವನರ್ನು ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕುಲಸಂಬಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅವನು ಘಾಸ್ಟ್ವರನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ನೋಡಲಾಗಿ ಘಾಸ್ಟ್ವರನು ಪೀಡಿತನಾಗಿದ್ದನು. ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಮಾಡಿಸಿದನು. ಘಾಸ್ಟ್ವರನು ಚಿಕಿತ್ಸಕರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯಲಾಭವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

ಅನಂತರ ವಾರ್ಷಿಕೇಷ್ಟಿಂಗ್ಸನು ಘಾಸ್ಟ್ವರನ ಅಪರಾಧದ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತನಾದನು. ಘಾಸ್ಟ್ವರನು ಭಯಪಟ್ಟು ಅಪರಾಧವನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ವಾರ್ಷಿಕೇಷ್ಟಿಂಗ್ಸನು ಕೋಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ ಘಾಸ್ಟ್ವರನನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಪ್ಪಿಸಿದನು.

ಫಾಸ್ಟರನು ಕ್ಷುದ್ರಾಶ್ರಯನಾಗಿದ್ದನು. ಅಂತಹವನ ಸ್ವಭಾವಾನುರೂಪವಾಗಿ ಅವನು ಪ್ರಭುವಿನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಆ ವೈರಸಾಧನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೃತ ಸಂಕಲ್ಪನಾದನು.

ಡೈನಿಸೊಂಬರ ಎಂಬ ಬಬ್ಬು ಸ್ವಿಸ್ ಅಥವಾ ಜರ್ಮ್ ಜಾತಿಯವನು ಮಿಾರಕಾಸಿ ಪುನ ಸೇನಾದಳದಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಸಮರು ಎಂದು ಅಡ್ಡ ಹೆಸರು. ಉದಯನಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಯವನರ ತಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಸಮರು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ದ್ದನು. ಫಾಸ್ಟರನು ಉದಯನಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಏನೋ ಕೌಶಲದಿಂದ ಸಮರು ಬಳಿಗೆ ಬಬ್ಬು ದೂತನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಸಮರುವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಫಾಸ್ಟರನಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಏಕಾಂತ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡು, ಫಾಸ್ಟರನನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡಿದನು. ಫಾಸ್ಟರನು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಕೊಂಡು ಜಾರ್ಸ್ಟ್ಯಾಲ್ಕರ್ಟ್ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಸಮರುವಿನ ತಿಬಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಅಮಿಾರಹಸನನು ಫಾಸ್ಟರನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಾಗ ಲಾರ್ಡ್‌ಸುಫಾ ಸ್ಟರನು ಸಮರುವಿನ ತಿಬಿರದಲ್ಲಿದ್ದನು.

ಅಮಿಾರಹಸನನು ಕುಲಸಂಬಯನ್ನು ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಫಾಸ್ಟರನನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದವನು ಅನುಚರರಿಂದ, ಬಬ್ಬು ಇಂಗ್ಲೀಷರವನು ಬಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಾನ್ವಿತನಾದನು. ಅಮಿಾರಹಸನನು ಸಮರುವಿನ ತಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಅಮಿಾರಹಸನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಸಮರುವೂ ಫಾಸ್ಟರನೂ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅಮಿಾರಹಸನನು ಹೋಗಿ ಆಸನಗ್ರಹಣಮಾಡಿ ಕೂಡುತ್ತಲೇ ಅವನಿಗೆ ಸಮರುವು ಫಾಸ್ಟರನನ್ನು ಜಾರ್ಸ್ಟ್ಯಾಲ್ಕರ್ಟ್ ಎಂದು ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಅಮಿಾರಹಸನನು ಸ್ಟ್ಯಾಲ್ಕರ್ಟ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಮಾತಿಗೆ ಪಾತ್ರಂಭಿಸಿದನು.

ಅಮಿಾರಹಸನನು ಜೇರೆ ಮಾತುಗಳಾದಮೇಲೆ, ಜಾರ್ಸ್ಟ್ಯಾಲ್ಕರ್ಟ್‌ನ್ನು ಕುರಿತು, ತಾವು ಲಾರ್ಡ್‌ಸುಫಾಸ್ಟರನು ಇಂಗ್ಲೀಷರವನನ್ನು ಬಿಲ್ಲಿರಾ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಫಾಸ್ಟರನ ಮುಖವು ರಕ್ತವರ್ಣವಾಯಿತು. ಅವನು ನೆಲವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಕೃತವಾದ ಕಂಠದಿಂದ, ಲಾರ್ಡ್‌ಸುಫಾಸ್ಟರ ? ಯಾರೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದನು.

ಅಮಿಾರಹಸನನು ಪುನಃ, ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೀರಾ ? ಎಂದನು.

ಫಾಸ್ಟರನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾವಕಾಶದಿಂದ, ಹೆಸರು - ಲಾರ್ಡ್‌ಸುಫಾಸ್ಟರು - ಏನೋ, - ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣೆ, ಎಂದನು.

ಅಮಿಾರಹಸನನು ಇನ್ನೇನೂ ಹೇಳದೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನೆತ್ತಿದನು. ಆದರೆ ಸ್ಟ್ಯಾಲ್ಕರ್ಟ್‌ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡದಿರುವುದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಒಂದೆರಡು ತಡವೆ ಎದ್ದು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟನು. ಅಮಿಾರಹಸನನು, ಕುಳಿತೆರಬೇಕೆಂದು

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿರಿಸಿದನು. ಅಮಿರಹಸನಿನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಇವನು ಘಾಸ್ಟರನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾದರೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

ಅನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಘಾಸ್ಟರನು ತನ್ನ ಟೋಪಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ತಲೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಅಮಿರಹಸನನು, ಹೀಗೆ ವಸಡುವುದು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಘಾಸ್ಟರನು ಟೋಪಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅಮಿರಹಸನನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಅವನ ತಲೆಯಮೇಲಿದ್ದ ಘಾಯದ ಗುರ್ತಿನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಛುಟನು ಘಾಯದ ಗುರ್ತನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಟೋಪಿಯನ್ನು ತಲೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡನೇ ?

ಅಮಿರಹಸನನು ಹೊರಟುಹೋದನು. ತನ್ನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಕುಲಸಂಬಿಯನ್ನು ಕರೆದು, ನನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬಾ ಎಂದನು. ಕುಲಸಂ ಹೋದಳು.

ಕುಲಸಂಬಿಯನ್ನು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅಮಿರಹಸನನು ಪುನಃ ಸಮರುವಿನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಕುಲಸಂ ಹೊರಗೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಘಾಸ್ಟರನು ಆಗಲೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಅಮಿರಹಸನನು ಸಮರುವನ್ನು ಕುರಿತು, ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ನಮ್ಮಕಡೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಂದಿಯು ಬಂದು ತಮಗೆ ಸಲಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ಏನೋ ವಿಶೇಷ ಕೆಲಸವಿದೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಸಮರು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು ಘಾಸ್ಟರನಿಗೆ ಹೃತ್ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು—ಅವನು ಎದ್ದನು. ಅಮಿರಹಸನನು ನಕ್ಕು, ಅವನ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕುಳಿರಿಸಿದನು. ಕುಲಸಂಬಿಯನ್ನು ಕರೆದನು. ಅವಳು ಬಂದಳು. ಘಾಸ್ಟರನನ್ನು ಕಂಡು ನಿಷ್ಪಂದವಾಗಿ ನಿಂತಳು.

ಅಮಿರಹಸನನು ಕುಲಸಂಬಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಇವನು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಕುಲಸಂ — ಲಾರ್ಡನು ಘಾಸ್ಟರ.

ಅಮಿರಹಸನನು ಘಾಸ್ಟರನ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಘಾಸ್ಟರನು, ನಾನು ಏನು ಮಾಡಿದೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಅಮಿರಹಸನನು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳದೆ, ಸಮರುವನ್ನು ಕುರಿತು, ಸಾಹೆಬ ! ಇವನ ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನೆಂಬು ನಾಜಿಮರ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿದೆ. ತಾವು ನನಗೆ ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅವರು ಬಂದು ಇವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಸಮರು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು. ಅನಂತರ ವೃತ್ತಾಂತವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಅಮಿರಹಸನನು, ಹಿಂದೆಂದ ಹೇಳುವೆನೆಂದನು. ಸಮರುವು ಪ್ರಹರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅಮಿರಹಸನನು ಘಾಸ್ಟರನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಐದನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಪುನಃ ವೇದಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ.

ದ್ರಶೇಖರನು ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದಿದ್ದನು.

ಬಹಳ ಕಾಲದಮೇಲೆ ಪುನಃ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದನು. ನೋಡಲಾಗಿ ಆ ಗೃಹವು ಆಗ ಅರಣ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಯಂಕರವಾಗಿದ್ದಿತು. ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಹುಲ್ಲು ಹೊದಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಾಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಾರಿಹೋಗಿತ್ತು. ಬಂದೆರಡು ಕಡೆ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿತ್ತು. ಛಾವಣಿಯ ಹುಲ್ಲನ್ನೆಲ್ಲಾ ದನಕರುಗಳು ಮೇಯಿದು ಹೋಗಿದ್ದವು. ಗಳುಗಳು ಕಟ್ಟುಬಿಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿದ್ದವು. ಅಂಗಳದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹುಲ್ಲೂ ಗಿಡಗಳೂ ಬೆಳೆದಿದ್ದವು. ಹಾವೂ ಹುಳುಗಳೂ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಲಿದ್ದವು, ಮನೆಯ ಕದಗಳನ್ನು ಕಳ್ಳರು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಮನೆಯು ಬೈಲಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾನು ಯಾವದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕಳ್ಳರು ಕೆಲವನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವನ್ನು ಸುಂದರಿಯು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮಳೆಬಂದು ನೀರು ನಿಂತಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕೊಳೆತು ಹೋಗಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮುಗ್ಗಿ ನಾಯಿಕೊಡೆಗಳು ಬೆಳೆದಿದ್ದವು. ಇಲಿ, ಚಿರಲೆ, ಚೇಳು, ಹಲ್ಲಿ ಮುಂತಾದವು ತಂಡತಂಡವಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ದೀರ್ಘನಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶೈವಲಿನಿಯು ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆ ಗೃಹದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಾಶಿಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಭಸ್ಮಮಾಡಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದನು. ಅನಂತರ, ಶೈವಲಿನಿ ! ಎಂದು ಕೂಗಿದನು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊರಡಿಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪೂರ್ವ ಸ್ವಪ್ನದೃಷ್ಟಿವಾಗಿದ್ದ ಹೂವಿನ ಗಿಡವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಎಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೂ ಬಂದಕ್ಕೂ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ವಿಸ್ಫೂರಿತ ಲೋಚನಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ನಗುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಬಂದೊಂದು ತಡವೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕು ಜಿರಣಿಯಿಂದ ಎನೋ ತೋರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ, ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ, ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದಿದ್ದಾನೆಂದು

ವರ್ತಮಾನವು ಹುಟ್ಟಿ ಅನೇಕರು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಸುಂದರಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂದಾಗಿ ಬಂದಳು.

ಸುಂದರಿಯು, ಶೈವಲಿನಿಯು ಕಣ್ಣು ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಂದವಳು ಮೊದಲು ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಸುಂದರಿಯು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವಳನ್ನು ಕರೆತಂದು ಬಳಿಯಡಾಯಿತು. ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾದರೆ ಸರಿಹೋಗುವುದೆಂದಳು.

ಆದರೂ ಸುಂದರಿಯು, ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿದ್ದರೂ ಶೈವಲಿಯು ಅಲ್ಲಾಡದೆ ಕುಳಿತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟಳು. ಅವಕುಂಠನವನ್ನು ಕೂಡ ಮುಖದಮೇಲೆ ಎಳೆದು ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಹೂವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕಿಲಕಿಲ ನಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸುಂದರಿಯು, ಇದು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿರಬೇಕು, ಶೈವಲಿನಿಯು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಕಲಿತು ಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ಶೈವಲಿನಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಕೂತಳು. ಅವಳ ಬಟ್ಟೆಯು ತಗಲದಹಾಗೆ ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮುದುರಿಕೊಂಡಳು. ಅನಂತರ ನಕ್ಕು, ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಏನೇ, ಗುರುತಿದೆಯೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಶೈವಲಿನೀ—ಗೊತ್ತಾಯಿತು, ನೀನು ಪಾರ್ವತಿ.

ಸುಂದರಿ—ನಾನು ಸತ್ತೆ ! ಮೂರುದಿನಕ್ಕೆ ಆಗಲೇ ಮರೆತುಹೋಯಿತೆ !

ಶೈವಲಿನೀ—ಮರೆತೆನೆಲ್ಲೆ ! ನೀನು ನನ್ನ ಅನ್ನವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ನಿನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆ ? ಪಾರ್ವತಿ ! ಒಂದು ಹಾಡು ಹಾಡಿ, ನೋಡೋಣ.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಏನೋ ಹಾಡಿದಳು. ಅನಂತರ, ಇದೇನು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ, ಪಾರ್ವತಿ ! ಅವನು ಇಲ್ಲ. ಬರುವವನು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಗೋ ಬಂದೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಲಿದ್ದೆ ನೋ ಅವನು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೆಂದೆಂದುಕೊಂಡಳು.

ಸುಂದರಿಯು ವಿಸ್ಮಿತೆಯಾದಳು.—ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಳು—ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಕರೆದು, ಅವಳ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ, ಹುಚ್ಚಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆಂದನು.

ಸುಂದರಿಗೆ ಆಗ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು. ಸುಂದರಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮೊದಲು ಪ್ರಕಾಶವಾದವು. ಅನಂತರ ಕಣ್ಣು ಸಜಲವಾಗಿ ತೋಯುತ್ತ ಬಂದವು. ಕಣೆಗೆ ಅಶ್ರುಜಲಬಿಂದುವು ಜರಿದುಬಿದ್ದಿತು—ಸುಂದರಿಯು ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿಯು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ರತ್ತು ! ಈ ಸುಂದರಿಯು, ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಕಾಯಮನೋವಾಕ್ಯಾಗಿ ಶೈವಲಿನಿಯು ನಾಕಾ ಸಮೇತವಾಗಿ ಜಲಮಗ್ನಿಯಾಗಿ ಸಾಯಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಳು. ಇಂದು ಸುಂದರಿಯಹಾಗೆ ಶೈವಲಿನಿಗೋಸ್ಕರ ಯಾರೂ ಅಷ್ಟು ಕಾತರರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸುಂದರಿಯು ಬಂದು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಣ್ಣೀರೂರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಶೈವಲಿನಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು—ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಾತನಾಡಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು—ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಿಂದಿನ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಳು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಯಾವ ದನ್ನೂ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಳು. ಶೈವಲಿನಿಯ ಸ್ಮೃತಿಶಕ್ತಿಯು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಲೋಪವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಲೋಪವಾಗಿದ್ದರೆ ಪಾರ್ವತಿಯ ಹೆಸರು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಕೃತದಮಾತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹತ್ತುವಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ವಿಕೃತವಾಗಿ ವಿಪರೀತವಿಪರೀತವಾಗಿ ಸಂಲಗ್ನವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಸುಂದರಿಗೆ ಜ್ಞಾಪಕಶಕ್ತಿ ವುಂಟು, ಆದರೆ ಸುಂದರಿಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾರಳು.

ಸುಂದರಿಯು ಮೊದಲು ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಸ್ನಾನಾಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ಅನಂತರ ಆ ಭಗ್ನಗೃಹವನ್ನು ಶೈವಲಿನಿಗೆ ವಾಸೋಪಯೋಗಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಿದಳು. ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ನೆರೆಯವರು ಬಜ್ಜಿಬ್ಬಿರಾಗಿ ಬಂದು ಅವಳಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದರು, ಜೀಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಬಂದು ಬೀಳುವದಕ್ಕಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಪ್ರತಾಪನು ಮೂಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ದೊಣ್ಣೆಯವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಥಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬಂದು ತಡವೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಮನೆಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದನೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆ ಕೂಡಲೇ ಅವನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ವೇದಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಅದೇ ದಿನವೇ ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯೂ ಆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಬಂದು ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು, ಸುಂದರಿಯು, ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಶೈವಲಿನಿಗೆ ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಡಿಸುವನೆಂದು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಶುಭಲಗ್ನವು ಗೊತ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಆರನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಯೋಗಬಲವೋ? ಅಥವಾ Psychic Force ?

ಪಥವೇನೋ ಅದನ್ನು ನಾವು ಆರಿಯೆವು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಸೇವನ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಜಿತ್ವೇಂದ್ರಿಯನು. ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾದಿ ಶಾರೀರಕವಾದ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇತರರಿಗಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡಿ

ದ್ದನು. ಈಚೆಗೆ ಕಠೋರವಾದ ಅನಶನವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದನು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೆಲವುದಿನಗಳಿಂದ ಈಶ್ವರಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದನು— ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕವಾದ ಯೋಚನೆಹೊರತು ಬೇರೆ ಚಿಂತೆಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿರಲಿಲ್ಲ.

ನಿಷ್ಕರ್ಮಿಯಾಗಿದ್ದ ದಿನದಲ್ಲಿ ಚ.ದ್ರ.ಶೇಖರನು ಔಷಧವನ್ನು ಸೇವನಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯೋಗಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಶೈವಲಿನಿಗೋಸ್ಕರ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಸುಂದರಿಯು ತಂದಿಟ್ಟ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯು ಅವನ ಹೇಳಿಕೆಯಪ್ರಕಾರ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದಳು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಸುಂದರಿಯು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕರೆತಂದು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿದಳು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಮಾತುಕೇಳಳು. ಸುಂದರಿಯು ನಿತ್ಯವೂ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವಳು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಹಾಗೆ ಹೇಳಿ, ನಾನು ಕರೆದ ಕೂಡಲೆ, ಬರಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು.

ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಗೆ ಹೋದರು—ಚಂದ್ರಶೇಖರನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದನು.

ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಔಷಧವನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಎದ್ದುಕೂಡು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು.—ವಿಳಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ತನ್ನ ಸ್ಥಿರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೈವಲಿನಿಯು ಭೀತಿಗೊಂಡು ಎದ್ದುಕೂತಳು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಬಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಡ—ನನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಲಿರಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಉನ್ಮಾದಿನಿಯು ಮತ್ತಷ್ಟು ಭಜುಪಟ್ಟು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದಳು. ಅನಂತರ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಅವಳ ಲಠಾಟ, ಚಕ್ಷು ಮುಂತಾದ ಅಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ನಾನಾಪ್ರಕಾರ ವಾಗಿ ವಕ್ರಗತಿಯಿಂದ ಕೈಯನ್ನು ತಡೆದನು. ಹೀಗೆಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಶೈವಲಿನಿಯು ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಚ್ಚುತ್ತ ಬಂದುವು—ಕ್ರಮವಾಗಿ ತೂಗಡಿಕೆ ಬಂದು ಗಾಢವಾದ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಅಭಿಭೂತೆಯಾದಳು.

ಆಗ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು, ಶೈವಲಿನಿ! ಎಂದು ಕೂಗಿದನು.

ಶೈವಲಿನಿಯು ನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಅಪ್ಪಣೆ, ಎಂದಳು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ನಾನು ಯಾರು ?

ಶೈವಲಿನಿಯು ಮೊದಲಿನಹಾಗೆ ನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ, ಎಂದಳು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ನೀನು ಯಾರು ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಶೈವಲಿನೀ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಇದು ಯಾವ ಸ್ಥಳ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ವೇದಗ್ರಾಮ—ತಮ್ಮ ಗೃಹ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಹೊರಗೆ ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಪ್ರತಾಪ, ಸುಂದರಿ ಮೊದಲಾದವರು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದೆ, ಏತಕ್ಕೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಘಾಸ್ವರನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಇದೆಲ್ಲಾ ಇದುವರೆಗೂ ನಿನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿರಲಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿತ್ತು. ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಾರದು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಏತಕ್ಕೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ನಾನು ಹುಚ್ಚಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ನಿಜವಾಗಿಯೋ, ಅಥವಾ ವೇಷವೋ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹುಚ್ಚಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಕಪಟವಲ್ಲ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಈಗಲೋ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಇದು ಸ್ವಪ್ನ. ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಜ್ಞಾನವು ಬಂದಿವೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಹಾಗಾದರೆ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವೆಯಾ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಹೇಳುವೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ನೀನು ಘಾಸ್ವರನ ಸಂಗಡ ಏತಕ್ಕೆ ಹೋದೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಪ್ರತಾಪನಿಗೋಸ್ಕರ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಚಮುಕಿತನಾದನು. ಸಹಸ್ರ ಚಕ್ಷುಗಳಿಂದ ಕಳೆದುಹೋದ ಘಟನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪುನಃ ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಕೇಳತೊಡಗಿದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಪ್ರತಾಪನು ನಿನ್ನ ಜಾರನ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಛ! ಛ!

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು—ಮತ್ತೇನು ?

ಶೈವಲಿನೀ—ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದು ತೊಟ್ಟಿನ ಹೂವುಗಳು. ಒಂದು ವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ನು ಟತರಾದವು. ಕಿತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಾಡಿದಿರೇತಕ್ಕೆ ?

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ದೀರ್ಘನಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಅವನ ಅಪಾರವಾದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಯಾವದೂ ಮರೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಕೇಳಿದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಯಾವದಿನ ಪ್ರತಾಪನು ಮೈಲಚ್ಛರ ಹಡಗಿನಿಂದ ಓಡಿಹೋದನೋ ಅಂದು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಈಜಾಡಿದ್ದು ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆಯೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಏನೇನು ಮಾತನಾಡಿದಿರಿ ?

ಶೈವಲಿನಿಯು ಅನುಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಹಾಗಾದರೆ, ಘಾಸ್ಟ್ಯರನ ಸಂಗಡ ವಾಸಮಾಡಲು ಏತಕ್ಕೆ ಹೋದೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ವಾಸಮಾತ್ರ. ಪುರಂದರಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪ್ರತಾಪನು ಸಿಕ್ಕುವ ನೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಹೋದೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ವಾಸಮಾತ್ರ. ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಸಾಧ್ವಿಯೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ಮನಸಾ ಆತ್ಮ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಸಾಧ್ವಿಯಲ್ಲ. ಮಹಾ ಪಾಪಿಣಿ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಸಾಧ್ವಿ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಘಾಸ್ಟ್ಯರನ ಸಂಬಂಧವೊ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಕಾಯಮನೋವಾಕ್ಯಗಳಿಲ್ಲ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ತೀವ್ರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಕೈಯಿಂದ ತಡವಿ, ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೀಯಾ ?

ನಿದ್ರಿತವಾಗಿದ್ದ ಯುವತಿಯು ಹುಬ್ಬು ಗಂಟುಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದಳು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಪುನಃ ನಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕನ್ಯೆಯಾಗಿ ಜಾತಿಭ್ರಷ್ಟೆಯಾದುದು ಏತಕ್ಕೆ ? ಎಂದನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ತಾವು ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಿಗಳು. ನಾನು ಜಾತಿಭ್ರಷ್ಟೆಯಾದೆನೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೆ ? ತಾವೇ ಹೇಳಬೇಕು. ನಾನು ಅವನ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದ

ನೀರನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯವೂ ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಊಟಮಾಡುತ್ತಲಿನ್ನೆ. ಹಿಂದೂ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯೇ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬಂದು ನಾಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿರುವುದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ, ಗಂಗೆಯಮೇಲೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಅಧೋವದನನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬಹಳ ಯೋಚಿಸಿ, ಹಾ! ಹಾ! ಏನು ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ? ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದೆನು, ಎಂದುಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ, ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಯಾರು ನಂಬುವರು?

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು?

ಶೈವಲಿನೀ—ಫಾಸ್ಟರು ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಿ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಪಾರ್ವತಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಅವಳು ಸತ್ತು ಬಂದು ತಿಂಗಳಾಯಿತು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಫಾಸ್ಟರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಉದಯನಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಬಾಬರ ಕಿಬರಿದಲ್ಲಿ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಸ್ವಲ್ಪ ಆಲೋಚಿಸಿ ಪುನಃ, ನಿನ್ನ ರೋಗಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರವೇನಾದರೂ ಉಂಟೆ? ಹೇಳಬಲ್ಲೆ ಯಾ? ಎಂದನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ತಮ್ಮ ಯೋಗಬಲವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಿರಿ. ಅದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ. ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಚರಣ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ತಮ್ಮ ದೈವಧವು ಆರೋಗ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಆರೋಗ್ಯವಾದರೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟ?

ಶೈವಲಿನೀ—ವಿಷವು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಪಾನ ಮಾಡುವೆನು. ಆದರೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಭಯಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಏತಕ್ಕೆ ಆಶೆ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಸ್ಥಳವೆಲ್ಲಿದೆ?

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಏತಕ್ಕೆ? ಮನೆಯೋ?

ಶೈವಲಿನೀ—ತಾವು ಪುನಃ ನನ್ನನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡುವಿರಾ?

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಬಂದುವೇಳೆ ಮಾಡಿದರೆ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಕಾಯಮನೋವಾಕ್ಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ಆದರೆ ತಾವು ಕಳಂಕವುಳ್ಳವರಾಗುವಿರಿ.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯು ಓಡಿಬರುವ ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು, ನನಗೆ ಯೋಗಬಲವಿಲ್ಲ. ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಗಳ ಯೋಗಬಲವನ್ನು ಹೊಂದಿ

ರುತ್ತಿ. ಹೇಳು, ಈಗ ಕೇಳಿಸುವುದು ಯಾವ ಶಬ್ದ ? ಎಂದನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ಕುದುರೆಯ ಕಾಲಿನ ಶಬ್ದ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಯಾರು ಬರುತ್ತಾರೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಮಹಮ್ಮದ ಇರಫನ ಕುದುರೆ-ನಬಾಬನ ಸೈನಿಕ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಏತಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ. ನಬಾಬನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಘಾಸ್ವರನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಮೇಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದನೆ ? ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವವೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಇಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರೆತರಬೇಕೆಂದು ಬಂದೇ ತಡವೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನಿದ್ರೆಹೋಗು.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದನು. ಅವರು ಬಂದಮೇಲೆ, ಇವಳು ನಿದ್ರೆಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ನಿದ್ರಾಭಂಗವಾದಮೇಲೆ ಈ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಡೆಷಫ ವನ್ನು ಕುಡಿಸಿರಿ. ಈಗ ನಬಾಬನ ಸೈನಿಕನು ಬರುವನು. ನಾಳೆ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು. ನೀವೂ ಸಂಗಡ ಹೋಗಬೇಕೆಂದನು.

ಎಲ್ಲರೂ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ ಭೀತಿಗೊಂಡು, ಏತಕ್ಕೆ ಇವಳನ್ನು ನಬಾಬನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಈಗಲೇ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು—ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ.

ಮಹಮ್ಮದ ಇರಫನು ಬರುತ್ತಲೆ ಪ್ರತಾಪನು ಅವನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಪಚರಿಸಿದನು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನೂ ಎಲ್ಲಾ ಮಾತನ್ನೂ ಆದ್ಯೋಪಾಂತವಾಗಿ ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಗೆ ಅರುಹಿದನು. ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು, ನಾನಿಬ್ಬರೇ ನಬಾಬನ ದರಬಾರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ವಿಳನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ದರ್ಬಾರಿನಲ್ಲಿ.

ಮುಹಾ ಆಡಂಬರದಿಂದ ಅತಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಿಬಿರದಮಧ್ಯೆ ಬಂಗಾಳಿಯ ಕಡೇರಾಜನು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಕಡೇರಾಜನೇತಕ್ಕೆಂದರೆ : - ಮೀರ ಕಾಸೀಮನ ಅನಂತರ ಬಂಗಾಳಾ ನಬಾಬರೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದವ ರಾರೂ ರಾಜತ್ವವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಸರಸರವಾಗಿ ಮುತ್ತು ಹವಳಗಳಿಂದಲೂ ರಜತಕಾಂಚಿನಾದಿ ಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿತವಾದ ಉಜ್ಜ್ವಲವಾದ ಸಿ.ಹಾಸನದಮೇಲೆ ನಬಾಬ ಕಾಸಿಂ ಅಲಿಖಾನನು, ಕಿರೋದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಜ್ಜ್ವಲತಮವಾದ ಸೂರ್ಯಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವ ವಜ್ರಖಂಡ ದಿಂದ ರಂಜಿತವಾದ ಉಪ್ಪಿಷದಿಂದಲಂಕೃತನಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಪಾರ್ಶ್ವ ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಣೀಬದ್ಧರಾಗಿ ಭೃತ್ಯವರ್ಗದವರು ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಮಂತ್ರಿ ವರ್ಗದವರು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಜಾನುಗಳಿಂದ ಭೂಸ್ವರ್ಮಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶಬ್ದ ಮಾಡದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ನಬಾಬನು, ಕೈದಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾರೋ ? ಎಂದನು.

ಮಹಮ್ಮದ್ ಇರಫ - ಎಲ್ಲರೂ ಇದ್ದಾರೆ.

ನಬಾಬನು ಮೊದಲು ಲಾರ್ಕನು ಘಾಸ್ಪೂರನನ್ನು ಕರೆತರುವಹಾಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿ ದನು.

ಲಾರ್ಕನು ಘಾಸ್ಪೂರನು ಕರೆತರಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಸಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಂತನು.

ನಬಾಬ - ನೀನು ಯಾರು ?

ಲಾರ್ಕನು ಘಾಸ್ಪೂರನು ಈ ತಡವೆ ತನಗೆ ನಿಸ್ತಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಇಷ್ಟು ದಿನದಮೇಲೆ, ನಾನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಳಂಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, - ಈಗ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪರಂತೆ ಸಾಯುವನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಹೆಸರು ಲಾರ್ಕನು ಘಾಸ್ಪೂರು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ನಬಾಬ - ನೀನು ಯಾವ ಜಾತಿಯವನು ?

ಘಾಸ್ಪೂರ - ಇಂಗ್ಲಿಷ್.

ನಬಾಬ - ಇಂಗ್ಲಿಷರು ನಮಗೆ ಶತ್ರುಗಳು - ನೀನು ಶತ್ರುವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಿಬಿರಕ್ಕೆ ಏತಕ್ಕೆ ಬಂದೆ ?

ಫಾಸ್ಟರ್—ಬಂದಿದ್ದೆನು - ತಮ್ಮ ಅಭಿರುಚಿ ಯಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದು. ನಾನು ತಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ. ಏತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೆನೋ ಅದರ ವಿಚಾರ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ವಿಚಾರವಾಡಿದರೂ ಏನೊಂದುತ್ತರವೂ ಬರಲಾರದು.

ನಬಾಬನು ಕ್ರೂರನಾಗದೆ ನಕ್ಕು, ನೀನು ಭಯಕೂನ್ಯನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಸತ್ಯವಾದುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದನು.

ಫಾಸ್ಟರ್ — ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ನಬಾಬ—ನಿಜ. ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ತಿಳಿದೀತು. (ಯಾರೋ, ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು, ಅವನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಯಿತು.)

ಮಹಮ್ಮದ ಇರಫಾನು ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಕರೆತಂದನು. ನಬಾಬನು ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಫಾಸ್ಟರ್‌ನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, ಇವನನ್ನು ಬಿಡಿಯಾ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಫಾಸ್ಟರ್ — ಹೆಸರು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಗುರುತು ಇಲ್ಲ.

ನಬಾಬ—ಬಳ್ಳಿಯದು. (ಕುಲಸಂಬಿಯನ್ನು ಕರೆತರಲು ಅಪ್ಪಣೆಯಾದಮೇರೆ, ಅವಳು ಬಂದಳು).

ಈ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಬಿಡಿಯಾ ?

ಫಾಸ್ಟರ್—ಬಿಡು.

ನಬಾಬ—ಇವಳು ಯಾರು ?

ಫಾಸ್ಟರ್—ತಮ್ಮ ದಾಸಿ.

ಮಹಮ್ಮದತಕಿಯು ಬರುವಹಾಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದಮೇರೆ ಅವನು ಬಂದನು. ಅವನು ಕೈಬಿಡಬಂದನಾಗಿದ್ದನು.

ನಬಾಬನು ಮಹಮ್ಮದತಕಿಯಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡದೆ, ಕುಲಸಂ ! ಹೇಳು, ನೀನು ಮಾರ್ಗೀರನಿಂದ ಕಲಿಕತ್ತೆಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋದೆ ? ಎಂದನು.

ಕುಲಸಂಬಿಯು ಅನುಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ದಳನಿಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ ಹೇಳಿದಳು. ಹೇಳಿ ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಸಜಲನಯನೆಯಾಗಿ ಉಚ್ಚ ಸ್ವರದಿಂದ, ಜಹಾಪನಾ ! ನೆರದಿರುವ ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ, ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದ ನರಾಧಮನಾದ ಸ್ತ್ರೀಘಾತಕನಾದ ಈ ಮಹಮ್ಮದತಕಿಯಮೇಲೆ ನಾನು ಫಿರಾದು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಲಾಲಿಬಬೇಕು ! ಅವನು ನನ್ನ ಪ್ರಭುವಿನ ಪತ್ನಿಯಮೇಲೆ ಮಿಥ್ಯಾಪವಾದವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ನನ್ನ ಪ್ರಭುವನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನ ಸಾರಳಾದ ದಳನಿಯನ್ನು ಪಿಪೀಲಿಕದಹಾಗೆ ಅಕಾತರನಾಗಿ ಹತ್ಯವಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಜಹಾಪನಾ ! ಪಿಪೀಲಿಕದಹಾಗೆ ಈ ನರಾಧಮನನ್ನು ಅಕಾತರನಾಗಿ ಹತ್ಯವಾಡಬೇಕು, ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಮಹಮ್ಮದತಕಿಯು ರುದ್ಧಕಂಠನಾಗಿ, ಸುಳ್ಳುಮಾತು, ನಿನ್ನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾರು ? ಎಂದನು.

ಕುಲಸಂಬಿಯು ವಿಸ್ತಾರಿತಲೋಚನವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಗರ್ಜನ ಮಾಡುತ್ತ, ನನ್ನ ಸಾಕ್ಷಿಯೆ ! ಮೇಲೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡು, ನನ್ನ ಸಾಕ್ಷಿಯು ಜಗದೀಶ್ವರನು ! ನಿನ್ನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡು. ನನ್ನ ಸಾಕ್ಷಿ ನೀನೇ ! ಇನ್ನೂ ಯಾರಸಾಕ್ಷ್ಯವಾದರೂ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಫಿರಂಗಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನೋಡು, ಎಂದಳು.

ನಬಾಬ — ಏನು ಫಿರಂಗಿ ! ಈ ಬಾಂದಿಯು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ಸತ್ಯವಾದುದೆ ? ನೀನೂ ಅಮಿಯಟನ ಸಂಗಡ ಇದ್ದೆಯೆಷ್ಟೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೊರತು, ಇನ್ನೇ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಫಾಸ್ಟರನು ತಿಳಿದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ದಳನಿಯು ಅನಿದಿನೀಯೆ ಎಂದು ತಿಳಿದರು. ತಕಿಯು ಮುಖತಗ್ಗಿದವನಾಗಿದ್ದನು.

ಆಗ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಮುಂದಾಗಿ ಬಂದು, ಧರ್ಮಾವತಾರವೆ ! ಬಾಂದಿಯ ಮಾತು ನಿಜವಾದುದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಸಾಕ್ಷಿ. ನಾನೇ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ಎಂದನು.

ಕುಲಸಂಬಿಯು ಆಗ ಗುರ್ತಿಸಿ, ಇವನೇ ಹೌದು, ಎಂದಳು.

ಅನಂತರ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು, ರಾಜನೆ ! ಈ ಫಿರಂಗಿಯು ಸತ್ಯವಾದಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಇವನನ್ನು ಬಂದೆರೆಡು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದನು.

ನಬಾಬನು ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದವನಾಗಿ, ನೀನೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡು, ದ್ವಿಭಾಷಿಯಿಂದ ಹೇಳಿಸುತ್ತೇವೆ, ಎಂದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ನೀನು ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ನಾನೇ ಆ ಚಂದ್ರಶೇಖರ. ನೀನು ಅವನ —

ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಮಾತು ಪೂರೈಸುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಫಾಸ್ಟರನು, ತಾವು ತೊಂದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರ. ಮರಣಕ್ಕೆ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವುದೂ ಬಿಡುವುದೂ ನನ್ನ ಇಷ್ಟ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಾನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದನು.

ನಬಾಬನು, ಹಾಗಾದರೆ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಬಂದಳು. ಫಾಸ್ಟರನು ಮೊದಲು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಲಾರದೆ ಹೋದನು. ಶೈವಲಿನಿಯು ರುಗ್ನೆಯಾಗಿ, ತೀರ್ಣಿಯಾಗಿ ಮಲಿನವಾದ ಜೀರ್ಣವಾದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅರಂಜಿತ ಕುಂತಲವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಧೂಳಿಧೂಸರಿತೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಮೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಳೆ. ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧೂಳಿ. ಕೂದಲು ಕದರಿತ್ತು. ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತದೆಯ ನಗುವು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚರ ಜಿಜ್ಞಾಸಾವ್ಯಂಜಕವಾದ ದೃಷ್ಟಿ. ನೋಡಿ ಫಾಸ್ಟರನು ನಡುಗಿದನು.

ನಬಾಬ—ಇವಳನ್ನು ಬಲ್ಲೆಯಾ ?

ಫಾಸ್ಟರ—ಬಲ್ಲೆ.

ನಬಾಬ—ಇವಳು ಯಾರು ?

ಫಾಸ್ಟರ - ಶೈವಲಿನೀ. ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಪತ್ನಿ.

ನಬಾಬ—ನೀನು ಇವಳನ್ನು ಬಲ್ಲಬಗೆ ಹೇಗೆ ?

ಫಾಸ್ಟರ - ತಮಗೆ ಏನು ಇಷ್ಟವೋ ಆ ಸಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ನಾನು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ನಬಾಬ - ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾಯಿಯಿಂದ ಕಚ್ಚಿ ಸರ್ಪಕೊಂದಿದೆ.

ಫಾಸ್ಟರನ ಮುಖವು ಕುಷ್ಕವಾಯಿತು. ಕೈಕಾಲು ನಡುಗಲಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪ ಧೈರ್ಯ ವುಂಟಾಯಿತು. ಅನಂತರ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಯೇ ತಮ್ಮ ಆಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ನನಗೆ ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕೆಂದನು.

ನಬಾಬ—ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದೇಶದ ಪದ್ಧತಿಯೇನೆಂದರೆ, ಅಪರಾಧಿಯನ್ನು ಕಟ ಪರೈತವೂ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹುಗಿದು ಅವನನ್ನು ದಂಶನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಿಕ್ಷಿತವಾದ ನಾಯಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾಯಿಗಳು ಅಪರಾಧಿಯನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತ ಬಂದಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಆ ಘಾಯಗಳಿಗೆ ಉಪ್ಪನ್ನು ತುಂಬಬೇಕು. ನಾಯಿಗಳು ಮೂಸಭೋಜನ ಮಾಡಿ ತೃಪ್ತವಾಗಿ ಹೋಗುವುವು. ಅರ್ಧಭುಕ್ತನಾದ ಅಪರಾಧಿಯು ಅರ್ಧ ಪ್ರೋಧಿತನಾಗಿರುವನು. ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹಸಿವು ಉಂಟಾದರೆ ಪುನಃ ಬಂದು ಉಳಿದಿರುವ ಮೂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವುವು. ನಿನಗೂ ಆ ತಕ್ಕಿಗೂ ಈ ವಿಧವಾದ ಮರಣದಂಡನೆಯು ವಿಧಿಸಲ್ಪಡುವುದು.

ಬಂಧನೆಯುಕ್ತನಾದ ಮಹಮ್ಮದತಕಿಯು ಆತೆಯಾದ ಪಶುವಿನಹಾಗೆ ಚೀತ್ಕಾರ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಫಾಸ್ಟರನು ಮೋಣಕಾಲನ್ನೂರಿ ಕುತ್ತುಕೊಂಡು ಕೈಮುಗಿದು ಊರ್ಧ್ವನಮನನಾಗಿ ಜಗದೀಶ್ವರನನ್ನು ಕೂಗುತ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ಮರಿಸಲಿಲ್ಲ ನಿನ್ನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಚಿರಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪಾಪಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ ! ನೀನು ಇದ್ದೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂದು ನಾನು ನಿಸ್ಸಹಾಯಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದುಕಾರಣ ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದೆನು. ಹೆ ನಿರುಪಾಯರಿಗೆ ಉಪಾಯನೆ ! ಅಗತಿಕರಿಗೆ ಗತಿಯೆ ! ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ! ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

ಯಾರೂ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಶ್ವರನನ್ನು ಬಪ್ಪದಿರುವ ನಿರೀಶ್ವರವಾದಿಗಳೂ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕರೆಯುವರು. ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಕರೆಯುವರು. ಫಾಸ್ಟರನು ದೇವರನ್ನು ಕರೆದನು.

ನಯನವು ವಿನತವಾಗಲಾಗ ಫಾಸ್ಟರನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಸಭೆಯ ಹೊರಗಡೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆಗವನು, ಬಣ್ಣ ಜಟಾ ಜೂಟ ಧಾರಿಯಾದ ರಕ್ತ ವಸ್ತ್ರವನ್ನುಟ್ಟದ್ದು ಶೈತಸ್ತಶ್ರು ವಿಭೂಷಿತನಾದ ಪುರುಷನು ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡನು. ಆ ಪುರುಷನು ಅವನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಫಾಸ್ಟರನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಆತನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು—ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅವನ ಚಿತ್ರವು ಆ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ವರ್ಣಭೂತವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣು

ಗಳ ವಿವರವಾದುವು—ಆಗ ದಾರುಣವಾದ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಂಠದಿಂದ ಅವಶವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಆ ಜಟಾಜೂಟಧಾರಿಯ ಒಪ್ಪುಗಳ ಅಲ್ಲಾಡಿದಹಾಗೆ ಬೋಧೆಯಾಯಿತು. ಅವನು ಎನೋ ಹೇಳುವಹಾಗೆ ತೋರಿತು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಜಲವಾದ ಮೇಘದ ಗಂಭೀರ ಧ್ವನಿಯು ಘಾಸ್ಟರನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಹಾಗಾಯಿತು. ಘಾಸ್ಟರನನ್ನು ಕುರಿತು, ನಿನ್ನನ್ನು ನಾಯಿಗಳ ದಂಶನದಿಂದ ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವೆನು. ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡು ನೀನು ಶೈವಲಿನಿಯ ಜಾರನೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಹಾಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಘಾಸ್ಟರನು ಆ ಧೂಳಿಧೂಸರಿತೆಯಾದ, ಉನ್ಮಾದಿನಿಯಾದ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಇಲ್ಲ, ಎಂದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳುವಹಾಗೆ, ಇಲ್ಲ—ನಾನು ಶೈವಲಿನಿಯ ಜಾರನಲ್ಲವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅದೇ ವಜ್ರಗಂಭೀರವಾದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ, ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಪುನಃ ಹೊರಟಿತು. ಘಾಸ್ಟರನಿಗೆ ನಬಾಬನೋ ಅಥವಾ ಚಂದ್ರಶೇಖರನೋ, ಅಥವಾ ಮತ್ತಾರೋ, ಯಾರು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಗಂಭೀರವಾದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ, ಹಾಗಾದರೆ, ಶೈವಲಿನಿಯು ನಿನ್ನ ನೌಕದಲ್ಲಿದ್ದಳೇತಕ್ಕ ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿಸಿತು. ಪ್ರಶ್ನೆಕರ್ತರು ಯಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಘಾಸ್ಟರನು ಉಚ್ಚಸ್ವರದಿಂದ ಹೇಳತೊಡಗಿದನು:—ಹೇಗೆಂದರೆ:—ನಾನು ಶೈವಲಿನಿಯ ರೂಪದಿಂದ ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ಮನೆಯಿಂದ ಹರಣಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದೆನು. ನನ್ನ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೆನು. ಅವಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಳೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ ನೋಡಲಾಗಿ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ನನ್ನ ಶತ್ರುವಾಗಿದ್ದಳು. ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳು ಒಂದು ಚೂರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು, ನೀನು ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಈ ಚೂರಿಯಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಸಾಯುವೆವು. ನಾನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಸಮಾನವೆಂದು ತಿಳಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ನಾನು ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಲಾರದವನಾದೆನು. ಯಾವಾಗಲೂ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವರ್ಣಮಾಡಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಈ ಶೈವಲಿನಿಯು ಮೇಲ್ಚಿಕ್ಕರು ಮುಟ್ಟಿದ ಅಥವಾ ಮಾಡಿದ ಅನ್ನುವನ್ನು ತಿಂದಳ ?

ಘಾಸ್ಟರನು ಕುಂತಿತಭಾವದಿಂದ, ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ನಾನಾಗಲಿ ನನ್ನ ಜನರಾಗಲಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಅವಳು ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ—ಏನೇನು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು ?

ಘಾಸ್ಟರ—ಕೇವಲ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ; ಅನ್ನದೊಂದಿಗೆ ಹಾಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಪ್ರಶ್ನೆ—ನೀರೋ ?

ಫಾಸ್ಟರ—ಗಂಗೆಯಿಂದ ತಾನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆಳು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 'ದಡಂ' 'ಡಂ' ಎಂದು ಶಬ್ದವಾಯಿತು.

ನಬಾಬ—ಅದೇನು ಅದು ?

ಇರಫಾನನು ಕಾತರ ಸ್ವರದಿಂದ, ಮತ್ತೇನು ? ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಫಿರಂಗಿ ಗುಂಡಿನ ಶಬ್ದ. ಅವರು ಇಬಿರವನ್ನು ಆಕ್ರಮಣವಾಡಿದ್ದಾರೆಂದನು.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಇಬಿರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟರು. ಡಂ ಡಂ ಎಂದು ಪುನಃ ಫಿರಂಗಿ ಗುಂಡಿನ ಶಬ್ದವಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಪುನಃ ! ಅನೇಕ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಭೀಮನಾದವು ಹಾರಿ ಹಾರಿ ಹತ್ತಿರ ಬರಲಾರಂಭವಾಯಿತು. ರಣವಾದ್ಯವಾಯಿತು. ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತುಮುಲ ಕೋಲಾಹಲವು ಎದ್ದಿತು. ಅಶ್ಯಗಳ ಪದಾಘಾತದ ಶಬ್ದ - ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಝಂಝುನಾ ಶಬ್ದ—ಸೈನಿಕರ ಜಯಧ್ವನಿ-ಸಮುದ್ರದ ತರಂಗದಹಾಗೆ ಗರ್ಜನೆಯಾಗುತ್ತ ಎದ್ದಿತು. ಧೂಮರಾಶಿಯಿಂದ ಗಗನವೆಲ್ಲಾ ಆವರಿತವಾಯಿತು—ದಿಗಂತ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಜಲೋಘ್ನಾಸದಿಂದ ಉಚ್ಛಲಿತವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮುವಾದ ಸಾಗರವೇ ಬಂದು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡ ಹಾಗಾಯಿತು.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನಬಾಬನ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಭೃತ್ಯರೂ ಹಿಗ್ಗುನುಗ್ಗಾಗಿ ಬಬ್ಬರನ್ನು ಬಬ್ಬರು ತಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಇಬಿರದಿಂದ ಹೊರಗಾದರು. ಕೆಲವರು ಸಮರಾಭಿಮುಖವಾಗಿಯೂ, ಕೆಲವರು ಪಲಾಯನಾಭಿಮುಖವಾಗಿಯೂ ಓಡಿದರು. ಕುಲಸಂಭಿ, ಚಂದ್ರ ಶೇಖರ, ಶೈವಲಿನಿ, ಫಾಸ್ಟರ ಇವರು ಹೊರಗೆ ಬಂದರು. ನಬಾಬನೊಬ್ಬನೇ ಬಂದಿಯಾಗಿದ್ದ ತಕಿಯೊಡನೆ ಇಬಿರದಲ್ಲಿದ್ದನು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿಗುಂಡುಗಳು ಇಬಿರದೊಳಗೆ ಬಂದು ಬೀಳಲಾರಂಭವಾದವು. ಆಗ ನಬಾಬನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಅಸಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿಂದ ಕಿತ್ತು ಅದರಿಂದ ತಕಿಯ ವಕ್ಷವನ್ನು ಇರಿದನು. ತಕಿಯು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ನಬಾಬನು ಇಬಿರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟನು.

ಎಂಟನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ.

ವಲಿನಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನೋಡಲಾಗಿ ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಹೊರಗೆ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಸ್ವಾಮಿಯು, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ! ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಏನು ಮಾಡುವೆ ? ಎಂದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಈಗ ಶೈವಲಿನಿಯು ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ? ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಗುಂಡುಗಳ ವೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಧೂಮಾವೃತವಾಗಿ ಅಂಧಕಾರವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ ?

ಸ್ವಾಮಿ—ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಯಾವನ ಸೇನೆಯು ಯಾವಕಡೆ ಪಲಾಯನವಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಗುವುದು, ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಎಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಪಲಾಯನವೋ ಅಲ್ಲಿ ರಣಜಯದ ಸಂಭವವೆಲ್ಲಿ ? ಈ ಇಂಗ್ಲೀಷಜಾತಿಯವರು ಬಹಳ ಭಾಗ್ಯವಂತರು—ಬಲಿಷ್ಠರು—ಮತ್ತು ಕೌಶಲಮಯರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಬಂದುದಿನ ಸಮಸ್ತ ಭಾರತವರ್ಷವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಧಿಕೃತಮಾಡುವರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಡೆ, ನಾವು ಪಲಾಯನ ಪರಾಯಣ ಪರರಾಗಿ ಯಾವನರಹಿಂದೆ ಹೋಗೋಣ. ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ನನ್ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ವಧೂವಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆ—

ಮೂರು ಮಂದಿಯೂ ಪಲಾಯನೋದ್ಯತವಾದ ಯಾವನಸೇನೆಯ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದರು. ಹಟಾತ್ತಾಗಿ, ಇದಿರಿಗೆ ಬಂದು ದಳ ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಹಿಂದೂ ಸೇನೆಯು ರಣಮತ್ತವಾಗಿ ದರ್ಪಿತಭಾವದಿಂದ ಪರ್ವತ ರಂಧ್ರಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೊರಟು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ರಣಕ್ಷೇತ್ರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡರು. ಮಧ್ಯೆ ಆ ಸೇನಾದಳದ ನಾಯಕ. ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ. ನೋಡಲಾಗಿ ಪ್ರತಾಪನಾಗಿದ್ದನು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಕಂಡು ವಿಮನನಾದನು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ವಿಮನನಾಗಿ, ಪ್ರತಾಪ ! ಈ ದುರ್ಜಯವಾದ ರಣಕ್ಕೆ ನೀನೇತಕ್ಕೆ ಬಂದೆ ? ತಿರುಗು, ಎಂದನು.

ಪ್ರ—ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದೆನು. ನಡೆಯಿರಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಂದು ನಿರ್ಮಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬರುವೆನು.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರತಾಪನು ಮೂರುಮಂದಿಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಸೇನಾ ದಳದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಪರ್ವತಮಾಲೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ನಿರ್ಗಮ ಮಾರ್ಗಗಳೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವ

ರನ್ನು ಸಮರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಹೋಗುವಾಗ ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದುದನೆಲ್ಲಾ ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದನು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು, ಪ್ರತಾಪ ! ನೀನು ಧನ್ಯನು. ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ ಎಂದನು.

ಪ್ರತಾಪನು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಬಾಷ್ಪಗದ್ದದ ಕಂಠದಿಂದ, ಈಗ ಇವಳು ನಿಷ್ಪಾಪಳೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಲೋಕರಂಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾದಮೇಲೆ ಇವಳನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗುವೆನು. ಆದರೆ ಇನ್ನು ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖವು ಬರೆದಿಲ್ಲವೆಂದನು.

ಪ್ರತಾಪ—ಎತಕ್ಕೆ ? ಸ್ವಾಮಿಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಿಂದ ಏನೂ ಗುಣವಿಲ್ಲವೆ ?

ಚಂದ್ರಶೇಖರ—ಇದುವರೆಗೂ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರತಾಪನು ವ್ಯಾಕುಲನಾದನು. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೀರು ಬಂದಿತು—ಶೈವಲಿ ನಿಯು ತನ್ನ ಮುಖಪರವೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಸರಿದು ಹೋಗಿ ಹಸ್ತೇಗಿತದಿಂದ ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಕರೆದಳು. ಪ್ರತಾಪನು ಕುದುರೆಯಿಂದಿಳಿದು ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋದನು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಇತರರಿಗೆ ಕೇಳಿಸದ ಹಾಗೆ, ನನ್ನ ಮಾತು ಬಂದನ್ನು ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕು. ನಾನು ಕೆಟ್ಟಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಳು.

ಪ್ರತಾಪನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು, ನಿನ್ನ ಹುಚ್ಚುಕೃತ್ರಿಮವಾದುದೆ ? ಎಂದನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ಈಗ ಹೌದು. ಇಂದು ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎದ್ದ ಮೊದಲು ಎಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹುಚ್ಚಿಯಾಗಿದ್ದೆನಿ ?

ಪ್ರತಾಪನ ಮುಖವು ಪ್ರಪ್ರಲ್ಲವಾಯಿತು. ಶೈವಲಿನಿಯು ಅವನ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಅರಿತು ವ್ಯಗ್ರಭಾವದಿಂದ, ಸುಮ್ಮನಿರು, ಈಗ ಏನೂ ಹೇಳಬೇಡ. ನಾನೇ ಎಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ—ಆದರೆ ನೀನು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಎಂದಳು ?

ಪ್ರತಾಪ—ನನ್ನ ಅನುಮತಿ ಏತಕ್ಕೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು ಪುನಃ ನನ್ನನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡಿದರೆ ಮನೆಗಿನ ಪಾಪವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವನ ಪ್ರಣಯ ಭಾಗಿನಿಯಾಗುವುದು ಉಚಿತವೆ ?

ಪ್ರತಾಪ—ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೀಯೆ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ಮೊದಲಿನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕ್ಷಮಾ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಯನ್ನು ಬೇಡುವೆನು.

ಪ್ರತಾಪನು ಯೋಚಿಸಿ, ಹೇಳು ! ನೀನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಸುಖಿಯಾಗಿರಂದು ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಪ್ರತಾಪನು ನೀರವವಾಗಿ ಅಶ್ರುವರ್ಷಣ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಶೈವಲಿನೀ—ನಾನು ಸುಖಿಯಾಗಲಾರೆನು. ನೀನು ಇದ್ದರೆ ನನಗೆ ಸುಖವು ಇಲ್ಲ—

ಪ್ರತಾಪ—ಅದೇನು, ಶೈವಲಿನಿ ?

ಶೈವಲಿನೀ—ನೀನು ಈ ಪೃಥಿವಿಯವೇಲೆ ಇದ್ದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಪುನಃ ನೋಡಬೇಡ. ಹೆಂಗಸರ ಚಿತ್ತವು ಅತಿ ಅಸಾರವಾದುದು. ಎಷ್ಟು ದಿನತಾನೇ ವಶದಲ್ಲಿರುವುದು? ನೀನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಬೇಡ.

ಪ್ರತಾಪನು ಪುನಃ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಜೇಗನ ಹೋಗಿ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ, ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಶಾಘಾತಮಾಡಿ ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅವನ ಸೈನ್ಯವು ಅವನನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿತು.

ಹೋಗುವಾಗ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಕೂಗಿ, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿ ? ಎಂದನು.

ಪ್ರತಾಪ — ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ವ್ಯಗ್ರಭಾವದಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಹೋಗಬೇಡ, ಹೋಗಬೇಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದನು.

ಪ್ರತಾಪ — ಘಾಸ್ಟರನು ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ವಧೆಗೋಸ್ಕರ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಓಡಿಬಂದು ಅವನ ಕುದುರೆಯ ಲಗಾಮನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಘಾಸ್ಟರನ ವಧೆಯಿಂದಾಗುವುದೇನು ? ದುಷ್ಟನಾದವನಿಗೆ ಭಗವಂತನು ದಂಡವಿಧಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನೀನೂ ನಾನೂ ದಂಡವಿಧಾಯಕರೇ ? ಅಧಮನಾದವನು ಶತ್ರುವಿನ ಪ್ರತಿಹಿಂಸೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ತಮನಾದವನು ಶತ್ರುವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಾನೆಂದನು.

ಪ್ರತಾಪನು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ಪುಳಿಕಿತನಾದನು. ಇಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಜನರ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಕುದುರೆಯಿಂದಿಳಿದು ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡಿ, ನೀನೇ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಧನ್ಯನು. ನಾನು ಘಾಸ್ಟರನನ್ನು ಏನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದನು.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರತಾಪನು ಪುನಃ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟನು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು, ಪ್ರತಾಪ ! ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದುದೇತಕ್ಕೆ ? ಎಂದನು.

ಪ್ರತಾಪನು ಜೇರಕಡೆಗೆ ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅತಿ ಕೋಮಲವಾದ, ಅತಿ ಮಧುರವಾದ ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕು, ನನಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ, ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಶಾಘಾತ ಮಾಡಿ ವೇಗದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಆ ನಗುವನ್ನು ನೋಡಿ ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿ, ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಕುರಿತು, ನೀನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋಗು. ನಾನು ಗಂಗಾಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಒಂದೆರಡು ದಿನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತೇನೆಂದನು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ — ಪ್ರತಾಪನಿಗೋಸ್ಕರ ಮನಸ್ಸು ಕಳವಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಸ್ವಾಮಿ—ನಾನು ಅದರ ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಚಂದ್ರಕೇಖರನನ್ನೂ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟನು. ಆ ಧೂಮಮಯವಾದ, ಆರ್ತಚೇತನವುಳ್ಳ, ಭೀಷಣವಾದ ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಗ್ನಿವೃಷ್ಟಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಹುಡುಕಿದನು. ನೋಡಲಾಗಿ ಶವದಮೇಲೆ ಶವಗಳು ಬಿದ್ದು ಸ್ತೂಪಾಕಾರವಾಗಿದ್ದವು. ಕೆಲವರು ಸತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಅರ್ಧ ಮೃತರಾಗಿದ್ದರು. ಕೆಲವರಿಗೆ ಅಂಗ ಛೇದನವಾಗಿದ್ದಿತು. ಕೆಲವರಿಗೆ ವಕ್ಷವು ಬಿದ್ದವಾಗಿದ್ದಿತು. ಕೆಲವರು ನೀರು ! ನೀರು !! ಎಂದು ಆರ್ತರಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು, ಅಪ್ಪಾ ! ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು, ಅಮ್ಮಾ ! ಅಣ್ಣ ! ಬಂಧೂ ! ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಲಿದ್ದರು. ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಆ ಶವಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಹುಡುಕಿದನು. ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳು ರಂಭಿರಾಕ್ಷ ಕಳೇಬರವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಅಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಸಾಟು ಆಹತವಾದ ಕುದುರೆಗಳಮೇಲೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೋಜನ ಯೋಧರು ಕುದುರೆಗಳ ಕಾಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹತರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಹುಡುಕಿದನು. ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಪದಾತಿಗಳು ರಕ್ತಹಸ್ತರಾಗಿ ಊರ್ಧ್ವಶ್ವಾಸದಿಂದ ರಕ್ತಪ್ನಾ ವಿತರಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಾಪನು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರಾಂತನಾಗಿ ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಒಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕೂತನು. ಆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಟ್ಟು ಸಿಪಾಯಿಯು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದನು. ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಅವನನ್ನು ಕರೆದು, ನೀವೆಲ್ಲಾ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತೀರಿ—ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಸಿಪಾಯಿ—ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಬಿಚ್ಚು ಹಿಂದೂ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಾಮಿ—ಅದು ಎಲ್ಲಿ ?

ಸಿಪಾಯಿ—ಕೋಟೆಯ ಮುಂದುಗಡೆ ನೋಡಿರಿ.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಕೋಟೆಯಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಕೆಲವು ಇಂಗ್ಲೀಷು ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಜನರ ಮೃತದೇಹಗಳು ಬಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ತೂಪಾಕಾರವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಸ್ವಾಮಿಯು ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಹುಡುಕಿದನು. ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಬಿಟ್ಟನು ಕಾತರಪಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಅವನನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದನು. ನೋಡಲಾಗಿ ಪ್ರತಾಪ ! ಆಹತನಾಗಿ, ಮೃತಪ್ರಾಯನಾಗಿ, ಜೀವಿತನಾಗಿದ್ದನು.

ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ನೀರನ್ನು ತಂದು ಅವನ ಛಾಯಿಗೆ ಬಿಟ್ಟನು. ಪ್ರತಾಪನು ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೈಯೆತ್ತಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಾಮಿ—ನಾನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆರೋಗ್ಯಲಾಭವನ್ನು ಹೊಂದು.

ಪ್ರತಾಪ—(ಕಷ್ಟದಿಂದ) ಆರೋಗ್ಯವೇ? ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಸಾವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಪಾದ ರೇಣುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕು.

ಸ್ವಾಮಿ—ನಾವು ಆಗಲೇ ಈ ದುರ್ಜಯರಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡವೆಂದು ನಿರ್ದೇಶ ಮಾಡಿದ್ದೆವು. ಶೈವಲಿನಿಯ ಮಾತಿನಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆಯೋ?

ಪ್ರತಾಪ—ತಾವು ಹೀಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳುವಿರಿ?

ಸ್ವಾಮಿ—ನೀನು ಶೈವಲಿನಿಯ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅವಳ ಆಕಾರೇಂಗೆ ತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವಳ ಉನ್ಮಾದಗ್ರಸ್ತೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಮರೆತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಬೋಧೆಯಾಯಿತು.

ಪ್ರತಾಪ—ಶೈವಲಿನಿಯು ಪುನಃ ನಾನವಳನ್ನು ಇನ್ನು ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ನೋಡ ಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅದರಿಂದ, ನಾನು ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಶೈವಲಿನಿ ಅಥವಾ ಚಂದ್ರ ಶೇಖರನಿಗೆ ಸುಖವಿರಲಾರದೆಂದು ತಿಳಿದೆನು. ಯಾರು ನನಗೆ ಪರಮ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾಗಿ ದ್ದಾರೋ, ಯಾರು ನನಗೆ ಪರಮೋಪಕಾರಿಗಳೋ ಅಂತಹವರ ಸುಖಕ್ಕೆ ಕಂಟಕ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಈ ಜೀವವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು ಅಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದೆನು. ಅದುಕಾರಣ ತಾವುಗಳ ನಿರ್ದೇಶ ಮಾಡಿದರೂ ಈ ಸಮರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದೆನು. ನಾನು ಇದ್ದರೆ ಶೈವಲಿನಿಯ ಚಿತ್ತವು ಬಂದುವೇಳೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ವೇಳೆ, ವಿಚಲಿತವಾಗುವ ಸಂಭವ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಹೋಗುವೆನು.

ರಮಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿತು. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿದುದು ಯಾರೂ ಮತ್ತಾವಾಗಲೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು, ಈ ಪ್ರಪಂಚ ದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಪರಹಿತವ್ರತಧಾರಿ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಭಂಡವೇಷಧಾರಿಗಳೆ. ನೀನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನಂತವಾದ ಆಕ್ಷಯವಾದ ಸ್ವರ್ಗಭೋಗವನ್ನು ಮಾಡುವುದ ರಲ್ಲಿ ಏನೇನೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂದನು.

ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಮೌನವಾಗಿದ್ದು, ಪುನಃ, ಕೇಳು, ವತ್ಸ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆನು. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಜಯವೂ ನಿನ್ನ ಈ ಇಂದ್ರಿಯ ಜಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗದು. ನೀನು ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಿಯಾ? ಎಂದನು.

ಸುಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಸಿಂಹವು ಎಚ್ಚತ್ತು ಎದ್ದಿತು. ಆ ಶವಾಕಾರವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರತಾಪನು, ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಚಂಚಲನಾದ ಉನ್ಮತ್ತನಹಾಗೆ ಹುಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಎದ್ದು, ಏನೆಂದು ತಿಳಿದಿರಿ, ನೀವು ಸನ್ಯಾಸಿ! ನಾನು ಈ ಹದಿನಾರು ವರುಷದಿಂದ ಶೈವಲಿನಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸು

ತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? ಆದರೆ ಪಾಪಚಿತ್ತದಿಂದ ಅವಳಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಲ್ಲ ನಾನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದೆಂದರೆ, ಜೀವನವನ್ನು ವಿಸರ್ಜನ ಮಾಡುವುದೆಂದು ಅರ್ಥ. ಈ ಅನುರಾಗವು ನನ್ನ ಸರಸರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಕ್ತರಕ್ತದಲ್ಲಿಯೂ ಮೂಳೆಮೂಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಹೋರಾತ್ರಿ ವಿಚಲಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಇದು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದು. ಈ ಮೃತ್ಯುಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾವು ಈ ಮಾತನ್ನು ಎತ್ತಿದಿರಿ, ಏತಕ್ಕೆ? ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳ ವಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆನು. ನನ್ನ ಪುನಸ್ಸು ಕಲುಷಿತವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಕೈವಲಿನಿಯ ಹೃದಯವು ಹೇಗಾಗುವುದೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಹೇಗೆ? ನನ್ನ ಮರಣ ಹೊರತು ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಅದುಕಾರಣ ಸತ್ತೆನು. ತಾವು ಈ ಏಕಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿದಿರಿ. ತಾವು ಜ್ಞಾನಿಗಳು. ಶಾಸ್ತ್ರದರ್ಶಿಗಳು. ತಾವು ಹೇಳಬೇಕು ನನ್ನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು ಮತ್ತಾವುದು ಇದ್ದೀತು? ನಾನೇನು ಜಗದೀಶ್ವರನೇ ದೋಷಿಯೆ? ದೋಷಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತದಿಂದ ಅದು ಮೋಚನವಾಗಲಾರದೆ ಎಂಥನು.

ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿ—ಅದನ್ನ ನಾನು ಅರಿಯೆನು. ಇಲ್ಲಿ ಮಾನುಷಜ್ಞಾನವು ಅನುಮರ್ಥವಾದುದು. ಶಾಸ್ತ್ರವು ಇಲ್ಲಿ ಮೂಗಾಗಿದೆ. ನೀನು ಯಾವ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿಯೋ ಆ ಲೋಕೇಶ್ವರನು ಹೊರತು, ಇದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಪತ್ರೈತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಲಾರರು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ ; ಏನೆಂದರೆ :— ಇಂದ್ರಿಯಜಯದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವಿದ್ದರೆ ಅನಂತವಾದ ಸ್ವರ್ಗವು ನಿನ್ನದಾಗಿರುವುದು. ಚಿತ್ತಸಂಯಮದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವಿದ್ದರೆ ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಪುಣ್ಯವಂತರಲ್ಲ. ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗವಿದ್ದರೆ ನೀನು ದಧಿ ಚಿಗಿಂತಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರಿ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಕ್ಕೂ ಇಂದ್ರಿಯಜಯಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ರಮಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಪ್ರತಾಪನ ಪ್ರಾಣವಿಷಯವಾಯಿತು. ತೃಣಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅನಿದ್ರವಾದ ಜ್ಯೋತಿಯುಳ್ಳ ಸ್ವರ್ಣತರುಣ ಬಿದ್ದಿತು.

ಹೋಗು, ಪ್ರತಾಪ! ಅನಂತಧಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗು! ಎಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಜಯೇಶ್ವರಿವಿಲ್ಲವೋ, ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೋಹವಿಲ್ಲವೋ, ಪ್ರಾಣಯದಲ್ಲಿ ಪಾಪವಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗು! ಎಲ್ಲಿ ರೂಪವು ಅನಂತವೋ ಪ್ರಾಣಯವು ಅನಂತವೋ, ಸುಖವು ಅನಂತವೋ, ಸುಖದಲ್ಲಿ ಅನಂತವಾದ ಪುಣ್ಯವೋ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು! ಎಲ್ಲಿ ಪರರ ದುಃಖವನ್ನು ಪರರು ತಿಳಿಯುವರೋ, ಪರರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪರರು ರಕ್ಷಿಸುವರೋ, ಪರರ ಜಯವನ್ನು ಪರರು ಕೀರ್ತನೆಮಾಡುವರೋ, ಪರರಿಗೋಸ್ಕರ ಪರರು ಸಾಯಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲವೋ ಆ ಸುಹೃದೈಶ್ವರ್ಯಮಯವಾದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗು! ಲಕ್ಷ ಕೈವಲಿನಿಗಳು ಪದಪ್ರಾಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ರೂಪಪ್ರೀತಿಸಲಬೇಕೆಯಿರದು.

